ORHAN KEMAL

Kötü Yol

10. BASKI

ROMAN

ORHAN KEMAL

Asıl adı Mehmet Raşit Öğütçü olan Orhan Kemal, 15 Eylül 1914'te Adana'nın Ceyhan ilçesinde doğdu. Babası ilk TBMM'de milletvekilliği ve Adalet Bakanlığı yapmış olan Abdülkadir Kemali Bey'dir. Adana'da *Ahali Cumhuriyet Fırkası*'nın kurucusu olan Abdülkadir Kemali Bey daha sonra partisinin kapatılması üzerine ailesiyle birlikte Beyrut'a yerleşti ve Orhan Kemal bu dönemde orta son sınıftaki eğitimini yarıda bıraktı. 1932'de Türkiye'ye geri döndükten sonra, çırçır fabrikalarında işçilik, dokumacılık ve ambar memurluğu yapan Orhan Kemal 1937 yılında evlendi. 1938 yılında, Niğde'de askerlik görevini yaparken Ceza Yasası'nın 94. maddesine muhalefetten yargılanarak beş yıl hüküm giydi. 1940 yılında Bursa Cezaevi'nde Nâzım Hikmet'le tanışması sanat yaşamının önemli dönüm noktalarından biri oldu. 26 Eylül 1943'te serbest kalan Orhan Kemal 1951 yılında İstanbul'a yerleşti. Bu dönemden itibaren geçimini yazarlıkla sağlayan Orhan Kemal, 1966 yılında bir ihbar nedeniyle yeniden tutuklanarak Sultanahmet Cezaevi'ne gönderildi. Otuz beş gün sonra salıverildi. 1968 yılında bu davadan beraat ettikten iki yıl sonra 2 Haziran 1970'te davetli olarak gittiği Sofya'da öldü. İlk şiirlerini Raşit Kemali adıyla *Yedigün*, *Yeni Mecmua* gibi dergilerde yayımlayan Orhan Kemal, Nâzım Hikmet'in etkisiyle düzyazıya yöneldi. İlk düzyazısı *Balık* adıyla 1940 yılında *Yeni Edebiyat* gazetesinde yayımlandı. İlk öykülerini ise 1942 ve 1943 yıllarında *İkdam* ile *Yurt ve Dünya* dergilerinde yayımlayan Orhan Kemal daha sonra *Varlık*, *Gün*, *Yığın*, *Seçilmiş Hikâyeler*, *Yaprak*, *Yeni Başdan*, *Yeditepe*, *Beraber* gibi dergilerde de yer alırken birçok romanı da *Vatan*, *Dünya*, *Ulus*, *Son Havadis* ve *Cumhuriyet* gazeteleri tarafından tefrika edildi. *Kardeş Payı* ile 1958 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanan Orhan Kemal, *Önce Ekmek* ile de 1969 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'nı ve TDK Öykü Ödülü'nü kazandı. *72. Koğuş*, *Murtaza*, *Eskici Dükkânı*, *Kardeş Payı* ve *İspinozlar (Yalova Kaymakamı)* adlı yapıtlarını oyunlaştırdı. *72. Koğuş* ile 1967 yılında Ankara Sanatseverler Derneği tarafından en iyi oyun yazarı seçildi. Orhan Kemal'in ailesi tarafından 1972 yılından beri yazarın ölüm yıldönümünde verilmek üzere Orhan Kemal Roman Armağanı düzenlenmektedir. Yapıtları: *Murtaza*, *El Kızı*, *Yalancı Dünya*, *Sokakların Çocuğu*, *Müfettişler Müfettişi*, *Üçkâğıtçı*, *Ekmek Kavgası*, *72. Koğuş*, *Eskici ve Oğulları*, *Cemile*, *Nâzım Hikmet'le Üç Buçuk Yıl*, *Bereketli Topraklar Üzerinde*, *Sokaklardan Bir Kız*, *Vukuat Var*, *Hanımın Çiftliği*, *Suçlu*, *Dünya Evi*, *Kötü Yol*, *Yağmur Yüklü Bulutlar*, *Kırmızı Küpeler / Babil Kulesi*, *Oyuncu Kadın / Gavurun Kızı*, *Grev*, *Serseri Milyoner / İki Damla Gözyaşı*, *Gurbet Kuşları*, *Evlerden Biri*, *Kaçak*, *Kanlı Topraklar*, *Arkadaş Islıkları*, *Devlet Kuşu*, *Bir Filiz Vardı*, *Avare Yıllar*, *Sarhoşlar*, *Baba Evi*, *Çamaşırcının Kızı / Küçücük*, *Kardeş Payı*, *Önce Ekmek*, *Tersine Dünya*, *İstanbul'dan Çizgiler*, *Oyunlar 12*, *Yazmak Doludizgin* (GünlüklerŞiirler), *Senaryo Tekniği ve Senaryolar*, *Önemli Not!* (Düzyazılar), *Abdülkadir Kemali Bey'in Anıları*, *Yüz Karası*.

KÖTÜ YOL

Orhan Kemal

§

Türkçe Edebiyat **129**

Kötü Yol
Orhan Kemal

Yayına hazırlayan: Çiğdem Su
Kapak tasarım: Utku Lomlu
Arka kapak fotoğrafi: Ara Güler
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

© 1969, Orhan Kemal
© 2007; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: 1969, Öncü Yayınevi
2-7. Basım: 1975-1995, Tekin Yayınevi
8. Basım: Mayıs 2007, Everest Yayınları
9-10. Basım: Ağustos 2012, Everest Yayınları

ISBN: 978 - 975 - 289 - 401 - 3

Orhan Kemal Müzesi
Akarsu Caddesi No: 30 Cihangir/İSTANBUL
Tel: (0212) 292 92 45 Faks: (0212) 243 67 82
E-mail: info@orhankemal.org
www.orhankemal.org

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

KÖTÜ YOL

1

Güneş uzaklarda, ta uzaklardaki tül mavisi dağların ardından ağır ağır yükseliyordu.

Hava serindi henüz. Çok değil, yarım saat sonra güneş alev saçan kocaman bir top gibi şehri kavurmaya başlayınca serçe solutan bir sıcak, insanları kırmızı yayla testileri gibi terletip sızdıracak, güneş yükselip ısı arttıkça da şehirlilerin davranışları ağırlaşacaktı.

Müteahhit Kâtibi İhsan, beş yaş küçük kız kardeşinin derme çatma karyolasının ayakucundaki yer yatağında gözlerini açtığı zaman, şehrin saat kulesi sabahın altısını ağır ağır, uzak uzak vurmaya başlamıştı. Her gün böyle, saat kulesinin uzak uzak, ağır ağır vuruşlarıyla uyanır, sıçrayıp kalkar, sarı keten pantolo-

nunu bacağına geçirir, elini yüzünü yıkayıp, çokluk kahvaltı bile etmeden, yazıhanenin yolunu tutardı.

Yaşından beklenmeyecek kadar ağır, sakin bir delikanlıydı. O yaştaki gençlerin kadın kız ardında ya da meyhane köşelerinde çılgın gibi ömür sürmelerine karşılık o, sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar yazıhanenin nemli griliğinde birtakım defterlerle evraklar arasında kendini yitirirdi.

Sigara bile içmiyordu. Cimriliğinden değil, gelmiyordu içinden. Onları yakından tanıyanlar, "Bu çocuğun mutlaka tohumu başka!" diyorlardı. Haksız da değillerdi. Değillerdi çünkü üçkâğıtçıydı babası. Sigara onda, içkilerin çeşidi onda, köylerden kente tozlu kollar gibi uzanan toprak yollarda karayağız ameleleri mandepsiye bastırıp, üçkâğıt dümeniyle soyup soğana çevirmek ondaydı!

Karısının deyimiyle "seferden döndüğü" akşamlar koynu koltuğu irili ufaklı yiyecek paketleriyle dolu olur, çok geçmeden, yan yatmış, bağdaş kurmuş, sancılanan midesini bastırıyormuşa benzeyen harap evler kalabalığından ibaret mahalleye ateşte kızaran et kokusu yüklü iştah açıcı bir duman yayılırdı. Duman iştah açıcı et kokusu yüklüydü. Bu iştah açıcı et kokusu yüklü dumanı koklayan fakir fukaranın nasıl bir hasretle yutkunacağını, hayattan nasibini alamayanların nasıl kederleneceklerini gayet iyi bilen üçkâğıtçı, hele iki kadeh de attı mı, elinde kızarmış pirzola sahanı, komşuları, daha çok da komşuların zayıf, hastalıklı çocuklarını teker teker arar bulur, kızarmış etten tattırırdı.

Sonra masasının başına geçer, rakısını yudumlamaya koyulurdu.

Bir gece gene kızarmış pirzolaları mahallenin hasta, fakir çocuklarına dağıtmış, demleniyordu. O gece neden neşesizdi? Başka zamanlardaki gibi, kızını, "Benim yosma kızım, kahpe kızım!" diye havalara atıp atıp neden tutmuyordu da, kara kara düşünüyordu? Çamaşırcı Ayşe bütün bunların nedenini hiçbir zaman öğrenemedi. Kocası içti, içtikçe karardı, karardıkça içti.

Sonra, galiba gece yarısına doğru iskemlesinden yere mosmor yuvarlandı, ölmüştü.

Müteahhit Kâtibi İhsan o zaman on yaşında var yoktu. Annesi oğluyla, oğlunun beş yaş küçüğü kızını yer yatağına yatırmış, kocasına hizmet ediyordu. İhsan, babasının mosmor yuvarlanışıyla hayallerinden sıyrılmıştı. Sıyrılmasa, kucak kucak dumanlar sala sala engin denizlerde yol alan kocaman bir vapurda kim bilir nerelere gidecekti? Belki Çin maçin, belki kara Afrika, belki Hindistan, belki de Kızılderililerle bitmez tükenmez savaşların zehirli ok vınıltılarını duyar gibi olduğu, boy atmış kalın bedenli ağaçların Amerikasına!

Ama şimdi çok gerilerde kalmıştı bütün bunlar.

Saatin altıncı darbesi inerken ayağa fırladı. Biçimli bacaklarında kısacık beyaz külotu, atlet fanilası. Kız kardeşinin savrulmuş etekleri altından gözüken bacaklarının tombul beyaz çıplaklığına örtüyü çekip odanın ufacık penceresi önüne geçti, camı itti. Cam itilince dışarının taze sabah güneşi yüklü serin havası odaya dolmaya başladı. İhsan önce bu temiz, bu taze sabah güneşi yüklü havayı üst üste kokladıktan sonra, belden yukarısını işletmeye yarayan sert jimnastik hareketleriyle yerinde hafif hafif zıpladı bir iki. Ortaokul günlerinin çalışkan öğrenci mutluluğundan kalma bu jimnastik onu her zaman o eski günlerin mutluluğuna alır götürürdü. Şimdi her biri hukuk, tıp, fende okuyan öğrenci arkadaşlarının topundan daha iyiydi notları. Koşmada, futbolda, voleybol ya da yüksek atlamada olduğu kadar, derslerde de hamarattı. Ama neye yarar? Derslerde, beden eğitiminden hamarat olmak, başı tutmak yetmiyordu öğrenimini üniversiteye kadar uzatabilmek için. Para lazımdı. Paraları yoktu. Anası, kınalı anacığının el çamaşırı yıkayarak kazandığı geçindiremiyordu. Geçimse kültürden önce geliyordu. Bir sabah annesi el çamaşırı leğeni başında boş bir çuval gibi bayılınca, ortaokulun son sınıfından boş verdi öğrenime, iş buldu.

Ekmekti, önce ekmekti. Sonra ötekiler!

* * *

Sarı keten pantolonunu bacağına geçirip el yüz yıkamak için avluya çıktı. Fabrikalarda çalışan işçiler ya da sabahlardan akşamlara dek şehri mahalle mahalle, sokak sokak gezerek öteberi satan küçük esnaf ailelerine göz göz kiraya verilmiş odalar çevreliyordu avluyu. Annesi ta karşıda, kocaman bakır leğeninin başında, çevresine sabun köpükleri saça saça çamaşır yıkıyordu gene. Oğlunu fark edince terli yüzü tatlı tatlı gülümsedi. Boyu posu değilse bile, el kol hareketleri, gülüşü, bakışıyla rahmetli babasını hatırlatıyordu. Kızı da kendi genç kızlığını galiba. Ama o kızı gibi delişmen, kızı gibi hoppa, kızı gibi süse, giyime kuşama düşkün değildi. Değildi ya, varsın düşkün olsundu yavrusu. Onlardan başka kimi vardı şu yalan dünyada?

"Kolay gelsin anne."

"Annen kurban boyuna posuna yavrum!"

"Terlemişsin gene..."

"Tabii yavrum, kolay mı?"

"Doğru, haklısın."

"Nuran uyuyor mu?"

İhsan biraz da sinirli, "Uyuyor prenses hazretleri!" dedi.

Yaşlı kadın oğlunun niçin sinirlendiğini bildiği için, çoğu günlerde olduğunca gene yatıştırma yolunu tuttu:

"Uyusun evladım, varsın uyusun. Anasıyla ağası onun için çalışmıyorlar mı?"

"Sen bu kafayla gidersen, o, ömrünün sonuna kadar uyur. Bunun zararı da kendine olur!"

"Sen niye erken kalktın?"

Erken merken kalkmamıştı, her günkü gibi. Her günkü gibi ama, ana kalbi, oğlunun her günden daha erken uyandığını sanarak üzülmüştü. Bunun böyle olduğunu biliyordu İhsan. Neye yarardı? Anası onun her günden erken uyandığını sanmıştı ya!

"Ha yavrum? Niye erken uyandın?"

"Ne erkeni be anne? Her gün bu vakit uyanmıyor muyum?"

"Bilmem. Erken gibi geldi bana..."

Oğlu su tulumbasının soğuk suyunda elini yüzünü yıkarken o da çamaşırlarına döndü. Koca leğendeki ber bekâr çamaşırları... Ta kocasının zamanından beri bitmek bilmeyen, ne zaman biteceği de belli olmayan çamaşırlar! Bu çamaşırlar bitmemeliydi. Bu çamaşırlar biterse, rızkları da bitebilirdi. Son zamanlarda ortalığı sarıp duran çamaşır makinelerine bunun için kızıyor, bu "gâvur icadı"ndan korkuyordu. Kirli bir yatak çarşafına sarılı kirli çamaşırların yükü altında ne zaman evinin yolunu tutsa, aklında hep bu, bu "gâvur icatları!" Memlekete ne diye sokmuşlardı sanki bunları? Eskiden ne iyiydi! Geceleri bütün pencereleri aydınlık, kocaman zengin konaklarından haber haber üstüne gelirdi de, bin ricadan sonra nazla bir "peki" çıkardı ağzından. Gidince de, kolları dirseklerine kadar altın bilezikli, güler yüzlü hanımlar ta kapıdan karşılarlardı.

İçini hasretle çekerek leğeninin başında bir an doğruldu. Hava da gittikçe ısınıyor muydu, daha şimdiden ter içindeydi yüzü, gövdesi. Üstelik ılık ılık da sızıyordu.

Ne olmuşsa Alman harbinden sonra olmuştu bu memlekete! Bir zamanların bin ricadan sonra gittiği, tüm pencereleri aydınlık, zengin konakları birer ikişer uçmuş, yerlerini apartmanlar almıştı. Apartmanları sevmiyordu. Eski zengin konakları yumuşak yüzlüydü, ekmeği bol, lafi tatlı. Apartmanlarsa asık yüzlüydüler. Üstelik içlerinde kocaman kocaman "gâvur icatları" taşıyor, çamaşır yıkamakla geçinmeye çalışan fakir fukaranın ekmeğini ellerinden alıyorlardı.

Sevmiyordu apartmanları!

Apartmanlarda buzdolapları, elektrik süpürgeleri, elektrik fırınları vardı. Zenginler börek tepsilerini fırınlara göndermiyor, fırından dönen kızarmış tepsileri görüp imrenen fakir fukaraya tattırmıyorlardı.

Sevmiyordu apartmanları!

Eskiden şu sıra sıra apartmanların yerinde zengin konakları, zengin konaklarının yanında, yönünde de tahtaları kararmış ya da kamburlaşmış kerpiç evler, fakir fukara evleri. Bu evlerin aralarında ise arsalar vardı. Çocuklar çelik çomak, top oynar, serseriler barbut atardı.

Ya üçkâğıtçılar?

Gözleri polis korkusuyla tetikte üçkâğıtçılar şehirli enayileri söğüşlerlerdi.

Kocası hiç bunlardan olmamıştı. Böyle şehir içinde, herkesin gözü önünde adam söğüşlesin! Hiç ama hiç hatırlamaz. Üçkâğıtçının namuslusu, haysiyetlisiydi. Çoluk çocuğunun ekmek parasını kazanmak için delinmedik kabağa girerdi ama, mahallesinde, semtinde, hatta memleketinde enayi tavlamak için yere üçkâğıt atsın? Hayır hayır, hiç hatırlamıyordu gerçekten de...

Alnının terini çıplak koluyla sildi.

Şu az ilerideki tulumbada elini yüzünü yıkamakta olan oğlu vardı dokuz, on yaşlarında. Kızı da dört, beş. Ama bunu hatırlamanın ne gereği vardı şimdi? Elinde değil, kafasından atamıyordu bu düşünceyi. Güçlü erkekti, vicdanlıydı. İçkisi de olmasaydı belki de hâlâ sağ, çocuklarının başında...

Öldüğü geceyi, daha çok da ölümünü, mosmor olup masanın ayakucuna yuvarlanışını hatırlamak istemiyordu. Suratı kara mora kesmiş, gözlerinin akları sararıvermişti. Zehirlenmiş miydi ne. Her neyse, düşünmek istemiyor yeni baştan bunları.

Oğluna kaydırdı bakışlarını. Elini yüzünü yıkamış, uzun siyah saçlarını ıslatıyordu. Bu iş de bitince anasının leğeni yanına geldi:

"Sen beni dinle. Bu kızı da işe sok yavaş yavaş!"

Ana, oğlunun bunu niçin söylediğini bilmiyor değildi ama, nasıl sokardı? Gençti, güzeldi, çok güzeldi hem de; üstelik on sekizini sürüyordu. Fazla üstüne düşüp, ağasının yaptığı gibi o da baskıyı artırırsa... Öyle ya, bin bir hâli vardı dünyanın. Alman harbinden sonra iyice zenginleşenler memlekette ırz namus ta-

nımıyorlardı. Allah vermeye. Daha çok da yeniyetişme delikanlılar. Kızını bunlar, bunlardan biri baştan çıkarır, sonra da atardı arabasına, ver elini İstanbul mu olur, İzmir mi, Ankara mı artık...

"Duydun mu anne?"

Duymasına duymuştu, biliyordu, zamanlar azmasa, eski devirler olsa amenna, fakat şimdiki devirler. Bu devirde hemen hemen bütün kızlar giyim, kuşam, daha çok da pırıl pırıl hususilere rağbet ediyorlardı. Bu pırıl pırıl hususilerden biri yanında dursa, bir gün bir caddede gördüğü gibi, arabanın kapısı açılsa, direksiyonda oturan siyah kaytan bıyıklı, acar bir delikanlı, "Buyurmaz mısınız küçük hanım?" diye davette bulunsa, Nuran da o gün gördüğü kız gibi kırıtarak arabaya girmez miydi sanki?

Oğlu beklediği karşılığı alamamıştı:

"Demek kızının gemini çekmek işine gelmiyor?"

Etine iğne dürtülmüş gibi irkildi:

"Ne söylüyorsun oğlum?"

"Kızının gemini biraz kıs, onu ev işlerine sok diyorum. Sonra vallahi karışmam, baştan çıkarır, kötü yola düşürürler!"

Odanın yolunu hırslı hırslı tutan oğlunun ardından baktı. Doğru söylüyordu. Bu kız, bu güzel, çok güzel kız günün birinde kötü yola düşer diye korkmuyor muydu sanki? Geceleri yorgun bedenini attığı yatağında hep bunları düşünmüyor muydu? Bu kız, bu kızın güzelliği, sesinin tatlılığı, ses mahalleye yayılınca yedisinden yetmişine kadar mahalleli erkeklerin safi kulak kesilişleri, bir zamanlar gidip geldiği Sanat Enstitüsü'ndeki zengin arkadaşlarının hâlâ arada sırada gelerek, "Ah Nuran, canım Nuran. Bugün her zamankinden daha güzelsin!" ya da "Biz senin yerinde olsak başımızı alır İstanbul'a gider, film şirketlerine görünürdük. Vallahi de billahi de ilk görüşte sana başrolü verirler, meşhur olur, zengin olursun kız!" deyişleri...

İhsan, annesinin genç kızını kayırdığı için iyiden kötüden bir şey söylemediğini sanarak onu bırakıp odaya gelmişti. Daracık

bir odaydı. Sağda kız kardeşinin yalnız başına yattığı derme çatma karyola, solda, kapının ardında bacağı kırık masa, masanın üzerinde boydan boya çatlak, büyük bir ayna, aynanın dayalı durduğu duvarda da yerli, yabancı ünlü artistlerin magazinlerden oyulup çıkarılmış resimleri. Bir zamanlar bu resimler yüzünden annesi, kız kardeşiyle az atışmamıştı. Kız, resimleri odanın bütün duvarlarına asmak ister, annesi göz yumar, İhsan'sa ifrit olurdu. Kavga gürültü, kızın hırçın hırçın ağlayıp sızlaması, nerdeyse pıskıran bir kediymişçesine üstüne atılacakmış gibi hâller takınması...

Kurulandığı pembe havluyu duvardaki çivisine astı.

Ona kalsa dinlemezdi, ama annesi. Birbirlerine sert sert başlamazlar mı, kadının iki gözü iki çeşme: "Yavrularım, Allah aşkına susun. Vallahi bir gün sizin yüzünüzden soluksuz düşüp gebereceğim. Babanızı hatırlarsınız ya!"

Kızın umursamayışına karşılık, İhsan'ın içinde, içinin ta derinlerinde bir damar sızlar, kız kardeşinin yakasını bırakırdı. Ama bir kız kendi keyfine bırakılmamalıydı. Annesinden, komşulardan, çocukluğunda komşu kadınlardan filan işittiğine göre, "Bir kız kendi keyfine bırakılırsa ya davulcuya varırdı, ya zurnacıya!"

Ağabeyi el yüz yıkamaya çıkarken üzerine attığı beyaz örtünün altında biraz çocuksu, daha çok da güzelliğinden yüzde yüz emin, kendine çok güvenenlerin kayıtsız, şeytansı umursamazlığıyla uyuyordu. Yabancı bir erkeği çıldırtabilecek kadar güzel bir yatıştı bu. Ama ağabeye hiçbir şey ifade etmiyordu.

Yalnız kız kardeşi, kız kardeşinin güzelliği değil, başka kızlar, başka kızların güzelliği bile pek bir şey ifade etmezdi. Çünkü onca, her şeyin bir zamanı vardı!

Genç kız kendini uykuya vererek ağabeyini usullacık göz hapsine almıştı. "Pis!" diye geçirdi. "Hiç sevmiyorum şunu, yılan!"

Her zamanki gibi düşünmüştü gene. Ne sanıyordu kendini?

Ağabey olduysa Allah olmadıydı ya! İnadına sokağa çıkacak, daracık, kısacık giyinecek, hoplaya hoplaya yürüyüp, oğlanlara gülecekti işte. Evet, gülecekti, gülecekti, hadi bakalım. Hem ne çıkardı gülmeyle? Bu ufacık şehirdeki oğlanlar da kim oluyordu? Hiçbiri ne Erol Flayn'dı, ne Klark, ne de Alen Delon. Ayhan Işık bile değillerdi be. Olsalar bile ne çıkardı yani? O, İstanbul'a gidecekti, İstanbul'a! Elbette gidecekti, tabii, kimse ama hiç kimse karışamazdı ona. On sekizini bitirmeye şurda kaç ay kalmıştı? Ondan sonra ver elini İstanbul!

Ağabeyi işine gittikten sonra annesi odaya geldi.

"O mu ağlattı yoksa seni?" diye sordu.

Kadın, kızı kadar oğlunu da suçlayamadığı için, "Yok," dedi. "Niye ağlatsın?"

"Ne diye ağlıyorsun ya?"

"Hiç, içim kabardı..."

Annesi çamaşırlarına döndükten sonra o da tekrardan karyolasına döndü, örtüye filan lüzum görmeden, savrulan etekleri altındaki bembeyaz bacaklarıyla sırtüstü uzandı, hemencecik de uykuya vardı.

2

Kirli yatak çarşafındaki bekâr çamaşırlarının yükü altında, eve ağır ağır geliyor, tepeye yükselmiş güneşin alevinde zırıl zırıl terliyordu. Sağda solda apartmanlar. İstese de istemese de apartmanları, apartmanlardan önceki zengin konaklarını, arsaları, arsalarda üçkâğıt atanlardan da kocasını hatırlamıştı. Günler, haftalar, aylarca ortalardan silinir gider, sonra günün birinde, koynu koltuğu hediyelerle dolu çıkar gelirdi:

"Kur şu sofrayı karı!"

Sofra, yani masa kuruludur zaten. Karısı sürahiyle su, çanakla turşu, küçük tabaklarda pastırma, leblebi kordu önüne. Adam

birlikte getirdiği bolca eti karısına verir, meyveleri masanın üzerine yayardı: Elma, portakal, muz, tatlı limon...

Çocukları da mutlaka yanında olacaklardı... Daha çok da kızını ya dizine oturtur ya da havaya atıp tutarken, "Yosma kızım benim, kahpe kızım!" diye sevecektir!

Çamaşırcı Ayşe, kocasının bir de sigarasını hiç unutamıyordu. Evlendikleri günden dul kaldığı güne kadar dudağındaki sigarasının eksildiğini hiç görmemiştir. Gece bile, gece yarısı bile. Ne zaman uyansa, adamı düşünceli düşünceli sigara içer bulurdu. Bir de içki içmesi... Sigara ve içkiden ötürü arada, "Bu kadar içme adam. Canına yazık!" dese, kocası boş verirdi:

"Bir bu kadar daha yaşayacak değilim ya!"

İçini çekti. Gerçekten de ölecek adam mıydı sanki? Daha değil elli, kırk beşini bile doldurmamıştı. Gene koynu koltuğu hediyelerle dopdolu gelmiş, Nuran'ı, "Yosma kızım, kahpe kızım!" diye havalara atıp atıp tutmaya başlamıştı.

Sonra oturmuştu içkisinin başına. Kadın sabaha karşı uyanıp da kocasını yere yuvarlanmış görünce... Fakat hayır, düşünmek, hayallemek istemiyor bunu. Ürküyor bu hayalden. Kocası mosmor, gözlerinin akları sarı sarı... Sanki ona bakıyor!

Her zamanki gibi kocasının bu mosmor halini hayalleyince adımlarını açtı. Kaçmak, kurtulmak istiyordu sanki bu hayalden. Günün sarı sıcağında adımlarını açınca, terlemesi büsbütün arttı. Sevmezdi teri. Ilık ılık terler, terin soğuyup soğuk soğuk değmesi tenine... Yılmıştı bu soğuk terden!

Birden yanında bir otomobil:

"Bip biiip!"

Ürkerek, besmeleyle durdu.

"Uğurlar olsun ana!"

"İlahi Reşat, sen miydin?"

Oğlunun çalıştığı müteahhitin şoförü. Saçlarını briyantinleyip gene sıkı sıkı taramıştı, ışıl ışıldı:

"Başka kim olabilir anacığım?"

"Ne bileyim ben?"

"Atla da götüreyim!"

Kızını hatırladı: "İnsana öyle sinir sinir bakıyor ki..." diyordu. Sonra müteahhitin azgın karısıyla da böyle böyle deniliyordu. Deniliyordu ya, yalnız o değil. Parlaktı oğlan, hangi kıza, hangi kadına el atsa boş çıkmıyordu!

"Haydi ana, atla be!"

Parlak şoförün açtığı kapıdan içeri önce kirli çamaşırlarını soktu, sonra da kendi girip kapıyı çekti. Oooh dünya vardı. Bu zenginler gerçekten de biliyorlardı canlarının kıymetini!

"Bu sıcakta seni Allah mı gönderdi Reşat?"

Reşat, hinoğlu hin Reşat, kadının, arkadaşı olan oğlunun değil, kızının, sırf kızının hatırı için durmuş, arabaya almıştı.

"Allah gönderdi ana," dedi.

"Sağ ol yavrum. Kan tere batmıştım."

"Batarsın tabii. Ne yaz ne kış, durduğun yok. Kazandığın paraları nerde saklıyorsun bilmem ki!"

Güldü:

"Küpe dolduruyorum küpe. Bir apartman da ben dikeceğim. Şan olsun memlekete. Adını da Çamaşırcı Ayşe Apartmanı koyacağım!"

"O da olur inşallah..."

Yaşlı kadının yüzünden kederin gri gölgesi geçti.

"Ah yavrum ah... İnşallahla maşallahla olmuyor. Şu avuçlarımın nasırına bak. Geceleri sızısından yatamıyorum. Sızıdan geçtim, yatağa girmiyor muyum, her yanım dövülmüş gibi ağrıyor. Bu yaştan sonra kolay mı? Eskiden gençlik vardı, dayanıyordum. Sonra aaah ah eski günler! Şu körolasıca apartmanların yerinde güm güm gümleyen zengin konakları vardı da çamaşıra gel diye ricacı üstüne ricacı gelirdi!"

Reşat, hinoğlu hin Reşat, anasının gözü dalgacı Reşat laf olsun diye sordu:

"Sonra?"

"Sonrası işte. Allah'ını seversen bak şu apartmanlara. Sandık gibi sandık gibi, bet bet. Bet apartmanların sahipleri de kendileri gibi betleştiler!"

"Sana ne sahiplerinin betliğinden? İşler kıyak mı?"

"Ne kıyağı oğlum, ne kıyağı? Her birinde birkaç çamaşır makinesi var. Makinede kirlilerini bir solukta yıkayıveriyorlar. Yıkayıveriyorlar ama leğende, insan eliyle yıkanan çamaşır gibi olabilir mi?"

"Canım Ayşe Ana, sen de bir makine uydur, dayan gitsin. Ne bilecekler makinede yıkandığını? Sonra, sana öyle geliyor... Elle yıkamaktan hiç farkı yok makinede yıkanmışların!"

İçini çekti:

"Doğru, doğru ya, ne bileyim?"

"Bileceğin gayet basit: Uyduracaksın birkaç çamaşır makinesi, bir çamaşır evi açacaksın, ondan sonrası tamam!"

"Para? Para nerde?"

"Taksitle veriyorlar... Ne demiş adam, işlet kafanı, doldur keseni!"

Çamaşırcı Ayşe başını salladı:

"Doğru. Zaman sana uymazsa, sen zamana uyacaksın!"

"Tamam!"

"Tamam ya, gene de paranın gözü çıksın. Elde yok, avuçta yok. Kız yetişti geldi. Giyim ister, kuşam ister. Akranları içinde küçük düşürmek olur mu yetimimi?"

Reşat'ın içinden olanca canlılığıyla Nuran geçti. "Yetim," dedi, "Yetim ha? Yetim değil, Lokman-ı Hekim'in ye dediği! Yetimin güzeli yere düşer mi? Düşse bile yerde kalır mı?"

Sordu:

"Nerde o şimdi?"

"Kim?"

"Kızın."

Yaşlı kadının yüreği hop etti: Yoksa eve mi gelmek isteyecekti? Yakışıklı, cin gibiydi ama gene de nerden baksan bir şoför

parçası. Nuran'sa, değil şoför, beylere, beyefendilere göre bir kız. Güzellik, yakışıklılık karın doyurmaz. Önce sağlam bir kapı, ondan sonra varsın dilediği gibi, dilediğiyle... "yaşasın" diyecekti, diyemedi. Diyemedi çünkü halli mallı, gencecik biriyle evlenir de her gün ardına düşüp çeşitli laflar atan it kopuk takımından kurtulursa ne diye kocasından başkasıyla yaşasındı?

Şoför Reşat'ı biraz geç cevapladı:

"Nuran mı? Evde yok."

"Nerde?"

"Bilmem? Bir arkadaşına gittiydi..."

***

Arkadaşına filan gitmemişti, evdeydi. Karyolasında sereserpe uzanmış, enstitülü arkadaşlarıyla, daha çok da ağabeyinin anlattığı İstanbul'u düşünüyor, uyku dolu gözleri dalıp dalıp gidiyordu. Herkes, hemen hemen herkes gitmişti şu zaman zaman filmlerde, daha çok da dergi ya da gazetelerde gördüğü İstanbul'a!

İçini kinle çekti.

Gidemeyecekti şu ağabeyi başından eksilmedikçe. Ağabeyi olmamalıydı şimdi... Annesi, yaşlı kadındı nerden baksan. Atlardı trene, ver elini İstanbul. Ne çıkardı sanki? Kötü yola mı düşerdi annesinin deyimiyle? Neden düşsün? İstanbul dağ başı mı? Tam tersi, İstanbul büyük, kibar şehirdi. Asıl orda değerlenirdi güzelliği. Sonunda koca bulmak değil miydi her kızın ulaşacağı en son aşama? E, o da orda kibar, zengin, yaşamasını bilen bir koca seçerdi gönlünce.

Bir yandan bir yana döndü.

Ağabeyiyle aynı şirkette çalışan Şoför Reşat bir gün, "Sende bu güzellik olduktan sonra film artisti bile olursun!" demişti. Haksız mıydı? Görüyordu ağabeyinden gizli, zaman zaman kaçamak gittiği sinemalarda film artistlerini. Nereleri güzeldi sanki ondan? Hiç de bile. Reşat Ağabey, "Sen onlardan daha gü-

zelsin şerefsizim..." demişti bir gün de. Demişti, evet. Yalan söylememişti. Elbette onlardan daha güzeldi. Biliyordu. Ama asıl önemlisi, Reşat Ağabey de hani hiç fena değildi!

Son günlerde bunu sık sık düşünür olmuştu. Her düşünüşünde de içi gidiyor, istiyordu ki genç adam onu çok, ama pek çok, dünyalar kadar övsün!

Gözleri iyice ağırlaşmıştı. Aklında Reşat Ağabey, dalıp gitti. Ufacık burnunun kanatları titreye titreye öyle güzel uyuyordu ki!

Birden bir düş başladı: Sinemalarla gazete ve dergilerde görüp tanıdığınca bir İstanbul'daydı, içi içine sığmıyordu. Nasıl da gelebilmişti buraya? Galiba Reşat Ağabey arabasına atıp getirmişti ki, yanında yürüyordu.

"Nuran!"

"Efendim?"

"Ne geziyorsun burada?"

"Aa... Siz getirmediniz mi?"

"Yoo..."

"Peki siz ne geziyorsunuz?"

"Bizim patron işini buraya nakletti de..."

Korku içinde:

"Ağabeyim?"

"Ağabeyin de..."

"Annem?"

"Annen de."

"Demek hep birlikte geldik İstanbul'a?.."

"Tabii. Atla arabaya!"

Nuran atlıyor. Reşat Ağabey'in patronunun arabası hızla yürüyor, yerli filmlerde zaman zaman gördüğü Beyoğlu, tramvay, otobüs, dolmuşlar, birbirini kesen asfaltlar, vitrinleri eşya dolu büyük mağazaların İstanbul'unda uçuyor sanki. Nasıl oluyor? Annesi, ağabeyi İstanbul'a nasıl gelmiş olabilirler? Ondan habersiz mi? Birlikte geldiyse hiç hatırlamıyor. Yoksa onlardan habersiz kaçtı da, ağabeyi, annesi onu aramak için mi geldiler?

Heyecanla:

"Reşat Ağabey?"

"Canım?"

"Aa..."

"Neden?"

"Ben sizin canınız mıyım?"

"Olamaz mısın?"

"Olamam tabii!"

"Niçin?"

"Siz benim..."

"Evet?"

"Ağabeyim yerindesiniz!"

"Değilim, değilim Nuran. Ben senin ağabeyin yerinde değilim, olmak istemiyorum. Ben senin sevgilin olmak istiyorum. Nasıl baktığımı, seni gördükçe nasıl heyecanlandığımı unuttun mu? Sen benim ol, sevgilim ol. Filmcilerden tanıdıklarım var. Seni ancak ben yıldız yapabilirim Nuran, Nurancığım!"

El, adamın kocaman eli... Bu kocaman el uzanıyor, bileğinden yakalayıp çekiyor. Bir asansöre giriyorlar.

Reşat'ın eli asansörün düğmesine basıyor. Asansörün homurtuyla yükselişi. Sonra bir koridor, sessiz, ağır bir grilik. Ayaklarının uçlarına basarak ilerliyorlar. Birden Reşat'ın kuvvetli kollarında buluyor kendini:

"Reşat Ağabey!"

"Bana ağabey deme!"

"Peki ama beni nereye götürüyorsun?"

"Karım olmadın mı? Olmak istemiyor musun?"

"Reşat Ağabey korkuyorum!"

"Kimden?"

"Bilmiyorum..."

"Hiç kimseden korkma. Sen benimsin, benim olacaksın!"

Bir kapının topuzunu kıvırıyor Reşat'ın kocaman, bembeyaz eli. Odanın içi güneş dolu. Geniş bir karyola bir kıyıda. Reşat'ın

tombul beyaz eli oda kapısını hırsla itiyor. Sonra karyola. Kendini karyolada buluyor Nuran. Yanında Reşat. Ne zaman soyundu? Peki ama, istemiyor, ağabeyi, annesi... Ağabeyi duyarsa? Kavga ederse Reşat'la? İstemiyor, istemiyor, istemiyor!

Çamaşırcı Ayşe, kirli çamaşır yüküyle odalarının kapısı önünde durmuş, kızına bakıyordu: "İstemiyorum, istemiyorum, istemiyorum!" diye çırpınıyordu. İncecik, beyaz örtü yere kaymış, etekleri savrulmuş, bacakları... Tuhafına gitti. Ne oluyordu bu kıza? Düş mü görüyordu? Herhalde. Şaşkınlığı geçti. Gülümsedi hatta. Tam zamanıydı bu biçim düşlerin. Hangi kız görmezdi? Yıllarca önce, bırak yıllarca önceyi; bunca yorgunluk, ilerleyen bunca yaşına rağmen zaman zaman rahmetli üçkâğıtçısını görmüyor muydu?

Kirli bohçasını bir kıyıya bırakıp içeri girdi. Yere düşmüş beyaz örtüyü aldı, kızının çıplak bacaklarına örttü. Reşat'ı iyi ki atlatmıştı. Ya akıl edip, "Arkadaşına gitti," demeseydi de oğlan gelip bu çıplaklığı görseydi?

Tam bu sırada Nuran uyandı. Terlemişti. Annesine dalgınlıkla baktı, sonra, "Geldin mi?" dedi.

"Geldim yavrum."

Karyolada kalkıp oturdu:

"Hayırdır inşallah, de!"

Yaşlı kadın alışmıştı kızının bitmez tükenmez düşlerine:

"Hayırdır inşallah. Rüya mı gördün?"

Yanakları al al genç kız, Reşat'ı filan doğru, dosdoğru anlatmadan, başka şeylere geçti:

"İstanbul'da olurmuşuz. Yeşilçam Sokağı'nda. Filmciler beni bir gördüler, tamam!"

Annesinin yüzüne dikkatle bakıyordu. Anlatılandan hoşnut olmadığı zamanlardaki gibi yüzü asılmıştı. Mim koyarak, "Başladın mı gene?" dedi.

Kadın:

"Neye?"

"Film artisti olmama rüyamda bile müsaade etmiyorsunuz. Ne bu be?"

Kadın, ağlayacak kadar hırslandığını bildiği kızına bakmıyor, çamaşırları ayırıyordu. Adam olup aklını başına toplamayacaktı bu kız vesselam. Aklı fikri soytarılıktaydı. Şu Reşat denilen deli de az önce hususide söylediklerini kıza anlatmasaydı bari. Çok güzelmiş, bilmem gâvurlardan kime benziyormuş, İstanbul'a bir gitse hemen seçerlermiş... Kızın istediği zaten öyle şeyler. Neden demişler, bir kızı kendi keyfine bırakırsan, ya davulcuya varır ya da zurnacıya diye? Adam gibi adamları bırakıp davulcu ya da zurnacıya varan kızlar, herhalde kendi soytarısı gibi kızlar olacaktı.

Kirli çamaşırları ayırırken kızının sinirli sinirli söylenişlerini duyduğu hâlde anlamıyor, kızını baştan çıkaracak ya da baştan çıkmasına yarayacak tehlikeleri düşünüyordu: Reşat'tı bu tehlikelerin başında gelen... Eve sıkça gelmese bile, kız sokağa sık sık çıkıyor, ağabeyinin çalıştığı yazıhaneye de sıkça uğruyordu. Uğramasa bile, Reşat meram ettikten sonra kızı yolda bekler, lafa tutar, laf arasında güzelliğinden söz açıp şu yere batasıca artistlik işini de pekâlâ sokuşturabilirdi!

Çoğu gecelerde olduğunca, o gece de düşünde kızını gördü. Bu Reşat, nereden çıkıp gelmiş, kızı bileğinden yakalayıp çekmiş götürmüştü. Çamaşırcı Ayşe, koşmuştu arkalarından. Kızıyla Reşat kaçıyorlar, o kovalıyordu. Dili damağı kurumuştu. Bağırıyor, yalvarıyor, aldırmıyorlardı. Sonra nasılsa bir taksiye binmişlerdi. O da bir başkasına. Öndekinde kızıyla Reşat, kendi bindiğinde de... Peki ama nasıl şeydi bu? Reşat öndeki takside, kızını kaçırıyordu. Arkadaki takside, taksinin direksiyonunda da nasıl olabilirdi?

Heyecanla, "Reşat," demişti, "yavrum Reşat!"

Reşat bakmadan:

"Buyur ana!"

"Yüzüme niye bakmıyorsun yavrum? Sen Reşat değil misin?"

"Reşatım."

"Dön de göreyim hele..."

Dönmüştü, Reşat değildi. Hem Reşat'tı, hem değil.

"Sen Reşat değilsin yavrum!"

"Reşatım anne..."

"Hani yüzün?"

"Öndeki adama verdim. Kızını Reşat diye kaçırıyor. Asıl Reşat benim, bakma, yüzümü zorla aldı, kızını kaçırmak için!"

"Aman Reşat, yavrum, kurbanın olayım senin. Yavrumu kurtar o adamın elinden!"

"Kurtarırım ama bir şartla: Kızını bana Allah'ın emriyle verirsen!"

"Vermezsem?"

"Vermezsen kurtarmam. Kızını alıp götürür, soyar, çırılçıplak oynatır. Kızını ortaya düşürür. Kötü eder kızını!"

Bağırmak, Reşat'ın arabasından atlamak istemiş, atlayamamıştı. Bağırmak? O da hak getire. Derken uyanmıştı, ter içinde!

Geceydi. Kalkmış, yerinde mi diye kızına bakmıştı. Yerindeydi şükür. Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. Yerindeydi ama bu düş neyin işaretiydi? Düşler boş değildi, düşlerin boş olmadığını biliyordu. Düşler boş değilse az önce gördüğü bu düşün de boş olmaması gerekirdi. Demek kızının başında bir şeyler dolanıyordu.

Yatağına oturdu, başını avuçları arasına alarak kara kara düşünmeye başladı: Kızı, biricik kızı, yavrusu... Yoksa ondan habersiz birtakım dolaplar mı çeviriyordu? Oğlunun arkadaşı, oğlunun çalıştığı patronun hususisindeki Şoför Reşat'la mı? Neden olmasın? Reşat'ın ne mal olduğunu bilmiyor mu? Şehirdeki hemen hemen bütün güzel kızlarla... Nuran neler neler anlatmamıştı? Savcının, hâkimin, eczacının, avukatın kızlarıyla gezip dolaşmıyor mu? En biri, yanında çalıştığı, ekmeğini yediği yaşlı müteahhitin genç karısıyla... Bunu oğlundan duymuştu, İhsan anlatmıştı bir akşam hınçla. Kızıyordu. İnsan ekmek yediği yere ihanet etmemeliydi!

Karanlıkta görecekmiş gibi oğlunun yattığı yere baktı. Kız kardeşinin karyolası dibinde. Ama ne aklı başında, ne ağır delikanlıydı! Bir gün patronuna gitmişti de yaşlı adam ona oğlunu övmüştü: "Allah bağışlasın Ayşe Hanım. Doğrusu, ağırlığınca altın eder. Bu zamanda böyle akıllı, böyle dürüst, böylesine evini, yerini düşünen delikanlı kolay kolay bulunmaz! Bütün derdi zoru, iki odalı küçücük bir ev yapıp, sizi kira evlerinden, müşterek avlulardan kurtarmak. O da olacak inşallah. Ona yardım edeceğim..."

Oğlu da memnundu adamdan. "Tam bana göre bir iş!" diyordu. "Masamın başına geçip defterleri önüme açtım da çalışmaya başladım mı dünya siliniyor. Bir de inşaatta amele kartlarını delerken. Biliyor musun ana, günün birinde beni bırakmazsa, ben bu adamdan ayrılmam!"

Akıllıydı oğlu, gerçekten de akıllı. Kız da ağasına çekse ne olurdu sanki?

3

İhsan, elinde demir zımba, kulağının ardında sarı kopya kalem, elinde sarı defter. Beton işçilerinin kontrolüne gidiyordu. Az önce duvar işlerini kontrol etmiş, defterine geçirmişti adlarıyla numaralarını.

Beton işçileri, beş katlı kocaman yapının şurasında burasındaydı. Yapı şehrin kıyısında, pırıl pırıl güneşin göz alarak parladığı mavi göklere kapkara bir dağ gibi yükselmişti. Uzaktan yapıya ne zaman baksa, uçurumu hatırlatan mavi zemin üzerine çizilmiş yalçın bir dağ parçasını hatırlardı. Hele alt kattan başladığı işçi kontrollerini ta en üst kattan şehre ve şehrin dolaylarına bakınca başı dönerdi. Çocukluğunda minareye çıkmıştı. Yüksekten şehir, şehrin çevresi bir tuhaf görünmüş, başı dönmüş, midesi bulanmıştı. Şimdi kocaman adam olduğu hâlde gene aynı şeyleri duyuyordu beşinci kattan bakınca.

İşe her günkü gibi zemin katından başladı.

İlk, ikinci, üçüncü katlar.

Ama sabahleyin annesinin, kız kardeşi üzerine gördüğü düş... "Bu boş değil oğlum!" demişti, "Düşlerin boş olmadığını biliyorum. Bunca evliya, enbiya gelmiş geçmiş. Düşlerin boş olmadığını onlar bilmiyorlar mıydı? Bu Reşat'ın Nuran'ı kaçırmasında bir iş var!"

Düşler boş olmayabilirdi ama, Reşat, çapkın Reşat, anasının gözü, her takıldığı kadından iş alan Reşat ona da mı, onun kız kardeşine de mi asılacaktı? Asılmaktan geçtim, kandırıp İstanbul'a kaçıracaktı?

Beşinci kata varmıştı. Aşağıya bakmamaya kararlı olduğu hâlde, elinde değil, baktı. Başı döndü gene, midesi bulandı. Bir yandan Reşat'ı düşünüyordu:

Noterin, avukatın, hâkimin, eczacının kızlarından başka, mahalle aralarında, sinema düşkünü yığınla kadın tavlamıştı. Yakışıklı olduğuna şüphe yoktu ama en çok hususi arabasına tavlanıyorlardı. Yakışıklılık bir tuzak, hususi araba ikinci. Mahalle aralarındaki hoppala kadınlar ne bileceklerdi hususinin onun olmadığını?

Beşinci kattaki beton işçilerinin kartlarını da zımbalayıp sarı defterine kaydettikten sonra ağır ağır inmeye başladı.

Annesi çok yanlış anlamıştı Reşat'ı; onun kız kardeşine kötü gözle bakmazdı. Canı gibi seviyordu. O kadar ki, yanında çalıştıkları müteahhitin karısının ona nasıl asıldığını, geceleri odasına nasıl geldiğini bile anlatmıştı da, azarlamıştı onu: "Kadın sütsüz olabilir. Sen kendine sahip olmalı, ekmeğini yediğin bir insanın karısına kötü gözle bakmamalısın!"

Yapıdan çıktı, bir sigara yaktı. Ta karşıda derme çatma kantin, tatlı dilli, güler yüzlü Memet Usta'nın işlettiği kantin. Eskiden marangozluk yapıyordu. Sonraları patrona yalvarmış, bu kantin işini almıştı. Pek öyle yaşlı sayılmazsa da, "Çalışamıyorum," diyordu. "Eski gücüm kuvvetim kalmadı artık. Kalbim sı-

kışıyor, geceleri bir yerlerden uçuyormuşum gibi oluyorum! Bir şey değil, yavrumu yetim bırakıvermekten korkarım!"

Bunları bir gün yaşlı patrona anlatınca, adamın gözleri dolmuş, razı olmuştu kantin işletmesine.

Çok iri bir patatesi hatırlatan Memet Usta dükkân kapısına çıkıp da İhsan'ı orada sigara içer görünce bir nara attı:

"Eheheeeey... Aslana bak aslana!"

İhsan gülerek gitti. Tepe saçları dökülmüş, iri başıyla vardı bir otuz beşlik. Ama rahat rahat kırk, kırk beş gösteriyordu.

"Cigarayı orda içeceğine, gelip dükkânda içsen olmaz mı?"

"Gelecektim," dedi İhsan.

"Ne o, düşünceli görünüyorsun?"

İhsan içini çekerek, "Hiç canım," dedi.

"Hiç değil, var bir şey!"

"Annem gece bir rüya görmüş de..."

"Nuran'a dair tabii?"

"Annem rüyasında başka kimi görür?"

"Akşam Reşat'la beraberdik. Ağzını aradım, güldü."

İhsan pirelendi:

"Nasıl yani?"

"Yok canım, öylesine değil. Benim elimde nice Nuran'lar var dedi. En yakın arkadaşımın kız kardeşine kötü gözle bakacak kadar namussuz muyum?"

İhsan birden ferahladı:

"Tabii yahu, bilmiyor muyum? Evet çapkındır, şakacıdır, eline eteğine pistir ama en yakın arkadaşının kız kardeşine de..."

Memet Usta kolundan dükkâna çekti:

"Boş ver de gel bak, sana ne göstereceğim..."

Alelade tahtalar, kontrplaklar, hatta yer yer paslı tenekelerle kurulmuş kantinden içeri girdiler. Birkaç uzun tahta sıra, tahta tabureler, yerlerde bolca talaş... Bir küçük terazi, tavandan sarkan sucuk hevenkleri, beyazpeynir, tahin helvası, kara zeytin, kavanozlarda bolca turşu, raflarda mektup kâğıdı, zarf, kurşun-

kalem, defter, hatta alfabe, birtakım yassı, yuvarlak aynalar... İhsan tahta sıraya ilişti.

Memet Usta bir çocuk sevinciyle çekmeceye gitti, şişkin bir zarf getirdi. Yeni gelmiş bir mektup. İçinden seyyar fotoğrafçıya çektirilmiş bir kartpostal çıkarıp gözleri sevinçten ışıl ışıl, İhsan'a uzattı:

"Amcasının elini öpmeye gelmiş!"

Kızı Ayşe'nin boy resmiydi. Yarı şehirli, yarı köylü bir çocuk. Etinde bir sepet, sepette elma, armut. Ayaklarında babasının yolladığı şehir çocuklarınınki gibi ayakkabılar, üstünde şehir çocuklarının giydiği yün örme bir elbise. Bütün bunlara karşılık, çocuğun sevimli bakışından bir köylülük, daha çok da dağ köylülüğü akıyordu.

Memet Usta, aslında şehirliydi. Yıllarca önce askerliğini yaptığı dağlar arası kasabalardan birinde tanıştığı akça pakça, cıvıl cıvıl bir köylü kızıyla evlenip, terhisten sonra da orada kalmıştı. Kızın yığınla amcası, dayısı, halası, haminnesi filan vardı ve hemen hepsi de tatlı dilli, güler yüzlü, daha çok da sapasağlam insanlardı. Asıllarının Yörük olduğunu övünerek anlatırlardı. Lafları ağızlarında, paldır küldür konuşan insanlar ama, sözleri hiç batmazdı. Karısı da onlar gibiydi. Askerken, elinde bir bakraç yağla şehre tek başına iniyordu. Memet Usta ardına düşmüştü.

Çayıra kadar ardından gelmişti. Kız anlamış, durmuş, al al yanan yuvarlak yanaklarıyla gülerek, "Ne o asker ağa?" demişti. "Ardımda ne dolanıyon?"

Asker Memet çekinerek sokulmuştu:

"Ergen bir adam güzel kızın ardında ne diye dolanır, bilmez misin?"

"Bilirim asker ağa bilirim, ergenlik zordur ya, ben senin derdinden anlasam bile, merhem olamam ki!.."

"Niye?"

"Ben senin aradıklarından değilim!"

"Benim kimi aradığımı ne biliyorsun?"

"Bilmeyecek ne var? Senin aradığın yosma karı, uygunsuz avrat. Gününü gün edecek, ufunetini döküp savuşacan. Ben kız oğlan kızım, hey gözünü sevdiğim asker ağa!"

Memet bayılmıştı kızın harbiciliğine.

"Ya aradığım yosma karı değilse? Ya ufunetimi döküp savuşmayacaksam?"

"Niyetin evlenmek mi yani? Evlenmekse açık söyle. O zaman da başka türlü set çekerim önüne!"

"Ne gibi?"

"Ben Türkmen, Yörük kızıyım aslanım. Böyle konuştuğuma bakma. Biz bugün burdaysak yarın şurdayız. Dağlarda, tepelerde... Sen bizim yürüyüşümüze ayak uyduramazsın... Şehirlisin sen, çabuk yorulur kalırsın..."

Uzun lafın kısası, Memet Usta şakadan takıldığı kıza bağlanıvermiş, iş ciddiye binmiş, kızın büyükleriyle görüşüp konuşma...

Elinde marangozluk gibi zanaatı vardı. Dağlarda, bayırlarda gezip dolaşacaklarına, tepeleri göklere yükselen mavi dağların diledikleri yamacına bir ev çakarlar, yerleşirler, yörüklükten çıkar, duruk olurlardı. İhtiyarların kafasına yatmıştı. Memet Usta'nın birkaç kuruşu da vardı, nasıl olsa. Kısa yoldan bir nikâh, ardından ev... Emmiler, dayılar, hatta nine, dedelerin de yardımıyla ev de çabucak kuruluvermiş, mevsim kışa dönerken yerleşilip, ocak başında çubuk içerek ihtiyarların yârenlikleri dinlenmeye başlanmıştı.

Memet Usta yağmurlu gecelerde, Tekel'in Marmara şarabını içerlerken anlatmaya başlamaz mı, İhsan'ın kafasında tamı tamına böyle bir özlem canlanırdı. Birinde dayanamamış: "Yahu Memet Usta," demişti, "Senin baldızın maldızın yok mu?"

Yoktu, yoktu, Allah belasını versin. Olsa, hemen, bir iki demeden uyduruverirdi İhsan'a ama ne fayda!

Kızının fotoğrafına bakıyordu hazla. Her zaman böyle. İstediği kadar canı sıkkın olsun, köyünden mektup geldi mi başlar-

dı keyiflenip kabına sığmamaya. Türküler söyler, şarap açar, kahkahalar atar, daha çok da İhsan'a asılırdı:

"Baldızım yok, yok amma gene de evlilik iyidir İhsan!"

Fotoğrafi indirdi. Gözlerinin içi gülüyordu:

"Evlilik gibi var mı? Sana kardeş nasihati: Hiç vakit geçirme, hemen evlen, çoluk çocuğa karış. Hele böyle, benimki gibi bir de yavrun olursa!"

İhsan'ın yüzünden imkânsızlığın gölgesi geçti adeta. O da evlenmek, çoluk çocuğa karışmak isterdi elbette. Akşamları çocuğuna hiç olmazsa küçük bir paket çikolatayla dönmek, sokak kapısında karşılanmak, güle söyleye yemeğini yemek, yemekten sonra yanüstü uzanıp çocuğuyla oynamak...

İçini çekti.

Memet Usta, "Hayrola?" dedi.

Yeniden içini çektikten sonra mırıldandı:

"Hayırlar..."

Hayırlar demişti ama evlenebilmesine en büyük engelin çamaşırcı annesiyle kız kardeşi olduğunu nasıl açıklardı? Babasının ölümünden sonra, çocuklarına babalarının yokluğunu duyurmamak için el çamaşırında saçlarını ağartan anasını bekâr çamaşırı yıkamaktan ve el kapılarında kiracılıktan kurtarmadan, kız kardeşinin çeyizini düzüp, önce onu yuvadan uçurmadan nasıl kendini düşünebilirdi? Annesi sanki içinden ona bakıyordu. Oğlunu nasıl sevdiğini, tırnağının taşa değmesini bile nasıl istemediğini gayet iyi biliyordu!

Memet Usta omuzunu dürttü:

"Gene daldın derinlere..."

Uyandı sanki, "Daldım," dedi. "Dalmamak elde mi?"

"Niye?"

"Nuran'ı yuvadan uçurmadan kendimi düşünemem!"

"Doğru," dedi Memet Usta. "Doğru ya, var mısın küçük bir şişe yuvarlayalım?"

İhsan ayağa kalktı:

"Boş ver. Akşam yaparız bir şeyler. Gündüz içtim mi başım ağrıyor."

"İyi ya."

"Haydi eyvallah."

"Güle güle."

Elinde gene zımba, sarı defter, kulağının ardında kopya kalem. "Hafriyat - toprak kazma" işçilerinin yanına gitti. Çok seviyorlardı onu. Kartlarını verdiler, deldi, deftere geçirdikten sonra o günkü kontrol işini tamamlayıp yazıhaneye döndü.

Şoför Reşat ordaydı, İhsan'ın masası yanında sigara içiyordu.

"Ne haber Kazanova?"

Masasına geçti. Hoşuna gidiyordu Reşat'ın "Kazanova"lığı. Kazanovalıkta bir çeşit "üst erkeklik" buluyor, yakışıklılığının verdiği imkânlara dayanarak, kendini başka erkeklerden üstün görüyordu.

"Boş ver Kazanovalığa," dedi.

İhsan zımbayı, defteri bir yana bırakıp ilgilendi.

"Niye?"

"Sen şu kız kardeşinin gemlerini biraz kıssan fena olmaz!"

İhsan'ın dikkati birden arttı:

"Ne var? Ne oldu?"

"Bir şey olmadı ama sokaklarda pek öyle fazla dolaşmasın. Liseli itler yok mu o liseli itler? Şerefsizim baştan çıkarırlar, biliyorsun. Onlar yetmişlik ninemi bile baştan çıkarırlar isterlerse!"

İhsan'ın içinde Reşat'a karşı uyanan hafif de olsa, şüphe siliniverdi. Onu birden her zamandan daha çok sevmişti:

"Haklısın," dedi. "Bana kalsa evden dışarı çıkarmam ama annemi görüyor musun sen? O kızı baştan çıkarırsa onun arka olmaları çıkaracak. Ben bir şey söyleyecek olsam hemen aramıza girer!"

"Kadınlar, kızlarına karşı yufka yürekli olurlar da..."

"Sonu da iyi gelmez!"

"Doğru."

"Birisiyle konuşurken mi gördün?"

"Yok canım. Görmedim ama, çarşıdan geçiyordu, en hergelelerinden bir alay liseli, sist mist Marilin filan..."

"O ne yapıyordu?"

"Kızın bir şey yaptığı yoktu canım. Yoktu ama, biliyorsun, ölüyü güldürür hergeleler!"

Bu kadarı olacaktı elbette canım. O da sanmıştı ki, kız, birileriyle konuşuyor ya da bir yerlerde dolaşırken görmüş. Lafı kısa kesmek için, "Akşam Memet Usta'ya davetliyiz," dedi.

Reşat güldü:

"Köyden mektup mu almış?"

"Hem mektup hem de kızının fotoğrafını..."

"Tamam. Etekleri zil çalıyordur desene..."

"Hem de nasıl."

"İyi iyi. Kafaları güzelce çekeriz."

İçeriye yaşlı müteahhit girince sustular, yerlerinden saygıyla kalktılar. Altmışın çok üstünde bir adamdı müteahhit. Kara kuru, maşayı hatırlatan biçimde uzun ve daracık bir adamdı. Siyah şapkasını çıkararak, son derece kibar, İhsan'la şoförü Reşat'ı selamladı:

"Merhaba çocuklar."

"Merhaba efendim."

Reşat da, "Merhaba," dedi.

Dedi ama, hain, hile dolu, matrağa alan bir dirsek dürtmesi yaptı İhsan'a. İhsan, anladı ya da anlamamış göründü. Çapkın şoförün bu hafifçe dürtüşünden, karısına ortak olduğu adamı küçümsemek, bunu başkalarına yaymakla övünmek istediğini sezmişti. Her zaman böyle... Adamın hem ekmeğini yer hem de onu şurda burda küçük düşürmek için elinden geleni geri koymazdı.

Yaşlı müteahhit buzlu bir camla ayrılmış odasına geçmişti. Seslendi:

"İhsan!"

İhsan, Reşat'ın ahlaksızlığı üzerine vardığı düşünceden sıyrılıp koştu:

"Buyurun efendim!"

Patronun büyük, ağır ceviz masası önünde saygıyla durdu. Kara kuru patron ağır ceviz masasının başında, bu masaya hiç de yakışmayan bir hafiflikte oturuyordu. Elinde zarf açacağı, İhsan'a bakmıyordu. Söze neresinden başlayacağını henüz bilmeyen, bunu kestirmeye çalışan biri hâliyle, elindeki zarf açacağını evirdi, çevirdi, sonra, "Yol işini aldık sayılır," dedi.

İhsan'ın içinde birden sanki bir bahar patladı. Demek patron aylardır uzayıp giden bu işi, bu Orta Anadolu'dan geçip Doğu'ya uzanacak yolu yapma işini sonunda koparmıştı?

Bu işin koparılmış olması, İhsan'ın şirket adına oraya yardımcı muhasip, puvantör, daha açıkçası patronun ortaklarıyla olacak işlerinde patronunun hakkını korumak değilse bile, dönmesi mümkün fırıldaklardan haber vermesini, dolayısıyla çift gündelik, prim, hatta bahşişlere kavuşması demekti ki, işte o zaman yıllar yılı tasarladığı evciği yapıp annesiyle kardeşini kira evlerinden kurtarma işini gerçekleştirecek demekti.

Alev alev yanan gözleriyle adama baktı:

"Yaa, öyle mi efendim? Hayırlı olsun!"

"Teşekkür ederim. Yalnız, biliyorsun, daha önce de seninle bu mevzuu çok konuştuktu... Sen oraya gidecek, benim buradan orayı görecek gözüm, buradan orayı işitecek kulağım, gerekirse buradan oraya uzanıp konuşacak dilim olacaksın!"

Adamın birbirine yakın, kapkara gözlerine baktı:

"Emredersiniz," dedi.

"Çift gündelik, prim... Burada bırakacağın annenle kız kardeşinin geçimlerini düşünme. Ben her hafta Reşat'la icap eden miktarda, gereken parayı yollarım onlara. Sen işine dört elle sarıl ve beni, benim haklarımı orada müdafaa et!"

Sevinçle çalkalanan İhsan heyecanla, "Emin olabilirsiniz," dedi.

Adam çekmecelerinde bir şeyi uzun uzun arayıp bulduktan sonra, masasından ağır ağır kalktı, elinde siyah şapkası, yazıhaneden çıkarken, Reşat, "Araba lazım mı beyefendi?" diye sordu.

Adam sertçe, "Hayır!" dedi.

Reşat'ın canına minnetti. Adamın arkasından gene, "Git, ananı avradını bilmem ne yapayım!" demek isteyen bir el işaretiyle iskemlesine oturdu. Müteahhitle İhsan'ın konuştuklarını duymuştu. Zaten biliyordu. Adamın, adama göre çok genç ama, aslında kırka yakın azgın karısından yol işinin koparılmak üzere olduğunu işitmişti.

Övündü:

"Ben bunu dün hanımından işitmiştim. Nasıl, memnun oldun mu?"

İhsan'ın bakışları pırıl pırıl, "Hem de nasıl!" dedi.

"Çift gündelik, yemek içmek ordan ha?"

"Ordan. Sonra dedi ki, annenle kız kardeşinin geçimlerini düşünme, dedi. Ulan yaşasın be!"

Reşat'ı duymuyordu. Çok değil, beş altı ay içinde kız kardeşine ayaklı dikiş makinesini aldıktan başka, annesinin arsasına iki oda bir mutfak küçük evceğizi de yaptırabilecekti.

Bakışları karşı duvardaki büyük Türkiye haritasında, "İnşaat hele bir iki yıl sürerse!" dedi.

"Sürer herhalde."

"Benim de istediğim o. Giderken bir sürü roman da götürürüm. Hem biliyor musun, ben dağ başlarına bayılırım. En çok da akşamüzerleri, güneşin dağlar ardına pespembe batışı yok mu, çıldırırım. Böyle zamanlarda insanın yanında sevdiği bir arkadaşı olacak, batan güneşe karşı kafaları çekecekler. Ha?"

"Bilmem?"

"Seni açmaz belki ama ben bayılırım. Yalnız dağ başlarında rakı bulunur mu dersin?"

Reşat güldü:

"Ulan bazen öyle çocuklaşırsın ki," dedi. "Dağ başlarında rakı bulunur muymuş. Farz et bulunmadı. Şirketin kamyonları ne güne duruyor? Şoföre mangırı tosladın mı, tamam."

"Doğru."

"Ama beni açmaz dedim ya..."

"Niye?"

"Şehirden şaşmam ben. Ne varsa şehirde var. Şehrin karı kancığını bırak. Allah'ın dağında, ovasında sürt Allah kerim!"

İhsan kaç vakittir hazırladığı taşı gediğine koydu:

"Şu pis huyun olmasa iyi oğlansın ama ne fayda..."

"Niye pis oluyormuş arkadaş?"

Ayağa kalktı iskemlesinden:

"Patron bugün vilayet milayet meşgul. Araba bendenizin emrinde. Mesela eczacının Ayten Abla'ya alabanda sancak, ver elini bağlar bahçeler."

Aklından eczacının kızı Ayten geçince titredi. Akça pakça, tombul, konuşkan, cıvıl cıvıl. Bugün onunla gider, yarına kadar beyaz, tombul, akça pakçadan bıkar, gelsin esmer, ince, konuşmaktan çok romantik sözler dinlemeye bayılan avukatın kızı, ondan da bıktı mı, ne zaman görse, "Oy şişmaan kız şişman kız!" türküsünü, hatırladığı tombul sarışın hâkimin büyük kızı!

Bir süre "zamparalık" üzerine tartıştılar. Şoföre göre, erkek dediğin bir balarısı gibi, çeşitli çiçeklerden bal almalıydı. Evlenmek, yurt yuva sahibi olmak, kızlı oğlanlı zırıl zırıl bir alay çocuk, onların bitmez tükenmez ayakkabı, elbise dertleri!..

"Bu dünyaya yaşamak için geldim ben arkadaş. Posam çıkıp, işe yaramaz hâle gelinceye kadar çiçek çiçek dolaşacağım!"

"Kanatların yorulunca ne yapacaksın!"

"Hiç..."

"Ortalıkta sürüneceksin, değil mi?"

"Yok yahu, kolayı var. O zaman da kaldırır kendini atarsın yardan aşağı, bitti gitti. Ben şimdi kanatlarımın yorulduğu za-

manı değil, kanatlarımın beni dolaştıracağı çiçekleri düşünüyorum arkadaş!"

Bir süre tartışma gitti. Birden içeri kantinci Memet Usta girince, ikisi iki yandan, "Vay," dediler. "Ne haber be? Niye geldin böyle vakitsiz?"

İri bir patatesi hatırlatan Memet Usta masaya teklifsizce sokuldu, sigara paketini çıkarıp uzattı. Huyu buydu. Sigarayı hemen her zaman o ikram ederdi:

"Gazlayın bakalım. Hem sizi göreceğim geldi hem de ufak tefek kumanya almak lazımdı. Ee, anlatın bakalım kaçtan aşağı olmaz?"

Şoföre döndü:

"Kurt Reşat, zamparalıktan ne haber?"

Reşat güldü. İhsan araya girdi:

"Bırak zamparalığı, yol işini almış patron, gidiyoruz!"

Memet Usta yerinde kalkıp oturdu:

"Deme be kayınço?"

"Dedim gitti!"

Kasketini çıkarıp masaya neşeyle vurdu:

"Gel tezkere gel!"

Asker ocağından kalma bir alışkanlığıydı Memet Usta'nın. Ne zaman birdenbire sevinse, hep böyle kasketini yere vurur, "Gel tezkere gel!" diye bağırırdı.

İhsan ellerini birbirine sürerek, "Piyango," dedi. "Piyango şerefsizim. Hele Memet Usta'yla birlikte olmak... Geliyorsun, değil mi?"

"Vallaha patron oldubitti söyler durur. Hadi derse, oynayarak gelirim!"

İhsan göz kırptı:

"Rakıyı bolca alalım..."

Memet Usta başını kaşıdı:

"Hastaya kar mı soruyorsun? Rakı, meze... Kutu turşusu, kutu balığı, yalancı dolma... Karışma sen. Ben işimi bilirim. Allah

vere de yol bizim köyün yakınından geçse. Bizim köyün yakınından geçti mi, kaymaklı ekmek kadayıfı olur!"

İhsan'la Memet Usta tatlı hayaller kurup dururlarken, içeriye işçi kılıklı bir genç girdi:

"Reşat Efendi," dedi. "Beyefendi arabayı alıp gelsin dedi!"

Deyince, Reşat isteksizlikle kalktı:

"Haydi bana güle güle, künyem çıktı!.."

Direksiyona geçti, pırıl pırıl araba vilayete doğru anacaddeye kaydı. Beyefendi, vilayetin önünde birileriyle konuşuyordu. Araba yanında durunca konuştuğu adamdan ayrılıp içeri girdi. Reşat:

"Nereye beyefendi?"

"Eve," dedi patron.

Araba pırıl pırıl, hızla uzaklaştı. Yolda patron, "İhsan memnun oldu mu?" diye sordu.

Reşat direksiyonda yarım sağ yaparak cevapladı:

"Hem de nasıl!"

"Evet ama, hem yollamak istiyorum hem de istemiyorum. İstiyorum, çok namuslu, çok terbiyeli çocuk; istemiyorum, böyle bir insan burada bana lazım. Şaşırdım kaldım..."

Şoför Reşat'ın kafasından Nuran geçti:

"Efendim," dedi, "yollarsanız çok iyilik etmiş olursunuz. Biliyorsunuz, anasıyla kız kardeşi üzerine düşünceleri var. Para biriktirip, kıza bir ayaklı dikiş makinesi alacak. Sonra ev meselesi... Size de kaç defa açmıştı."

"Evet, biliyorum," doğru.

"Hele Memet Usta'nın da birlikte gitme ihtimaline pek sevindi!"

Güneşin altında kapkara, pırıl pırıl bir su gibi akan hususi, birtakım ara sokaklardan asfalt caddeye çıktı. Şehri istasyona bağlayan bu caddenin iki yanında yeşilliklere gömülmüş zarif apartmanlar, köşkler, pavyonlar... Beyefendi hususisinin rahat minderine yanlamış, arabanın sağından solundan akan bu apart-

man, köşk, pavyonlara görmeden bakıyordu. Esmer, kara kuru, üstelik yaşlı bir adamdı; karısı, yönünden mutlu değil ama, sıfırdan başlayıp milyonlar kazanmış bir işadamıydı. Bayılırdı bu "sıfırdan başlama"ya. Aslına bakılırsa, sıfırdan filan başlamamış, Milli Mücadele sırasında gözünü açıp parayı toplamıştı. O yıllarda Türk tüccar, müteahhit, hele sanayici nerde? Meydan boş, ortalıkta yarım pabuçlular cirit atıyordu. O da karışmıştı aralarına. İlkin bir pamuk fabrikasını ucuza yakın bir parayla düşürmüş, sonra kârıyla satmış, daha büyüğünü düşürmüş, daha büyük kârla satmış. Derken taahhüt işleri alıp yürümüştü.

O yıllar, o yılların gem almaz şehvet kasırgaları!

Para bol, yabancı artistler bol, içki âlâsı, bolun bolu. Geceleri çeşitli kadınlarla sabahlara kadar vur patlasın çal oynasın. Bir ayağı İstanbul'da, bir ayağı İzmir, Ankara'da. Yıllar rüzgâr gibi gelmiş gelmiş geçmiş, eş, dost, ahbapların içki sofraları, genç cıvıl cıvıl kadınlar içindeki bitmez tükenmez sandığı gücünü yavaş yavaş alıp götürmüşlerdi.

Fakir ama pırıl pırıl bir kızı nikâhlamak zorunda kaldığı sıra, ellisine basmak üzereydi. Kızsa yirmi yoktu daha. Canlı, alev alev, yakıcı bir dişi. Altmışa kadar da o alıp götürmüştü gücünün artakalanını. Altmıştan sonra anlamıştı hanyayı Konya'yı ama, iş işten geçmiş, ok yaydan, kuş kafesten fırlamıştı. Birtakım haplar, iğneler, şuruplar, şerbetler, banyolar...

Hususi, asfalt cadde üzerindeki köşkünün önünde durunca, daldığı hayallerinden sıyrılıp davrandı. Çevik bir hareketle direksiyondan inip kapıyı açan şoförünün açtığı kapıdan çıktı.

Günün sarı sıcağına, karısının pikabından gür bir Arjantin tangosu yayılıyordu. Yüzü buruştu. Nefret ediyordu bu, bunun gibi sert müzikten. Valsler, tangolar, daha çok da gençliğini hatırlatan fokstrotlara da içerliyordu. Geçmiş tatlı günlerini hatırlatıyorlardı çünkü. Nerdeydi şimdi o günler? O günleri geri versinler, bugünleri, bugünlerin milyonlarını yakabilirdi!

Köşkünün taş merdivenlerini ağır ağır çıktı.

Salona tam girmişti, acı kırmızıdan ipek sabahlığı içinde, pek pek otuz beşlik zarif karısı ile karşılaştı. Ne kadın ne de erkek isterdi böyle karşılaşmaları. Erkek için kadın "sütsüz"dü. Kadın içinse erkek, "posa"dan ibaretti. Evet. İstanbul'un kıyı mahallelerinden birinin takunyalı, ağzı sakızlı bir kızıydı, ne çıkardı bundan? Görmüş, ardına düşmüş, beğenmiş, çıldırmış, nikâhlayıp almıştı ya! Niçin? Yüzüne bakmak için mi? On yıl şöyle böyle, ondan sonra? Ondan sonrası köşkün içinde kadın kovalaması, erkeğin yenik, zavallı, dermansız kaçışları. Yorulmuştu kadın kovalamaktan! Yakasını bırakmış, başka dallarda dolaşmaya başlamıştı.

Erkek bunun için "sütsüz!" diyordu işte.

Erkek için "boşanma" bir kurtuluş değildi. Adı vardı, sanı vardı, şerefi, haysiyeti vardı. Düşmanları bıyık altından güler, rastladıkça karısından dolayı gözleriyle birbirlerine onu işaret ederlerdi. Ayrılamazdı. Düşmanlarına sevinme fırsatı veremezdi. Evet, şoför, şoförü, hoş değil, namussuzluk ama, pek pek, "Ettiklerimi çekiyorum. Cenab-ı Allah bu suretle günahlarımın kefaretini ödetiyor. Men dakka dukka!" diye avunmaya çalışıyordu.

Birbirlerini tanımıyorlarmış gibi başlarını çevirerek geçtiler.

Bedia Hanım, bir tiksinti ifadesi taşıyan yüzüyle balkona çıkarken, "Pis moruk!" diye geçirdi, "suratını çeviriyor. Kokmuş. Sanki âşıktım suratına!"

Kocasının zenginliğini çoktan kanıksamıştı. Yetmiyordu zenginlik. Fakir olsundu kocası varsın, ama koca olsundu! Çoğu günler başını avuçları arasına alır, yaşaran kirpikleriyle eski mahallesinin takunyalı günlerini düşünürdü: İstanbul'un kıyı mahallesinin harap evler kalabalığı içindeki en eski, en harap, en karmakarışığının ağzı sakızlı kızıydı ama, dizkapaklarının üzerine kadar kısalmış entarisiyle bakkala, kasaba, fırına gittikçe erkekler birbirine girerdi adeta. Hem de ne erkekler, ne gençler, ne delikanlılar!

Bir bostan vardı mahallenin sırtını çevirdiği, geniş bir bostan. Orda işte. Tatar Reçep'le buluşurdu geceleri. Boy pos, kocaman kocaman yumruklar, asık yüz, tam erkek yüzü. "Gel!" dedi mi gitmemezlik etsin, sıkı mı? Giderdi. Üvey babasının haberi var mıydı? Yok muydu? Varsa ne diye izleyip bastırmazdı? Biliyor demişti birinde Melahat. "Bilmese bastırmaz mı hiç kız?"

Balkon demirine dayanarak, yakışıklı şoförüne bakmaya başladı. Genç adam farkındaydı kadının kendisine baktığını ama aldırmıyordu. Elinde bir paçavra, hususinin tozunu alıyordu.

Nesine aldıracaktı? Biliyor sevildiğini. Sevildiğini ne kelime? Çıldırdığını biliyordu hanımın. Niçin? Gençti, yakışıklıydı, üstelik kaçıyordu da. Öyle öğütlemişti memleketindeki ustası: "Sen sen ol, kadınların ardından koşma. Elde edinceye kadar koş. Sonra işi ağırdan al. Karı milleti tuhaftır, koşarsın kaçar, kaçarsın kovalar. Sen yorulacağına o yorulsun!"

İstanbulluydu Reşat da. İstanbul'un kıyı mahallelerinden birinden. Hanımı, hanımefendisi gibi. Ahbaplıkları buradan başlamıştı zaten. Hemşerilik gayreti. Birbirlerine hayatlarını, yetiştikleri semtleri, semtlerin özelliklerini anlatırken gülmüşler, birbirlerinin anlatışını pek beğenmişlerdi.

"Kolay gelsin!"

Reşat başını kaldırıp da hanımefendiyi aşağıdan yukarıya görünce sarsıldı elinde olmayarak. Acı kırmızı sabahlığının altından görünen güçlü bacakları!

"Eyvallah," dedi.

Gerçekten de beton gibi karıydı be. Kütür kütür hâlâ. Onu "O biçim mektepli aşkı"yla sevmiyordu ama hoşlanıyordu çok.

"Arabayı garaja sokma!"

Gene baktı, gene sarsıldı. Titreyerek:

"Niye?"

"Çarşıya ineceğim."

Canına minnetti:

"Başüstüne..."

Beyefendinin bir yerlerden usullacık gözetlemesi ihtimaline karşılık, gözlerini indirdi.

Evet, o biçim mektepli aşkıyla sevmiyordu bu kadını. İstiyordu sadece. Zaman zaman, sık sık arzuluyor, istiyordu. O da istensin istenmesin, ne yapıp yapıyor, geliyordu. Geliyordu ne demek? Koşuyordu hem de! Koşunca da, kul köle... Dese ki: "Kocanı bırak, ona ait her şeyi de bırak. Gel benimle!" Kadının kocasını, kocasının temin ettiği lüksü, her şeyi bırakıp don gömlek geleceğini biliyordu. Bir kadın ya da kıza böyle diyebilmesi için sevmeliydi onu. Deli gibi, çılgın gibi sevmeliydi. Sevmediği bir kadını... Hem canım, ne olur ne olmaz, beyefendi duyar, işine son verir... İşine son verilirse artık duramazdı bu şehirde. Hususiyi onun sanıyordu kadınlar, kızlar. Anlarlarsa ki onun değil, yüzüne bakmamazlık etmeseler bile, alaya alırlardı. Onun için en iyisi, ne şişi yakmaktı ne kebabı.

Az sonra hanımefendi zarif filizi elbisesiyle, iki dirhem bir çekirdek geldi, arabaya girdi. Reşat da geçti direksiyona:

"Evet?"

Hanımefendi fıkırdadı:

"Ne eveti?"

"Emret ulan kayarto!"

Kahkahayla gülen hanımefendi bayılıyordu sevgili şoförünün bu türlü argolarına.

"Emir efendimizin!" diyebildi.

Ama boyuna gülüyor, boyuna fıkırdıyordu. Reşat, "Kişnemeyi bırak," dedi.

"Ne olur?"

"Ananın dini. Ne olurmuş. Beyefendi görür, duyar..."

"Kıyamet kopar, değil mi?"

Araba köşkün büyük kapısından ağır ağır çıktı.

Köşkün orta katındaki odasının tül perdesi ardından karısıyla şoförünün cilveleşerek konuştuklarını görmüş, ne konuştuklarını anlayamamıştı. Anlayamamıştı ama kestirmek güç müydü?

Kadının genç adama nasıl asıldığını, ona nasıl sırılsıklam âşık olduğunu bilmiyor değildi. Biliyor, elinden hiçbir şey gelmemesine de kahroluyordu.

Her kahroluş, kafasına taktığı değişmez fikrin değişmezliğini biraz daha kuvvetlendiriyordu. Atmalıydı bu iğrenç kadını! Hem de öyle bir atmalı ki, beş parasız, açlık, sefalet içinde sürünsün! Kan tükürerek can versin!

4

Günler hızla geçmiş, İhsan'ın yol işine gitmesi günü gelip çatmıştı.

O gün ikindiüstü, yol yapımında kullanılacak kazma, kürek, dinamit, portatif şantiye malzemesi, ipler, irili ufaklı tahta sandıklar yüklü malzeme kamyonu mahalleye sallanarak girdi. Kıyı mahallenin bu daracık sokağına bir kamyonun girişi çok büyük bir olaydı sanki. Ortalıkta bir bayram sevincidir başladı. Kızlı oğlanlı yalınayaklı çocuklar, kapılardan pencerelerden taşan meraklı kadınlar, kocakarılar, genç kızlar... Çocuklar kamyonun çevresinde koşup neşeli çığlıklar atıyorlardı. Kamyonsa, daracık sokağın bozuk yolunda ağır ağır, yorgun yorgun ilerliyordu.

Sonunda, tükenmiş gibi, İhsanların sokak kapısı önünde durdu. Bacağındaki külot pantolon, sırtındaki meşin ceket, başındaki geniş siperli meşin kasketiyle ilkin İhsan indi kamyondan, sonra da yakın arkadaşı Şoför Reşat. Memet Üsta da birlikte gelmişti.

Avlunun gece gündüz hiçbir zaman kapanmayan geniş kapısından girdiler. Ayşe Ana avlunun her zamanki kıyısında gene çamaşırlarına dalmıştı. Oğlunun bir gün onlardan uzaklara, çok uzaklara gideceğini biliyor, leğen başında, geceleri yatakta kara kara düşünüyordu ama, hemen bu ikindiüzeri vedaya geleceğini de kestiremiyordu. Kestirse bile ne çıkacaktı? Biliyordu, pat-

ronu onu düşünüyor, düşündüğü için de çift gündelik, prim, annesiyle kız kardeşinin geçimlerini garanti ediyordu ya, bunlar vız geliyordu. Hatta beş altı ay, belki de bir iki yıl sürebilecek bu yol yapımı işinden sonra kızına alınacak ayaklı dikiş makinesi, başlarını sokup kira köşelerinden kurtulacakları küçücük ev bile anayı teselli etmiyor, oğlunun uzak uzak gideceği günü kaygıyla bekliyordu.

O gün elbette gelecek, oğlunu elinden alıp götürecekti. İstemiyordu bunu. Yavrusu, yavruları kanadının altında, onun yanı başında olmalıydılar. Gözü çıksındı şu geçim derdinin. Ne ömrü kalmıştı şurda? Zaten sızılı, kalbi sancılı kadındı. Yolculuğa çıkılacaksa, bir daha dönülemeyenine çıkma sırası ondaydı. Altı ay, bir yıl... Evet ama, ya o süre içinde bir hâl gelir, leğen başında sönüverirse? Bu da olacaktı er geç ama hiç olmazsa yavrularının arasındayken olmalıydı. Birinde coşmuş, sesli sesli, "Geçim!" demişti, "Ah geçim, zaruret, yokluk. Gözün çıksın!"

Çamaşırlarından başını kaldırıp da oğlunu öyle meşin ceket, meşin kasket, külot pantolonla görünce, aklı giderek, leğen başından firladı:

"Yavrum, İhsanım, gidiyor musun encam?"

Oğul da anaya koştu. Helecan içinde hüngür hüngür ağlamaya başlayan anasını güçlü kolları arasına aldı:

"Anne, kendine gel. Hani razı olmuştun? Hani ağlamayacaktın?"

"Ağlamamak elde mi? Ah elde mi ağlamamak İhsan? Ben seni bu boya getirinceye kadar neler çekmedim! Gidiyorsun. İhtiyar ananı bırakıp gidiyorsun. Hasret kıyamete kalırsa ya yavrum? Ya gelir, beni sağ bulamazsan?"

Memet Usta, Şoför Reşat, mahalleli, yaşlı, genç kadınlar. Nuran filan koşuşarak gelmiş, anayı yatıştırmaya çalışıyorlar, her kafadan bir ses çıkıyordu:

"Ayşe, kız Ayşe..."

"Ayşanım Teyze neler söylüyorsunuz?"

"Yola gidecek insana böyle şeyler söylenir mi?"

"Deli misin sen kadın?"

"Sevin sevin. Aslanlar gibi oğlun, yetişkin kızın var. O yarın gittiği gibi koynu koltuğu para dolu gelir de bu günleri unuttu-rur sana!"

"Deli karı, ah deli karı. Benim yerimde olsan ne yapardın? Meyvesiz ağaç gibi kuruyup kaldım!"

"Beterin beteri var ah, beterin beteri var..."

"..."

"..."

Şoför Reşat da koşmuş, kadını yatıştırmaya o da başkaları gibi çalışıyordu ama aklı başka yerdeydi: Nuran'da. Yanı başında, sıcaktan hafifçe terlemiş, genç kızların o buram buram gençlik kokusu saçtıkları tazelikle, annesini teselliye çalışıyordu:

"Anneciğim, canım anneciğim..."

Reşat üst yanını duymuyordu "anneciğim, canım anneciğim"in; içi gıcıklanıyor, tuhaflaşıyordu. "Anneciğim, canım anneciğim!" değil de "Reşatçığım, canım Reşatçığım!" demesini ne kadar isterdi.

"Canım anneciğim, dönülmez yollara gitmiyor ya. Gene gelecek!"

Yaşlı kadınsa baygınlıklar geçiriyordu:

"Gözün çıksın gurbet, Allah canını alsın gurbet. Yavrumu bu boylara senin için mi getirdim? Ne hakkın var? Çift gündeliğin de, primin de, dikiş makinesi, evin de Allah belasını versin. Yavrum benim, İhsanım. Bana sen lazımsın. Ananın son nefesinde ona iki yudum suyu sen vermeliydin. Gidiyorsun, anani bırakıp gidiyorsun demek?"

İhsan şaşırmıştı. Annesinin onları ne kadar sevdiğini bildiği hâlde, bu kadarına gene de ihtimal vermiyordu. Demek anneleri onları böylesine seviyordu?

"İstersen gitmeyeyim anne?"

Yaşlı bir başka kocakarı, "Gördün mü evladı?" dedi yanındaki kırış kırış bir başka kocakarıya. "Evlat dediğin böyle olur işte. Benim ki olsa..."

"Ya benimki? Aylardır gene kim bilir nerelerde?"

"Aaaah ah!"

"Ah ki ah..."

Reşat bütün bu konuşmalarla ağlayıp sızlamaların dışındaydı. Orada bir ana oğlu için feryat etmiyor, bir oğulun, anasını üzmekten gelen azabını duymuyordu. Sanki orada talihsiz analar, terk edilmiş sevgililer, bir kelimeyle, mutluluğa hasret insanlar yoktu da, yalnız kendisi, yanında, yanı başında da Nuran vardı. Vız geliyordu insanlar, insanların özlemi, kısır mutlulukları ve gözyaşları.

Bir biçimine getirip genç kızın tiril tiril göğsüne elinin tersiyle vurdu. Bu o kadar tesadüfçesine oluvermişti ki, Nuran anlamadı ama, Reşat'ın içinden dehşetli voltajlar geçti. Şehvetin, arzunun önüne geçilmez hırsı. Ne iyi oluyordu da şu İhsan gidiyordu. Bu kız, koca bir memleketin -evet memleketin diye düşünmüştü- gençleri, hatta yaşlılarının ardına düştüğü bu ateş gibi kız ona kalıyordu. Kalacaktı elbette. Arkadaş markadaş... Ona neydi İhsan'dan? Kız kardeşine kötü gözle baktığını bilse kavga mı ederdi? Duyarsa, haberi olursa etsin, kavga etsin, çeksin bıçağını, tabancasını, yürüsün üstüne. Vız gelirdi. Bu kız için değil kavga, ölünürdü gerekirse be!

Gene bir biçimine getirip kıza dokundu. Bu kez dokunmak değil sadece, koltukaltlarından tutup kenara çekmişti. Sözde annesinin yanından ayırmış...

"Ne biçim konuşuyorsun annenle Nuran?"

"Ama Reşat Ağabey, görmüyor musun yaptığını?"

"Ne yapıyor?"

"Daha ne yapacak? Oğlu çalışmaya gidecek diye..."

Lafı uzatmak için:

"Sana göre öyle ama bir de ona sor!"

Nuran bal renkli gözleriyle Reşat'a öyle bir baktı ki, Reşat'ın dizlerinin bağı çözüldü sanki. Genç kız hem bakmış, hem de, "Aşk olsun Reşat Ağabey," demişti.

"Niçin?"

"Bana hak vereceğiniz yerde..."

Çıldıracaktı az kalsın. Dünyanın en haklı insanı Nuran'dı kuşkusuz. Ona hak vermeyip de kırış kırış kocakarıya mı hak verecekti? Hakir olan elbette Nuran'dı. Elbette, elbette, elbette!

Yanına sokuldu, çapkınca göz kırparak:

"Sana hak vermemek kabil mi?"

"Ama demin böyle davranmadınız!"

"Öyle icap etti şekerim..."

Bu "şekerim" sözü de genç kızın içini gıcıklamış, bu kaç vakittir dikkatini çeken çapkın erkeğe ümitle bakmıştı. "Şekerim," dedi. "Gerçekten mi? Yoksa sözgelişi mi? Gerçekten olduğunu bilsem... Neden olmasın? Noterin kızından da, avukatın esmerinden de, ötekilerinden de güzelim. Onlarla dalga geçer ama benimle?"

"Annene kızmak değil, onu teselli edeceksin!"

"Şu hâle bak. Boyuna ağlıyor!"

"Bir gün sen de anne olursun..."

"Allah yazdıysa bozsun!"

"Niçin?"

"Ben evlenmeyeceğim ki!"

"Zamanı gelince görüşürüz..."

"Görüşürüz."

Öte yanda anne hayli yatışmıştı:

"Ne bileyim yavrum, sen gidersen ben burada hemen ölüvereceğim gibi geliyor."

Başta İhsan, sağdan soldan habire, "Deli," diyorlardı. "Ölecek ne varmış?"

"Hiç canım."

"Öyle bir oğlun olduğu için sevin sevin!"

İhsan da ekliyordu:

"Arada gelir görürüm seni anne. Her hafta mektup yazarım, resim yollarım. Hiç merak etme!"

Bir ara döndü, kız kardeşiyle bir kenardaki Reşat'a baktı:

"Bak, bir oğlun da bu. Gel buraya Reşat!"

Reşat yanlarına sokuldu, Nuran da ardında. İhsan kolundan tuttuğu Reşat'ı, annesine göstererek, "İkinci oğlun işte," dedi. "Ben gidiyorsam o burda. Sizi sık sık arayacak, bir şey lazım olunca hiç sıkılma, söyle!"

Reşat, "A, tabii..." dedi. "Ben de senin bir oğlun sayılırım anneciğim. Benim de tıpkı senin gibi bir annem vardı. Beni bırakıp... Artık gerçek annem sensin!"

Nuran, bu sözlerden anlamlar çıkararak dikiliyor, seviniyordu da. Sevinci, noterin, avukatın, hâkimin ve daha başka kızların yanıp tutuştukları birini isterse onların elinden alabilecek fırsatın birdenbire çıkıvermesiydi. Seviyor muydu Reşat'ı? Bilmiyordu ama, neden sevmesin? Genç, yakışıklı, konuşkan, şakacı, insanı katıla katıla güldüren biri!

İçinde tuhaf duygular, hemen hemen bütün bir mahalle değil de, bütün bir avlu, bütün bir sokak insanlarının iyi dileklerle yolcu ettikleri ağabeyinin ardından kapı önündeki kamyona yürürken Reşat'ı düşünüyordu. Bulanık duyular, bulanık istek, bulanık resimler...

İhsan sonunda kamyona atladı. Kocaman bir patatesi hatırlatan Memet Usta'yla kamyonun ardındaki büyük bir sandığın üzerine yan yana oturdular. Araba, arkada kalanların el, mendil sallayışları, yalınayaklı mahalle çocuklarının bayram neşesi içinde hareket etti.

Annesinin yaşlı gözlerini en çok da, "Ya gelir, beni bulamazsan?" deyişini unutamıyordu. Tuhaf bir kaygıdır düşmüştü içine. Ya gerçekten, gelir de annesini bulamazsa?

Yol boyunca elinde olmayarak bunları, bunların ardındaki geçmiş yılları, geçmiş yılların içinde saklı çocukluğunu düşündü.

Nuran ufacıktı. Babası onu havaya atıp tutarken, "Yosma kızım, kahpe kızım benim," diye severdi. Kısa boylu, ufacık bıyıklı, cin mi cin bir adamdı babası. O zaman bilmezdi onun üçkâğıtçı olduğunu. Şimdi biliyor, üçkâğıtçının oğlu oluşuna üzülüyordu. Ama annesi... O zaman da şimdiki gibi, oğlunu, kızını kanadının altından ayırmazdı. Çamaşıra, arada tahtaya giderdi. Daha çok da çamaşıra. Çamaşıra gittiği günler İhsan'la Nuran'ı da götürürdü. İhsan kardeşine bakar, onu avutur, oyalar, çeşitli oyunlar icat ederdi. Kocaman kocaman konaklar vardı o zamanlar, şimdiki sıra sıra apartmanların yerlerinde. Kocaman konakların, kolları altın bilezik dolu, dişleri altın, güler yüzlü sahipleri. "Ayşe Abla, Ayşe Abla," diye diye çevresinden eksilmezlerdi annesinin. Çayları, öğle, akşam yemekleri ayaklarına gelir, bol bol istedikleri kadar yerlerdi.

İhsan düşünüyor, boyuna düşünüyordu. Yanında oturan Memet Usta da sanki onun ne düşündüğünü biliyormuş, düşüncelerine saygı gösteriyormuş gibi konuşmuyordu.

Kamyon asfalt caddeden şehrin dışına çıkıyordu ağır ağır.

Evet, istedikleri kadar, bol bol yerlerdi. Ama annesi her çamaşıra götürmezdi. Şimdi anladığına göre, evlerine çocuklarını götürülecek konaklar vardı, götürülmeyecek konaklar; ekmekleri yenecek insanlar vardı, yenmeyecek insanlar.

İhsan bir Cumhur hatırlar o yılları ne zaman düşünse. Kısa pantolonlu kalın, bembeyaz bacaklarının dizleri üstünde, şişman bir oğlan. Sarı saçları, mavi gözleriyle şirin mi şirin. Kendi gibi bir de kız kardeşi vardı; o da öyle, tombul, sarı kıvır kıvır saçlı, mavi gözlü. Trenleri vardı, otomobilleri vardı, karnına basılınca ağlayan, yatırılınca gözlerini yuman, kocaman bebekleri. Ama İhsan en çok oyuncak treni severdi. İçinde küçük bir elektrik ampulünün yandığı, kendi kendine tıkır tıkır yürüyen bir tren. Önde lokomotif, ardında vagonları. Küçük istasyonlara uğrayıp dağlar arasından, birtakım köprülerden, tünellerden geçerek ne güzel, ne cici döner de dönerdi!

Cumhur'un annesi ne bağırıp çağırmış, ne de çocukları azarlayıp salondan kovmuştu. Yalnız, "Bahçede oynayın yavrum haydi..." demişti oğluna. Oğlu da gardırobun ardına gelmiş, onu kolundan çekip çıkarmıştı.

Bahçede oynamışlardı o günden sonra. Bahçede ağaçlar vardı, kocaman kocaman, dallarında elmalar, armutlar, kirazlar, narlar. İncir bile vardı. En güzel, en olgun, en ballı incirleri İhsan, Cumhurların bahçesindeki incir ağacından yemişti. Ne zaman bir ev yaptırmayı kursa, aklına hep o yıllarca öncenin köşkü, ağaçları gelir, evinin arkasına küçük bir bahçe yapmayı kurar.

Kamyon şehri, şehir banliyösünün bahçelerini, bahçeler içindeki kırmızı kiremitli zarif köşkleri, villaları arkalarda bırakmıştı. Bir tren, düdük öttürerek uzaklardan gelmekteydi.

Memet Usta sigara paketini uzattı:

"Yak bakalım efkârlı kardaşım benim!"

Memet Usta'yı da unutmuştu. Uzatılan paketten bir sigara aldı, arkadaşının ateşinden yaktı.

Memet Usta, "Ananı mı düşünüyorsun?" dedi.

İhsan neyi düşündüğünü açıkça bilmiyordu ki. Annesi, içinde sızlayan bir yaraydı.

Memet Usta sordu:

"Ananı değil mi?"

"Eh, ne sayarsan say."

"Haklısın. Fakat biliyor musun, anan benim anama ne kadar benziyor!"

"Sağdır değil mi?"

"Şükür sağ. Bizim oraların dağ havasını çok anlattım. Hava, su, bol yoğurt, taze peynir... İnsanlarımız çok yaşarlar. Anam da sağ, babam da. Dedem geçen yıl öldü."

"Senin anan da ardından benimki gibi ağlar mı?"

"Ağlar ama senininki kadar değil. Neden? Biz gurbetçiyizdir. Gurbete çalışmaya gitmesek, karımız, çoluk çocuğumuz, ana-

mız, babamız ne yer? Onun için, bizi uğurlarken ağlasalar bile bize göstermezler ağladıklarını."

"Ben anama çok acıyorum..."

"Niye?"

"Niye olacak? Kadıncağız kocasının hemen hemen iyi bir gününü görmedi. Kendimi bildim bileli el kapılarına çamaşıra gider. Hâlâ çamaşır. Derdim zorum, onu el çamaşırı yıkamaktan, el evinde kiracılıktan kurtarmak. Günlerdir razı ettiydim, doğru dediydi. Şimdi birden boşandı. Onu orda böyle yaşlı gözleriyle bırakmak çok içime dokunuyor!

"Baban ne iş yapardı?"

İhsan'ın yüzünden utancın gölgesi geçti:

"Bırak," dedi. "Hiç de övünülecek bir meslek değil..."

"Ne?"

"Üçkâğıtçıydı. Hani iskambil kâğıtlarıyla, polisten gizli, adam dolandırırlar ya, öyle işte. Üçkâğıtçı! Ama hayatından daha çok da mesleğinden memnun değildi. Anneme söyler dururdu: 'Allah rızkımızı kessin bu pis işten.' Beni, kız kardeşimi okutmak, adam etmek isterdi. Olmadı. Bir gece, fazla içkiden... Ömrü o kadarmış..."

Kamyon habire yol alıyordu. Şehir çoktan gerilerde kalmış, hafif tepeler başlamıştı. Güneş göz alıcı, kocaman bir top halinde uzaklardaki dağlar ardına batıyordu.

Memet Usta dağlar ardındaki kırmızılar cümbüşüne bakarak, "İşte," dedi, "bizim köy oralarda!"

"Oralarda ha?"

"Oralarda. Yalçın kayaların aralarında, çamlara gömülmüş bir köy. Gürül gürül dereler akar. Suyunda elini iki dakika tutamazsın, o kadar soğuk. Soğuk deyince, dedemi hatırladım, rahmetlik. Ava meraklıydı. Beni de yanına alırdı çokluk. İyi atıcıydı. Yemen'e, Galiçya'ya gitmiş, Balkan Harbi, hatta Milli Mücadele'ye katılmış. İyi atıcıydı. Bir gün gene ava çıkmış, beni de yanına almıştı. Bir pınarın başında durdu: 'Memet,' dedi, 'üzümlerimizi

şu pınarın yalağında soğutalım.' Kara üzümler, üzerleri dumanlı dumanlı. Koyduk. Dedem avlandı filan, bir yarım saat geçti geçmedi, bir de ne bakayım, üzümler soğuk suda tekmil çatlamış. Yani diyeceğim o ki, pınarlarımızın suyu çok soğuktur!"

"Kızın ya?" dedi İhsan.

Memet Usta'nın yüzü aydınlandı adeta, gözlerinin içi gülmeye başladı:

"Yavrum," dedi. "Öyle göresim geldi ki..."

"Anasını ya? "

"E tabii anasını da... Lakin tam kafamın dengidir. Hani bak, anam, babam, kardeşlerim, halalarım malalarım, daha bir günden bir güne hiçbirisine en küçük bir yüz eğrisi yapmamıştır. Başka gelinler olsa... öyle değil mi?"

"Doğru..."

İhsan gözlerini batan güneşin tam aksi yöndeki ayın bulunduğu yana dikmiş, dinliyordu. Koskocaman bir ay doğmaktaydı. Yol boyunca, ayın doğup yükselmesi, yukarılara hızla kaçması anbean değişiyordu. Gecenin iyice ortalığı sardığı sıra ay, hemen hemen tepeye dikilmiş, pırıl pırıl ışıklarını dünyaya yolluyordu.

"Acıktık be," dedi İhsan.

Memet Usta, başını salladı:

"Acıktık."

"Bir şeyler yiyelim mi?"

"Durduğumuz hata."

"Annem zeytinyağlı dolma hazırlamıştı..."

"İyi ya."

Dolmaları çıkarıp yediler. Sonra da sigara üstüne sigara içerek konuştular, daha sonra da boyuna yokuş tırmanan, dağın kıvrıla kıvrıla ilerleyen yolundaki kamyonun öfkeli homurtusunu dinleyerek, uykuya geçtiler.

Ertesi gün akşama doğru şantiyeye vararak, barınacakları barakaya yerleştiler. Barakanın kurulu olduğu yer, yalçın kayalar

arasında küçük bir düzlüktü. Bu düzlükten aşağıya bakıldığı zaman, yol açımında kullanılan büyük makinelerle, elleri kazmalı kürekli işçiler görülüyordu.

İhsan, açılır kapanır, portatif karyolasını baraka penceresinin önüne yerleştirmişti. Yanı başında portatif tahta masası. Masanın üzerine de kara kaplı birtakım defterlerle çeşitli kalemler ve amele kartlarını delmeye yarayan demir zımbasını koymuştu. Mühendislerin daha geniş, daha konforlu barakaları ilerdeydi. İhsan'ın onlarla ilgisi pek azdı. Daha çok günlük puvantajlar, puvantajların defterlerine geçirilmesi, işçi gündeliklerinin hesaplarıyla meşgul olacaktı.

Hemen ertesi günden başlayan bu işler, geçen günlerde birbirini kovalamaya, İhsan'ın bütün gününü almaya başladı. Akşamları bile uzun uzun çalışması gerekiyordu.

İşlerinden baş aldıkça da Memet Usta'nın kantinine kendini atıyordu. Yalçın kayaların arasına sıkışmış, on beş, yirmi evlik köyün yolu üzerinde, işçilerle ustabaşı ve yol makinelerinde çalışan şoförlerin sigara dumanlarıyla havası ağırlaşan, tahtadan, derme çatma bir kantindi ki, en çok da tatil günlerinde bağlama sesleri, yanık gazeller, oynak türkülerle coşar, hele içki içildikçe de sarhoş naraları yüce dağları inim inim inletirdi.

Hafta başlarından birinde Memet Usta kantini yardımcısına bırakarak, İhsan'ı yanına aldı, şantiye ciplerinden birisiyle köyüne gitti. Yalçın, keskin, sert kayaların arasında, şipşirin ama vahşi görünüşlü bir köydü burası. Geçimini süt, yoğurt, kömür ve ormancılıktan sağlıyordu. Ufacık bir kahvehanesi, yanında da şeker, tuz, kara zeytin, boyalı halka şekeri, zarf-kâğıt gibi ufak tefek satan bir bakkaliyesi vardı.

İhsan o gün baba-evlat, ana-çocuk hasretinin ne olduğunu Memet Usta'nın evinde, ustanın karşılanışında gördü. Yığınla sağlam, canlı erkek ihtiyar, kadınların neşeli çığlıkları arasında yalnız Memet Usta değil, İhsan bile kendini yitirmişti. İşte böyle bir içtenlik istiyordu o. Şehir ve şehirlilerin numaradan yakın-

lığı değil, dağlıların, şehirlerden uzaktaki tertemiz yalansız, riyadan uzak içtenliği.

Ama Memet Usta'yı en çok kızı ilgilendirmişti. Kız da gerçekten tatlı, dağlıların vahşi güzelliği içinde bir yavruydu. Babasının boynuna sarılışı, yanaklarından öpüşü, ona yarım yarım sorular soruşu...

Ertesi gün şantiye postası, İhsan'ın annesinden ilk mektubu getirdi: Anası artık onun yokluğuna da alışmıştı. Nuran'a gelince, tuhaf değil mi? Sokağa eskisi gibi çıkmıyordu. Reşat'sa sık sık uğruyor, kız kardeşiyle annesinin bir şeye ihtiyaçları olup olmadığını soruyordu.

Memet Usta:

"Zampara mampara ama iyi arkadaş, biliyor musun?"

"Çok," dedi İhsan.

"Bir de şu bizim patronun karısıyla..."

"Bırak. Bu huyunu hiç sevmiyorum!"

"İnsan ekmek yediği kapıya..."

"Kötü gözle bakmamalı!"

5

Müteahhitin çapkın şoförü Reşat, ihtiyar patronunun sesiyle kendine gelerek iskemlesinden kalktı:

"Efendim?"

Asıl yazıhaneden, buzlu camla ayrılmış odasındaki patronun yanına girdi. Elleri önünde, ikiyüzlü bir şekilde emir bekliyordu. İhtiyar patron, içinde deste deste paraların bulunduğu kırmızı kasasından aldığı bir deste para arasından bir ellilikle birkaç onluk seçerek uzattı:

"İhsan'ın annesine götür!"

Aldı:

"Başüstüne efendim. Hemen mi götüreyim?"

"Evet."

İlkin patronunun odasından, sonra da yazıhaneden çıkıp kapı önünde bekleyen hususiye girdi. Genç kızlarla kadınların, onun bildiği hususiye.

Patronu meseleyi biliyormuş, çağırsa bile yüzüne bakmıyor, ondan iğreniyormuş. Vız gelirdi. "Hem bana ne?" diye geçirdi. "Karısına sahip olsun. Olamıyorsa suç bende mi?"

Araba hafif bir vınıltıyla kayıyordu. Reşat, altındaki kirli asfaltla, asfaltın iki yanındaki köşkleri, villaları görmüyor, Nuran'ı düşünüyordu. Gerçekten seviyor muydu? Bunca yıl kendini bildi bileli, adını, yüzlerini unuttuğu o kadar genç kız, kadın tanımıştı ki! Ama bunların içinde hiçbirine tutulmamış, yani "âşık" olmamıştı. Bu sefer iş değişmişti galiba. Az önce patronu çağırmadan onu düşünüyordu. Geceleri garajdaki karyolasında onu, yemek yerken onu, sabahleyin uyanır uyanmaz onu... İyi ama ne oluyordu boyuna onu düşünmek ve onu sık sık görmek isteyiş? Geçici bir heves mi? Yoksa kötü bir aşk mı?

Birden eczacının kızına rastlayarak, kuvvetli bir frenle durdu.

"Nereye ulan?"

Hâkimin kızı Ayten'le görüp, sonradan tanışarak deftere kaydettiği bu kumral saçları atkuyruğu başlı, hafif çilli kız kıpkırmızı kesilerek:

"Ulan mı dedin? Aşk olsun!"

"Başlarım aşk olsununa da... Nerden geliyorsun?"

Kız aslında bayılıyordu Reşat'ın bu türlü konuşmalarına.

Üzerinde durmadı:

"Evden," dedi.

"Nereye gidiyorsun?"

"Eczaneye."

Arabanın ön kapısını açtı:

"Atla bakalım!"

"Hii???"

"Ne o?"

Çevresine bakındı:

"Ya gören olursa?"

"Atla ulan, hergele. Gören olursaymış. Ne olur?"

"Beybaba..."

"Başlarım beybabanın sinsilesinden..."

Genç kız atlamaktan başka çare bulamadı. Yalnız, "Geç kalmayalım," dedi.

Reşat arabayı gazlamıştı bile:

"Orasını insafım bilir artık."

Bu kızı da başka kızlar gibi sevmiyordu, hoşlanıyordu sadece. Kadını, kızı boyuna değiştirmekten zevk alırdı o. Bugün esmer, yarın beyaz, öbür gün sarı, daha öbür gün kumral. Otuz iki yaşının on dört, on beş yılı böyle bir hercailikle geçmişti.

Araba aç kurt gibi asfaltı yiyip şehir dışına çıkınca yavaşladı. Sol eli direksiyonun simidini idare ediyor, sağ el de hafif çilli, balık etli genç kızı koltukaltından yakalamış, göğsüne çekiyordu. Sonra araba durdu. Görünürlerde hazır kimseler de yoktu. Az önce direksiyonu idare eden sol el de sağ elin yardımına koşunca, genç kız kendini bir anda çapkın şoförün kucağında buldu:

"Görürleeeer!"

"Kim?"

"Ne bileyim ben?"

Usta zampara, genç kızı kucağından itiverdi:

"Madem korkuyorsun, geri dönüyoruz haydi!"

Genç kız telaşla inledi:

"Korkmuyorum, şekerim. Korkmuyorum ama..."

Arabayı çalıştırdı.

"Mektep çocuklarıyla uğraşmaya vaktim yok!"

Genç kız bin pişman, boynuna sarıldı:

"Kızdın mı? Kızma. Korktuğum filan yok. Vallahi korktuğum filan yok şekerim. Dur, dur diyorum, dur diyorum işte be!"

Reşat arabayı stop etti:

"Korkulacak bir şey olsa düşünmez miyim ben?"

İki el birbirinin yardımıyla, ustaca, makine gibi çalıştı.

Çeyrek saat içinde işleri bitmiş, dönüyorlardı. Genç kız, düşen tokasını topladığı saçına sokarken, "Yarın gene bekleyeceğim," dedi.

Reşat duymamış mıydı? Genç kız tekrarladı:

"Yarın bekleyeceğim diyorum, duymuyor musun?"

İsteksizlikle, "İyi ya," dedi.

Araba geldiği gibi, şehre döndü. Genç kızı babasının eczanesine yakın bir yerde bırakacaktı. Durdu:

"Haydi, tüy bakalım!"

Genç kız inerken, "Yaa," dedi, "kovuyorsun demek?"

"Ne sayarsan say!"

"Yarın..."

Sözünü kesiverdi:

"Anladık be!"

Genç kızı bırakıp uzaklaştı. Yarın, öbür gün, daha öbür gün. Allah'ın yarınları, öbür, daha öbür günleri bitmezdi ki. Onun için önemli olan, yeni yeni kızlar, kadınlar tanımaktı.

Tanımaktı önemli olan, tapusunu çıkartmak değil. Hoşuna giden bir kızı tavlayamadı da arabasına bindirip şehir dışına çıkarmadı mı hasta olurdu adeta. Şimdi sıra, arkadaşının kız kardeşindeydi. Nuran'daydı sıra. Onu elde edecek, arabasına atıp şehir dışına çıkaracak, ondan sonra da... Belki onu da başkaları gibi aldatıp unutacaktı, kim bilir? Bilmiyordu şimdi hiçbir şey. Bildiği, Nuran'ı tavlamak!

Arabasını Nuranların evinin önünde durdurdu. İndi. Her zaman açık olan avlu kapısından girdi. Ayşe Ana gene çamaşırlarının başındaydı... "Vefakâr" Reşatını görünce sabunlu elleriyle kalktı:

"Buyur yavrum!"

Cebinden paraları çıkarıp uzattı:

"Size mangır getirdim."

"İyi ettin yavrum, sağ ol!"

Başladı kesmeye:

"Bir şey değil, herif bunak mı bunak... Dedim: Beyefendi, Ayşe Hanım'ın paralarını verseniz de götürsem. Unutmuş bile. Neden sonra, 'Haaa, şu mesele...' dedi. Kasasından verdi, getirdim ben de..."

"Eksik olma yavrum. Zenginin keyfi oluncaya kadar fakirin canı çıkar derler! Bir kahve pişirsem içer misin?"

Reşat, Nuran'ın evde olmadığını anlamıştı. Parayı çabucak getirmemesinin nedeni buydu. Kızı evde yakalamak! Demek yanılmıştı. Her ne hâl ise, Nuran olmadıktan sonra başında parçalansındı kahvesi.

Gene de sordu:

"Nuran yok mu evde?"

"Yok ağabeyi."

"Nerde?"

"Okul arkadaşı var, noterin kızı. Kendi aralarında toplanıp eğleneceklermiş. Ben de gideyim mi anne dedi, git yavrum dedim, gitti bir soluk. Çok namuslu insanlar. Olmasa izin vermezdim."

Anlamıştı Reşat. Çoklarının bu "çok namuslu" dediği noterin kızı da tezgâhından geçmişti birkaç kez, tıpkı eczacının hafif çillisi gibi. Üzerinde durmadı:

"Senden izinsiz gitmesin de..."

"Yok ağabeyi, hiçbir yere gitmiyor şükür!"

"Giderse bana haber ver. Malum ya, ağabeyi onu bana emanet etti. Başına bir şey gelirse sonra bana gönül kor!"

"Doğru oğlum, doğru yavrum. Allah senden razı olsun..."

"Haydi bana eyvallah."

"Güle güle."

***

Nuran, noterlerin cadde üzerindeki aşı boyalı konaklarının geniş sofasındaki kızlar kalabalığı içinde, erkek elbisesi giymişti.

Kızların çılgın kahkahaları arasında noterin kızının koluna çapkın bir erkek gibi girmiş, onu yatak odasına sokmaya çabalıyordu.

"Ne çıkar şekerim? Bir dakikalık iş!"

Esmer, tombul kızsa sözde nazlanıyordu:

"Rica ederim beyefendi, beni ahlaksızlığa teşvik etmeyin!"

"A... sizi deliler, çılgınlar gibi seven bir insana karşı."

"Gireyim mi bilmem ki?"

"Nasıl olsa benim değil misiniz?"

"Evet ama daha nişanlı bile değiliz!"

"Nişan, nikâh bir arada olacak şekerim. Öyle kararlaştırmadık mı?"

Gülmekten katılan kızlardan biri:

"Hem canım ortada nişan, nikâh olmadığı daha iyi. Birbirinizi dener, birbirinizin tadına bakarsınız!"

Yeniden kahkahalar...

Ama Nuran birden karakter değiştirerek bu kez de bir kopuk rolü oynamaya başladı:

"Girsene ulan içeriye, kayarto!"

Kolundan kuvvetle çekti, odadan içeriye sertçe soktu.

Kızlar hem gülüyor hem de kendi aralarında konuşuyorlardı:

"Bu kız vallahi de sanatkâr, billahi de sanatkâr!"

"Hem de nasıl!"

"Neresi sanatkâr?" dedi bakkalın biraz bön, biraz kaba yontulmuş Fatması. Yüzü ergenlik sivilceleriyle doluydu, çirkindi üstelik. Bütün seven, sevişenlere içerliyordu ama belli etmemeye çalışıyor, arada böyle kıskançlığını açığa vuruveriyordu.

"Ben de yaparım onun yaptığı kadar rol," diye ekledi.

Kızlar duymadılar, belki de duyup aldırmadılar. Sevmezlerdi zaten. Kendiliğinden gelir, aralarına karışırdı. Enstitüde sınıf arkadaşları olduğundan, "gelme" diyemiyorlardı. O da bunun farkındaydı. İstenmediğini, sevilmediğini biliyor, inadına, onların inadına geliyordu. Hemen hepsinin numarasını bildiği için, şayet gücüne gidecek bir şeyler söylerlerse, gizli kapaklı işlerini

yüzlerine vurmayı tasarlıyordu. En çok da şu Nuran pisine kızıyordu. Alt tarafı nerden bakılsa kaba saba, fakir, görgüsüz bir çamaşırcı kadının kızıydı. Enstitüden arkadaşları diye aralarına aldılar diyelim, niçin böylesine yüz verip şımartıyorlardı? "Bu kız vallahi sanatkâr, billahi sanatkâr!"mış... Hiç de bile. Diyelim ki sanatkâr. Neden her fırsatta tekrarlıyorlar? Niçin İstanbul'a, Yeşilçam Sokağı'na gitmesini ısrarla söylüyorlardı?

Bütün bunlardan habersiz Nuran'sa, kolundaki kızı tam bir bıçkın külhanbeyi gibi yatak odasına girmeye zorluyor, kız girmek istemeyince de tehditler savuruyordu:

"Bana bak inek, şerefsizim, bacaklarını ayırıveririm!"

Biralarına hafiften votka karıştırıp içmiş olan kızlar zaten kafayı bulmuşlardı. Numaraysa tam istedikleri cinsten. Evde anneler, babalar, ağabeyler de yok. Oh, vur patlasın, çal oynasın gidiyor, kahkahalar kahkahaları kovalayarak duvarlarda parçalanıyordu.

"Girsene ulan!"

Girdiler, genç kızlar da artlarından. Kopuk, bitirim rolünde Nuran, aftosunu bir erkek gibi kucaklayıp karyolaya attı. Kız boyuna gıdıklanıyormuş gibi fıkırdayıp duruyordu.

"Ne gülüyorsun be?"

Sevgilisini herhangi bir randevuevi ya da barakaya sokan herhangi bir bitirim gibi sevip okşuyordu ki, daha ileri gitmek ayıptı. Ama kızlar, "Devam Nuran," dediler. "Devam!"

"Vallahi devam et Nuran..."

"Şekerim ne var utanacak?"

"Aramızda yabancı yok ya!"

Nuran gülerek döndü:

"N'olacak?"

"N'olacak, hiç. Kocası değil misin?"

"Tuh sana, terbiyesiz!"

Bakkalın kızından başka herkes kasıklarını tuta tuta gülüyordu. Nuran, rolünde başarı gösterdiği için, ne derlerse yapıyordu.

İlkin ceketini, sonra pantolonunu, gömleğini çıkardı. Tıpkı tıpkısına bir erkek gibi! Bir erkek gibi karyolaya atladı, bir erkek gibi kadınını sardı, okşamaya başladı. Her şey bir erkek, tam tamına hovarda bir erkek gibi oluyordu. Oluyordu ama her şeyin bir sınırı vardı. Durdu. Karyoladan atladı sonra, kızlar başladılar:

"Nuran be!"

Yanıtladı:

"Ne var be?"

"Kız sen vallahi de, billahi de artistsin!"

Sıcaktan patlıyordu. Ceketini çıkarıp bir kenara attı:

"Biliyorum."

"Biliyorsun da niye çekip gitmiyorsun İstanbul'a?"

Masa üzerindeki siyah şişeden bira koydu bardağına. Şişesi terlemiş, buz gibi, hafif bira, beyaz beyaz köpürerek ince, uzun bardaktan taştı. Aldı, kana kana içtikten sonra:

"Geceleri rüyalarıma giriyor kâfir şehir ama ne fayda?"

"Hazır ağabeyin de yok."

Gözleri daldı, yüzü mahzunlaştı. Başını ağır ağır, dertli dertli salladı:

"Evet, ağabeyim de yok hazır ama..."

"Ama?"

"Gidemiyorum işte."

"Seni tutan ne?"

Heyecan ve öfkeyle, "Onu da bilmiyorum," dedi. "Bilsem. Korkuyor muyum? Param mı yok? Anneme mi acıyorum? Belki bu. Anneme acıyorum galiba. Ben çekip gidince..."

Durdu. Ardını getiremedi, yaşamaya başladı: Bir gece, elinde küçük meşin çantası, evden çıkacaktır. Tam da ekspresin zamanı. "Haydi anneciğim, ben gidiyorum!.." diye annesinin boynuna sarılıyor. Kadın baygınlıklar içinde. Ağlamaktan yaş kalmamış gözlerinde günlerdir. "Gitme!" diye inliyor, "Nuran, Nuranım gitme. Beni yalnız koyup gitme. Ağabeyin gitti, sen de gidersen ne yaparım kızım?" Dinlemiyor: "Gitmem lazım anne! Bundan

sonraki hayatım, başarılarım beni orada bekliyor. Ben burada kalıp, velev zengin bir insanın karısı olup ardında zırıl zırıl çocuklar dolaşan, çişli bez leğenleri başında ömür tüketecek insan olamam. Bunlar için dünyaya gelmedim ben. İstanbul çekiyor beni. Gitmem lazım. Hayatım, geleceğim orada. Düşün ki, başarı kazanıp tutulursam, sen de, ağabeyim de gelirsiniz. Hiçbir zaman görmediğiniz o şehirde tutunursak, göreceksin harika bir hayat yaşayacağız. Metin ol anne. Haydi öp beni. Hoşça kal anneciğim!"

Çekip gitmiştir. Annesi, evet annesi ne olmuştur sonra? Nuran bunu pekâlâ da kestirebiliyor: Komşuların kolları arasında ayılıp bayılmalar, bağırıp haykırmalar, daha sonra ağır ağır tükeniş. Günlerce kendine gelemez ihtimal. Kalp de var. Kim bilir, belki de kızının gidişi çok ağır bir etki yapar...

"Ölür," demeye hiçbir zaman dili varmıyordu.

Az önce, "Seni tutan ne?" sorusunu soran kız üsteledi:

"Ha? Nedir seni tutan?"

Birasını yeniden yudumlayan Nuran, "Annem," dedi. "Başımı alıp gidersem, çok fena olabilir. Bizi nasıl sevdiğini yakından biliyorum. Annemin fena olmayacağına inansam..."

"Alışır!"

"Belki alışır ama bilmem ki..."

Geç vakte kadar oturdular. Nuran kalktığı zaman vakit hayli geçmiş, güneş devrilmişti. Kızlar daha da oturacaklardı. Nuran bu coşkun gençliğin neşeli kahkahalarını ardında bırakmalıydı. Niçin? Bilmiyordu ama bırakmalıydı işte. Annesi bitmez tükenmez çamaşırlarının başında terleyip dururken, onun bira içerek, serin serin eğlenmesi... "Yakışık almaz!" diye düşündü. "Zaten bir parça da annemi, anneciğimi bu dirlikten kurtarmak için gitmeyecek miyim artist olmaya?"

Birtakım ara sokaklardan anacaddeye çıktı. İnmekte olan akşamın telaşesiyle insanlar, gündüzün sıcak güneşi altındakinden çok daha hareketli, şuraya buraya koşup duruyorlardı.

Adımlarını açtı. Açmasının nedeni, bakılması, boyuna bakılmasıydı. Bakmadan, görmeden biliyordu bunu. Bildiği için de alabildiğine gururluydu. Elbette bakacaklar, laf atacaklar, göğüslerini yumruklayacaklardı. Güzeldi, çok güzeldi hem de. Güzel, çok güzel her kız, her kadın gibi ona da bakılıyordu. Her kız, her kadın ne demek? Her güzel kız, her güzel kadından da başka, çok daha ısrarla bakılacaktı ona elbette. Bu bir haktı!

"Sist, yavrum!"

Omuzunda ipiyle bir hamal. Gözucuyla bakıp geçti. Birkaç adım sonra bir liseli:

"Marilin gidiyor, Marilin!"

Şimdi olmuştu işte. "Sist, yavrum!" diyeni unuttu.

"Bomba, şerefsizim, atom bombası!"

"Küçük hanım, saatiniz var mı?"

İşi anlayarak, çapkınca, "Yok," dedi.

Kara kaş, kara gözlü bir gençti. Ardını bırakmadı:

"Niçin yok?! Zarif bir elmas saate sahip olmak istemez misiniz?"

Ağzından kaçıverdi:

"Daha önce kendinize sağlam bir ayakkabı alın!"

Delikanlı arkalarda kalıvermişti. Gerçekten ayakkabıları eski miydi? Bilmiyordu ama ağzından kaçıvermişti işte!

"Yavrum!"

"Isırayım!"

"Badem şekerim benim..."

"Lokum lokum!"

"..."

"..."

Bir sinemanın kocaman bir projektör yanan kapısı önünde durdu, film resimlerine bakmaya başladı. Baş kadın artist... Hiç sevmezdi bu kadını. Kart olduğu hâlde, genç kız rollerine çıkardı. Sinema dergileri de boyuna resimlerini basar, röportajlar yaparlardı. Ne vardı sanki onda? Güzel miydi? Zeki miydi? Nu-

ran'a kalırsa ne o ne öteki. Yaşlanmıştı da üstelik, öyle olduğu hâlde, boyuna kendinden söz ettirmek için olacak, sık sık nişanlanır, sık sık da nişanlısından ayrılırdı. "Pis," diye geçirdi, "pis, teyzem yapılı. İstanbul'a adımımı bir atayım da gör bak. Hepinizin, hepinizin pabucunu dama atacağım!"

Birden kendine geldi: Çevrelenmişti hemencecik bir alay genç, yaşlı erkeklerle. Oradan hızla uzaklaştı. Şaşılacak ne vardı bunda?.. Gençti, güzeldi, arıları çeken çiçekler gibi de ballı. Elbette gelecekler, güzel, iç gıcıklayıcı sözler söyleyecek, hakaretlerini bile iltifat sayacaklardı. Yalnız birisi... Bugünkü arkadaşları arasında, çirkin, kıskanç Fatma'yı hatırladı, bakkalın kızını. Peki ama nedendi o buz gibilik? Kıskançlığını, herkese yukarıdan bakışını biliyordu. Hatta evvelki yıl, enstitüde öğrenciyken kavga etmişlerdi de, "Ne olacak, basit bir çamaşırcının kızı değil misin?" demekten sakınmamıştı.

"Nuran Hanım, bir dakika müsaade eder misiniz?"

İnce bıyıklı, yakışıklı bir genç. Beşi, altısı birlikte gezen bu liseli gençlerle göz yakınlığı vardı, tanırdı onları uzaktan uzağa. İç çekerler, laf atarlar, iyice suluları göğsünü yumruklardı. Bu az önce, "Nuran Hanım, bir dakika müsaade eder misiniz?" diyeni de onlarla çok görmüştü. Birden ötekilere gözü takılmasaydı, sinirlenmeyecekti. Karşı kaldırıma birikmiş, bu yana sinir sinir gülerek bakıyorlardı.

"Nuran Hanım, bir dakika müsaade eder misiniz? Çok rica ediyorum ama çok rica ediyorum Nuran Hanım!"

Sertçe durdu:

"Ne var?"

"Beni lütfen bir dakika dinleyin n'olur..."

"Farz edin dinliyorum. Söyleyin bakalım!"

İnce bıyıklı, yakışıklı genç, karşı kaldırımdan onlara merakla bakmakta olan yılışık liselileri işaret ederek:

"Arkadaşlarla bahse tutuştuk: Losyon Es ne işe yarar biliyor musunuz?"

Nuran bilmiyordu:

"Nedir o?"

"Aa... sahi bilmiyor musunuz?"

"Yoo..."

"Eczaneden hiç almadınız mı?"

Tam bu sırada Şoför Reşat, leş gibi rakı kokarak yanlarına sokuldu:

"Ne o Nuran? Kim bu?"

İnce bıyıklı, yakışıklı delikanlı, arkadaşlarının yanına kaçtı. Nuran, "Tanımıyorum," dedi.

Reşat'ın göz akları kırmızı kırmızıydı:

"Tanımıyorsun da ne konuşuyordun zilli?"

"Vallahi tanımıyordum Reşat Ağabey. Bana Losyon Es nedir diye sordu. Bilemedim. Eczanelerde satılırmış..."

"Eczacı mısın ulan sen?"

"Yoo..."

"Peki?"

"Ne var sizde bugün Reşat Ağabey? Korkuyorum!"

Genç kızı kolundan çekti:

"Korkma. Sana zararım dokunmaz..."

Nuran, çevreden utanarak ama gene de kolunu genç adamın güçlü pençesinden kurtarmaya çalışmadan, biraz uysal, yürüdü.

"Sana zararı dokunacakların vay hâline!"

"Teşekkür ederim Reşat Ağabey!"

"Ulan sana ağabey deme demiyor muyum?"

"Ulan mı?"

"İçtim mi böyle konuşurum. Bir de, sevdiklerimle... Nuran!"

"Efendim?"

"Sen benim en yakın arkadaşımın kız kardeşi değil misin?"

"Evet."

"Ben seni seviyorum!"

"Aaa..."

"Ne var şaşacak?"

"Bilmem?"

"Seviyorum seni Nuran. Seni benden başka hiç kimse alamayacak. Hem biliyor musun? Sen artist olacaksın Nuran, belki harika bir ses sanatçısı, belki de..."

Nuran, "Film yıldızı!" dedi.

"Evet, film yıldızı. Seni ben film yıldızı yapabilirim. Annene, hele o kakavan ağabeyine boş ver. Onlar seni basit bir ev kadını yapmak istiyorlar. Ben her şeyi biliyorum Nuran. Boş ver onlara!"

"Basit bir ev kadını olmaktansa öldürürüm kendimi."

"Hayır, olmayacaksın. Sen film yıldızı olup binler, on binler, yüz binler kazanacaksın. Seni o mevkiye ben getireceğim. Benim İstanbul'da tanıdığım çok film şirketi var. Anladın mı Nuran? Seni ben yükselteceğim. Öyle yükselecek, öyle yükseleceksin ki başta ağabeyin, sonra annen, daha sonra da arkadaşların şaşacaklar. Hele arkadaşların, hasetten kendi kendilerini yiyecekler!"

Nuran'ın aklından bakkalın kıskanç kızı geçti.

"... Yesinler Nuran, senin yerin İstanbul, apartmanlar. Sen İstanbul ve apartmanlar için doğmuş bir kızsın, böyle taşra kasabaları için değil!"

Nuran sanki göklerde uçuyordu. İşte yaşantısı boyunca onu ilk anlayan adam! Gerçekten de İstanbul ve apartmanların konforlu rahatlığı için doğmuştu. Şimdiye kadar annesi, ağabeyi, arkadaşları bunu anlayamadılarsa suç onun muydu?

Yazıhanenin önüne gelmişlerdi.

"Nuran," dedi Şoför Reşat.

"Efendim?"

"Şurada biraz dinlenelim mi?"

"Aa..."

"Niçin?"

"Nasıl olur?"

"Olmayacak ne var?"

"Patronunuz?"

"Bu saatte patronun ne işi var burda?"

Reşat anahtarını çıkarmış, camları karanlık yazıhanenin kapısını açmıştı bile. Genç kızı en zayıf yanından yakaladığını biliyor, ilk fırsatı kaçırmak istemiyordu. Çevik bir davranışla içeri itip, kendi girdikten sonra, gene çevik bir el hareketiyle yazıhane kapısını içerden kitleyiverdi.

Dışarıda pırıl pırıl elektrikler.

Genç kız, şahadetparmağı ağzında, korkuyla, "Niçin geldik buraya?" dedi.

Pişkin şoför alacakaranlıkta omuz silkti:

"Hiç, konuşacağız."

Kızı yazıhanenin gerilerine ağır ağır itti. Alacakaranlıkta koyu bir koltuk karaltısı. Yan yana oturdular. Elini eline, avuçlarının arasına aldı:

"Nuran!"

"Efendim?"

"Karım olmak ister misin?"

Ne der, ne diyebilirdi?

Adam üsteledi:

"Ha? İster misin?"

Elini çekti:

"Bu akşam ne tuhafsın Reşat Ağabey!"

Çekilen eli yeniden aldı avuçlarının arasına:

"Hani bana ağabey demeyecektin?"

"Ne diyeyim?"

"Reşat, de, sevgilim, de, canım, de, en iyisi kocacığım, de!"

Elini gene çekti. Çekilen elin ardını bırakmayan tüylü kocaman eller. Kaçma; kovalama. Genç kızın kanepeye yıkılışı; ellerin usta ve işini bilen kovalayışı.

"Yapmayın, n'olursunuz yapmayın!"

"Bir şey yaptığım yok."

"Madem benimle evlenmek istiyorsunuz..."

"Evet?"

"Annemden isteyin!"

Tüylü kocaman eller geri çekildiler:

"O da olacak Nuran. Sen benim olacaksın. Benim olduktan sonra biliyor musun ne yapacağız?"

"Ne yapacağız?"

Sigara paketini çıkarıp bir tane yaktı:

"İstanbul'a gideceğiz atlayıp. Seni film şirketleriyle tanıştıracağım. Rol alacaksın, çok para kazanacaksın. Büyük, güzel, zarif bir apartmana taşınacağız, ondan sonra..."

Elini yakaladı kızın.

"Ondan sonra Reşat Ağabey?"

"Ondan sonra dünyalar bizim olacak şekerim!"

Çevik bir davranış. Genç kızı kendine kuvvetle çekti, dudak dudağa geliverdiler. Tuhaf, kaçınmadı bu kez Nuran. Bunu düşünemedi bile. Sonra başka, daha başka şeyler. Yarım saat içinde olanlar olmuş, Nuran içini çeke çeke ağlamaya başlamıştı.

Onu gözyaşları içinde bırakıp ayağa kalkan Reşat, "Sus," dedi. "Nasıl olsa benim olmayacak mıydın?"

Karşılık almadı. Aldırdığı yoktu: Zaten bunu düşünemiyordu bile. Gerçekten alacak mıydı? Almasa ne lazım gelirdi? Bilmiyor, bilmiyor, bilmiyordu. Gene de, "Seni kendime yüzde yüz bağlamak için buna mecburdum," dedi. "Yakında İstanbul'a gideceğiz. Yıldız olacaksın. Yıldız olunca şöhret, para, yeni yeni ahbap, arkadaşlar... Beni unutabilirdin. Bunun için, lazımdı bu."

Reşat'ın çenesi açılmış, bir hafif makineli gibi işliyordu. Nuran'sa susuyor, hep susuyordu. Kulağı ondaydı ama şimdi onu bir düşman gibi görüyordu. Bir düşman, ama kaçıp kurtulamayacağı, bundan böyleki hayatının yüzde yüz bağlı olduğu sevimli bir düşman!

"Hadi, kalk da gidelim. Annen merak etmesin!"

Kalktı, perişanlığından toplandı:

"Ne diyeceğim anneme?"

Sigarasının izmaritini yere atıp çiğnedi:

"Hiç."

"Ya anlarsa?"

"Neyi?"

"Bir de soruyorsun, değil mi?"

"Canım, nerden anlayacak? Kim ne bilecek seninle benden başka. Hem ne diye büyütüyorsun sanki?"

"Anneme sinemadaydık diyeceğim."

"De."

"Kızlarla sinemadaydık, çıkarken sana rastladım..."

"Ben de evinize getirdim."

"Tamam."

Pırıl pırıl hususi beş dakika sonra Nuran'ı eve getirmişti. "Kocası"nın ardından içeri girdi. Çamaşırcı Ayşe onları merakla karşıladı. İkisi iki yandan, kararlaştırdıkları gibi kadını inandırdılar. İnandı, niçin inanmasın? Kızına güveni tamdı. Şoför Reşat'a gelince, ağabeyinin en yakın arkadaşı. Sonra... Canım, "Reşat Ağabey"iydi. Kötü gözle bakacak değildi ya. Yalnız, Nuran ağlamışa benziyordu. Sordu. Genç kız, "Film çok acıklıydı," dedi.

6

Dozu çok kuvvetli uyku ilacını içip ilk akşamdan yatmak da para etmemişti yaşlı müteahhite. Karyolasında sağa sola boyuna dönüyor, gözleri çöl gibi yanıyordu.

Günler, gecelerdir uyuyamamak!

"Birkaç saat uyuyabilmek için, bin, iki bin, on bin verebilirim!" diye geçirdi. "Evet, on bin, yüz bin hatta. Peki ama neden uyuyamıyorum? Uyumaktan beni alıkoyan ne? Şuurumun altındaki endişelerim mi?"

Elbette. Şuuraltını bir ufacık böcek gibi kemiren mesele, karısının meselesi. Karısının büsbütün haksız olmaması, hatta ona belki de yüzde yüz hak vermesi, problemi çözmüyordu. "Ayrılalım. Dengini bul. Beni boynuzlu bir koca olmak şerefsizliği ve azabından kurtar," diyemiyor, demek şöyledursun, kendi kendine bile itiraf edemiyordu. Boynuzluluğunu bildiği hâlde bilmemezlikten geliyor, hatırlamaktan kaçınıyordu.

Birden kafasındakiler silindi: Odasının açık penceresi önünden bir karaltı geçmişti. Bir insan karaltısı! Kimdi? Bir gölge, peki ama kim? Kim olabilirdi? Nereye gidiyordu? Bu saatte penceresinin önünde ne işi vardı? Hırsız mı? Canına kast mı edecekti?

Karyoladan, çıplak ayaklarıyla usullacık indi. Pencereye gitti, sofaya baktı: Sofanın alacakaranlığında hızla uzaklaşan karısının hayali.

Nereye gidiyordu acaba?

Boş, bomboş gözlerle karısının alacakaranlıkta eriyen beyaz gölgesine baktı, baktı. Gölge, merdiveni iniyordu. Demek bahçeye gidecekti? Ne işi vardı bahçede? Yoksa o da uyuyamamış, bahçede dolaşıp uykusunun gelmesini mi bekleyecekti?

Gölge, merdiveni inip silinmişti.

Yaşlı müteahhit odasından yavaşça çıktı, sofanın bahçeye bakan pencerelerinden birine geldi.

Bahçe bu pencereden tamamıyla gözüküyordu. Ağaçlar, ağaçların kalabalık denizi, kalabalık denizin arasından geçen yol, çiçek tarhları... Her şey ayın bol ışığı altındaydı... Birden beyaz gölgeyi gene yakaladı. Evden çıkmış, çiçek tarhları arasında ilerliyordu. Yolunu birden garaja çevirince, yaşlı müteahhitin artık şüphesi kalmadı. Zaten karısını daha sofada, ürkek, çekingen bir beyaz gölge gibi gördüğü anda anlamıştı garaja gideceğini ya, itiraf edememişti.

Beyni zonklamaya başladı. Niçin?

Bilmiyor muydu? Genç şoförüyle zaman zaman hususiye atlayıp uzun uzun gitmiyor muydu? Bilmiyor muydu gittiklerini?

O hâlde? Niçin içerlemişti de kalbi kötü kötü çarpmaya başlamıştı sanki?

Derin, geniş bir soluk alıp bıraktı.

Evet, kadın, bu kadın, bu alçak kadın demek işi buralara vardırmıştı? Hususiye atlayıp uzun uzun gitmeler yetmiyor, evinin çatısı altında da demek...

Kendini kaybedercesine sarsılarak duvara dayandı. Ne yapmalıydı? Ne yapması gerekirdi? Gözleri ta karşı duvardaki alacakaranlıkta, ne yapacağını, ne yapması gerektiğini düşünüyordu. Suçtu bu evet ama kimdeydi suç? Karısında mı? Şoföründe mi? Yoksa, evet yoksa kendisinde mi? Herhalde kendisinde. Çok yaş vardı aralarında. İstanbul kenar mahallesine giren zarif hususi, sokakta arkadaşlarıyla ip atlayan genç kız, kafesler ardına ya da pencerelere doluşan fakir fukara mahalleli, babası, hastalıklı annesi... Kızlarını korkunç yaş farkına aldırmadan veren, veren ne kelime, satan anayla baba da kendisi kadar suçlu değil miydi?

Tekrar içini çekti.

Ya şoförü? Ekmeğini yediği bir insanın namusuna elini uzatan bu adam da suçlu olamaz mıydı? Olabilirdi ama gene de pek suçlu sayılamazdı. Gençti, yakışıklıydı, kabına sığamıyordu. Kendisinden yaşlıca da olsa, gene de genç sayılabilecek, üstelik paralı bir kadının asılmalarına nasıl karşı koyabilirdi?

Gözlerini yumdu. Karısıyla şoförünün şu andaki hâllerini azapla hayalledi: Adamın yatağında, koyun koyunaydılar belki de!

Gözlerinin önünde birtakım hayaller. Gizli, kaçak resimlerdeki ayıp çizgilerin ayıp figürleri. İstemiyordu, istemiyordu bu ayıp figürleri hayallemek! Ne halt ederse etsin, cehennemin dibine kadar yolu vardı. Ne diye, ne diye düşünüyordu? Bu cehennem azabının bulantısını ona veren neydi, kimdi?

Alnında biriken, gittikçe de çoğalan terler.

Elinin bir hareketiyle kafasındakileri sanki itti. İtti ama, inadına resimler resimleri kovalıyor, bir sinemanın değişen sahne

ya da planları gibi, uzadıkça uzuyordu. Bu, müstehcen bir sinemaydı. Filmde rol almış iki artistten biri kendi karısı, şu her şeye rağmen hâlâ sevdiği, vazgeçemediği karısı olmasa da yabancı biri olsa belki de hoştu seyri, ama kendi nikâhlı karısıydı, namusu!

Peki, ne olacaktı şimdi? Yaşlı maşlı, kocalık vazifelerini yapabiliyor yapamıyor, her ne ise, şu anda, kafasında oynayan sinemadaki gibi sahnelerin geçtiği bu odaya bir baskın olsun vermeyecek miydi? Bir şey, bir şeyler yapmalıydı. Kanı böylesine mi kurumuştu? Babası, dedeleri... Onlar olsa, onların başından geçseydi böylesi? Babasını gayet iyi hatırlıyordu: Enine, boyuna, kocaman bıyıklı, evde kadınları korkutan, sindiren, hırslı bir adamdı. Dedesi de tıpkı tıpkısına babası. Onu da hatırlıyor. Peki? Onlar olsalardı şu anda kendi yerinde? Herhalde böyle miskin miskin durmazlar, boyunlarına farz olanı yapmakta gecikmezlerdi.

İçinin derinlerinde sanki bir kapı yavaşça aralandı. İki yüz, tanış iki yüz, babasıyla dedesinin yüzleri belirdi. Gülüyorlardı. Alaycı, küçümseyen yüzler. "Yazıklar olsun," diyorlardı sanki, "Yazıklaaar olsun sana! Damarlarında dolaşan kan bizim kanımız değil mi? Ne duruyorsun? Bir zamanlar kahvelerde, içki sofralarında aldatılmış kocalara dair anlatılan hikâyelere kahkahalarla güler, başına böylesinin geleceğini aklından bile geçirmezdin. Şayet gelecek olsa, vurup kırmaktan söz açardın, yakıp yıkmaktan. Hani? Ne oldu o palavralar? İşte bir duvar, bir kapı ötende karın. Onunla, o güzel yüzlü itle... Ne duruyorsun? Yatağının yastığı altına her gece soktuğun tabancanın vazifesi yastık altında uyumak mı? Onu yanında ne diye taşıyorsun? Herhangi bir tecavüze karşı kendini, malını korumak için mi? Ulan aptal, bir duvar, bir duvar ötende hayatının en büyük hırsızlığını yapıyorlar da kımıldamıyorsun. Namusunu, namusunu çalıyorlar!"

Çıplak ayaklarının uçlarına basarak odasına gitti, yastığının altından küçük tabancasını aldı. Eli tabancasının soğuk demiri-

ne değince, irkildi, aklı başına geldi. Bunu kime karşı kullanacaktı? Şu, bir zamanların İstanbul kenar mahallesindeki derme çatma evlerinin önünde, çıplak bacaklarıyla koşup, ip atlayan, neşeli genç kızı öldürmek için mi?

Şimdi de İstanbul'un o kararmış tahtalardan ibaret evlerinin sokak aralarında takunyalı genç kızlar, çöp tenekelerinde kedilerle köpeklerin boğuştuğu, zaman zaman genç kız kahkahalarının yükseldiği fakir ama insana içten içe, olanca samimiliğiyle bakan mahallesini hayallemeye başlamıştı. Bu şimdi muhteşem zinası içinde, yabancı bir adamın yatağında kıvranan kadını bu hâle kim getirmişti? Parasına dayanarak, daha ufacık bir yavruyken dalından koparıp yaşlı kollarının arasına almamış mıydı? Bu günleri düşünmeden, beş yıl, on yıl sonrasına Allah kerim diyen kendisi değil miydi?

Gevşemişti. Hatta elinde tuttuğu tabancayı tekrardan yastığın altına sokacak, bu pis işten vazgeçecekti ki, içinde gene babasıyla dedesinin alaycı, hatta sert bakışları!

Soğuk bir ter, bir çarpıntı. İçinde, içinin derinliklerindeki ihtiyarlarla sanki içten içe bir konuşma başladı:

"Ne duruyorsun?"

"Bilmiyorum!"

"Tabancanı al, üstüne düşeni yap!"

"Evet ama, seviyorum onu, hâlâ seviyorum!"

"Bozuk tohum, çürük tohum. Sen bir alçaksın!"

"Peki ama, beni bu hâle kim getirdi? Sizin kanınızı taşımıyor muyum? Sizin bir parçanız değil miyim? Benim bu hâlim bir parça da sizden gelmiyor mu? Ben sizin devamınızdan başka neyim?"

"O hâlde al tabancanı, git, boynuna borç olanı yap!"

Tabanca zaten elindeydi, çaresiz, odadan usul usul çıktı. Sofa. Sofayı usul usul geçti. Merdivenler. Merdivenleri usul usul indi. Bahçe. Bahçeyi garaja doğru usul usul geçti, hafifçe aydınlık beyaz perdeli pencere önünde durdu.

Ay vardı. Donuk, yarım bir ay. Portakal ağaçlarının sık yaprakları ötesindeydi. Yakındı dünyaya, çok yakındı ama yaşlı adam görmüyordu. Elinde tabanca, üstünde pijama, ipek pijama, ayaklarında yumuşak rugan terlikler...

Aydınlık beyaz perdenin ötesindeydiler. Cama bir yumruk. İçerde çırılçıplak zinanın korku içinde şuraya buraya kaçışmaya çabalayan günahkârları...

Sinema, kafasında gene o sinema!

Kaçışıyorlardı idare lambasının titrek sarı ışığında. Ölümden, ölmekten kaçıyorlardı? Sonra? Tabancasını çeviriyor, rasgele ateş ediyordu. Yuvarlanıyor, kanlar içinde yuvarlanıyorlardı.

Babası, "Tamam," dedi sanki. "Haydi, at yumruğu!"

Dedesi sanki kışkırttı:

"Yok canım, atamaz. Onda o yürek yok. Korkağın, deyyusun biri o... Atamaz!"

Korkak bir deyyus olmadığını ispatlamak için uzanan eli cama tam giderken durdu:

"Ne hakla?" dedi kendi kendine.

Eli düştü. Evet, ne hakla? Yaşına başına bakmadan çekip aldığı kadının isteklerini yerine getiriyor muydu da kadının nankörlüğüne karşı öldürmek hakkını buluyordu kendinde? Hayır. Hiçbir zaman. Üstelik dargındı da onunla. Yemek, içmek, giyip kuşanmak, gezip tozmaktan ibaret değildi kocalık vazifesi.

"Korkak!"

Gene babası, dedesi. Elinin bir hareketiyle baba, dede hayalini itti. Öldürmeyecekti. Kadın haklıydı. Yapacağı en büyük erkeklik, yıllarca önce alıp getirdiği memleketine yollamak olabilirdi. Altınları, hatta elmasları vardı. Para da verir, yolcu eder gönderirdi. Erkeklik buydu! Tam ayrılacaktı oradan, kafasında gene o müstehcen filmin oynadığı beyin sineması. Şu anda demek o filmdeki gibi, şoförünün kolları arasında...

* * *

Reşat sigarasının külünü çırptı:

"Hiç..."

"Hiç değil, var bir şey. Söyle: Niçin?"

"Moruğun ölmesi... Uzun, çok uzun iş!"

Kadının yüzünden sıkıntının esmerliği geçti:

"Doğru," dedi. "Haklısın!"

"Sonra, iğneler miğneler... Kendisine öyle iyi bakıyor ki!"

"Bakıyor."

"Ölümü çok gecikebilir!"

"Ne yapalım? Ne yapmamı istiyorsun?"

"Bilmem ama bir kazada filan diyordum... Ne dersin?"

"Ne?"

"Bir kazada filan ölüverse..."

"Hani o günler?"

Karyoladan atlayıp kalktı:

"Versene bir sigara!"

Reşat paketi uzattı, kadın aldı, genç âşığının ateşinden yaktı. Sonra odanın içinde dolaşmaya başladı. Kafasına bir bit atmıştı Reşat. Gerçekten de kocası bir kazada ölmeliydi. Bir tren kazası mesela... Yahut da karşıdan karşıya geçerken bir taksi çarpıp... Heyecanlandı. Karyolasında, dirseğine dayanmış, kendisini seyretmekte olan adama yaklaştı:

"Ne düşünüyorum, biliyor musun?"

"Ne düşünüyorsun?"

"Anacaddede, karşıdan karşıya geçerken diyorum, bir taksi çarpsa da..."

"Cartayı çekse mi?"

"Rakın var mı?"

"Ne yapacaksın?"

"İçeceğim, içeceğiz ulan. Rakı ne yapılır?"

"Gecenin bu saatinde ha?"

Kesinlikle, "Evet," dedi. Dolabı açtı, kocaman bir yarım ki-

loluk. Yarısına yakın içilmiş. Tıpasını çıkarıp tepesine dikti. Erkek gibi içiyordu. Meze filan hak getire. Mezesi sigaraydı.

"Sen de iç."

"İçmem."

"Niçin?"

"Canım istemez. Bir masa başına geçip, sıcak mezeler, salatalar filan olmadan..."

Bir apaş, apaş kadın gibi, "Hanım evladı," dedi. "Sıcak meze, turşularla rakıyı haminnen de içer. Erkeklik, rakıyı sigarayla içebilmektedir!"

Yeniden dikti şişeyi, sanki erkeklik derecesi üzerine fikir vermek istedi...

"Yaşşa," dedi Reşat.

"Meze ver bakayım!"

Genç adamın dudaklarına uzandı dudaklarıyla. Artık tam anlamıyla bir "şu kadınlar"dandı. Sevgili şoförünü hırsla öptü, öptü. Sonra ayrılıp sordu:

"Söyle, bu heriften nasıl kurtulacağız?"

Şoför omuz silkti:

"Bilmem."

"Bilirsin!"

"Ne bileyim yahu?"

Kadın elinde şişe, gene dolaşmaya başladı. Uhuuuu, neler de neler geçiyordu aklından: Tren, trenler. Çarpışan trenler, göklere yükselen çığlık, çığlıklar, ölüler sonra. Kafaları patlamış, kan içinde ölüler. Ölüler arasında kendi baş belası. Ağlıyor, hıçkıra hıçkıra ağlıyor. Sevinç gözyaşları, sevincin hıçkırığı olduğunu kim nereden bilecek? Ama bu çok uzun iş. Trenler çarpışmaz. Çarpışsa bile "Moruk" trende olmazdı ki. En kolayı, en yakını, en akla geleni karşıdan karşıya geçerken. Ama bu da milyonda yarım bir tesadüften başkası mıydı? Şu hâlde? Şişeden üst üste iki yudum. Erkeğin karşısına geçti:

"Söyle! Bu heriften nasıl kurtulacağız?"

Bayağı kızdı:

"Ne bileyim ben yahu?"

"Neden bilmiyorsun? Erkek değil misin? Aklın yok mu? Kafanı işletsene. Sana para, istikbal, iyi, çok iyi yaşamak lazım değil mi?"

"Lazım elbette."

"O hâlde mesele yok, anlaşıyoruz..."

"Ne çıkar bundan?"

"Aptallığı bırak! Geçende gazetede okumadık mı? Hani bir kadın genç âşığıyla bir olup kocasını..."

"Açık konuş!"

"Aptal. Bundan daha açık konuşulur mu?"

"???.."

"Ne bakıyorsun öyle dik dik?"

"Devam et!"

"Bana öyle bakma. Sana sen öldür dedim mi?"

"Bakışlarından onu çıkardım."

"Deli. Senin elini kana bulatmak ister miyim? Sonra seni hapse atarlarsa ben ne yaparım?"

"Daha ne?"

"Ama sen öldür demedim ki!"

"Âşığıyla bir olmuşlar dedin. Yani biz de seninle bir olup..."

Eliyle genç adamın ağzını kapadı:

"Yavaş söyle. (Sesini kıstı.) Bir olalım, ne çıkar?"

"Hiçbir şey olmaz ama elimize yüzümüze bulaştırırsak yanarız!"

"Doğru. Doğru ya, ne sen, ne de ben... Enayi gibi, maşa varken ateşi ne diye elimizde tutalım?"

"Şimdi oldu."

"Paramızı kullanırız. Bu dünyada para insana ne yaptırmaz?"

"Doğru."

"Elin uzun, kolun uzun. Bildiğin, tanıdığın çok. Bense kadınım. Yapabileceğim tek şey, bu işin ücretini ödemek!"

Şişeyi tekrar dikti. Son damlasına kadar, su içer gibi, boş şişeyi bir kenara attı.

Sarhoş olmuştu bayağı. Konuşurken dili peltekleşiyordu. Birden bir ağlamadır tutturdu. Başını sevdiği adamın göğsüne dayamış, içini çeke çeke ağlıyor, bir yandan da soruyordu:

"Beni seviyor musun?"

Reşat, başka çaresi olmadığı için:

"Şüphe mi ediyorsun?"

"Etmiyorum sevgilim, etmiyorum ama, bana karşı çok soğuk davranıyorsun. Eskiden beni parçalayacak kadar heyecanlıydın. Kollarının arasına hırsla alır, kemiklerimi çatırdatırdın. Dudaklarım acırdı. Şimdi?"

"Ne olmuş şimdi?"

"Ne olacak, odana gelişime memnun değil gibisin..."

Genç adamdan beklediği karşılığı alamayınca, sertçe doğrularak, adeta tehdit edercesine sordu:

"Söyle: Memnun değil misin?"

Reşat usulca güldü:

"Deli."

"Bırak şimdi, cevap ver: Memnun musun, değil misin? Değilsen açık söyle, hemen kalkıp gideyim!"

Büsbütün hırçınlaştı:

"Reşat, çıldırtma insanı, cevap versene be!"

"Ne cevap vereyim şekerim? Memnunum ama kocandan çekiniyorum!"

Karyoladan, genç adamın yanından ayağa fırladı:

"Kocamdan mı?"

"Ne yapayım? Elimde değil."

"Demek kocamdan korkuyorsun? Yazıklar olsun sana. Ben kadınken, kadın başımla korkmuyorum da..."

Reşat da doğruldu:

"Senin kocan evladım. Sonra senin yanında eksikli. Seninle

başa çıkamıyor. Sen haklısın. Ben? Benim her şeyden önce patronum. Bana iş, ekmek veriyor."

Genç kadın yatışır gibi, Reşat'ın paketinden aldığı sigarayı onun kibritiyle yaktı, sonra gene karyolanın kenarına ilişti:

"Boş ver. Ben sana ekmek değil, tereyağı, kaymak, bal vereceğim. Sana servet, sana pırıl pırıl bir istikbal vereceğim. Zengin edeceğim seni, anladın mı?"

Kadının gözleri akıp akıp gidiyordu. Sızmasından korkan Reşat, bir an önce sepetlemeyi düşünüyordu. Bunun da ilk şartı, istediği aşk sadakasını verip...

"Beni dinlemiyorsun Reşat!"

"Ben mi?"

"Sen!"

"Haltetmişsin."

"Dinlemiyorsun hayvan, yalancı!"

"Eeeeeh."

"Nee? Eeeh mi? Bana mı?"

"Sana tabii, git hadi artık!"

Bunu yarı şaka söylediği için kadın kızmadı.

"Demek beni kovuyorsun?"

"Evet, kovuyorum, git artık. Sarhoş köpek!"

"Sarhoş köpek mi?"

"Sarhoş köpeksin, evet!"

Birdenbire ciddileşerek:

"Ben senin patronunun karısı, senin hanımefendinim!"

"Vız gelirsin!"

Kadın az kalsın makaraları koyuverecekti. Kollarını açarak, kendini onun kollarına attı:

"Öp beni!"

Reşat öptü.

Çeyrek saat sonra kadın, darmadağın saçlarıyla garaj odasından çıktı. Serin, aydınlık bir geceydi. Havayı içine birkaç kez çektikten sonra meyve ağaçlarının arasında hafif, tatlı bir yalpay-

la ilerledi. Köşkün taş merdivenlerini çıktı. Kocasının açık penceresi önünden nefretle tam geçerken, yaşlı müteahhit, ondan beklenmeyecek bir çeviklikle karşısına dikiliverdi:

"Nerden geliyorsun?"

Sarhoş kadın önce irkildi. O muydu bu? Şu, yıllar yılı kocalığını yitirmiş adam? Kendini toparladı:

"Sana ne?"

Adam bileğinden tutup odasına çekmek istedi:

"Bana mı ne? Ben senin neyinim?"

Kadın sinirden güldü:

"Hay hay haaay..."

Adam elindeki tabancayı doğrulttu:

"Beynini parçalarım senin!"

Ciddileşti:

"Benim ha? Sen, yıllar yılı bir koyun uysallığıyla ardımdan gelmiş olan sen?"

Tabancanın namlusunu elinin tersiyle itti:

"Bir kadını tabanca zoruyla ardından getirmek marifet değil beyefendi. Kadın, kocasının ardından onun erkekliği için gitmeli. Tatmin olamamış bir kadın için para, pul, servet, altın, elmas hatta tabanca vız gelir, anladın mı?"

Adamın tabanca tutan eli düştü. Kadın basıp gidecekti, durdu:

"İkimizden birinin ölmesi lazımsa ve bu işi elindeki o tabanca yerine getirecekse, tatmin edilmeyenin değil, edemeyenin gebermesi lazım. Anlıyor musun? Sen beni yıllar, evet yıllardır tatmin edemiyorsun? Hiçliğinden utan!"

Yaşlı müteahhit duymuyordu. Köşkün ağır, pahalı eşyalarla döşeli salonu tepesinde dönüyordu.

"... Sevmiyorum seni, senden nefret ediyorum hatta. Ne duruyorsun? Patlatsana tabancanı, öldürsene beni, iğrenç adam. Gençliğimin, güzelliğimin, neşemin katili! Namusun varsa, o tabancayı bana değil, genç bir kadını kendinden iğrendirdiğin için kendi kendine çevir ve intihar et!"

Donmuş gibi dikilmiş kalmıştı. Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordu. Birden bir kapının gürültüyle kapanması kendine getirdi. Karısı demek ayrılıp odasına gitmiş, kapıyı suratına çarpmıştı? Ne yapacaktı şimdi?

Elindeki tabancaya baktı. Salonun bahçeye açık penceresinden vuran ay ışığında hafifçe parlayan siyah namlusuyla şipşirin bir oyuncaktan başka neydi? Onu kendi beynine çevirip düştüğü zilletin alçaklığından kurtulmak için ateşleyebilecek miydi? Hayır, yapamıyordu bunu, yapamayacaktı. İşler almıştı; yeni yeni işler alacak, paralar kazanacaktı. İşler ve paralar... Peki ama niye? Ne için? Günün birinde karşısına geçip hakaretlerin en büyüğüyle tahkir etmeleri için, yeni yeni kenar mahalle kızlarını hanımefendi hâline getirmek için mi?

Bir hırsız gibi, ayaklarının uçlarına basarak, odasına geçtiğini karısına duyurmaktan korkarak girdi, karyolasına kapandı.

7

Dağ başındaki şantiyenin, iri kütükleri peynir gibi doğrayan büyük bıçkısı, her günkü gibi İhsan'ı gene sabah uykusundan uyandırdı. Hırıltılı cayırtılı, güçlü bir ses. Portatif karyolasında doğrulmadan önce tatlı tatlı gerindi, esnedi, yaşaran gözlerini yumruklarıyla sildi.

Sağlıktan içi içine sığmıyordu. Rahattı burada, çok rahattı hem de ama, anacığı? El, bel, bacak, kasık ağrılarıyla günün hemen her saatinde sızlanıp duran anacığı ne âlemdeydi? Şuraya gelse, şu küçücük şantiye barakasında hep birlikte olsalar, yalçın kayalarla çevrili bu işyerinin sağlam havasında ağrılarını, sızılarını dindirse, hatta bir zaman sonra unutsa böyle şeyleri!

Karyolasının yanındaki masadan sigarasıyla kibritini aldı, yaktı bir sigara.

Kadıncağız gelmek isterdi belki de ama, kız, kız kardeşi Nuran. O ister miydi? Hiç sanmıyordu. Çünkü ağabeyini sevmediğini, onun kontrolünden uzak kalmak için can attığını biliyordu. O şimdi ağabeyinden uzak, başına buyruk, istediği gibi geziyor, dilediği sinema dergilerini dilediği dükkândan alıyor, arkasına düşenleri çileden çıkarmak için kim bilir nasıl kıvırıp dolaşıyordu! Gerçi öz kardeşi üzerine böyle düşünmesi doğru değildi, biliyordu ama, kendini aldatmaya da hiç lüzum yoktu. Annesi dilediği kadar, "Boyanmıyor. Sokaklarda da pek öyle dolaşmıyor ağabeyi!" desin. Bilirdi malını o. Evet, lise ayarında Kız Sanat Enstitüsü'nü bitirmiş, aklı başında, yetişkin bir kızdı. Sinemaya da gider, sinema dergilerini de okurdu ama, bu hem sinemadakilere hem de sinema dergilerinde sözü edilenlere benzemek için can atıyordu. Korkusu bundandı. Yoksa elbette sinemaya da gidecek, istediği dergiyi de okuyacaktı.

Dağların keskin, mor yamaçları arasında süzülerek odacığını kıpkırmızıya boyayan taze güneşinden gözleri kamaşarak kalktı. Atlet fanilası, kısa külot içindeki sağlam adaleli, kalın kol, kalın bacakları... Duvardan iş gömleğini alıp giyindi. Sonra sarı ketenden iş pantolonunu bacağına çekti.

Şuraya gelişine en çok sağlığı bakımından seviniyordu... Tertemiz hava, buz gibi su, beton çelik karması şehrin motor, radyo, fabrika dumanıyla bozulmuş havasının bozduğu sinirlerini yatıştırmış, sağlığına sağlık katmıştı. Şehirde uyandı mı, başında hafiften bir ağrı, ağzında bakır acısı bir pas... Burada yoktu böyle şeyler. Demir, çelik gibi kalkıyor, kendinde dehşetli bir güç buluyordu.

Akşamdan kalma bir parça ekmekle peyniri iştahlı iştahlı yiyip, puvantaj defteri, zımbası, kopya kalemiyle fırladı. İlkin bir kıyıdaki taş yontma işçilerinin kartlarını deldi, isimleriyle numaralarını sarı defterine geçirdi. Tam hızarcıların çalıştıkları bölmeye doğrulacaktı ki, geçen gün gördüğü köylü kızı gene aynı in-

cecik dağ yolundan adeta sekerek geldi, elindeki çıkınıyla önünden geçti.

Kara şalvarı, göğüslerini iri, sert iki yuvarlak hâlinde meydana çıkaran çiçekli mavi basmadan üstlüğü, yalnız iri, kapkara gözlerini açıkta bırakıp ağzının üstüne kadar sıkı sıkıya sarındığı beyaz başörtüsüyle ürkek bir ceylanı andırıyordu.

Genç kız, İhsan'dan yana çapkınca bir bakış ve gülümseyişle geçmiş, hızara gitmişti. İhsan, elinde olmayarak, ardından gitti. Bu gidişte herhangi bir çapkınlık, herhangi bir elde etme niyeti yoktu. Taşçıların kontrolünü bitirmiş, hızarcıların kontrolüne gidecekti zaten. Gitmişti. İlkin hızar makinesi başındaki Koca Hasan'ın kartını delip kontrolünü yapması gerekiyordu ama, güzel köylü kızı oraya gittiği için vazgeçti. Çevre, "Kâtibe hele kâtibe bak, kız, babasının yanında diye koşup geldi..." gibilerden düşünebilirdi. İstemiyordu böyle düşünülmesini. Evet, güzeldi kız, çekiciydi ama, olsun. "Allah'ın emriyle" isteyip nikâhlayamayacağı bir kızla adının çıkmasına ne lüzum vardı? Yoksa onu, o ceylan bakışlıyı çıldırasıya sevebilir, babasından da "Allah'ın emri"yle isteyebilirdi.

Dalmıştı. Bir ara başını işinden kaldırınca, ta karşıdaki bıçkı makinesinin yanına dikilmiş güzel köylü kızının bakışıyla karşılaştı. Dimdik bakıyor, hatta hafifçe gülümsüyordu. Bir ara başörtüsünü çözdü, yeniden bağlarken, ay parçasını hatırlatan yüzünü gösterdi. Bembeyaz, yusyuvarlak bir yüz.

İhsan bu yandaki kontrolünü bitirmiş, istese de, istemese de oraya gidecekti.

Gitti. Hızarcı Koca Hasan işine öylesine dalmıştı ki, İhsan'ın, "Kolay gelsin!" diye omuzunu dürtmesi üzerine sanki uykusundan uyanarak, akları kanlı gözleriyle baktı, işi anladı: Kâtip gene kontrole gelmişti!

"Hoş geldin bey," dedi.

"Hoş bulduk, ver kartını bakalım."

Koca herif kartını cebinden çıkarırken, kızına ters ters baktı, sonra, "Ne dikiliyorsun?" dedi. "Cehennem olup gitsene!"

Kız, şehir kızları gibi ürkmedi, korkup çekinmedi de.

"Bir diyeceğin var mı?" diye sordu.

"Yok."

Umursamazlıkla döndü, hızardan çıkıp çevik adımlarla dağ yolunu tuttu. Neden sonra Koca Hasan belirtti:

"Benim üvey kız. Yiyeceğimi getirmiş de... Bin sefer tembih ettim, bösbüyük kız oldun, sen getirme çıkınımı diye. Dinlemez. Kardaşıyla salsa ya! Yok, kendi getirecek ille..."

İhsan laf olsun diye, "Köyde canı sıkılıyordur!" dedi.

Koca Hasan bayağı kızdı:

"Sıkılmak ne demek? Şehir kızı mı o?"

İri, kapkara gözleriyle ceylanı hatırlatan genç kız ertesi, daha ertesi günler de geldi ama yalnız değil. Küçük kardeşiyle. İhsan'ın barakası ardına kadar geliyor, babasının yiyecek çıkınını kardeşiyle yolluyor, sonra da kardeşinin gelmesini bekliyordu, sözde.

O gün İhsan, kontrolünü yapmış dönüyordu ki, onu baraka arkasında, bir kaya parçasına ilişmiş, kardeşini bekler buldu. Yanına gidip gitmemek arasında çekimser, bir an dikildi. Dikildi ya, kız öylesine davet edici biçimde bakıyordu ki. Elinde olmayarak gitti:

"Merhaba!" dedi.

Kız memnunlukla gülüverdi:

"Merhaba."

"Üvey babandan çok mu korkuyorsun?"

Yüzü asıldı genç kızın:

"Gözü çıksın!"

"Niye?"

"Bir yere salmaz. Çocuk muyum ben?"

"Çocuk olur musun hiç? Adın ne?"

Baktı, güldü, kızardı, gözlerini indirdi:

"Hatça. Senin ya?"

"Benimki de İhsan."

"Sen niye bizim köye gelmezsin hiç?"

"Geleyim mi?"

"Gel amma, köye girme. Ben seni ormanda beklerim..."

Birden kayanın üstünden yere sıyrıldı. Telaşla:

"Git burdan, kardeşim geliyor. Akşam seni ormanda bekleyeceğim, duydun mu? Gece yarısına doğru..."

"Peki," dedi İhsan.

Kalbi tatlı tatlı çarpıyordu. Barakasına geldi. Vay anasını, ne güzel, ne tatlı şeydi bu be! Tam istediği, tam da sevebileceği bir kız.

Defteri, kalemi, zımbayı filan masanın üzerine bırakıp pencere kenarına oturdu. Akşamı iple çekecekti. Her gün, kontrolden sonraki gibi, birtakım defterleri açtı önüne, çalışacaktı sözde ama, nerde? Aklında iri, kara gözleriyle güzel köylü kızı. Az sonra Memet Usta gelip de onu defterlerinin başında dalgın görünce merakla sordu:

"Ne o? Hayrola?"

İhsan toparlandı:

"Hiç, Memet Usta. Buyur gel!"

"Ne düşünüyorsun?"

Güldü:

"Yok bir şey canım..."

Bir iskemle çekip oturan Memet Usta yemedi:

"Hele hele," dedi.

"Yok bir şey vallaha..."

Memet Usta elindeki mektubu uzattı:

"Al bakalım!"

İhsan kaptı, zarfa bakınca da anladı:

"Annemden," dedi. "Anneciğimden!"

Zarfı heyecanla yırtıp okumaya başladı: Hoş beşten sonra annesi, kız kardeşi Nuran üzerindeki endişelerinden söz edi-

yordu. Son günlerde şaşılacak şekilde ağırlaşmış, dalgınlaşmış. Nerde bir zamanların vara yoğa gülen, söyleyen, şarkılar manilerle mahalleyi altüst eden, sokağa çıktı mı ardına çeşitli delikanlıları takan, sinema delisi Nuran, nerde bu. Bir ağırlık, bir endişe, bir düşüncelilik. Hasta olmasından korkuyormuş. Başında bir şeylerin dolaşmadığını bilse korkmayacak. Ama bilmiyor. Sorsa söylemiyor. Maazallah gizli bir hastalığı ya da annesinden saklı derdi varsa o zaman kadıncağız aklını kaldırır Allah vermeye!

İhsan'ın az önceki dalgın düşünceliliği yön değiştirivermişti. Güzel köylü kızının kara gözleri uçup gitmiş, yerini annesinin hayatta hiç gülmemiş, kederli yüzü almıştı. Kız kardeşinin birdenbire gelişiveren ağırlığı değil de, anneciğinin çocukları üzerine vara yoğa kurması, en önemsiz şeyleri kendine dert etmesi düşündürüyordu onu. Çocuklarının üstüne nasıl titrediğini bilirdi annesinin. Bu yüzden kadıncağız hasta bile olabilir, yatağa düşer, sonra da...

Elinde mektup, karyoladan kalktı. Odanın içinde düşünceli düşünceli dolaşmaya başladı. Memet Usta bir kenardan onu seyrediyor, sesini çıkarmıyordu. Sonunda, "Ne var?" dedi. "Kötü bir haber mi yoksa?"

İhsan, vefakâr arkadaşının tam karşısında durdu. Endişeli gözlerini ustanın etli, yusyuvarlak yüzüne dikti.

"Ha?" dedi usta. "Kötü bir haber mi?"

"Kız kardeşim yüzünden annem gene evhama kapıldı sanıyorum..."

Memet Usta, "Aldırma," dedi. "Anneler öyledir. Üzülmeyeni var mı?"

"Yok ama bu, kalbinden rahatsız. Hastalık derecesinde de evhamlı. Geceleri sabahlara kadar bir meseleyi kurar da kurar!"

"Haklısın ama ne gelir elden?"

"Bir şey gelmemesi sıkıyor canımı ya zaten. Evhamlı kadın, kızın durgunluğunu kurar kurar..."

Günü kara bir düşünce içinde geçirdi. Akşam olup da güneş mosmor, yalçın kayalar ardına çekilince Hatice'yi hatırladı. Annesini unutmamıştı ama Hatice ağır basıyordu. Memet Usta'ya filan haber vermeden dağ yolunu tuttu. Yol, çoktan batmış akşam güneşinin guruptaki hafif pembeliği arasında uzayıp gidiyordu. Kan tere batmıştı. Orman kocaman ağaçlarıyla ne heybetliydi! Görünmez böceklerin derinden derine çıtırtısı, kim bilir nerede iç çeken bir ishakın hu huları, ta uzaklarda böğüren bir öküz.

Ay, yüksek ağaçların tepesinde, ta yukardaydı. Ağır ağır aşağılara kaydı. İhsan vaktin tamam olduğunu düşünerek kalktı, yolu tuttu. Köy yakınına gelince durdu. Az bekledi. Birden gene kızın alacakaranlıktaki daha koyu gölgesini fark ederek koştu.

Genç kız korkuyla sordu:

"Çok bekledin mi?"

"Yok canım."

Bir ağacın altına yan yana oturdular. Sırtlarını ağacın kalın gövdesine dayadılar! Gene kız, delikanlının dalgınlığını sezmişçesine, sordu:

"Ne düşünüyorsun?"

Uykudan uyanır gibi, "Hiç," dedi.

"Yoksa beni beğenmedin mi?"

"Beğenmesem gelir miydim?"

Kızın etli, sert elini avuçları arasına aldı. Genç kız okşanmaktan memnun, gene de, "Ne yapayım?" dedi. "Seher yerinde büyümedim, kibarlıktan anlamam. Beğenmesen de yeri..."

İhsan içini çektikten sonra, "Bırak bunları canım," dedi. "Senin o bakışın, o kara gözlerin, endamın yeter bana!"

Kız sertçe döndü:

"Ne düşünüyorsun öyleyse?"

Açıklamaktan başka çaresi kalmamıştı:

"Annemden mektup aldım da..." dedi.

"Kötü havadisler mi var?"

Anlattı, her şeyi, hiç saklamadan anlattı. Genç kız, sinemayı bilmiyordu ki sinema delisi kız kardeşinin hâlinden anlasın.

"Üzme canını," dedi. "Kız kısmının işine akıl sır ermez. Ben de kaç gündür hep seni düşünüyorum da canımın sıkıntısından hasta oldum. Anam hasta mısın kız, diye sordu. Babalığımsa..."

"Eee?"

"Bırak gözü çıkasıcayı. Gebersin diyor anama benden ötürü..."

"Niye diyor?"

"Niye diyecek? Altmışında bir akrabası var, beğenip varmadım diye. Bu kızın gözü göz değil, bu kız namusumuzu iki paralık eder bir gün. Bu kız şöyle, bu kız böyle. Hay bu kız kadar taşlar düşsün başına, deli!"

İhsan uzun uzun güldü. Sonra lafı değiştirmek için, "Demek," dedi, "kız kısmının işine akıl sır ermez?"

"Ermez."

"Niye?"

"Niyesi var mı? Belki de birine vurulmuştur!"

İhsan'ın da aklına gelmemiş değildi ama, şayet böyle bir şey olsa, arkadaşı Şoför Reşat ne diye bildirmesin? Bildirmediğine göre yoktu demek böyle bir şey.

Birden durakladı: Sahi, aradan bunca zaman geçmişti, Şoför Reşat ne diye iki satır yazmamıştı? Yalnız annesinin mektubunda alıyordu kuru selamını.

Sonra, yaşlı patronunun karısıyla olan ilişkisi... Ne olmuştu acaba? Kaç kez, "Vazgeç bu dalgadan," demişti. "Doğru değil. Adamın şerefini düşün. Ekmeğini yiyorsun, sonu iyi gelmez!" Tınmamış, "Ben onun değil, o benim üstüme düşüyor!" karşılığını vermişti.

Gene dalmıştı ki, genç kız dirseğiyle böğrünü dürttü:

"Bırak şu kara düşünceyi be!" dedi. "Madem düşünüyorsun, var düşün. Ben kalkıp gideceğim!"

"Nereye gideceksin?"

"Sana ne?"

Kucağına çekip yatırdı:

"Darıldın mı?"

"Darılmadım amma, küserim vallaha, bir daha da hiç konuşmam!"

İçinde, içinin derinlerinde annesi, kız kardeşi, Şoför Reşat, kızı kollarının arasına aldı. Ormanın derinden derine inleyen ıslak, karanlık sükûnu içinde günahsızca sevişiyorlar, pek pek öpüşüyorlardı.

Genç kız kan tere batmıştı. Başındaki beyaz örtü savrulmuş, kulak memelerinin artları terlemişti.

Vakit iyice geçmişti. Yarın gece tekrar buluşmak üzere ayrıldılar.

İhsan barakasına geldi. Hem annesine hem de arkadaşı Reşat'a birer mektup yazacaktı. Annesini teselli edecek, Reşat'tan da, kız kardeşinin durumunu bildirmesini isteyecekti.

Mektup bloknotunu önüne çekti. Beş numara gaz lambasının titrek ışığında ilkin annesine, sonra da Reşat'a yazdı. Üç gün sonra Reşat, yazıhanede, patronunun buzlu camları gerisinde, içerde konuşulanları dinlerken mektubu aldı. Postacı, arkadaşından gelen mektubu içeriye atıp savuşmuştu.

İçerde patronu ise ağlamaklı bir dille dostlarına şöyle yakınıyordu:

"Beni şoförümle aldatıyor bu alçak karı! Hem de evimin mukaddes çatısı altında. Böyle alçak ruhlu bir kadını ne yapmam lazım? Söyle, bana bir akıl ver. Vurayım mı?.. Yakışık almaz. Ticari itibarım, şerefim bir paralık olur. Sonra, cesaretim de yetmiyor buna. Ne dersin, böyle bir köpeği kendime vâris olarak bırakabilir miyim?"

Hırslı bir ses, "Hayır," dedi.

Yaşlı patron:

"O hâlde? Ne yapmamı uygun görüyorsunuz?"

Uzun bir susuştan sonra, kalın sesin tam tersi, ipince bir ses:

"Tekmil mirasını hemen, şimdiden bir hayır cemiyetine bırak!"

Yeni bir sessizlik. Sonra ihtiyar patron, "Fikir hoşuma gitti," dedi. "Bakın bunu düşünememiştim. Bütün malları ve gayri menkulemi hayır cemiyetlerinden bir veya birkaçına bırakıp o kahpe karıyı hayatı boyunca sürüm sürüm süründürmeliyim!.. Oldu oldu... Peki nedir bunun kanuni muamelesi?"

İnce ses, "Çağır noteri," dedi.

Kalın ekledi:

"Noteri çağır ama daha önce avukatın ile görüş!"

Konuşma bitmişti. Patronu olabilirdi ki dışarı çıkar, onu kendilerini dinlerken yakalayabilirdi. Buraya geldiğini zaten bilmiyordu. Ayaklarının uçlarına basarak yazıhaneden çıktı.

Tam zamanında çıkmıştı. Nuran da ona geliyormuş:

"Hayrola?"

Genç kız bir hayli kadınlaşmış:

"Sana geliyordum," dedi. "Yazıhanede mi Nuri Bey?"

"Yazıhanede."

"Ne yapalım?"

"Ne istersen."

"Dolaşalım bir parça... Oldu mu?"

"Neden olmasın?"

Yazıhanenin önündeki arabaya girdiler, araba hareket etti.

Şehir dışına çıktıkları zaman, mektup geldi aklına Reşat'ın.

"Dur yahu," dedi. "Mektup geldi birinden bugün bana..."

Nuran merakla sordu:

"Kimden?"

"Ne bileyim ben? Şu cebimde, al bak bakalım..."

Nuran sağ cepten mektubu aldı, zarfın üzerindeki yazıyı görünce hemen anladı:

"A... ağabeyimden. Anneme de gelmişti."

Yırttı, kendi kendine okumaya başladı:

Reşat, "Yüksek sesle okusana!" dedi.

Nuran'sa kendini satırlara öylesine kaptırmıştı ki...

"Niçin okumuyorsun?"

Bir solukta bitirip attı mektubu:

"Pis. Beni senden soruyor..."

"Benden mi?"

"Senden."

"Niçin?"

"Birini mi seviyormuşum. Seviyorsam acele ona yazmalıymışsın. Annem dalgınlığımdan bahsetmiş olacak... Ne karışıyorlar bunlar bana ayol! Kimi istersem severim, canım hangi mesleği dilerse o meslekte çalışırım. Çocuk muyum ben?"

Reşat yerden mektubu almış, o da bir solukta okuyuvermişti. Güldü:

"Ağabeyine her şeyi yazacağım," dedi.

Nuran sertçe baktı:

"Nasıl her şeyi?"

"Seviştiğini!"

"Seviştiğimi mi?"

"Öyle ya, Müteahhit Nuri Bey'in şoförüyle sevişmiyor musun? Karıkoca olmadınız mı?"

Elinin tersiyle genç adamın ağzına yavaşça vurdu:

"Deli!"

Arabayı hiç kimsenin olmadığı, tenha bir kıyıya çeken Reşat, genç kızı her zamanki gibi, hemencik kollarının arasına alıverdi. İki ateşli dudak hiç vakit geçirmeden birbirini buluverdi. Ağabey, anne, yakın arkadaş, patron, patronun ateşli karısı, dünya silinmişti.

Sonra ayrıldılar. Genç kız, "Ağabeyime ne yazacaksın?" dedi.

"Hiç, ne yazabilirim?"

"Sahi, ne yazacaksın?"

"Şayet yazarsam, hiç merak etmemesini, eski bildiği Nuran olmadığını, akıllanıp ağırlaştığını... Başka ne yazayım?"

"Aman yaz da kalkıp gelmesin!"

"Haydi seni eve bırakayım..."

"Mahalleye gelme sen!"

"Niye?"

"Komşular dedikodu yapıyor!"

"İyi ya."

Mahallenin kıyısında genç kızı bırakıp yazıhanenin yolunu tuttu.

Nuran düşünceli düşünceli eve gidiyor, Reşat'ın hâlâ onu neden annesinden istemediğini merak ediyordu. Maksadı oyalamak mıydı yani? Şayet oyalamaksa, günün birinde boş verirse... Gecelerce düşündüğü şey geçti kafasından: Ufacık, pırıl pırıl, kapkara bir tabanca. Başka çaresi yok sanıyordu. Hem onu hem de kendini öldürüp, başta annesiyle mahallelinin, sonra da ağabeyinin bakışlarından, acı sözlerinden kurtulurdu.

Eve düşünceli düşünceli girdi.

Annesi gene avlunun bir kıyısında oturmuş, çamaşır yıkıyordu. Kızını öyle üzgün eve gelir görünce, ellerinin sabunuyla kalktı, yanına gitti:

"Hoş geldin kızım."

İsteksizlikle, "Hoş bulduk," dedi.

Odaya girdi. Annesi de ardında. Ne vardı? Ne oluyordu? Gene ahret sorularına mı başlayacaktı? Sevmiyordu bu soruları da, bu soruları soranları da.

Annesinin gelişine de ayrıca öfkelenmişti:

"Ne var anne gene?" dedi. "Neden işini bıraktın da geldin?"

Yaşlı kadın nerdeyse ağlayacaktı:

"Reşat'ı gördün mü?"

"Gördüm."

"Ağabeyinden gelen mektuptan bahsedeydin..."

"Lüzum yok, ona da yazmış beyefendi. Nuran hakkında bilgi istiyor. Nuran, Nuran, Nuran! Neden benimle bu kadar meşgul oluyorsunuz bilmem ki?"

Yaşlı kadının gözleri pırıl pırıl sordu:

"Reşat Ağabey'in ne diyor?"

"Neye?"

"Ağabeyinin sorduklarına cevap yazacak mı?"

Boğulacak gibi hırslanarak, "Bilmiyorum," dedi. "Bilmiyorum. Git kendisine sor!"

Kendini karyolasına yüzükoyun attı.

Anne, böyle zamanlarda kızının üstüne düşülmemesi gerektiğini biliyordu. Onu karyolasında, büyük bir sıkıntı içinde bırakıp dışarı çıktı, leğeninin başına geldi. Bitmez tükenmez çamaşırlar, bitmez tükenmez sabunlu sular ve bitmez tükenmez sabun köpükleri.

Kızının sıkıntısının ne olabileceğini çözemeyecekti vesselam. Yoksa birisiyle tanışmış da şeytana mı uymuştu? Neden olmasın? Genç, güzel... ardına düşeni çok. Bunlardan birinin yalanına kanıp pekâlâ da iğfal olur, sonra da adam basar gider, kız ne yapacağını şaşırır...

Çamaşır yıkarken, leğenin başında doğruldu: Ya iğfal edip savuşan, karnına bir şeyler koyduysa? Ya karnı günden güne büyür de, artık yabancı gözlerden saklamaya imkân kalmazsa?

Ellerinin sabununu eteğine silerek odaya gitti. Kızıyla karşılaşınca bütün iradesi kırıldı ama gerilemedi:

"Nuran!"

Kızının karyolası kenarına ilişti.

"Efendim?"

Saçlarını okşamaya başladı:

"Aklıma şeytan kötü kötü şeyler getiriyor yavrum. Diyorum ki, hani kör şeytan, yanlış yola sürükler de, bir cahillik yapar mısın? Ben evlatlarımı bilirim, altından temiz, altından pırıl pırıldırlar ama, şeytanı görüyor musun sen, gözü çıkasıcayı!"

Nuran'ın sırtı annesine dönüktü. Hırsla baktı:

"Yani ne demek istiyorsun kadın, açık söyle!"

Ürktü:

"Hiç yani kızım," dedi.

"Hiçi miçi yok. Ben çocuk değilim. Şayet öyle bir kazaya uğrarsam, tamirini de kendim yapabilecek yaştayım. Sen hiç karışma. Hele o ukala, asla!"

Yaşlı kadın mırıldandı:

"Ağabeyin mi?"

"Olmaz olsun!"

Annenin aklı gitti:

"Deme yavrum. O da senin fenalığını ister mi?"

Karyolada oturuyordu:

"Karışmayın anne, karışmayın bana. Ben çocuk değilim. Ne yapacağımı, ne yapmam gerektiğini herkesten iyi bilirim. Kanun bile bana bu hakkı tanımış, size ne oluyor?"

Yaşlı kadın, huyunca, başlamıştı gene ağlamaya. Ne çileli başı vardı! Oğlan ta Allah'ın dağında, uzaklarda, kızı burnunun ucunda ama neye yarar? Kendi başına buyruk olmak istiyor, bana kimse karışmasın diyordu.

Gözlerinin yaşını silerek kalktı, dışarı çıktı.

Bitmez tükenmez çamaşırlar... Şayet böyle bir şey olur, kızı dillere düşerse yüreğine iner, yaşamazdı. Yaşamamak, ölmek bir şey değildi, geride kalanlar ne olacaklardı? İhsan erkekti, düşünmüyordu onu. Nuran ne olacaktı?

Ne zaman Nuran'ın ne olacağını düşünse, aklından genelevler geçerdi. Gene öyle. Genelevler, genelevlerin dudakları boyalı kadınları, bu kadınların yedikleri tokat, bıçak, kurşun...

"Oooof anam of," dedi. "Doğurmaz olaydın!"

8

Şoför Reşat köşke gelmişti.

Bedia Hanım'ın pikabı her zamanki gibi gene kıvrak bir Arjantin tangosu çalmaktaydı. Reşat'ı görünce şaştı. Ne vardı? Hiç

böyle vakitsiz gelmezdi. İlk zamanlar, yani kendisini ilk elde ettiği zamanlar başka...

Köşk merdivenlerini ikişer üçer atlayarak çıkan âşığını, yüklü göğsü, çıplak bacaklarıyla, meydan okurcasına karşıladı:

"Hayrola?"

Reşat hiçbir şey söylemedi, bileğinden bir kenara çekti:

"Sana anlatacaklarım var!"

Kadın korkmadıysa da dehşetli bir meraka düşmüştü:

"Nedir?"

"Burada olmaz."

"Ya?"

"Odana gidelim!"

Hizmetçilerden filan çekindikleri yoktu. Biliyorlardı... Hanımefendinin bir gelin odası kadar şık, zarif yatak odasına geçtiler.

"Nedir?"

Reşat bir sigara yaktıktan sonra, "Kocan tekmil malını mülkünü hayır cemiyetlerine devretmeye hazırlanıyor!" dedi.

Bu haber, bu hiç beklemediği korkunç haber, her anki gibi o anda aşka hazır kadının varlığında sanki birden bir fırtına yarattı. Bu fırtına, bu bora, kadını bir anda allak bullak etti. Gözleri kinle büyüdü, yırtıcı kuşlarınkini hatırlatıverdi.

"Demek böyle?" dedi. "Demek her şeyini hayır cemiyetlerine... Peki kim vardı? Kimlere dedi bunu?"

"Tanımıyorum, seslerini işittim. İnceli kalınlı sesler. Ahbapları olacak..."

"Onlar mı körüklüyorlardı?"

"Hayır, onlar körüklemiyorlardı. Bizden, bizim münasebetimizden bahsetti. Her şeyi bildiğini söyledi. Sonra da o kahpe karıyı sürüm sürüm süründüreceğim!" dedi.

Genç kadın çılgına döndü:

"Versene bir sigara bana... Demek kahpe karıyı süründürmekten söz ediyor? Peki, o kahpe karıyı kahpe yapanın kim olduğundan söz etmiyor mu?"

"O malum zaten canım."

"Onu dinleyen hödükler demiyorlar mı ki, bu kadın anasından kahpe doğmadığına göre, onu kahpe yapan senden başkası mı? Bu kadın nasıl oldu da kahpe oldu demiyorlar mı? Ha? Cevap ver Reşat. Şu kadar çocuktum, sana daha önce anlatmıştım. Fakir mahallemizin kaldırımlarında takunyayla kaydırak oynardım ama mutluydum. Çocuktum. Kısmetim bir bakkal, bir kasap, bir manav, belki de bir ne bileyim halktan herhangi biri olacaktı ama, erkek olacaktı. Beni şuna buna muhtaç etmeyecek, kahpe yapmayacaktı. Bu çıktı karşıma. Parası, otomobili, kucak kucak, kutu kutu hediyeleriyle, o zamana kadar görmediğim, belki de göremeyeceğim iskarpinler, elbise, manto, tayyör, elmas, altınlarla bu çıktı. Anamı, babamı tavladı. Gözlerini kamaştırdı onların. Sonra fakir mahallemizdeki harap ama anacığımın sabun kokusu sinmiş evinden apartman katına taşıdı. Kaderimizi değiştirdi. Sandı ki bütün bunlar, fakir ama kudretli bir erkekliğin yerini tutar. Tutmadı, tutamadı, tutamazdı. Tutamadı işte Reşat. Bunda senin suçun yok. Sen olmasan bir başkası olacaktı... Fakat olacaktı..."

Ağlıyordu. Sigarasının külünü tablaya sinirli sinirli çarptı:

"... Oldu nihayet. Bundan böyle de olacak. Kadınlığım beni bırakana kadar olacak. Benim ne suçum var? Suç kendisinin. Aradaki yaş farkını hesaba katmadan beni alan, sonra da şuna buna muhtaç eden o. Kendi kendini, kendi kısırlığını, tükenmişliğini neden cezalandırmıyor da beni cezalandırmaya, sürüm sürüm süründürmeye kalkıyor?"

Gözyaşları içinde birden korkunçlaşarak, "Yapamayacak," dedi. "Bunu yapamayacak."

Sönen sigarasını tablaya attı, karyolanın yanındaki iskemle üzerinde duran kırmızı ambalajlı bir Amerikan sigara paketinden uzun bir sigara aldı. Reşat çakmağıyla hanımının sigarasını yaktı.

Parmaklarının arasında sigara, odanın içinde tamı tamına vahşi bir hayvan öfkesiyle ve bir erkeği hatırlatarak, dolaşmaya

başladı. Birden durdu. Elleri arkasında, ağzının ucunda sigara, Reşat'ın gözlerinin içine bakarak, "Yapamayacak!" dedi yeniden.

Reşat bu bakıştan korkmaya başlamıştı. Bu bakışta dehşetli bir irade, bu bakışta kin, bu bakışta öç almak isteyiş vardı.

"Yapamayacak, yaptırmayacağım, yaptırmayacağız. Seninle el ele verip alçakça tasavvurlarını gerçekleştirmesine meydan, vakit bırakmayacağız!"

Kocaman bir kulüp şişesinden kadehlere silme rakı doldurdu:

"Gel buraya!"

Reşat hayretler içinde, hanımının emrine uydu, gitti.

"Haydi şerefe!"

"Ama, şimdi, ben..."

"Şerefe ulan!"

Reşat kadehi istemeyerek aldı, güldü:

"Ulan deme, ulan!"

Tokuşturup içtiler. Daha doğrusu hanım bir solukta dipledi. Reşat'sa ancak bir tek yudum alabildi. Kadın tekrar doldurdu kadehini.

"Bana bak," dedi. "Erkek misin sen?"

"Bilmiyor musun?"

"Gevezeliği bırak ulan, öylesi değil."

"Nasıl olursa olsun, erkeğim, hem de erkeklerin koçu!"

"Görüyorsun ki çok ciddiyim."

"Ben de ciddiyim. "

"O hâlde cevap ver: Erkek misin? Yani ağzın sıkı mı? Yüreğin pek mi?"

Reşat'ın içinden bir korku dalgası geçtiyse de, "Elbette," dedi gene de.

"Beni seviyor musun?"

Birden bunun çok aşırılığını idrak ederek düzeltti:

"Yani parayı, rahatı, istikbalini sever misin? Kendi kendini sever misin her şeyden önce?"

"Elbette."

"Günün birinde İstanbul'un en fiyakalı semtlerinden birinde güzel bir garaj ve yepyeni, pırıl pırıl arabalara sahip olmak..."

Reşat kadehini aldı, yudumladı:

"İsterim," dedi sonra.

"O hâlde benimle birlikte olacaksın!"

"Değil miyim?"

"O manada değil!"

Söyleyecekti, vazgeçti. Vazgeçmedi, genç adamın daha tavını bulmasını bekledi. Kadehini kaptı, kaldırdı:

"Haydi..."

"Bana fazla içirme. İşe gideceğim, biliyorsun!"

Kadın kükredi adeta:

"Haydi ulan. Başlarım işinden ha. İş dediğin ne? Pinpon Nuri Bey'in kadavrasını taşımak değil mi şuraya buraya?"

"Evet ama..."

"Aması maması yok. İç bakalım. Bundan sonra patronun da, kurtarıcın da, sahibin de benim, anladın mı?"

Kadehini yudumlarken, "Öyle görünüyor," dedi.

İçtiler. Kadın yumruğunun tersiyle sildi ağzını. Reşat bir çikolatayı kâğıdından soyup ağzına attı.

"Onu el birliğiyle öldüreceğiz!"

Sözün buraya geleceğini biliyordu Reşat.

"Nasıl?" dedi.

"Ne bileyim ben? Birlikte düşünelim nasılını."

"Öldürmek kolay, sonunda kodesi boylamak olmasa..."

"Biz öldürmeyeceğiz!"

"Ya?"

"Öldürteceğiz."

"Nasıl?"

"Yok mu para için canını ortaya koymuş eşin dostun?"

Reşat'ın kafasında şimşek çaktı. Dehşetli bir sevinç kapladı birden içini. Kalaylı kapların pırıl pırıl, ışıl ışıl sevinci.

Belli etmemek için, "Düşüneyim," dedi.

"Düşün, konuş istersen. Bu işi sana havale ediyorum. Para isterse korkma, verelim."

"Kaça kadar?"

"Kaça kadar olursa."

"Mesela?"

"Canım on, on beş, yirmi, kırk, elli bin. Kaça kadarı var mı?"

"Elli bin lira mı?"

"Yok, kuruş! Aptal..."

Reşat toparlandı:

"Haydi bana eyvallah. Gidip bu meseleyi düşüneyim!"

Sevinçten kulakları uğulduyordu. Sevinç kaplamıştı her yanını. Sevinç sanki radyo akımı olmuştu da her yanından akıyordu. İçi içine sığmıyor, yapacağını kafasında netleştiriyordu. Yapacağı basitti, hem de gayet basit. Nesine gerekti onun yaşlı müteahhit, tüm malı mülkü, karısı, hayır cemiyetlerine hibe edilmesi edilmemesi? Dalgasına bakardı o!

Yazıhaneye gitti. Patronla arkadaşları çıkmışlardı. Bir sigara yaktı, başladı yazıhane içinde dolaşmaya: Elli bini aldı mı, haydi Allahaısmarladık. Ver elini İstanbul. Elli bin yeter de artardı bile. İstanbul, İstanbul olmazsa başka yer. Hanımı, "Kocamı öldürmesi için elli bin vermiştim. Aldı kaçtı paramı!" diyemezdi ki. Dese bile, ne malum? Almadım der, yalan söylüyor der. Bana fena şeyler teklif etti, yanaşmadım. Bana iftira ediyor der. Der oğlu der!

Elli tane gıcır gıcır binlikle ver elini İstanbul. Fatih'teki eski mahallesine düşer. Arkadaşlarına caka. "Gelin ulan aç köpekler... Bakın, bunlara para derler para!"

Dolaştı, dolaştı, dolaştı.

Akşamüstü Nuranlara gitti. Sevinçten uçuyordu hâlâ. Çünkü bu kadar beleş beleşine kazanç insana hayatta çok az rastlardı.

"Kolay gelsin anneciğim!"

Nuran'ın annesi gene avluda, leğen başındaydı:

"Vay, hoş geldin yavrum," dedi.

"Nuran yok mu?"

"Var ağabeyi. Salata yapıyor."

Nuran da duymuştu, kapıya fırladı:

"Efendim? Buradayım!"

Bir elinde iri bir kırmızı domates, öbür elinde bıçak.

"Aferin aferin... Reşat Ağabeyine mezelik salata hazırlıyor!"

"Canın sağ olsun. Sen istedikten sonra."

Odaya girdi.

Reşat, "İhsan'a fiyakalı bir mektup yazdım anne," dedi.

Yaşlı kadın heyecanla sordu:

"Ne dedin?"

"Ne diyeceğim? Nesi var da ne diyebilirim?"

"Allah razı olsun senden yavrum... Çok düşünüyor, çok. Sen yabancım değilsin, yoksa diyorum, birine gönlünü kaptırdı da... Bir cahillik... Hani olmaz da değil, öyle değil mi?"

Kesti attı:

"Nuran için asla! Nuran bir pırlanta... Onu bir taburun içine salıver, korkma. Bu zamanda Nuran gibi kız..."

Annenin içini de pırıl pırıl bir sevinç kaplayıvermişti:

"Hay Allah razı olsun senden oğlum," dedi. "Sen de olmasan..."

"Yalnız, çok sıkıyorsunuz. Genç bir kızın üstüne bu kadar düşülmez. Sinemaya bile gitmesine mani oluyorsun anneciğim. Sinema, akşamları çalgılı gazino filan... Götürmek istersem izin vermez misin yani?"

Kadın, çamaşırından başını kaldırdı:

"Sen olunca akan sular durur oğlum... Başkası olsa, vallahi adımını kapıdan attırmazdım. Ama sen, sen başka. Senin, İhsanımdan hiç farkın yok yanımda!"

"Sağ ol anne!.. O hâlde, yemekten sonra alıp bir parça çıkarayım. Hem açılır, hem de ağzını arar, fikrinde bir şeyler varsa öğrenirim."

Bilhassa bu sonuncu aklına birden yattı kadının:

"Hah," dedi. "Tamam. Çok iyi olur..."

Seslendi:

"Nuran!"

Sesi geldi:

"Efendim anneciğim?"

Gene kapıya çıktı. Komşular da kadınlı, erkekli onlara bakıyorlardı.

"Bak Reşat Ağabeyin ne diyor..."

Yanlarına geldi:

"Ne diyor?"

"Ben de Nuran'ın bir ağabeyiyim.. Canı niye sıkılıyormuş? Yazık değil mi diyor. Seni çalgılı bir yerlere götürecek!"

Nuran hemen cevap vermedi. Ah bu Reşat, ah bu çokbilmiş, anasının gözü Reşat... Nasıl sevmezdi böyle zeki, böylesine yakışıklı, bunca kurt erkeği. Bunun her sözü doğruydu. Ancak bu alıp götürürse götürebilir İstanbul'a, bu sinemacılarla tanıştırır, bu rol verdirir, film yıldızı olmasını bu sağlayabilirdi.

Reşat'a pırıl pırıl gözleriyle baktı:

"Bilmem ki anneciğim..." dedi.

Annesi kızdı bayağı:

"Ne demek o? Bilmem kiymiş. Bilecek bilmeyecek bir şey yok. Yemekten sonra çıkar gidersiniz. Yabancı mı? O da bir ağabeyin. Haydi hazırla sofrayı..."

Çamaşırı bıraktı, ellerinin sabununu önündeki kuru çamaşırla silip kalktı.

Reşat:

"Müsaade edersen bir ufak alıp geleyim..."

"A, tabii tabii oğlum. Yabancı mısın?"

Kocasını, kocasının içtiği geceleri hatırladı. İçini çekerek odaya, kızına yardıma gitti.

***

Yemek yenmiş, Reşat rakısını keyifle içmişti. Nuran'la birlikte çıktılar. Yolda Nuran, "Reşat," dedi. "Kocacığım. Seni o kadar seviyorum ki!"

"Ben de seni şekerim."

"Peki, dün niye gelmedin?"

"Dün mü? İşim vardı şerefsizim ki..."

"Yoksa o karıyla mıydın gene?"

"Yok vallahi. Artık o karı bitti dedim, söz verdim ya sana!"

"Vallahi bilmem. Duyarsam..."

Reşat güldü:

"Ne yaparsın?"

"Ne mi yaparım?"

Kolundan hırsla çıkmış, gerilemişti:

"Demek bir şeyler var?"

Reşat gitti, kolundan çekti:

"Deliliği bırak. Sen başka kadınlarla aldatılacak cinsten misin? İnsanın gözleri kör olur be! Benim senden başka sevgilim olabilir mi?"

"Niçin olmasın?"

"Olmaz, çünkü hiç kimse senden daha güzel değildir de ondan!"

Nuran'ın şüphe ve kıskançlığı eriyivermişti. Genç adamın yeniden koluna girdi:

"Canım," dedi. "Seni sevdiğim için kıskanıyorum. Ne olur, beni ihmal etme, sık sık ara olmaz mı? Bak annemi de tavladın. Beni seninle gece bile bırakıyor!"

"Bu akşam eve erken dönelim..."

"Niye?"

"Annenin itimadına layık olduğumuzu ispat etmek için!"

Aklına yattı:

"Doğru."

Gene ayakları onları yazıhaneye getirmişti. Reşat açtı, girdi-

ler. Nuran burasını artık hiç yadırgamıyordu. Çıkarlarken, "Ya gebe kalırsam?" diye korkuyla sordu.

Reşat, "Kalmazsın, korkma..." dedi.

"Ne biliyorsun?"

"Canım bırak şimdi bunları. Kalmazsın işte, korunuyoruz!"

Yazıhaneden çıktılar ama eve dönemezlerdi, çok erken olurdu. Reşat, "Bir gazinoya gidelim, bir parça oturur, vakit geçiririz," dedi.

"İyi ya."

Gittiler. Taşra gazinolarının hemen hepsinde olduğunca, gazino hınca hınçtı. Halk, İstanbul'dan gelen ünlü ses sanatçılarını görmek, alkışlamak için sabırsızlanıyordu. Zorla iki iskemle bulup arkalarda bir yere sıkıştılar.

Fakat Nuran'ın aklı başka yerdeydi. Bir ara hiç de münasebeti yokken soruverdi:

"Beni hâlâ niçin istemiyorsun annemden?"

"Zaman var," dedi.

Kolunu tutup sarstı:

"Zamanı var, zamanı var. Nedir bu zaman? Ne zaman? Bir an önce niçin muamelemiz başlamasın? Askı maskı dolu zaman ister. Ha?"

Reşat fena sıkılmıştı. Seviyordu evet ama ne diye evlenecekti? Çiçekten çiçeğe dolaşmak dururken, birine ne diye bağlansın, zırıl zırıl çocukların derdini çekmeye neden mecbur olsundu?

Bir yalan attı:

"Hayatım," dedi. "Artık benim karım oldun. Her şey iki imzadan, bir nikâh cüzdanından ibaret? İki gönül bir olduktan sonra... Sen beni seviyorsun, ben seni. Artık birbirimizin en gizli noktalarını bile bilmeliyiz. Dinle beni: Senden sakladığım içimi kemiren bir derdim var. Bu derdi iyi etmedikçe seninle kanunen evlenmemize imkân yok!"

Nuran'ın tepesinden kaynar sular döküldü sanki:

"Yaa!"

"Evet, dinle. Ben İstanbul'da evlenmiştim. Sonra karımla bozuştuk. Anlaşamamıştık, uzun hikâye. Zaten eş dost teşvikiyle olmuş bir şeydi. Onu zerrece sevmemiştim. Neyse, mahkemelik olduk. Muhakememiz bugünlerde neticelenecek. Neticelenmesini bekliyorum... Mesele bu. Anladın mı şimdi?"

Nuran, elinde olmayarak ağlamaya başlamıştı.

"Sus," dedi Reşat. "Ağlama. Bak, bize bakıyorlar sağdan soldan. Ayıp oluyor, çok ayıp oluyor Nuran. Ağlayacak ne var? Sen benimsin, ben de senin. Bizi birbirimizden kim ayırabilir? Hiç kimse, değil mi? Sus haydi sus!"

Nuran susmak istese bile susamıyordu, elinde değildi.

Reşat sonunda, bir parça da sinirli, "Bana bak," dedi. "Evet, seni iğfal ettim, karım oldun. Seni böyle yüzüstü bırakacak değilim. Korkma. Erkeğim ben, erkek. Anlıyor musun?"

Kulağına söz girmiyordu Nuran'ın. Bilseydi, ah bilseydi sevdiği adamın bu yanını... Mümkün değil, kendini ona örseletmez, bu işe razı olmazdı.

Eve bir saat sonra döndükleri zaman Nuran'ın içine yeni bir kurttur düşmüştü: Ya mahkeme boşamazsa? Ya karısından ayrılamazsa? Ya günün birinde onu bırakıp, kaçar giderse?

Bütün gece bunu düşündü. Acaba doğru muydu? Bir karısı vardı da şimdi mahkemelik miydiler gerçekten? Yoksa yalan mı atıyordu? Ya yalan atıyorsa? Ya aldatıyorsa? En iyisi onu takip etmekti. İstanbulluydu. Günün birinde basıp giderse onu nasıl ele geçirebilirdi? İğfal edilmişti bir sefer. Annesi duyarsa yüreğine iner, hele ağabeyi kıyametleri koparabilirdi. Onun için göz kulak olmalı, hatasını düzelttirmeliydi.

Aklına kötü, çok kötü şeyler gelmiyor değildi. Kim bilir, belki de hemen yarın kaçar gider, onu felaket içinde bırakırdı! Böyle bir alçaklıkla karşılaşacak olursa evi terk etmekten başka çaresi kalmazdı. O zaman ne yapar, atlardı İstanbul'a, şansını filmciler yanında arar, belki de başarır, kurtulurdu.

Ya kurtulamazsa?

Gözleri dolu dolu oldu:

"... Canıma kıyarım. Vallahi de kıyarım, billahi de kıyarım. Lekeli bir kız, şu kızlardan olmaktansa geberir giderim!"

Sabaha karşı dalar gibi oldu.

9

Nuran bütün geceyi Reşat'ı düşünmekle geçirdiği gibi, Reşat da patronunun konuştuklarını düşünmüş, sonunda hava almamak için ne yapması gerektiğini iyice ölçüp biçmişti.

Nesine gerekti onun Bedia Hanım'dan kaçırılmak istenen miras? Kendi dalgasına bakardı o. Girintili çıkıntılı, çapraşık, dolambaçlı, kan kokulu işlerden sonra kavuşup kavuşamayacağı şüpheli yüz binlerden, çabucak ele geçmesi mümkün kırk, elli bin yeterdi ona!

Sabaha kadar düşündü, neşeden sarhoş kalktı. Kirli çamaşır sandığındaki şişede iki parmak kalmış rakıyı içti, başladı neşeli bir türküye.

Her günkü gibi giyindi, kravatını bağladı, saçlarını briyantinleyip itinayla taradıktan sonra beyefendinin hususisini garajdan çıkardı, köşkün önünde beklemeye başladı.

Paraya çabucak kavuşacaktı, biliyordu bunu, aklı kesmişti ama kadının öfkeyle anlattıklarını da unutamıyordu. Gerçekten de yaş farkı çoktu Bedia'yla kocasının arasında. Sen tut, mahallede kaydırak oynayan, ip atlayan çocuğu karı diye al, sonra da ondan sonuna kadar vefa bekle!

Arabadan indi, paçavraları aldı, arabanın şurasını burasını silmeye başladı.

Kadın yerden göğe kadar haklıydı ama neydi ona? O kendi dalgasına bakacak, paraları demetle cebine indirdikten sonra ver elini İstanbul!

Sanki karşısında birden Nuran ve sanki sordu:

"Ben ne olacağım?"

Silmeyi bırakıp doğruldu. Gerçekten de ne olacaktı bu kız? "Adaam sen de," diye geçirdi. "Tohumuna para mı verdim? Ne olursa olsun. Başka tasam kalmadı mı?"

Beyefendi her sabahki gibi, çantası, fötr şapkası, asık yüzüyle köşkten çıkmıştı. Onu hazırolda bir er gibi bekledi. Tam hizasına gelince kibarca selamladı:

"Günaydın beyefendi!"

Beyefendinin tepesi attı. "İtoğlu it!" diye geçirdi. "Benimle dalga geçiyor. Yani, sen yiyemiyorsun, şerefine ben yiyorum karını sabaha kadar afiyetle!"

Başını isteksizlikle salladı, arabaya mosmor girdi.

Reşat alışkındı böyle terslenişlere. Aldırmadı, geçti direksiyona:

"Ne yapalım hemşerim? Surat etsen de etmesen de iş olacağına vardı bir sefer. Yemeyenin malını yerler. Dünya bu. Men dakka dukka. Çalma elin kapısını, çalarlar kapını!"

"Yazıhaneye değil mi efendim?"

Gene ters bir karşılık:

"Başka nereye olabilir?"

"Ananın hörekesine!" diye geçirdi. "Başka nereye olabilirmiş. Ne bileyim ben? Araba senin, keyif senin... Karı benim ama! Benim ya, acele etme. Yakında sevgili karıcığını sana bırakacağım. Göz kulak olmaz, zarına bakmazsan karışmam, bir Şoför Reşat gider, yerine bir başkası gelir. Suç Şoför Reşat'larda değil, sende. Sende de değil belki, öyle ya yaşlısın. Zamanında düşünüp kuzularla kırpılmasan olmazdı bu. Neyse canım, bu da mı tasa? Tasa ise bile, sen çek. Ben niye evlenmiyorum? Deli miyim? Karı, çocuklar, şu bu. Karılar geliver gidiver olmalı. Karının iyisi altı aydan fazla yaşamaz!"

Yazıhanenin önünde durdu, çevik bir davranışla atladı, beyefendinin kapısını açtı, patronunun inmesine yardım etti:

"Bir emriniz var mı efendim?"

Hâlâ mosmor adam, yere bakarak, aksi aksi, "Yok," dedi.

Reşat, "Yok ol!" diye geçirdi. Direksiyona girdi, çevik bir manevradan sonra köşke hızla döndü.

Bedia Hanım da geceyi uykusuz geçirdiği için halsizdi, yorgun görünüyordu. Reşat'ı bir kurtarıcı olarak bekliyordu. Nefes nefese sordu:

"Ne var ne yok Reşat?"

Reşat anladığı hâlde, anlamamazlıktan gelerek, "Muhterem eşinizden mi?" dedi.

"Amaan sen de!"

"Ya?"

"Şu meseleden canım. Hani akşam konuşmuştuk..."

Reşat çoktan karara vardığı hâlde, "Tamam!" demedi mahsustan. İşi çok ciddi, çok sıkı tuttuğu kanısını vermek istiyordu.

Bir sigara yaktı, geniş bir duman aldı, ağız dolusu dumanı odanın tavanına doğru üfledi. Sonra odanın içinde köşeden köşeye gitti, geldi, gitti, geldi.

Bedia Hanım onu gözleriyle tartarak izliyordu. Herhalde görüşmüş olacaktı. Görüşmüş ya da çıtlatmış. Belki de söz almıştı. Almasa, görüşüp konuşmasa, "Daha dur. Boyacının küpü değil!" filan demesi gerekirdi.

Reşat, kadına uzun uzun, dikkatli dikkatli bakıp odanın açık kapısını da itinayla kapadıktan sonra, geldi, tam karşısında durdu:

"Bu sır," dedi. "Sen, ben, bu işi yapacak adam ve Allah'ın arasında kalacak, değil mi?"

Kadının kalbi sevinç heyecanıyla çarpmaya başladı:

"Elbette!"

"Ele geçecek olursak, sonumuzun idam olduğunu da biliyorsun..."

"Biliyorum."

"Bu işi yapacak olanın kim olduğunu hiçbir zaman öğrenmeye kalkmayacaksın!"

Bedia Hanım bir an düşündü, sonra, "Bana ne canım?" dedi. "Kim olursa olsun. Benim için mühim olan işin görülmesi. Bu işi kim görürse görsün!"

"Tamam. Beni iyi dinle şimdi: Benim çok yakın, içtiğimiz ayrı gitmeyen bir arkadaşım var. Vurucu, kırıcı... Böyle işler için birinci. Şimdiye kadar becerdiği işin sayısını Allah bilir. Hem de tereyağından kıl çeker gibi!"

Kadının heyecanı arttıkça artıyordu:

"Aman ne iyi! Sonra?"

"Sonrası, görüştüm. Akşam beraberdik, çektik kafaları: Meseleyi uzun uzun anlattım. Dinledi. Kafasında ölçtü biçti, bir plan hazırladı."

"Nasıl?"

"Gayet basit: Kocanla bir meseleden çekişecek. Kasten büyütecek kavgayı ve orada eline geçirdiği bir tahta yahut odun parçasıyla seninkinin kafasına bir tane, tamam!"

"Tahta parçasıyla mı?"

"Yahut odun dedim ya."

"Öldürür mü tahta, odun?"

"Neyine lazım senin?"

"Ya içeriyi boylarsa?"

"Orası da seni alakadar etmez. Bunlar üç gün dışardaysa beş gün içerdedirler. Zaten elli bini bunun için kabul etti ya!"

"Elli bin ha?

"Evet. Ben para meselesini açmadan, o yekten elli bininizi alırım, hem de peşin dedi. Pazarlığı da sevmez. Sonra işin kötüsü, meseleye de girdi, vazgeçersek iyi olmaz!"

"Nasıl?"

"Ne bileyim ben? Kocana gider, böyle böyle: Karın, şoförün vasıtasıyla bana seni öldürtmek istedi. Dikkatli ol filan diyebilir..."

Kadının gözleri büyüdü:

"Der mi?"

"Bilmem. Diyebilir diyorum."

"Ne istifadesi olur derse?"

"O onu pat diye gidip söylemez ki!"

"Ya?"

"Allar, teller, pullar... Daha olmazsa gider polise be. Der ki, böyle böyle, hanımefendi bana şunu şunu teklif etti. Haberiniz olsun, bu adam ölürse mesuliyet kabul etmem!"

Bedia Hanım'ı adamakıllı bir korku sarmıştı:

"Ayyy," dedi.

"Korkacak bir şey yok. Bir ihtimal olarak yani. Yoksa çiğ adam değildir. Elbette kendi çıkarına dümen tutacak..."

Uzun bir sessizlik oldu. Reşat parayı hemen almak fikrindeydi. Bedia Hanım'sa, hemen verebilirdi ama adam parayı alır, işi görmeden tüyerse?

Reşat, "Haydi," dedi. "Durma. Demiri tavında dövelim!"

"Yani?"

"Yanisi, Bogos'u yok. Sökül mangırları!"

Durakladı:

"Ya paraları alır..."

Reşat tamamladı:

"Tüyerse mi demek istiyorsun?"

"Bilmem ki..."

"Haydi bana eyvallah öyleyse!"

Kapıyı açtı, çıkarken, kadın koştu, boynuna sarıldı:

"Kızma Reşat, ne var kızacak? Aklıma geldi de söyledim!"

Reşat çok öfkelenmiş numarasıyla, sözde zorla sakinleşerek, odaya döndü. Kadın kapıyı tekrardan kapadı.

"Hemen de kızarsın!"

"Kızarım," dedi. "Çünkü itimatsızlık ediyorsun. Ona itimatsızlık, bana itimatsızlık. Bana itimadın yok, ne diye beni karıştırırsın? Ortada senin paran, bizimse canımız var!"

En güzel teskin yolunun paraları getirip teslim etmek oldu-

ğunu bilen Bedia Hanım, onun için pek öyle önemli sayılmayacak elli tane binliği sandığından getirip verdi:

"Sana güvenim olmasa sırrıma ortak eder miydim?"

Reşat, iç içe elli tane gıcır gıcır, elli tane yepyeni binliğin heyecanıyla coşmuştu. Coşan hislerini zorla zapt ederek ve sevincini belli etmemeye çalışarak, "Biliyorum," dedi. "Biliyorum ama..."

"Aması maması yok. Sar beni!"

Sardı. Bir an dudak dudağa geldiler, sonra karyolanın dibindeki kaba tüylü halının üzerine yıkıldılar. Kalktıkları zaman kadın turşu gibiydi.

"Canım," dedi. "Şu iş bir olursa, hani bir olursa şu iş..."

Genç, dinç Reşat ayağa fırlamıştı bile. Laf olsun diye sordu:

"Ne olur?"

"Sana İstanbul'un değil, Türkiye'nin en mükemmel garajını açacağım. Pırıl pırıl arabalar, yıkama yağlama makineleri...

"..."

"..."

Cebinde binlikler, köşkten çıkmış, asfalt caddenin sağ kaldırımında neşeyle yürüyordu. Dünya vız gelirdi artık... Moruğun ölmesi, ölmemesi, karının mirasa konması, konmaması... Birden durakladı: Kim o? Osman Ağabey miydi yoksa?

Dikkatle bakıyordu. İriyarı, esmer adam da onu görmüştü. Karşı kaldırımdan bu yana geçti, yanına geldi:

"Ne bakıyorsun ulan aval aval?"

Ellerine sarıldı adamın:

"Vay Osman Ağabeyciğim, sen ha? Burda ha?"

Adam kuşkuluydu. Elini sertçe çekti:

"Nümayişi bırak da tenha bir yere gidelim. Seninle konuşacağım var!"

Osman Ağabey'in karanlık işler ardından koşan, çok zengin biri olduğunu biliyordu. Yanında çalışmıştı bir zamanlar. Kamyonunda.

"Peki," dedi. "Nasıl tenha bir yer olsun?"

"Meyhane filan."

"Sabah sabah mı?"

"Sabah sabah kimseler uğramaz, malum ya?"

"Gel öyleyse."

Çarşı içinde ama çıkmaz bir sokaktaki Alyanak'ın meyhanesine daldılar. Oval gözlüğü burnunun üstüne düşmüş Alyanak, patates soyuyordu. Reşat, "Selam," dedi.

Alyanak gözlüğünün üstünden bakarak başını salladı:

"Aleykümselam. Ne o böyle sabah sabah?"

Bir kenara geçtiler. Reşat, "Eh işte," dedi. "Ver bize iki dubleyle beyazpeynir!"

"İki duble? Rüyanda mı gördün be oğlum?"

"Değil," dedi. "Arkadaşla bir şey konuşacağız da..."

Osman Ağabey ayağına bastı, anladı. Yüzüne baktı adamın. Yüz değil surat, anında mosmor kesilmişti öfkeden. Hiç şakası yoktu. Kocaman elleriyle insana bir vurdu mu, ikinciye lüzum kalmazdı.

"Ulan dangalak," dedi. "Ne hıyar herifsin sen be!"

Birden şaştı:

"Niye Osman Ağabey?"

"Patırtı etme. Arkadaşla bir şey konuşacağız da ne demek? Herifin dikkatini ne diye üzerimize çekiyorsun?

Dubleleriyle beyazpeynir, ekmek geldi. Meyhaneci kendi işine çekilmişti. Başladılar konuşmaya, "E, ne var ne yok?" dedi Reşat.

"Çok şey var ama sen gevezelik edersen böyle..."

"Etmem etmem, korkma. Yabancı değil de..."

"İsterse babanın oğlu olsun!"

"Peki."

"Şimdi beni dinle: Büyük, ama çok büyük işler peşindeyim. Bin, on bin değil, yüz binlik işler peşinde..."

"Güzel. Evet?"

"Benimle çalışır mısın?"

Reşat durakladı. Osman'ın çetesinde çalışmıştı bir zamanlar. Bu çetenin kamyon, taksilerini idare etmiş, soygunlarına katılmış, polis ya da karşı çetelerin takiplerine uğramıştı. Geceler, savrulan karların altında icabında sabahlara kadar beklemek, uykusuzluk, elleri kocaman paketlerle gelen gölge insanları alıp bütün bunların ne olduğu, nerelerde ne yapıp geldikleri, nerelere ne yapmak için gidecekleri üzerine tek kelime sormadan çalışmak!

Başına hiçbir bela gelmemişti.

Osman, "Çok düşündün," dedi.

Reşat uykudan uyanırcasına baktı:

"Yoo, düşünmedim. Yalnız şunu öğrenmek istiyorum: Gene şoförlük mü yapacağım?"

Osman kızdı:

"Başka ne gelir elinden?"

Reşat uzun uzun daldı gene. Bedia Hanım'dan aldığı paralarla basıp gitse Osman'ın yanına ne olurdu sanki? Bu paralardan hiç söz açmaz, hemen şimdi Osman'dan da avans alır, Bedia Hanım'a da "Tamam!" der, "... Paraları arkadaşa teslim ettim. Ben voltamı alıyorum. Kocan tereyağından kıl çekilir gibi yok olacaktır!"

Birden o kadar aklına yattı ki bütün bunlar, gözleri parlamaya başladı.

"Kabul," dedi.

Osman rakısını bir dikişte içmeden önce, cebinden çek defterini çıkarıp büyük bir para yazdı, imzaladı, yırttı, uzattı:

"Ben gidiyorum. Hiç vakit geçirme, İstanbul'a gel. Gel ama buradan çok normal şekilde ayrıl. İstanbul'da paraları çek. Bir Şevrole kamyon satın al, beni yahut adamlarımı senin eski mahalle Fatih'te bekle!"

"Kamyonun muamelesini filan..."

"Kendi adına yaptır!"

"İş miş çıkarsa?"

"Çalış. Biz seni zaten üç aydan önce aramayız!"

"İyi ya..."

Birden aklına geldi:

"Gene Maçka'daki apartmanda mı oturuyorsun?"

"Orasına karışma şimdilik. Dediklerimi yap, beni arama. Gerekirse, gerektiği zaman ben seni ararım. Haydi eyvallah..."

"Hemen mi gidiyorsun?"

Gene sertçe baktı. Reşat anlayarak kıpkırmızı kesildi.

Yeni patronu Osman çıkıp gittikten sonra, bir tek daha içip, "Borcum ne Apostol?" dedi.

Oval gözlüklü ufacık ihtiyar:

"Bir onluk versen yeter!"

"Anlamadım?"

"Bir onluk diyorum."

"Az olmaz mı?"

"Az olursa iki onluk bırakırsın aslanım..."

Reşat onluğu uzattı. İhtiyar, iki buçuk duble rakıyla beyazpeynir, ekmeklerin hesabını aldı, üstünü geri verdi:

"Kalsın," dedi Reşat.

"Sağ ol. Güle güle!"

Meyhaneden çıktı. İşler amma da sıralı olmuştu ha! Her şey adamakıllı tıkırında gitmişti.

Cebinde hanımından aldığı paralar, yeni patronunun verdiği çek... Üstelik yeni, gıcır gıcır bir kamyonun da sahibi olacaktı. İlk çalıştığı zamandan biliyordu, ayda bir, pek pek iki sefer gece işi. Gece işinde de görevi beklemek. Karanlıkların içinden gelecek gölge insanları alıp bir yerlere götürmek. Ondan sonra haftalarca ense!..

Çakırkeyif, hazdan uçarak, planının uygulanmasına geçti.

***

Yazıhanede patronun buzlu camları aydınlıktı.

Ceketinin düğmelerini yokladı, hafifçe öksürdü. Sonra gerçekten büyük bir aktör hâliyle, patronunun kapısından girdi.

Yaşlı adam, doğudaki ekibinden gelen raporlarla masraf pusulalarını inceliyordu. Başını kaldırdı, nefret ettiği şoförünü gene karşısında görünce yüzü pis bir şey koklamış gibi asıldı.

"Ne istiyorsun?"

Reşat adamakıllı kararlıydı. Elinde tuttuğu araba anahtarlarını patronunun masasına bıraktı:

"Bunları buyurun efendim."

Beyefendinin tuhafına gitti:

"Niçin?"

Reşat yutkunurken, adam düşünüyordu: İşi mi bırakıyordu yani? Altında araba, cebinde maaşından başka metresi, yani karısı Bedia'dan tırtıkladığından şüphesi olmadığı paralar, dilediği gibi gezip tozmak, kızın çeşidi.

"Ha?"

Reşat ağlıyordu. Patronun hayreti büsbütün arttı. Ağlıyordu üstelik. Ne vardı?

"Ha, ne var Reşat?"

İçini çekerek, "Maalesef işi bırakmak zorundayım beyefendi," dedi.

"Niçin?"

"Çünkü, hanımefendi benden yapamayacağım hizmetler istiyor!"

"Ne gibi mesela?"

"Mesela, sizi aldatmamı!"

Şaşkınlığı büsbütün arttı. Yoksa karının bütün azgınlığına karşın, oğlan bu pis işten kaçınıyor muydu?

"Beni aldatmanı ha?"

"Evet beyefendi. Uzun zamandan beri bunu benden istedi, istiyor. Siz yaşlıymışsınız, onu tatmin etmekten uzakmışsınız, sevmek değil, nefret ediyormuş sizden..."

Patron heyecanla ayağa kalktı:

"Biliyorum, bütün bunları biliyorum!"

"Bilmedikleriniz de var beyefendi..."

"Mesela?"

Çevresine bakındı, sesini kısarak:

"Mesela sizi öldürmek!"

"Beni?"

"Evet sizi!"

"Ciddi mi söylüyorsun?"

"Böyle şeylerin şakası olur mu? Sonra, zatialinizle şakalaşmak ne haddime benim?"

Beş dakika öncesine kadar şiddetle nefret ettiği şoförünü birdenbire sevmeye başlamıştı. Demek oğlan, azgın karısının tekliflerini kabul etmemişti? Bundan başka, öteki, yani kendisini öldürtme teklifi de korkutmuştu. Yoksa bütün malını mülkünü hayır cemiyetlerine bırakacağını işitmiş miydi?

"Peki?" dedi.

"Ne size ihanet etmesine yardımcı olabilirim, ne de sizin öldürülmenize beyefendi. Ekmeğinizi yedim. Size alçaklık düşünürsem Allah gözlerimi kör eder, beni sürüm sürüm süründürür!"

Beyefendinin tüyleri diken diken olmuştu. Reşat ekledi:

"Beni vazifemden affedin efendim!"

Nuri Bey, elleri arkasında, dolaşmaya başladı. Demek bu çocuk tertemiz bir insandı? Öyle olmasa, kadınla geçinmeye devam eder. Yer, içer, bol harçlıktan başka, patronunun öldürülmesine katılır, bu iş karşılığı olarak menfaat sağlar...

Tam karşısında durdu:

"Beni öldürmek için sana vaatlerde bulundu mu?"

"Büyük vaatlerde hem de beyefendi!"

"Mesela?"

"Teferruatı geçelim efendim."

"Karakola gelip bana söylediklerini tekrarlar mısın?"

"Hayır."

"Niçin?"

"İspatı zor, belki de imkânsız. Hem beyefendi, bana ne karınızın sizin hakkınızdaki niyetlerinden? Ben bir şoför parçasıyım. Nerde iş bulursam oraya akarım. Tehlikeli dallarda işim ne? Bugün burası, yarın orası, öbür gün de daha orası veya şurası!"

Yaşlı patron haklı buluyordu genç adamı. Öyle ya, nesine gerekti başkasının etlisi sütlüsü?.. Namuslu insan olmasa, cazip teklifi ne diye reddetsin? Hanımla anlaşır, tekliflerini kabullenir, patronunun öldürülmesini hatta körüklerdi.

Bir sigara yaktı. Evet evet, bütün bunları kendisine haber vermek dürüstlüğünü gösteren bu adamdan artık şüphelenmemeli, ondan nefret etmemeliydi. El adamının bundan daha iyisi can sağlığı!

"Aferin yavrum," dedi. "Seni bu mertliğinden dolayı tebrik ederim! Halbuki ben seni başka türlü düşünmüştüm. Demek sen, ne olursa olsun, helal süt emmiş bir insanmışsın. Bana gelince, işlerimi hızla tasfiyeye gideceğim için sana zaten yol verecektim. Kendiliğinden, iyi, namuslu bir örnekle yanımdan ayrılma teklifini kabul ediyorum. Var git, yolun açık olsun yavrum!

Reşat döndü, çıkacaktı, patronu, "Dur," dedi. "Bir dakika!"

Kasasına gitti, kapağı çekti, deste deste paralar arasından iki beş yüzlük çıkarıp uzattı:

"Al bunu, güle güle harca!" dedi.

Reşat beş yüzlükleri aldı:

"Teşekkür ederim efendim. Yalnız..."

"Evet?"

"Bu ihbarım aramızda kalacak tabii, değil mi?"

"Elbette yavrum, elbette. Sen hiç merak etme!"

"Zaten ben buralarda durucu değilim. Belki de hemen bu akşamki ekspresle İstanbul'a hareket edeceğim!"

"Allah yolunu açık etsin evladım!"

***

Nuran yatağına sereserpe uzanmış, elinde bir sinema dergisi, tanınmış yerli film yıldızlarından birinin hayatını okuyordu, fabrikalarda çalışmış, hatta hizmetçilik etmiş bir insan olan bu film yıldızını çok seviyordu. Fabrika işçiliği, hizmetçilikten sonra film yıldızlığı! Neden olmasın? Kendisi de fabrikalarda çalışıp hizmetçilik etmemişti ama etse bile ne çıkardı?

Dergiyi yanına bıraktı.

Gidecekti. Reşat ne zaman haydi derse takılacak peşine, ne anne tanıyacak, hele de ne ağabey. Gidecekti efendim, zorla mı? Talihini deneyecek, tutunup yıldız olabilirse olacak, olamazsa geri dönüp gelecek, daha olmazsa bir terzi yanında çalışacaktı!

İçinde birden Reşat. Gülerek ona bakıyordu sanki... Her zaman olduğunca, gülüşlerin en tatlısı, en cana yakınıyla, "Delilik etme!" diyordu. "... Filmciler seni bir görsünler, ondan sonra işler kendiliğinden yoluna girecek. Terzilik de ne kelime?"

Birden, sahi Reşat... Ne diye uğramamıştı?

Karyolasında kalkıp oturdu.

Dün uğramamıştı, bugün uğramamış... Neden? Zaten en son gördüğünde çok düşünceliydi. Kalksa, yazıhaneye gidip baksa. En iyisi, ikindiüzeri gider, patron da bulunmaz o saatte. Maroken kanepenin üzerine yatarlardı kucak kucağa!

Güneş devrilirken kalktı, giyindi, yazıhaneye gitti.

Reşat yoktu.

Patronun buzlu camları aydınlıktı. Gidip sorsa mıydı acaba? Tam bu sırada lamba söndü, yaşlı adam dışarı çıktı, Nuran'ı gördü.

"Vay, Nuran Hanım. Hayrola?"

Nuran suçüstü yakalanmışçasına utanarak, "Reşat Ağabey'e bakmıştım," dedi.

"Reşat ayrıldı buradan..."

Nuran yumruk yemişçesine sarsıldı:

"Ayrıldı mı?"

"Ayrıldı. Size uğramadı mı?"

"Hayır."

"Fakat namuslu çocukmuş. Allah selamet versin. Belki de uğrar. Bu akşamki ekspresle İstanbul'a gideceğini söylüyordu."

Patron, koca yazıhane Nuran'ın tepesinde fırıl fırıl dönmeye başlamıştı. Demek kaçıyordu? Bir genç kızı aldatıp bir hırsız gibi kaçıyordu demek?

"Müsaadenizle!"

Yazıhaneden kurşun gibi çıktı. Bir solukta eve geldi. Annesi de dönmemişti daha. Geçirecek vakti yoktu, annesine iki satır bir şeyler yazıp aynanın önüne, görülecek şekilde koyduktan, küçük valizine de birkaç iç çamaşırını çabucak yerleştirdikten sonra, komşulara filan görünmeden evden fırladı.

Hazır yüz lirası da vardı yanında. Reşat'ı istasyonda bulursa bulur, bulamazsa gene atlayacaktı trene.

İstasyona geldiği zaman trenin kalkmasına yirmi dakika vardı. Sağa sola bakındı. Göremedi. Bilet aldı. Bayağı sert bir rüzgâr çıkmıştı. Saçları uçuyordu. İstasyon betonunda tur atan sulu liselilerin, "Sist, bomba!", "Yavrum!" filanlarını duymuyordu bile.

Birden, Reşat'ın hızla geldiğini gördü. Reşat Nuran'ı orada görünce, tepesinden kaynar sular dökülmüşçesine, sarsılarak durdu. Az önce kızın annesini yolda görmüş, akşam onlara geleceğini söylemişti ama, bu kız, bu cin kız kaçacağını kimden öğrenmişti? Hiç bozmadan, "Merhaba!" dedi.

Genç kız endişeliydi, kül yutmadı:

"Kaçıyordun, değil mi?"

Şaşaladı:

"Kim? Ben mi? Nereye?"

"Kaçmıyor muydun?"

"Yoo..."

"İstasyonda ne geziyorsun?"

"Hiç. Bir arkadaşımı yolcu edecektim de..."

"Elindeki o bavul ne?"

Gerçekten de, bu bavul neydi? Kendi bavulu olduğuna göre, işin saklanacak yanı kalmamıştı. Gene de, "Bu mu?" dedi. "Bu..."

"Evet?"

İlk kampana.

"İtiraf et de kurtul! Bak biletime. Ben de geliyorum seninle. Benden kaçamazsın. Günahıma girdin, beni mahvettin, sonra da kaçmak ha? Bundan sonra başının belası, alnının kara yazısı, senin kaderinim. Sen nerde, ben orda!"

İkinci kampana.

Reşat'ın şeytan zekâsı ancak yeni işlemeye başlamıştı. Genç kızı elinden trene çekti, ikinci kompartımana girdiler. Pencere önüne karşılıklı oturmadan önce, Reşat kendi bavulunu yerleştirdi, Nuran'ınkini de üstüne koydu.

Tren çok geçmeden kalktı. İstasyon binalarının aydınlık pencereleri gerilere kayıyordu. Akşam hafifçe inmiş, yaz günlerinin ağır pusu altındaki şehir alacakaranlıklarda erimişti.

Bir ara göz göze geldiler.

Reşat, "Kaçmıyordum," dedi.

Nuran dargın dargın bakıyor, inanmıyordu. Genç kızın inanmadığını bilen Reşat'sa onu inandırmak istiyordu.

"Yalnız, bir zaman için buralardan uzaklaşmak, bilhassa, hanımefendiden kaçmak istiyordum!"

Nuran müthiş bir şüphenin endişesiyle sordu:

"Hanımefendiden mi?"

"Evet."

"Niçin?"

"Bana çirkin, çok çirkin tekliflerde bulundu."

Genç kız boğulacak kadar sinirli, "Mesela?" dedi.

"Mesela kocasını öldürtecekti bana!"

"Neee?"

"Dur, telaşlanma hemen. Kocasını öldürtmem için teklifte bulunmuştu. Şayet, bu işi başarırsam, bana İstanbul'da muaz-

zam bir garaj açacak, çifte çifte arabalar hediye edecekti. Reddettim. Tehdit etti. Ben de..."

"Nasıl tehdit?"

"Bana sataşmak istedi, sonra da seni vururum dedi."

"Sen de?"

"Ben de kendiliğimden işi bıraktım!"

Buraya kadar iyi, güzeldi. Bütün bunlar dürüst bir insanın yapması gerekenler.

"Pekiii," dedi Nuran. "Buraya kadar iyi, hoş... Bundan sonra hiç hoş değil!"

"Nasıl yani?"

"Bize uğrayıp durumu anlatamaz mıydın? Bilhassa bana. Diyemez miydin ki, durum böyle böyle, buradan uzaklaşmam lazım. Seni iğfal ettim. Benimle birlikte gel!"

"Diyemezdim."

"Niçin?"

"Senden sıkılıyordum. Sonra, biliyorsun karımdan hâlâ resmen ayrılmamışım. Diyordum ki kendi kendime, basar giderim... İstanbul'dan bir mektupla durumu bildiririm. Alacağım cevaba göre hareket ederim... Neyse, olan oldu, geçen geçti. Sen daha atik davrandın. Böylesi daha iyi..."

Tren ıslak fısıltılarla başını almış, doludizgin gidiyordu. Reşat bir sigara yaktı. Karanlıkların içinde daha karanlık tepeler, birtakım ev karaltılarının aralarından geçiyorlardı. Bakıyor ama dışarısını görmüyordu. Düşünüyordu sadece: Ne çıkacaktı gelmesinden? Kaçmak istedikten sonra gene de kaçardı... Erenköy ya da Pendik'te trenden usullacık inse, İstanbul'a otobüsle gitse de kızı trende kendi hâline, kendi kaderiyle baş başa bıraksa ne lazım gelirdi? Pendik, Erenköy de şart değildi. Genç kızın uyuyakaldığı herhangi bir istasyonda iner, İstanbul'a bambaşka yollardan geçer giderdi. Polise mi başvurur? Ne hakla? İğfal edildiğini söylese bile, sarı çizmeli Memet Ağa. Yaşı on dokuz. Dava ettiği adamın adresini bile bilmiyor.

"Ne düşünüyorsun?" dedi genç kız.

Attı:

"Seni!"

"Sahi mi?"

"Bilemedin bir hafta sonra, Yeşilçam Sokağı'ndaki filmcilerle temasa geçip sana güzel bir rol kopardığımızı düşünüyorum!"

En zayıf yanına dokunmuştu genç kızın, Reşat'ı birdenbire affederek, gözleri sevinç ve neşeden parlamaya başladı:

"Ah Reşat, o günleri görebilecek miyim?"

"Elbette göreceksin. O günler çok, hem de çok yakın. Trenimiz o günlere doludizgin gidiyor. Haydi bana 'Ey güzel İstanbul' şarkısını söyle!"

Kompartımanda yalnızdılar. Kapı kapalıydı. Açık pencereden vuran kaba ama tatlı yaz rüzgârı genç kızın kestane renkli saçlarını uçuruyordu.

Ey güzel İstanbul
Benim sevgili yarim
Güzelliğin aksetmiş Boğaz'ın sularına
Benim her şeyim sensin
Seninle bahtiyarım.

...

...

Tren, inen geceye dökülen bu tatlı sesle sanki daha da coşmuş, ıslak fısıltıları artmıştı. Koşuyordu. Ovada dağlara doğru koşuyor, alabildiğine koşuyordu.

Neden sonra bir istasyona yaklaşırken, geceyi ürperten net, capcanlı sesiyle ötmeye başladı.

Nuran'ın şarkısı bitmişti. Annesini hatırlamıştı birden. Şimdiye gelmiş miydi acaba eve? Gelmişse mektubu bulmuş muydu? Bulmuşsa okutmuş muydu?

10

Çamaşırcı Ayşe, inen akşamın içinde bir sinir, bir öfke makinesi hâlinde evine dönüyordu. Sabahlardan akşamlara itler gibi çalış, didin, yıka, ütüle, götür, teslim et, sonra da hakkın olan parayı almakta zorluk çek!.. Neydi bu çilesi? Cenab-ı Allah'sa da, kibriyasa da artık yeterdi. Avuçları nasır nasır. Kalbinde daha çok geceleri bastıran korkunç bir ağrı. Bu çile ne zamana dek sürecekti?

Gece, elektrik direklerinde sallanan lambaların sarı ışıkları. Ağlıyordu o. Bunca yıl onu böylesine süründüren kaderine ağlıyor, günün birinde bir köşeye soluksuz yığılıverip yavrularının iyi günlerine hasret gitmekten korkuyordu.

Nuranını hayırlısıyla başgöz edip helal süt emmiş birine verse de, "Al emanetini oğlum. İşte sana dünya güzeli bir kız. Kadrini, kıymetini bil!" dese. Oğluna da gene helal süt emmiş bir gelin alsa, çoluğa çocuğa karıştıklarını görse...

İçini dertli dertli çekti.

Ah şimdi üçkâğıtçı kocası da sağ olsaydı!

Adamı hatırlayınca bayağı canlandı. Çamaşırcı Ayşe'den pek pek üç beş yaş büyük olacaktı. Cin gibiydi rahmetli. Tuttuğu yeri koparır, kanlı canlı. O sağ olsaydı Ayşe bu kadar yıpranmazdı şüphesiz. Ne de olsa erkek. Üçkâğıt müçkâğıt. Kazanır, getirirdi ya! "Sefer"den koynu koltuğu dolu gelirdi ya!

"Buna da şükür..." diye mırıldandı... "Allah can sağlığı verirse gene de evlatlarımın mürüvvetini görürüm. Oğlan iyi kötü bir ev yapar, bizi aydan aya kira derdinden kurtarır, kız da evlenmese bile bir yerlerde çalışırsa, ben de rahatlarım. Bana kalsa, kızın başını serbest bırakmalı. Çalışsın. Sağdan soldan görsünler. Ardına mı düşerler? Baştan mı çıkarırlar? Ne olur? Aklını başına alsın, halli malli birini bulsun, evlensin, o da rahat etsin, biz de!"

Oğlunu hayalledi. Öfkeli zamanlarındaki gibi, asık yüzüyle bakıyor, "Hayır," diyordu. "O kız değil çalışmak, sokaklarda bi-

le süre devesi gibi gezip dolaşmayacak. Vallahi vururum, billahi vururum bir halt işlerse. Yahut da başımı alır, diyar diyar giderim. Buna yüz verip durma. Karışmam!"

Bir gün açık açık konuşmuştu: "Peki oğlum, el malı değil mi bu? Nasıl olsa bir gün birine varmayacak mı? Birinin karısı olmayacak mı?" Buna da içerlemişti ya, belli etmemeye çalışarak, "O zaman başka," demişti.

"Bırak, gezsin, dolaşsın, kendine halli malli birini bulsun!"

Deliye dönmüştü oğlan. Hani nerdeyse, "Tuuuh sana p..... karı. Allah senin gibi anayı kahretsin!" demeye getirmişti. Getirmişti ama gene de seviyordu oğlunu. Erkek dediğin kıskanç olurdu, hırslı olurdu. Değil karısını, kızını, anasını, kız kardeşini bile kıskanırdı. Oğlu öyleydi şükür. Babasının tam istediği oğlan. Rahmetli, "Bir erkek," derdi, "eline, beline, diline sağlam olmalı!" Oğlu böyleydi işte. Ona varacak el kızının vay hâlineydi ama, kadınlar da doğrucası bu türlü erkekleri sever, bu türlü erkeklere bağlanırlardı.

Kafasından oğlunun patronu geçti.

"... Neyleyim öyle boynuzluyu!" diye geçirdi. "Herif haza boynuzlu, deyyus. Karı gider, bir yanda yayılır, kendi... Hooş, kendisinin yayıldığını ne duydum, ne işittim. Var mı bir yetmişinde? Olmalı. Eee, zamanında kim bilir ne türlü kapılar çaldı ki, şimdi de kendi kapısını çalıyorlar..."

Elinin bir davranışı ile kafasındakileri dağıttı sanki.

"... Bana ne?" diye mırıldandı. "Oğlunu çift yevmiyeyle alıp gönderdi ya. Hele dönüşte evimizi yaptırmada da yardım ederse, ondan iyisi yok. Bana ne karısından? Memlekete rezil olan o. Yarın huzuru rabbilâleminde hesap verecek onlar. Yapan kadar yapmasına göz yuman da... Kurban olayım keremine..."

Asfalt caddeden mahalleye bükülen yola döndü. Bir zaman da öyle yürüdü. Yan yatmış, bağdaş kurmuş, yıkıldım yıkılacak evler kalabalığı hâlindeki mahalleye çoktan akşamlar inmiş, eğri pencerelerin beyaz perdelerinde lambalar yanmıştı.

Bir yerlerde bir radyo, radyoda bir yanık bozlak.

Birden durakladı: Onların penceresinde niçin ışık yoktu?

Adımlarını açtı. Yoksa kız bir yere mi gitmişti? Gitse bile şimdiye çoktan dönmüş olması lazımdı. Bayağı telaşlanarak, avlunun her zaman açık kapısından daldı. Oda kapısı şöyle bir çekilmişti. Girdi. Raftan kibriti bularak lambayı yaktı. Lambanın sarı ışığında eşyalar yüze çıktılar. Nuran'ın karyolası darmadağın duruyordu. Masa, boydan boya çatlak ayna. Peki ama nerdeydi bu kız? Çevresine korkuyla bakındı. Acaba komşular bir şeyler biliyorlar mıydı?

Kapıya çıktı. Herkes kapısını dünyaya çevirmişti.

Avludaki sıra sıra odaların aydınlık pencerelerine baktı uzun uzun. Tuvalete gitti. Döndü. Kız hâlâ yoktu. Acaba Reşat'la mıydılar? O Reşat da bir tuhaf bakıyordu kıza hani. Birkaç kez yakalamıştı aykırı bakışını. Diyelim ki aklına gelen gibi oldu. Ne çıkardı? Verirdi be. Ağabeyi de bir şey demezdi herhalde. Müteahhitin yanında, nasıl olsa birkaç yüz lira alıyordu. Oğlu da, ikisinin aldıklarını birleştirdiler mi, kendisinin çamaşır yıkamasına lüzum kalmazdı. Sonra altlarında araba, mahallenin kıskanç bakışları önünde gezmelere giderler, güle söyleye yerler, içerler... Eh işte, dünyada da başka ne isteyebilirlerdi? Derken oğlu da evlenir. Bir yandan kızının, öte yandan oğlunun çocukları çevresini alır. Birdenbire kalabalıklaşıverirlerdi.

Nuran'ın Reşat'la birlikte olmasını şu anda öyle isterdi ki. İsterse kızı tenhalara götürsün, dilediğini yapsın. Dilediğini yaptıktan sonra da yüzüstü bırakacak değildi ya!

Koltuğunda somunla eskicinin torunu avlu kapısından koşarak girdi, Nuran Abla'nın annesini kapıda dikilir görünce, durdu:

"Nuran Abla'yı mı bekliyorsun ana?" diye sordu.

"Evet."

"Elinde çanta, hızlı hızlı gitti akşamüstü..."

Çamaşırcı Ayşe sertçe baktı:

"Elinde çanta mı? Ne çantası?"

"Küçük bavul işte."

"Bir şey söylemedi mi?"

"Söylemedi."

Çocuğu bırakıp içeri girdi. Sağı solu araştırdı ilkin. Kızının küçük valizi yerinde yoktu. Bohçası? Bohçası büsbütün telaşını artırdı: Bohça karışmış, içinden birkaç parça çamaşır alınıp karyolanın altına itilivermişti.

Kalbi hızla çarparak ayağa kalktı. Kız kaçmış mıydı yoksa? Peki ama nasıl bir neden vardı kaçmasına? Hiçbir neden yoktu. Heyecanı artarak komşulara koştu, sordu, soruşturdu. Hiç kimseden akla yakın bir karşılık alamıyordu.

Çeyrek saat içinde avlunun, sonra da mahalledeki yakın komşuların kadınlı erkekli kalabalığı avluyu, daha çok da Çamaşırcı Ayşe'yi çevrelemiş, her kafadan bir ses çıkıyordu. Nereye gidebilirdi? Niçin? Peki Reşat neredeydi? Hemen hemen her akşam uğrayan yakışıklı, çapkın adam nerede?

Hiçbir anlam verilemiyordu.

Odaya girildi. Çeşitli ihtimaller üzerinde duruluyor, indirilip kaldırılıyordu. Derken komşulardan birinin genç kızı masa üzerinde katlanıp bırakılmış bir mektup buldu:

"A... bakın bakın. Bu ne?"

Başına toplanıldı. Gaz lambasının sarı ışığı altında genç kız bir solukta okudu:

Anneciğim,

Gidiyorum. Söylemesi ayıp, kocamla beraber gidiyorum. Evet, Reşat artık benim kocam. Beni aramaya, ondan ayırmaya kalkışmayın. Çünkü iş işten geçti. Geçmese bile ayıramazsınız. Beni affedin. Şimdilik Allahaısmarladık şeker anneciğim.

Kızın
Nuran

Her şey bir anda anlaşılmıştı. Çamaşırcı Ayşe'nin tepesinde oda, odayı aydınlatan lamba, komşular kalabalığı döndü döndü, sonra içinde müthiş, karanlık bir boşluk açıldı ve Çamaşırcı Ayşe sanki bu boşluğa uçtu. Uçarken de acı bir çığlık koparmıştı:

"Nuraaan, Nuranım benim. Bana bunu mu yapacaktın?"

Komşular telaşla sağa sola koşuştular. Bayılmıştı kadın. Hoş, bayılmaya da benzemiyordu. Kolonyalar, gül suları filan para etmedi. Kadının göğsü hızlı hızlı inip kalkıyordu. Bir ara kendine gelir gibi oldu. Çarpılmış ağzıyla, "Oğluma," dedi, "oğluma yazın. Acele gelsin. Nuranımı bulsun, kanadının altına alsın..."

Kadınlar elleriyle yüzlerini kapadılar.

Yaşlı kadınlarsa, pıtırdayan dudaklarıyla bir şeyler okuyorlardı.

Mektubu bulup okuyan genç kızın da yüreği kabarmıştı. Başını göğe kaldırdı. Pırıl pırıl bir ay vardı yukarda.

***

Uzaklardaki yol ve köprü yapımının sürdüğü dağların tepesindeki gökyüzünde de bir ay vardı. Bu ay acaba şehirde, annesinin başına gelenleri görmüş müydü?

Yalçın kayalar, aydınlık göğe doğru çıplak, keskin süngüler gibi uzanmışlardı. Serin, sağlam dağ havası yüzleri okşuyor, içilen rakılar neşelerine neşe katıyordu.

İhsan, yanı başında duran sazı Memet Usta'ya uzattı:

"Al bakalım Usta. İki tıngırdat!"

Memet Usta sazı aldı. Parmağıyla telleri bir iki tıngırdattıktan sonra, "Bir oyun havası çalacağım," dedi.

"İyi ya."

İlkin rakısını yudumladı, sonra meze aldı, daha sonra da ay ışığıyla şıkır şıkır dağları taşları coşturan bir oyun havasıdır tutturdu. Sazın oynak sesi yalçın kayalara çarptıkça büsbütün güçleniyor, uzaklara, ta uzaklara gidiyordu. Gündüz kara çadırları, eşekleri, yalınayakları, şakıldaklı çocuklarıyla gelip şantiye

yakınına konan, ertesi sabah da yollarına devam edecek olan bir Çingene grubunun kadınları, erkekleri, bilhassa kara kaş, kara üzüm gözlü kızları da coşmuştu. Falcı Pembe bile üşenmeden yatağından kalktı, sazın oynak havasına uyarak dönmeye başladı. Beri yanda şantiye aşçısının kaplarını ölgün gemici feneri ışığında kalaylamakta olan Çingene kızı Zehra da, ayaklarının altında kumla ovduğu leğenin içinde tempoya uymaya başlamıştı.

Memet Usta sazı gerçekten güzel çalıyordu. Kayalarda yankılanan bu kudretli ses, ta köye, İhsan'ın sevgilisi Hatice'ye kadar gidiyordu. Genç kız yatağında uykudaydı. Uyandı. Çevresine bakındı. Anası, kardeşi, babalığı öbür odada yatıyorlardı. Usullacık kalktı. Kapıdan değil de, geniş pencereden adeta sızdı. Çoğu geceler böyle yapar, sevgilisini görmeye giderdi.

Seviyordu İhsan'ı. Seviyordu ama, delikanlıdan pek de karşılık görmediği için, ağırdan alıyordu. Saz sesi uyuşmuş kanını coşturduğu için, ne pahasına olursa olsun gidecek, geriden de olsa onu, o sevdiği delikanlıyı görecekti!

Damı saz örtülü barakadan bir gölge gibi çıktı, evden uzaklaşınca da bacaklarının olanca gücüyle koşmaya başladı. Orman. Ormanı da çabucak geçti. İhsan'la arkadaşlarının rakı içmekte oldukları yerin ardındaki kayanın tepesinden aşağıya bakmaya başladı.

İhsan ordaydı. Sazı düşünceli düşünceli dinliyordu. Oturuşu, bakışı, dinleyişi bile başkaydı. Elini çabuk tutsa, onu babasından istese. Evlenseler. Üvey babasının öfkeli küfürlerinden kurtarsa da birlikte alıp gitse nereye giderse...

İçini çekti.

Kız gibi delikanlıydı doğrucası. Başkaları olsa, ellerine bir kız geçmesin. Hemen her şeyi yapmaya kalkarlardı. Buysa, doğru dürüst öpmemişti bile!

Saz durmuştu. Memet Usta'nın sazı bir kenara bıraktığını, bir Çingene kızının yanına yaklaştığını, Memet Usta'nın kıza

bir şeyler söylediğini, kızın İhsan'a yaklaşıp elini aldığını gördü. Öfkeden ifrit olduysa da kendini tuttu. Kızın neler söylediğini duymuyordu. Duysa, falcı kızın şunları söylediğini işitirdi:

"Aslanım, var başında büyük gayeler! Bir gün mü desem, bir hafta mı desem, bir saat sonra mı desem... Sıkma tatlı canını, bozma keyfini. Olsun gözleri kör düşmanların. Görünür sana çok acele, uzun bir yolculuk. Var bir sevgilin kara kaşlı, kara gözlü, yanar senin için. İstersiniz birbirinizi, lakin düşünürsün sen çok!"

İhsan başını kaldırıp Memet Usta'ya baktı. O da ona bakıyordu, başlarını anlayışlı anlayışlı salladılar.

Falcı kız sözlerinin ardını getirdi:

"... Ama yarıda kalacak sevginiz. Seni bekler başka kız uzaklarda. Hiç ummadığın zaman konacak başına devlet kuşu. Haydi aslan beyim, dilim döner bu kadar!"

Başkalarının falına bakmak üzere uzaklaştı.

İhsan, "Vay anasını!" dedi.

Memet Usta başını salladı:

"Vay anasını ki vay anasını. Ne derler, fala inanma, falsız kalma."

Bir sigara yakarak, yanına geldi.

"Sen şu kızı fazla ihmal ediyorsun İhsan. Güzellikse güzel, daha güzeli can sağlığı; terbiyeyse, aşksa ikisi de var. Daha ne?"

İhsan başını sıkıntıyla kaldırdı, baktı:

"Kız kardeşim," dedi. "Onu evlendirip, annemi de küçük bir eve kavuşturmadan evlenemem, içim içime sığmaz. Sonra unutma ki, insan her sevdiğini alamaz. Sevmek başka, evlenmek başkadır!"

Geç vakit yatmaya gittiler.

İhsan da yatağına tam girecekti ki, gecenin kuvvetli bir motor sesiyle dolduğunu, hatta doluverdiğini işitti. Tuhaf bir duyu, kalktı. Pencereden baktı. Yaklaşmakta olan posta kamyone-

tinin güçlü farlarının keskin ışığı. Işık sütunları yalçın kayaları tarayarak yaklaşıyordu. Kalktı. Bacağına pantolonunu çekti, dışarı çıktı.

Kamyonet az sonra geldi, barakasının önünde sert bir frenle durdu. Şoför atladı. Zaten o da İhsan'ı arıyordu:

"Merhaba İhsan Ağabey!"

"Merhaba. Hayrola?"

"Bir telgrafın var!"

Mektup destelerinin arasından çıkarıp uzattı.

İhsan aldı, kamyonetin bol ışığında okudu:

ANNEN AĞIR HASTA. HEMEN GEL!

HACER

Gözlerine inanamıyordu. Annesi ağır hastaydı, telgrafı kız kardeşinin mi, yoksa komşu Hacer Nine'nin mi çekmesi gerekirdi? Ne vardı? Ne oluyordu?

Kız kardeşi nerdeydi? Annesi gerçekten ağır hasta mıydı? Yoksa... "Ölmüş mü?" diyemiyordu, dili varmıyordu.

Ertesi gün posta kamyonetiyle hareket etti. Annesi ağır hastaydı. Kız kardeşinden ses yok. Ne olabilirdi? Ağır hasta annesinin durumunu Hacer Nine'den önce kız kardeşinin, ondan sonra da arkadaşı Şoför Reşat'ın bildirmesi gerekmez miydi?

Hasta olmuştu akşamdan beri adeta. Şehre bir an önce gitmek, durumu öğrenmek için can atıyordu.

Daha sonraki gün ikindiüstü, güneş kenar mahallenin yan yatmış, eğri büğrü evlerini hazin bir sarıya boyarken şehre, sonra da mahalleye girdiler. Kamyonet dar sokaklarda daha fazla ilerlememek için durdu. İhsan atladı yere. Kamyonet geri geri çıktı. Akşama yazıhanede buluşacaklardı.

İçinde dehşetli bir korkuyla İhsan, mahallenin dar sokaklarını geniş adımlarla geçerek eve yaklaşıyordu ki, mahalleliye, daha çok komşularına rastlıyor, kadınlar, erkekler ondan sakınıyorlardı. Kim gördüyse bir selamdan sonra başını çevirip kaçıyordu. Neden? Niçindi bu? Ne vardı?..

Avludan içeri girdi. Aynı hâl. Çamaşır yıkamakta olan kadınlar onu görüyor, bakmaktan çekiniyor gibiydiler. Tuhaftı, hem de çok tuhaf! Kız kardeşinin de meydanlarda olmayışı, bir şeyler vardı galiba ama, ne?

Evlerinin kapalı kapısına geldi, itti, açıldı. Kimseler yoktu. Annesinin yatağı boştu. Namazlarda kullandığı seccade, tespihi bir kenarda duruyordu. Kız kardeşinin yatağı da bomboş!

Geri döndü, avluya baktı. Sonra odaya girdi. Peki ama nerdeydiler? Kapıda yaşlı bir kadın sesi:

"Hoş geldin oğlum!"

Döndü: Telgrafi çeken Hacer Nine.

"Hoş bulduk nineciğim. Nerde annem? Nerde Nuran?"

Yaşlı kadın odaya girdi. Avlu halkının meraklı bakışlarına kapadı kapıyı, sonra, "Sakin ol oğlum," dedi. "Ne yapsak, ne etsek kader bozulmaz. Kadir Mevlam onda yazdığını dokuzda almaz!"

Gözlerinin önünden karaltılar uçuşuyordu. Bütün bu laflara ne lüzum vardı? Ne olmuşsa neden hemencecik söylemiyor da lafi uzatıyordu?

"Nuran nerde?"

Hacer Nine kuşağının arasındaki mendili çıkardı, katlı mendilin arasından Nuran'ın kaçarken annesine bıraktığı kâğıt parçasını uzattı.

İhsan aldı, bir çırpıda okudu.

Anneciğim,

Gidiyorum. Söylemesi ayıp, kocamla birlikte gidiyorum. Evet, Reşat artık benim kocam. Beni aramaya, ondan ayırmaya kalkışmayın. Çünkü iş işten geçti. Geçmese bile ayıramazsınız. Beni affedin. Şimdilik Allahaısmarladık şeker anneciğim.

Kızın
Nuran

İhsan sarsıldı. Kıpkırmızı kesildi.

"Annem? Annem nerde? Hani ağır hasta diyordunuz?"

Yaşlı kadın, titreyen dudaklarıyla, "İnnalillallah ve innaileyhi raciun!" dedi.

Her şeyi anlamıştı. Anasının boş yatağına kapandı, çocuk gibi hıçkırarak, sesli sesli ağlamaya başladı. Artık ne Hacer Nine'yle avlu halkının odaya toplanıp tesellileri, hatta ne de kız kardeşinin Şoför Reşat'a kaçması. Annesi, cefakâr annesi, anneciğiydi önemli olan.

Yaşlı gözleriyle döndü, komşular kalabalığına sordu:

"Cenazesi kaldırıldı mı?"

Hacer Nine:

"Kaldırıldı yavrum."

"Bir vasiyeti yok muydu?"

"Vardı... Ruhunu teslim ederken ben yanındaydım."

"Neydi vasiyeti?"

"Nuran'ı bulsun, kanadının altına alsın," dedi.

İhsan tekrar kapandı anacığının yatağına. Gene uzun uzun çocuk gibi ağladıktan sonra, hınçla doğruldu:

"Reşat," dedi. "Demek en yakın arkadaşım Reşat? Peki, alacağı olsun. Onun da, ötekinin de alacakları olsun!"

***

İstanbul'a gelmişler, Aynalıçeşme'den Kasımpaşa'ya inen yokuşlardan birindeki kocaman bir ahşap eve misafir olmuşlardı. Bu ev, Şoför Reşat'ın çocukluk arkadaşı, eski futbolculardan Necdet'in eviydi. Şimdi şoförlük yapan Necdet, kırk sularında, annesi, babası, erkek kardeşi, üç kız kardeşi, karısı ve kızıyla bu evde oturuyorlardı. Bu evin katlarından birinde, alt, daha alt katlardaysa boyuna değişen, çeşitli kiracılar.

Nuran, trende İstanbul'a yaklaşıp da onu, o yıllarca hasretini çektiği memleketi uzaktan görünce Reşat'ın ellerine sarılmış, onları heyecanla öpmüş, öpmüştü. O anda ne anne ne de hele

ağabey! O anda kendisi vardı, İstanbul vardı, Yeşilçam Sokağı vardı. Bir an için Reşat bile yoktu. Gelmişlerdi işte sonunda. Pek pek bir hafta içinde giyinip kuşanacak, Reşat'la birlikte Yeşilçam'da şansını deneyecekti.

Reşat'sa aldırmıyordu. Necdet'in evine geldikleri gece, Necdet'e şöyle demişti:

"Bu mu? O.....nun biri! Sinema delisi. Takıldı peşime. Sizin buradan bir oda verin, altı aylık peşin. Altı ay sonraya Allah kerim!"

Şoför Necdet üzerinde durmamıştı bile. Altı aylık karşılığı altı tane yüzlüğü alınca, külüstürünün gerekli yerlerini onartmış, üst yanıyla da Beyoğlu'ndaki çiçek pazarı meyhanelerinde sırtı sıra bir hafta akşamcılık yapmıştı.

***

Sabahleyin erkenden uyandı. Reşat karyolada uyuyordu. Ona biraz da korkuyla baktı. Yakışıklı, hem de çok yakışıklıydı ama yalancıydı. Müthiş yalancı hem de. Bir hafta olmuştu şuraya geleli işte. Bugün, yarın bugün, yarın... Sallayıp duruyordu. Gerçi Necdet Ağabey'in kendi akran yetişkin kızı Ayten, Ayten'in mahalledeki etekleri havalı, dudakları boyalı arkadaşları onu da yanlarına alıp İstanbul içinde enine boyuna dolaşıyorlardı ama istemiyordu bunu Nuran. O buraya mahalle kızlarıyla gezip dolaşmak için değil, Yeşilçam Sokağı'nda şansını denemeye gelmişti. Reşat güya haftasına kalmadan onu tanış filmciye götürecek, filmci, hatta sokağı dolduran filmciler güzelliği karşısında hayran olacak, hemencecik mukaveleler, ardından avanslar, daha sonra da filmlerde çeşitli roller alıp üne kavuşacaktı!

Odanın büyük bir ceviz ağacına bakan penceresine gitti, dizleri üstüne çöktü. Dışarda taze güneşiyle pırıl pırıl bir sabah. Çocuklar köşe başlarını ciddi ciddi tutarak kovboyculuk oynamaya başlamışlardı bile. Ellerinde tahta ya da beygir çene ke-

miklerinden tabancalar, Nuran'ın hiç duymadığı, anlamadığı bir çeşit Pekos Bili, Tom Teks, Bil Kid kitapçıkları ağzıyla, arada ulur gibi bağrışarak, dehşetli heyecanlı, sağa sola koşuşuyorlar, bir yerlere saldırıp sözde insanlar kurtarıyor, kurtarırken ölüyor, öldürüyorlardı.

Çocuklara dalmıştı, bir elin saçlarını okşamasıyla kendine geldi: Reşat'tı. Seviyordu bu adamı. Ne olursa olsun, seviyordu. Buraya geleli, geldiği yerdeki hatta oradakinden de çok dikkatini çekmişti çevrenin ama, Reşat ilk gözağrısı, o başkaydı.

Adamın elini tutup öptü.

Reşat, "Çocuklara mı bakıyorsun?" dedi.

"Çocuklara bakıyorum. Otursana!"

Elini çekti, yüzü düşünceli bir hâl aldı:

"Oturmakla olmaz Nuran. Gidip işlerimle uğraşmalıyım!"

"Ne zaman gideceğiz?"

Reşat unutmuştu bile:

"Nereye?"

"Oraya işte, ne çabuk unuttun?"

"Ha," dedi Reşat. "Gelmemiş. Oynayan filmleri için Zonguldak'a gitmişti dedim ya?"

"Ne zaman gelecek?"

"Bugünlerde gelir. O işe sen olup bitmiş gözüyle bak!"

Bütün gece, gece yarısından sabahın üçüne, dördüne kadar kolları arasında ezip turşuya çevirdiği bu genç kadına doyamıyor gibi bir hâli vardı. Bileğinden karyolaya çekti yeniden, odanın kapı sürgüsünü itti.

Neden sonra Necdet, dışarıdan:

"Reşaat!"

Toparlanıp cevapladı:

"Hoop!"

"Hadi!"

"Geldim..."

Çabucak giyindi, çıkarken de iki bütün yüzlük bıraktı:

"Et al, sebze al, iyi bir yemek pişir. Necdet'in takımıyla yiyin için, sonra da alın voltanızı, gezin dolaşın!"

"Nereye?"

"Canım sana ne? Ayten İstanbul'un kurdu. O seni gezdirir!"

Zaten Ayten de gelmiş, sofada babasıyla şakalaşıyordu. Esmer, uzunca boylu ama çirkindi. Çoğu günler Nuran'ın yüzünü avuçları içine alıyor, uzun uzun bakıyordu. Bu güzellik onda olsa, ah onda olsaydı!

Reşat dışarı çıkmıştı bile:

"Ayten," dedi, "Nuran'ı yalnız bırakma!"

Çirkin, ama göğüsleri, kalçaları dolgun genç kız güya espri yaptı:

"Merak etme Reşat Ağabey. Sen olmadığın zamanlar zarına bakıyorum!"

Nuran "zarına bakma"nın ne demek olduğunu anlamamıştı ama, kızın babasıyla Reşat anlamış, pek beğenmiş, kahkahalarını atmışlardı.

Reşat, "Aman bak," dedi. "Canı sıkılmasın!"

Genç kız arkadan, "Bugün biraz gezeceğiz," dedi. "Gezelim mi?"

Bunun ne demek olduğunu anlayan Reşat, cebindeki bir deste paradan ayırdığı beş onluğu gene kızın avucuna sıkıştırdı. Sıkıştırdı ya, paradan çok Reşat Ağabeyine bitiyordu o. Bu bakımdan Nuran'ı kıskanıyor, sonra bütün ümitleri kırılıyordu. Nuran çok güzeldi. Ona hiçbir bakımdan rakip olamazdı!

Babasıyla Reşat Ağabey giderlerken, Ayten, Nuran'ın yanına girdi:

"Ne yapıyorsun kraliçem?"

Nuran memnun, tatlı tatlı bakarak omuz silkti:

"Hiç..."

"Küçük kovboylara mı bakıyorsun?"

"Nedir bunlar Allah aşkına?"

Pencerenin önüne, Nuran'ın dizi dibine çöktü:

"Bunlar mı? Kovboyculuk oynuyorlar. Kovboy dergilerinden okudukları şeyleri taklit ediyorlar. Bana bak!"

Nuran iri, ela gözleriyle tatlı tatlı baktı. Ayten, "Reşat Ağabey'den izin aldım," dedi. "Bugün akşama kadar gezeceğiz!"

"Nereye gideceğiz?"

"Canımız nereye isterse..."

Reşat'ın verdiği parayı karıştırmadan:

"Paran var mı?"

Nuran, az önce aldığı iki bütün yüzlüğü gösterdi.

"Var. Yeter mi?"

Ayten sevinçten çıldıracaktı. Ayağa fırladı:

"Kalk haydi, miskin miskin oturmayalım!"

Bir şarkı tutturarak kendi odasına geçti. Ojesi, rujuyla geldi. Burada boyanmayacaklardı. Beyoğlu'na çıkacaklar, Taksim'deki kadın tuvaletinde... Geçen sefer de öyle yapmışlardı. Bu semt kızları, hatta yalnız bu semt değil, belki de İstanbul'un bütün semtlerindeki "Tutucu aile kızları," böyle yaparlardı. Mahallelerinden boyasız, ojesiz çıkar, yabancısı oldukları semtlerde gizlice boyanır, gezer tozar, mahalleye dönerken de mendilleriyle rujlarını siler, ojelerini kazırlardı.

"Şunları koy bakalım çantana!"

Nuran aldı, çantasına koyarken, "Önce pazara gidip yiyecek bir şeyler alalım," dedi.

Genç kız omuz silkti:

"Boş ver. Anneme para bırakırız, alır, pişirir. İşimiz mi yok?"

Hemen de seslendi:

"Anneee!"

Kulağı seste, inadına zayıf kadın halsiz halsiz geldi:

"Ne var kız?"

"Biz gidiyoruz. Nuran diyor ki, teyzem pazardan öteberi alıp yemek pişirir mi diyor!"

Kadının gözleri parladı:

"A... kızım, mi'si fazla. Neden pişirmeyeyim?"

Bir haftadır böyle gidiyordu bu. Nuran, Ayten'le çıkıp gitmeden önce kadına para bırakılıyor, kadın çarşıdan yemeklik bir şeyler atıyor, pişirip öğle, daha çok da akşama hazırlıyordu.

Kızıyla Nuran'ı bırakıp hazırlanmaya gitti.

Nuran'da bozuk para vardı. Üç onluk ayırdı:

"Yeter mi acaba?"

Ayten kaptı paraları:

"Çok bile," dedi.

Annesi hazırlanmış gelince verdiler, sonra da giyinip kuşanarak evden çıktılar. Yolda Nuran dayanamadı:

"Yeşilçam Sokağı'nı biliyor musun sen?"

Ayten bilmez olur muydu hiç?

"Beyoğlu'nda," dedi. "Film şirketlerinin bulunduğu sokak!"

"Gidelim mi?"

Ayten'in gözleri parladı. Yoksa bu kızın da mı niyeti başkaydı? Yani açıkçası, film yıldızı mı olmak istiyordu?

Çabucak bir göz attıktan sonra:

"Sahi, sen niye rol almıyorsun filmlerde?"

"Verirler mi?"

"Ohoo..."

Heyecanlandı:

"Verseler, ah verseler!"

Aynalıçeşme'ye, oradan, İngiliz Sarayı'nın ardından Tarlabaşı'na, Tarlabaşı'ndan da sağa bükülüp Küçükbayram, Büyükbayram sokaklarına vardılar. Vakit sabahtı. Pırıl pırıl güneşi boğup ortalığa nemli gölgeler salan yüksek apartmanların daracık sokaklarına düştüler. Küçük kaptıkaçtı ya da taksilere girip çıkan gene genç, sakallı sakallı artistler, öfkeli rejisörler, rejisör yardımcıları, tahta sehpalarıyla film kameraları Nuran'ın bir an başını döndürdü. İşte bir haftadan beri hayalini kurduğu yerlerin havasını koklamaya başlamıştı. Bir gün o da bunlar gibi, daha çok da şu henüz adını bilmediği sarışın genç kız gibi hürmetle arabaya buyur edilecek miydi?

"Burası ne sokağı?"

"Burası mı?"

Ayten gözleriyle sokak levhasını aradı, bulamadı.

"Bilmem ki şekerim. Buralarda sokak mı ararsın?"

"Yeşilçam Sokağı hangisi?"

"Valla şekerim, buralarda ama, galiba şu arkadaki olacak!"

Bakınırlarken, simsiyah bıyığı lüzumundan çok inceltilmiş, yumurta ökçeli, çakı gibi bir genç ilgilendi:

"Bir yer mi aradınız efendim?"

Ayten alıcı gözle baktı, beğendi, gülüverdi:

"Hiç. Arkadaş Yeşilçam Sokağı'nı soruyor da..."

Delikanlı "iş" olduğunu anlayarak, "Şu arka sokak," dedi. "Birisini mi aradınız?"

"Yoo. Arkadaş Anadolu'dan geldi. Merak etmiş de..."

Bu kadarcık bilgi yeter de artardı.

"Siz niçin film çevirmiyorsunuz?" diye Nuran'a doğrudan doğruya sordu.

Nuran utanarak başını eğdi, kıpkırmızı kesildi. Ayten, "Beni beğenmezler diyor," dedi.

Çakı gibi delikanlı fırsatı kaçırmadı:

"Kendinize iftira etmeyin. Sahi, film çevirmek ister miydiniz?"

Nuran uçacaktı sevinçten. Annesini, sonra da ağabeyini hatırladı. İşte ilk adımda dikkati çekmiş, film çevirmeye layık buluvermişlerdi.

İnce, uzun boylu, uzun, kalın favorili bir başka genç, çakı gibi gencin yanına sokuldu:

"Ne haber Erol?"

Kızlara çaktırmadan:

"Sağlığın be Balon!"

İkinci bakışta, gözleriyle anlaştılar. İkisi iki yandan, kızları aldılar makasa. Balon:

"Küçük hanım artist mi?"

"Değil ama niye olmasın?"

"Niye olmuyor?"

"Kendini çirkin buluyormuş..."

"Sahi mi? Çirkin mi buluyorsunuz? Ayıp ettiniz. Film çevirenlerden hangisi sizden güzel?" diyerek arkadaşına döndü, "Ulan hıyar, Özsüt'e buyur etsene orada konuşalım!"

Kızlara, daha çok da Nuran'a bakarak:

"Arkadaş protokolden çakmaz. Buyurun Özsüt'te oturalım!"

Nuran okuduğu röportajlarda sık sık geçen bu "Özsüt Muhallebicisi"ni biliyordu. Tanınmış, tanınmamış bir sürü artist, artist adayı ile bu muhallebicide röportajlar yapılmıştı.

"Özsüt," dedi. "Biliyorum."

Balon:

"Nerden?"

"Sinema dergilerindeki röportajlardan!"

Balon daha şimdiden sokuluvermişti Nuran'ın yanına. Çakı, içerlemişti ama neye yarar? Her zaman böyleydi bu i.... Karı, kız düşmeye görsün. Egaflar, Allah ne verdiyse birkaç gün, ondan sonra da prodüktör, daha çok da reji asistanlarına satış ederdi. Satış etmesi para almaktan çok, kendine filmlerin gang ya da meyhane sahnelerinde sık sık rol çıkartmaktan ibaretti.

Konuşarak geçiyorlardı Yeşilçam Sokağı'nı.

Sağda solda kümelenmiş birbirleriyle "katır", "eşek" şakaları yapmakta olan ağzı sigaralı, matrak küfürlü bir alay insan çakmışlardı hemencik Nuran'la Ayten'i. Konuşmalar, fiskoslar başladı:

"Ulan, Balon'a bak!"

"Vay deyyus vay. Nerden enselemiş?"

"Kıyak karı be!"

"Sist, oğlum Balon!"

"İ... bakar mı hiç?"

"Öteki tapon ama Balon'un yanındakine varım temiz bir ellilik!"

"Hadi ulan aç köpek. Karnını doyur!"

"..."

"..."

Ne Nuran ne de Ayten farkında değillerdi. Camekânlarda portakal, greyfurt suyu şişeleri, duvarlarında çeşitli resimleriyle Özsüt Muhallebicisi gerçekten şirin, şipşirin bir yerdi.

Tertemiz masalarda muhallebi yiyen, sigara içerek dalgın dalgın düşünen genç adamlar, dudaklarının boyaları silinmiş, gözleri uykusuzluktan kapanıp kapanıp giden genç kadınlar, yaşlı kadınlar...

"Buyurun, buyurun efendim."

"Rica ederim."

Nuran boyuna sıkılıyordu. Ayten, "Burası İstanbul, hem de Beyoğlu kızım," dedi. "Boş ver sıkılmayı."

Nuran önden girerken... Çakı, Balon'un kulağına:

"Sahip çıkmak, bize ayaz aldırmak yok ha. Bozarım fiyakanı!"

Balon yavaşça:

"Sıranı bekle oğlum!"

"Hep böyle yapıyorsun..."

"Gün gelir sen de bana yaparsın."

İki kızla birlikte masalardan birine geçerek, film teknikleri, sanat ve artistler üzerine sohbete başladılar.

Kısa boylu, sımsıkı Çakı, Nuran'a bakarak, "Hanımefendi çok güzel, hemen bir filmde başrol alabilir," dedi.

Balon, uzun boylu, tombul bir delikanlı; Çakı'nın lafına itiraz etti:

"Öyle deme. Yalnız güzellikle iş bitmez!"

"Biliyoruz. Sanat ve kültür de lazım!"

"Daha ne?"

"Olmadığını ne biliyorsun?"

Balon üzerinde durmadı:

"Neyse canım. Uygun bir zamanda bunları Cevdet Ağabey'e götüreyim de görsün. Cevdet Ağabey bu piyasada bir tane!"

Çakı karşı koydu gene!

"Boş versene sen..."

Balon sertçe döndü:

"Niye?"

"Kadri Ağabey'in yanında lafi mı olur onun be? Herifte çifte apartman, dükkânlar, bankada hesabı cari..."

"Anlamadıım?"

"Kulaklarını yıkat anlarsın!"

Kızları, kibarlığı filan bir an unutup kendini olanca çıplaklığıyla ortaya koyuverdi:

"Ulan hıyar, Kadri Bey bonoyla iş görür. Cevdet ya?"

"Ağzını topla. Hıyar sensin!"

"Hıyar olmasan..."

"Sana ağzını topla diyorum. Cevdet Bey'in de bonolarını kırmıyorlar sırasına göre..."

"Sırasına ne bakıyorsun? Herif, zamanı geldi mi, şıp ödeyiveriyor."

"Kadri Ağabey ya?"

Balon gene kısa kesti:

"Siz Cevdet Ağabey'den şaşmayın!"

"İş rejisörlerde biter oğlum," dedi Çakı.

Balon başını salladı:

"Bak, bu doğru. Rejisör, rejisör asistanı. Zaten bütün zorluk ilk filmi çevirene kadar!"

"Çevrilen filmde küçük de olsa bir rol alıncaya kadar!"

"Doğru."

"Ondan sonra, kendini göstermedin mi, zorlama, bırak..."

"Canım, neşesini kırma ablanın."

"Ben harbiciyim oğlum!"

"Ben?"

"Boş ver sana..."

Bir çekişmedir başlamıştı ki, Ayten kalktı:

"Haydi şekerim, gidelim. En iyisi Reşat Ağabey. Madem tanıdığı var onun..."

***

Reşat o sıra, Anadolu'dan yeni dönmüş arkadaşı Osman'la hoşbeş ediyordu. İstanbul'a genç, güzel, cıvıl cıvıl bir kızla geldiğini duyunca, Osman Ağabey, Şoför Reşat'a bozuldu:

"Yooo," dedi. "Bu olmadı işte!"

"Niye Osman Ağabey?"

"Niyesi miyesi yok. Bizim işlerde karı kancığa kulak asma! Bu karıyı tez elden sepetle gitsin!"

Reşat yumruk yemişçesine sarsıldı...

"İyi ama..."

"Aması maması yok. Sen satamıyorsan haber ver, ben icabına bakarım. Kellesi koltukta insanlarız. Karı, kız bize hayır getirmez!"

Bu sırada çok güzel, dal gibi, zarif, ama son derece mahzun bir kızın zarif bir tepsi ile getirdiği kahveleri aldılar. Osman'ın Maçka'daki apartmanının salonundaydılar. Reşat'ın genç kıza yiyecek gibi bakması gözünden kaçmayan Osman, kız çekildikten sonra sordu:

"Kıza niye öyle yiyecek gibi baktın?"

Reşat güldü:

"Çok güzel de."

"Benim üvey kız. Anası hasta, işime çok yaradı ama, bırak. Anasını da, kızını da sepetlemek için fırsat kolluyorum. En temizi gebermeleri tabii!"

Reşat şaştı:

"Amma yaptın ha. Bu kadar güzel kızı..."

"Güzel kız her zaman bulunur!"

Seslendi:

"Nermin!"

Billur gibi, tertemiz, pırıl, pırıl bir ses yanıtladı:

"Efendim babacığım?"

"Su getir!"

Az sonra bir bardak suyla gelen Nermin, Reşat'ın bakışlarını mıknatısmış gibi üzerine çektikten sonra salonu terk etti. Arka odalardan birinde hasta yatmakta olan annesinin yanına tekrardan döndü.

Pek öyle geçkin sayılmayacak "Anne," zarif bir karyolada yatıyordu... Geçkinlik şöyledursun, hâlâ gençti, güzeldi de.

Nermin karyolasının kenarına oturup annesinin çorbasını içirmeye koyuldu:

"Ne konuşuyorlar?"

Nermin umursamayan bir baş hareketiyle saçını arkaya attı:

"Ne bileyim ben?"

Kadınsa yeni geleni merak etmişti:

"Adam nasıl?"

"Hangi adam?"

"Babanla konuşan..."

"Yani ne demek istiyorsun?"

"Genç mi? Yaşlı mı?"

"Genç."

"Esmer mi? Sarışın mı?

"Kumral!

"Yakışıklı mı?

"Aman anne, ne tuhafsın!"

Kadın bayağı kızdı:

"Tuhafim. Çünkü yabancılar beni daima ilgilendirir. Her an polis tarafından basılıp hapishaneyi boylayabiliriz. Ben bugün varsam yarın yokum. Bu serseriler alayının elinde benim gibi senin de oyuncak olmanı istemiyorum!"

Genç kız sinirli sinirli, "Sen olmasan," dedi. "Ah sen olmasan anne..."

"Ne yapardın?"

"Bilmiyor musun yapacağımı?"

"Ne?"

"Polise..."

"Telefon ha?"

"Hiç şüphen olmasın!"

Hasta kadının aklı gitti:

"Duymasınlar, duymasınlar sakın Nermin. Vallahi temizlerler seni!"

Bu sırada telefon çalmaya başladı. Nermin yerinden fırlarken, Osman koşarak geldi ve masa üzerinde duran telefonun kulaklığını aldı:

"Aloo. Sen misin Muharrem?"

"Benim patron!"

Karayağız, uzun boylu, geniş omuzlu biriydi. Eroin paketleriyle kaçak eşya sandıklarının bulunduğu mahzenden telefon ediyordu.

"Evet, mallar geldi. Çek mi? Çeki aynı yerden yarın akşam Nermin gidip alacak. Peki, deponun anahtarlarını da o zaman veririm!"

Osman kulaklığı yerine bıraktı, Nermin'e döndü:

"Yarın akşam geçenki yerden gene çeklerle anahtarları alacaksın!"

Nermin biraz da sertçe, "Gene ben mi?" dedi.

Osman parladı:

"Kim ya?"

Hasta kadın, kızını dürttü:

"Nermin!"

Osman gene de korkunç bir küfürden sonra odadan çıktı. Nermin, "Korkuyorum," dedi. "Yakalanıp suç ortağı sayılmaktan korkuyorum. Ben daha çocuğum. Ne diye hapishanelere düşecekmişim?"

Tombul kolunu annesinin karyola demirine dayadı, başını koluna indirip içini çeke çeke ağlamaya başladı. Hasta anne, kı-

zının nasıl da üzüldüğünü görüyor, içinden kanlar gidiyordu ama ne yapabilirdi? Yıllarca önce zavallı kocasına oynadığı oyundan bin pişmandı. Pişmanlıksa para etmiyordu artık, iş işten geçmişti.

On yıl önce, şimdi dördüncü katında oturdukları Maçka'daki bu apartmanın o zamanki sahibi İhsan Bey'in karısı, kocası tarafından üzerine titrenen çok güzel bir kadındı. İhsan Bey kırk beşinde aldığı bu güzel kadına yemez yedirir, giymez giydirir, bütün isteklerini o daha ağzını açmadan, bakışlarından keşfederek hemen yerine getirirdi. Hele ona bir de çiğdem gibi kız doğurunca, kocasının yanındaki değeri büsbütün artmıştı. Aradan yıllar geçip Nermin dokuza, İhsan Bey de elli dörde basınca, yirmi yedi yaşın çılgınlıkları içindeki kadın ateşli gecelerinde ona aynı ateşle karşılık verebilecek genç birini adeta aradı.

Bu, şimdiki kocası o zamanlar İhsan Bey'in İstanbul'daki çeşitli eğlence yerlerinden birinde "Bar fedaisi," kara kaş, kara gözlü, güçlü kuvvetli bir erkekti. Kadın, evlerine sık sık girip çıkan bu adamla çabucak anlaştı. Başladılar İhsan Bey'in ayağını almaya. Karanlık ruhlu Osman, genç kadını aşk oyunlarıyla çıldırtıp onu kendine her gün biraz daha bağlıyordu. Artık İhsan Bey'in aradan çıkması gerekmeye başlamıştı. Derken bu bir gaye oldu. Bu gayeye ulaşmanın yoluysa, bir suretle oradan çıkartmaktı onu. Bu da, her türlü karanlık işleri şaşılacak bir ustalıkla başarıveren Osman için mesele değildi. Adamı aradan çıkaracaktı ama şartı vardı: Kadın ona bir senet verecekti. Bu senet, kocasını kendisinin öldürdüğüne dair, Osman'a yazılmış bir mektup olacaktı. Şayet günün birinde kadın kalleşlik ederse, mektup bir silah olarak kullanılacaktı.

Âşık, deliler, çılgınlar gibi âşık kadın, sevgilisinin istediği mektubu tereddütsüz yazıverdi. Artık Osman'ın elinde tam bir oyuncaktı. İhsan Bey bir gece bir sokakta meçhul bir taksinin çarpmasıyla öldü. Yerde cansız yatan kanlı ceset ancak sabaha karşı bir sütçü tarafından polise haber verildiyse de kazayı yapan

araba hiçbir zaman bulunamadı. Adamın aşırı alkollü, bir kazaya uğradığı sanıldı.

Osman hiçbir zaman ekini belli etmedi... Velinimetinin ölümüne herkesten çok yandı. Geride bıraktığı kızıyla gözleri yaşlı karısını teselli de elbet ona düşüyordu. Çevre, bu hakikatli adamı takdir ediyordu. O da görünüşte buna fazlasıyla layıktı doğrucası. Efendisinden kalan eğlence yerlerinin idaresini eline öyle bir almıştı ki, efendisinin zamanından çok daha fazla kâr getiriyordu.

Kadınla senesine kalmadan evlendikleri zaman kimse şaşmadı. En doğru, en uygun, en yerinde davranıştı. Bir dahaki seneye apartman, eğlence yerlerinin mülkiyeti Osman'a geçti. Korkunç bir uçarı ve büyük çapta bir kumarbaz olan Osman, kadının kocasından kalan apartmanını, sonra eğlence yerlerini baş döndürücü bir hızla kumara verdi.

Şimdi içinde oturdukları apartman da ötekiler gibi satıldı. Dördüncü katta kiracıydılar artık.

Nermin, annesinin bu serüvenini bilmez. Sanır ki, babası, tonton babası meçhul bir taksinin çarpmasıyla ölmüş, annesi üvey babasına usulüyle varmıştır. Üvey babasının elinde annesinden alınmış bir mektubun bulunduğunu da bilmediği için, sık sık onu polise haber vermekten söz açar.

Nermin, annesinin karyolası kenarından kalkıp kendi odasına geçti. Mavi tül perdelerle zarif bir odaydı. Küçük, şık bir ceviz karyola, zarif bir komodin, kristal bir ayna, manikür takımı, duvarlarda genç kız kalplerinde yaşayan yerli, yabancı sinema artistlerinin fotoğrafları...

Kendini karyolasına yüzükoyun attı. Sevmiyordu, sevemiyordu bu yaşayış biçimini. Şurdan burdan birtakım çekler niçin alınıyordu? Alınması ticari bir işlem sonucu ise, neden babalığı gidip bizzat almıyordu da onu araya koyuyordu? Babalığının yasak şeyler kaçakçılığı yapmakta olduğunu açık açık bilmese bile seziyordu. Gene seziyordu ki, polisten kaçmak, rahat çalışabil-

mek için babalığı onu kullanıyordu. Bu kullanılış, Nermin'i yiyip bitiriyordu. Geceleri, çoğu geceleri sıçrayıp uyanıyordu uykusundan. Birtakım düşler, düşlerinde polis jipleri, polis tabancalarının korkunçluğu, hapishane, hapishanenin demir parmaklıkları... Annesi, ah annesi olmasaydı! Annesi olmasa, ikide birde, "Aman Nermin, sakın ha!"larıyla durdurup önlemese, geniş omuzları, kalın siyah kaşları, çok kuvvetli yumruklarından nefret ettiği üvey babasını hiç ama hiç acımadan polise haber veriverirdi. Veriverirdi ama bu da pek kolay olmazdı. Çünkü irili ufaklı, kadınlı erkekli, çocuklu takipçiler tarafından takip altında olduğunu da bilmiyor değildi. En çok da şuraya buraya birtakım çekler verir, paralar alıp gelirken. Onun dışında takip edilmiyordu. Elindeki paketlerle bir gün polise gidecek olursa hain adamın, annesini tereddütsüz öldüreceğini biliyordu.

İçini acı acı çekerek karyoladan kalktı, ayna karşısına geçti, sırtındakileri isteksizlikle attı. Bu şartlar altında hayattan ne bekleyebilirdi? Sokağa her çıkışta peşine takılan, kulağına tatlı, çok tatlı şeyler fısıldayan gençlerden biriyle niçin mesut olmasındı? Ama olamayacağını biliyordu. Nihayet bir kaçakçının kızıydı. Babası onu, kızının sevdiğine vermezdi ki. Birtakım hesaplar kitaplar... Ne sıkıcı, ne dayanılmaz bir yaşayıştı bu! Kim bilir, üvey babası belki de kendi suç ortaklarından birine vermeyi düşünüyordu. O zaman sonunun annesi gibi olacağına şüphe mi vardı?

Aynadaki hayaline hayranlıkla baktı: Pembe ipek sutyenini kuvvetle geren göğüsler, zarif boyun, iri, siyah gözler, ufacık burun. Sokakta ardına takılıp kulağına tatlı şeyler fısıldayanlardan en çok hoşuna gidene, en layığına niçin vermemeliydi bunları?

Mavi, kısacık geceliğini sırtına geçirirken, kaç vakittir kurduğu hayallere gene daldı: Uzun boylu, geniş omuzlu, yakışıklı ama daha çok, her bakımdan erkek bir sevgilisi olsa. Nermin için gözünü budaktan sakınmasa. Deliler, çılgınlar gibi sevişseler. Ona içinde bulunduğu zor şartları anlatsa. Uslu uslu dinle-

se. Ne yapılması gerektiğine karar verseler. Çete, dolayısıyla üvey babası cezasını bulsa. Nermin de mert sevgilisiyle evlenip Anadolu'ya, Anadolu'daki uzak bir yerlere çekilip gitse! O uzak yerler bir deniz kıyısı da olabilir, dağ başında ağaçlık bir yer de. Geceleri sıcak odalarında, birbirlerine sarılarak kendini yerden yere çarpan korkunç fırtınayı ya da aç kalmış kurt sürülerinin lapa lapa yağan karların savrulduğu ıpıssız dağ başı gecelerini ürperten ulumalarını dinleseler. Bir romanda mı okumuştu, yoksa bir filmde mi görmüştü bunları? Bilmiyor şu an ama, roman ya da film, fark etmiyordu.

Çoğu geceler gibi o geceyi de lapa lapa karların savrulduğu kurt ulumaları yüklü geceleri ve vefalı sevgilisinin kuvvetli kollarını düşünerek, içinde çalkalanan aydınlık denizlerin heyecanlarını duyarak geçirdi. Hatta bir ara güçlü kollarıyla onu sımsıkı saran, kemiklerini çatırdatan bir de sevgili gördü düşünde. Nerde, nasıl tanıştıklarını anlamamıştı ama, bir sevgiliydi işte. Tam istediği. Onu üvey babasının elinden kurtarıp uzaklara, çok uzaklara kaçırıyor. Kaçırıldığı bu yer, dağlar arasında bir köydür. Küçücük bir evleri var. Perdelerini renkli ipliklerle kendisinin işlediği, renkli türkülerinin Anadolu oyalarını hatırlattığı, havasında sağlık uçuşan köyün evi, evin odası, odanın içinde kendisi ve o!

Gözlerinde incileşen yaşları ufacık elinin tersiyle silerek karyoladan indi. Tam ayna karşısına geçmişti ki, aynada, arka pencerenin aralık tülünden içerisini gözetlemekte olan akşamki misafirin kara kaş, kara gözleri, taralı pırıl pırıl saçlarıyla karşılaşınca irkildi. Sertçe döndü... Yılışık adam çekilmeyi olsun aklına getirmeden, perde aralığında ısrarla duruyor, kırk yıllık tanış ya da teklifsiz bir yakınıymışçasına bakıyordu.

Kapıya hırsla gitti, açtı, dışarı çıktı.

"Ne var? Ne istiyorsun?"

Pişkin Şoför Reşat, "Günaydın küçük hanım!" dedi.

Nermin şaşırmıştı. Evet, yakışıklı bir erkekti ama, o, erkeğin

böylesini değil, ağırbaşlı, daha çok da haysiyetlisini severdi. Hem ne diye gözetlemişti onu sanki?

"Günaydın ama," dedi, "beni niçin gözetliyordunuz?"

Reşat hep o teklifsizlikle az daha sokuldu:

"Bilmiyor musunuz?"

Genç kız şaşaladı:

"Neyi?"

"Harikulade güzel olduğunuzu?"

Bu ne küstahlıktı Yarabbi? Geceyi aynı çatı altında mı geçirmişlerdi yoksa? Geçirdilerse niçin? Üvey babasının ahbabı olması burada gecelemesi için yeter bir neden miydi?

"Geceyi burada mı geçirdiniz?"

"Evet. Hep sizi düşünerek!"

"Tuhaf... Babam nerde?"

"Erkenden gitti!"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Anneniz de henüz uyuyorlar..."

Nermin sinirden titreyerek bağırdı:

"Yani ne demek istiyorsunuz diyorum size?"

Yılışık adam ciddileşti:

"Bağırmayın küçük hanım. Beni arzu etmiyorsanız..."

"Rica ederim saçmalamayın, çekilin burdan sabah sabah..."

Gene zarif bir reverans:

"Emredersiniz!"

Çevik adımlarla uzaklaştı. Geceyi geçirdiği, bundan böyle de gerektiği zaman geçirebileceği salon üzerinde, Osman'a ait, ev halkının girmesi yasak edilmiş küçük odaya geçti. Bu oda Osman'la çok yakınlarının gerektiği zaman kullandıkları bir odaydı. Birçok anahtarı vardı. Osman birini saklamak gerektiği zaman bu odaya karısından, kızından bile gizli birilerini saklardı bir zaman için. Dışarısıyla ilintisi vardı. Sıkışınca, karyola altındaki kalın, sağlam, ucu çengelli halatı kullanarak sokağa ulaşmak mümkündü.

Şoför Reşat, akşam Osman'ın kız üzerine söylediklerinden cesaret alarak onu perde arasından dikizlemişti. Hiç sevmiyordu bu kızı Osman.

Fırsatını getirirse öldürmekten bile çekinmeyeceğini açık açık söylemiş, şayet kızın gönlüne girer de onu zararsız hâle getirebilirse memnun olacağını ima etmişti. "Ötekini sat gitsin!" demişti. "Mektep çocukları gibi tutulup âşık olacak değilsin ya! Amasya'nın bardağı bunlar oğlum. Sat onu, tezgâha daha işe yarayanı koy koyabilirsen. Çünkü deyyusun kızından çok çekiniyorum... Bakışı düşmanca. Düşman bakışlı insanlarla aynı çatı altında yaşayamam!"

Elleri arkasında, odanın içinde ağır ağır dolaşıyordu.

Tuhaf, hem de çok tuhaftı. Şimdiye kadar bir kıza asılsın da terslensin! Hayretti, şaşıyordu. Reşat ve kadınlar... Kadınlar, hele güzel kızlar... Yoksa kızın bir sevdiği mi vardı? Varsa, yani üvey babasından gizli bir sevdiği varsa... ayırtmak kolaydı be! Osman Ağabey'e bir kamış, ertesi gün oğlan toz!

Karyolanın kenarına oturdu, bir sigara yaktı.

Tozdu tabii. Bir şey değil, Nuran'ı unutabilmesi için böylesine güzel bir yenisine ihtiyacı vardı. Şoför Reşat'tı o. Aynı çatı altında yaşadığı bir kızı avucunun içine alamayacak, üstelik terslenecekti ha?

Karyolanın kenarından kalktı. Pencereye gitti. Dışarılara baktı. Pencere, yüksek apartmanların sırtlarını döndükleri tenha bir çöplüğe bakıyordu. Ta dipte bir balkon. Osman'ın akşam sözünü ettiği balkon olmalıydı. Gerektiği zaman kancalı iple bu balkona sarkmak, oradan da tabanları kaldırmak gerçekten de mümkündü.

Güldü:

"İster misin Reşat?" diye geçirdi, "... balkonlu katın, güzel bir kız ya da genç, cıvıl cıvıl bir kadını olsun. Sen aşağıya sarktığın sıra, o da balkona çıkmış bulunsun. Ondan sonra... Hem ca-

nım bu ip, pencereden balkona sarkma tekniği belki de böyle bir zamparalık için işime neden yaramasın?"

Birden inanılmayacak bir şey: Fevkalade nefis bir sarışın balkona çıkmış, ipe yıkanmış iç çamaşırları sermeye başlamıştı. Reşat hemen heyecanlanarak, "Haydi gene düştün dört ayağının üstüne!" diye geçirdi ve elinde olmayarak sigarasını düşürdü. Sigara sarışın, genç kadının omuzuna çarpıp bahçeye sıçradı. Genç kadın güzel gözleriyle yukarıya baktı. Reşat zarif bir baş selamından sonra, "Affedersiniz," dedi. "Çok affedersiniz!"

Genç kadın gülüverdi. Mesele kalmadığını anlayan Reşat, hemen ekledi:

"Sigaram omuzunuzu yaktı mı?"

Her şeyi anlayan sarışın, "Yoo," dedi.

"Aman öyle söyleyin, çok üzülürdüm."

"Öyle mi efendim?"

"Şerefsizim ki... Ha, bir şey sorabilir miyim?"

"Buyurun!"

"Gece kulağıma harikulade bir ses ilişti. Yoksa..."

"Aman efendim, sesim pek öyle!.."

"Rica ederim, tevazuyu bırakın!"

"Hiç mütevazı değilimdir. Siz bu odaya yeni mi geldiniz?"

"Bu akşamdan beri ama..."

"Ama?"

"Her akşam burada kalıp..."

"Evet?"

"Akşamları iple çekeceğim."

"Niçin?"

"Lütfeder, belki gene şarkı söylersiniz diye!"

Taş tam da gediğine konmuştu. Reşat böyle sanmıştı ama kadın için hava hoştu. Akşamları uçuşa gidiyordu nasıl olsa. Bir kat üstünde oturan, ona hayranlığını hemencecik fazlasıyla belirten yeni bir zamparadan ne çıkacaktı?

Gıdıklamak için, "Çok şakacısınız!" dedi.

Reşat şımardı:

"O kadar mı?"

"Yakışıklı da tabii canım..."

"Siz?"

"Bilmem?"

"Çok güzelsiniz!"

Katıla katıla gülen kadın, "Belki ama," dedi. "Biraz çabuk olmadı mı bu?"

"Ne?"

"Aşk ilanı?"

"Geç bile kaldık. Fırsat olsa, gene, sesinizi dinlerken hislerimden bahsederdim... Orada sizden başka kim var?"

"Hiç kimse!"

"Sahi mi?"

"Vallahi."

"Peki?"

"Peki?"

"Sizinle..."

"Evet?"

"Nerde? Ne zaman?"

Sırtını dönmüş dev apartmanlardan birinin arka penceresinden birden suratsız, öfkeli, bir kocakarı. Reşat da, sarışın kadın da ürkerek içeri çekildiler. Çekildiler ya, Reşat memnundu başlangıçtan.

Yeni bir sigara yaktı.

Aklına Nuran geldi: Bu geceyi onsuz, dışarıda geçirişine ne demişti acaba?

Odanın içinde dolaşmaya başladı.

Ne derse desindi. Osman Ağabey'in tembihine uyacak, bundan böyle onu bırakacaktı. Ne gereği vardı? Tavlanmış, dilendiği gibi örselenmiş, şimdi de kaldırılıp atılacaktı. Atılınca ne, yerde mi kalacaktı? Ne münasebet? Elbet biri alacaktı yerden. Böyle böyle, ya talihi yardım edip yükselecek ya da elden ele dola-

şarak... "Adaaaam sen de!" diye geçirdi. "Açsın gözünü, düşmesin. Genç, güzel, cıvıl cıvıl... Dünyada enayi mi yok? Tavlasın, baksın rahatına. Öyle de, böyle de bu dünya fani. Nasıl olsa toprağa gideceğiz. Ha apartmandan gitmişsin, ha kenar mahalle barakasından..."

Elinin bir hareketiyle düşüncelerini sanki kovdu.

Sonra Nermin'i düşündü. Osman Ağabey Nermin'i ona seve seve vermek isterdi ama Reşat için bir kadının tapusunu çıkartmak diye bir şey yoktu. İşi mi yoktu be? Bu dünyaya güzel sevmek için gelmişti o, yaşlanan, çirkinleşenlerin kahrını çekmek için değil. Şimdilik Nermin işine yarardı. Hatta yıllarca. Ondan sonrasına Allah kerim... Kerim ya, tuhaf değil mi? Kız yanaşmamıştı! Evet, biliyordu, yanaşmayan karı olmazdı. Tarzını keşfedip ona göre manevra yapmak şartıyla! E, bir şeyler düşünecekti elbette... "Bana Reşat derler. Osman Ağabey madem bana vermek taraflısı, ne yapar yapar, tavlarım!"

Odanın içinde uzun uzun dolaşırken, aklına gene Nuran geldi. Kız, hayır kadındı artık, bekler bekler, ümidini keser, ondan sonra da alırdı voltasını. Ağabeyi çıkıp gelse bile, İstanbul'du burası. Kim kime? Sonra ne? Nasıl olsa etekleri havalanmış bir kız. O olmazsa bir başkası, bir başkası olmazsa daha bir başkası baştan çıkarmayacak mıydı? Bu "baştan çıkarma" sözünü de anlamıyordu bir türlü. Kim kimi baştan çıkarıyordu? Gönlü olmasa ne diye ardına takılsın? Suç bir parça da kadınlarda, kızlarda değil mi?

Sigarasından geniş bir duman aldı, dumanı tavana üfledi. Vız gelirdi dünya! Ne Nuran, ne de ağabeyi İhsan. Şimdi Nermin'le sarışını düşünüyordu. Sarışın elde birdi. İş Nermin'de. O da terslediği, yanaşmadığı için. Yanaşsa, sihrini yitirecek, koklandıktan sonra kaldırılıp atılacaktı.

Birden kafasına İhsan düştü adeta.

Durdu. Peki ama ne münasebet! Ne işi vardı İhsan'ın? Oralar neree, İstanbul neresi? Bir gün karşısına çıkıverse, kardeşini sorsa... "Sorarsa sorsun!" dedi sesli sesli. "Bana ne? Benim ne

haberim var? Azgın kaltak atlamış gelmiş İstanbul'a. Sinema delisi. Benim alıp getirdiğimi kim gördü?"

Karşısında İhsan varmış gibi başladı:

"Bana ne arkadaş senin kız kardeşinden?"

"Ne demek bana ne? Sen kaçırmışsın!"

"Yalan. Kim söylüyor?"

"Kız mektupta öyle yazmış!"

"Halt etmiş. Kaçır dedi, kaçırmadım. Kalkmış gelmişse arkamdan, bana ne?"

"Yaa, öyle mi?"

"Hayır, akşam!"

İhsan'ın öfkeli erkek yüzü yeniden geçti kafasından!

11

İhsan tamı tamamına bir haftadır İstanbul'daydı. Annesinin vasiyetini yerine getirmek için hiç vakit geçirmeden atlamış trene, bu tamamıyla yabancısı olduğu güzel, şirin, kocaman şehrin yolunu tutmuştu.

Haydarpaşa'da trenden inerken cebinde birkaç yüz lirası vardı. Trende tanıştığı yol arkadaşı ile birlikte vapur bileti almak için gişeye giderlerken paralarını çaldırmış, bunun farkına ta Sirkeci'deki otelde varmıştı.

Çalınan parası için ağlayıp sızlanacak insan olmadığından, yol arkadaşının yüzüne sakin sakin bakmış: "Canın sağ olsun arkadaşım!" demişti. "Paraya gelinceye kadar akşam olur. Ben, benim için dünyalar değerinde bir ana, bir de kız kardeş kaybettim. Paranın lafı mı olur? Kız kardeş, para bulunur. Ana? Söyle, ana bulunur mu?"

Gözlerinden yağmur gibi yaşlar dökmüştü.

Yol arkadaşı gerçekten iyi insan, yaralı arkadaşının derdiyle candan ilgilenmişti:

"Anca beraber, kanca beraber arkadaşım! Ben İstanbul'a siftah gelmiyorum. Ben aç sen aç, ben tok sen tok. Az buçuk tanıdıklar da var. Şimdi söyle bakalım, ne iş gelir elinden?"

"Müteahhit yanında muhasiplik yapıyordum ama şoförlükten de çakarım. Hem de iyi çakarım!"

"Bu iyi. İyi ama İstanbul trafiği Anadolu'nunkine benzemez!"

"Aldırma. İnsan çabucak uyabilir..."

"Doğru."

Ama öyle olmamıştı. İsmi Rıza olan bu Orta Anadolulu genç adam, hem kendine hem de yol arkadaşı İhsan'a İstanbul'un büyük inşaatlarından birinde birer iş uydurmuştu. Rıza duvarcılıkta çalışacaktı, İhsan da puvantörlükte.

İşe başladılar. Bütün gün büyük şehrin kıyısındaki yapıda çalışıyorlar, paydostan sonra da iki arkadaş, çokluk şehrin büyük caddelerinde geç vakitlere kadar gezip dolaşarak Nuran'ı arıyorlardı.

O gece gene inşaattaki barakada eğlence vardı. Amele çavuşu, "İhsan Efendi be," dedi. "Bu gece gitmeyin de, biz bize rakı içip eğlenelim!"

İhsan, memleketine giden bir işçiden ucuza satın aldığı yatağında yan üstü uzanmış yatıyordu. Aklında Nuran. Hep Nuran.

Arkadaşı Rıza'ya baktı:

"Ne dersin?"

Rıza sözü ona bırakmıştı:

"Sen bilirsin..."

Yere kocaman bir iplik çul serilmiş, aralarında topladıkları paralarla rakı, kara zeytin, beyazpeynir, pastırma, sucuk alınmış, ekmekler dilimlenmişti. Barakanın iki yanında yanan gemici fenerleri ortalığı sarı sarı aydınlatıyor, işçilerin neşeli yüzlerini parlatıyordu.

Amele çavuşu kadehini kaldırdı:

"Haydi arkadaşlar, puvantörümüzün şerefine!"

Sekiz rakı kadehi bir anda havaya kalktı, İhsan'ın kadehiyle teker teker tokuştu:

"Şerefe İhsan Efendi!"

"İhsan Ağabey, şerefe!"

"Şerefe..."

"..."

"..."

İhsan topuna birden, "Şerefe," dedi. "Şerefiniz var olsun!"

Bütün kadehler, çalışan insanların midelerine birer dikilişte indi. Sonra kadehler kadehleri kovalamaya, kafalar cilalandıkça yüreklerdeki gam, tasa, sıla, hasretin yankıları, çoluk çocuk, nişanlı, karı hasreti kımıldanmaya başladı. Beton amelesi İncesulu Kara Memed eli kulağa attı:

"...

Yeşiiiil kurbalaaar!

Öter göllerdeeee...

Anasız babasız

Kalduuum çöllerdeee..."

Kara Memed'in yanık, erkek sesi baraka penceresinden büyük şehrin aydınlık, pırıl pırıl apartmanlarına uzanıyor, pencerelerde kadın, erkek başları peydahlanıyordu.

İhsan'ın içi de alıp alıp vermekteydi.

"...

...

Kaldım çöllerde!"

Bu bozlak galiba en çok İhsan ve İhsan gibileri için söylenmiş olmalıydı. Gurbet ellerin çöllerinde o kalmıştı işte birdenbire!

Kadehini aldı, dikti.

Anasız, babasız. İlle de anasız! Anası. Garip anası. Bütün ömrü boyunca saçını çocukları için süpürge etmiş fukara anası. Şimdi kara toprakların altında... Son nefesini bari oğlunun kollarında verseydi!

Dalmıştı. Şimdi, çok uzaklarda kalmış memleketi, memleketinin geniş, tertemiz asfalt caddeleri, asfalt caddelerin iki yanındaki dev apartmanlar. Sonra şehrin kıyısındaki kendi mahallesi... Yan yatmış, bağdaş kurmuş, yıkılacakken tutunuvermiş evler, harap evler. Bu evler kalabalığının arasındaki daracık yollar. Bu yollarda annesi!

Yaşaran gözlerinin buzlu camı arkasında annesi canlanmıştı gene: Kirli yatak çarşafına doldurduğu bekâr çamaşırlarının yükü altında iki kat, tepedeki kızgın güneşin zırıl zırıl terlettiği yüzüyle kan tere bata çıka gelirdi eve. Biliyordu, anası teri sevmezdi, hiç sevmezdi ama, çocukları, en çok da oğlu alınıp üzülmesin diye onun yanında dertlenmez, hâlinden yüksünmezdi.

"Zavallı anacığım!" diye geçirdi. "Garip anacığım!"

Sonra bir başka anı: Güneş uzaklarda, ta uzaklardaki tül mavisi dağların ardından ağır ağır yükseliyordu o sabah. Hava serindi. İhsan, kız kardeşi Nuran'ın derme çatma karyolasının ayakucundaki yer yatağında gözlerini açmıştı. Hiç unutmaz, şehrin saat kulesi sabahın altısını vuruyordu ağır, paslı, tok sesiyle. Her zamanki gibi yatağından fırlamış, sarı keten pantolonunu bacağına geçirmişti. Sonra da anacığının çamaşır yıkamakta olduğu avluya çıkmıştı el yüz yıkamak için.

"Kolay gelsin anne!"

"Annen kurban boyuna posuna yavrum!"

"Terlemişsin gene..."

"Tabii yavrum. Kolay mı?"

"Doğru, haklısın."

"Nuran uyuyor mu?"

"Uyuyor prenses hazretleri!"

"Uyusun oğlum, varsın uyusun. Annesiyle ağası onun için çalışmıyorlar mı?"

"Sen bu kafayla gidersen, o ömrünün sonuna kadar uyur. Bunun zararı da kendine olur."

Bu konuşmayı dün gibi hatırlıyordu İhsan, işte sonunda korktuğuna uğramış, bir çeşit uyku, bir çeşit tembellik demek olan, "Rahat ekmeğe ulaşmak," ulaşabilmek için, sonu belirsiz bir serüvene kendini kaldırıp atmıştı!

"İhsan Ağabey pek daldın!"

Dalgınlığından sıyrılıp çıktı.

"Haydi şerefe!"

Tokuşturup içti. İçti ya, kurtulamıyordu ki gariplikten. Alıp alıp veriyordu içi. Gurbet ellerdi burası. Gurbet ellerin insafsız çöllerinde, anasız... Hem de zavallı anacığının vasiyetini hâlâ yerine getiremeden!

Elinde olmayarak gözlerinden yuvarlanan damlalar birbirini kovalıyor, bu ise çevredeki yeni arkadaşlarının gözünden kaçmıyordu.

Amele çavuşu, Kara Memed'e göz etti, Kara Memed, bozlağını kısa kesti. Sazcı Abdül sazını aldı, kucakladı, kucağındaki saza yumuldu, başladı neşeli bir oyun havasına. Kara Memed bozlak söylemekte nasıl ustaysa, Sazcı Abdül de saz çalmakta öyle ustaydı.

Sazın oynak havası az önceki garipliği silmiş, neşe katmıştı. Derken amele çavuşu ilkin coşarak ortaya atıldı. O da bir oyuncu kadın kadar usta göbek atıyor, parmak şaklatıyordu.

Çevreden başladılar:

"Oh oh oh oh!"

"Aşağıdan yavrum, aşağıdan!"

"Ulan çengi gibi oynuyorsun çavuş ağa ha!"

"Ne çengisi? Çengi halt etmiş şerefsizim...

"..."

"..."

Elle tempo tutmalar, saz ve oyun çılgınca sürüp giderken birden hiç beklemedikleri bir şey oldu: Çamaşırlarını yıkayıp onlara yemeklerini pişiren Zeliha, genç güzel kızını elinden çekerek barakaya girdi. Anayla kız başladılar karşılıklı oynayıp dönmeye.

Barakadakiler büsbütün coştular:

"Yaşa Zeliha Ana!"

"Zaliha Ana nur ol!"

"Kimin Zaliha Anası o?"

"Allah gönlüne göre versin!"

"Viran gönlümüzü şenlendiriyorsunuz, Allah da sizin gönüllerinizi şenlendirsin!"

"Amin!

"..."

"..."

Zeliha Ana'nın genç, körpe kızı göründüğü kadar toy, ağzı süt kokan cinsten değildi. Bütün gün mavi kloj etekliği, japone bluzu, omuzunda uzun kayışlı, mavi çantası, İstanbul kazan, o kepçe, her semtteki taksitçi, bakkal, tuhafiyeci gibi paralı, daha çok da yaşlı hovardaları dolaşır, ihtiyar gönüllerde fırtınalar koparak bir kuyruklu yıldız gibi geçip giderdi.

Çaça, topuklu, çeşit çeşit iskarpinlerinden, her gün boyuna değişen eteklik ve bluzlarına varıncaya kadar taksitçilerden alır, giyinir, deftere yazdırır, borcunu öpücük, pek pek, zararsız "kucağa oturma"larla öderdi. Kucağa otururdu, o kadar!

İhsan bu kıza dalmıştı şimdi de. Ne kadar benziyordu Nuran'a. O da bunun gibi, başında babadan başka ağabeyi olmasaydı, böyle tutardı geçimin yolunu. Gözlerini ortada dönen genç kıza dikmişti, öyle ki, bir zaman sonra, ortada çılgın gibi dönen sanki Zeliha Ana'nın kızı Gülsüm değil de Nuran'dı, Ve sanki Nuran şu anda, kendisinin de bulunduğu bir hovarda meclisinde hovardaları eğlendiren bir yosma kız!

Birden sıçrayıp kalktı. Hiç kimse farkına bile varmamıştı. Yalnız, vefalı yol arkadaşı Rıza. O da sıçrayıp kalkmış, ardından dışarı çıkmıştı. Sordu:

"Nereye?"

İhsan'ın dertleri iyice depreşmişti. Bu gece yalnız gitmek istiyordu. Bu kafa ve bu içki âlemiyle Beyoğlu'ndaki eğlence yer-

lerini sabaha kadar dolaşacaktı. Ona öyle geliyordu ki, Nuran, Beyoğlu'ndaki eğlence yerlerinden birindedir!

Attı:

"Su dökeceğim."

"İyi ya..."

Rıza onu bırakıp içeri döndü.

İhsan gerçekten de su döktükten sonra, karşıda ışıklar içindeki şehre baktı. Gitmeliydi, hızla, çabucak gitmeliydi hem de. Kız kardeşini gerekirse sabaha kadar aramalı, saçlarından yakalayıp kanadının altına almalıydı.. O zaman, işte o zaman anacığının rahat yatmasını sağlayacaktı.

Barakadan oynak saz sezi, saza tempo tutan el şakırtıları, arada, "Yaşa, nur ol" sesleri geliyordu. Kocaman iş postallarıyla koşarak yola indi. Yanından geçmekte olan bir dolmuşa atlayıp...

Birden şaşaladı. O muydu bu? Şu yıllarca önce, Reşat'ın yerinde yaşlı patronunun hususisinde çalışan Kadri miydi?"

"Merhaba Kadri!"

Şoför Kadri döndü, gördü, tanıdı, gözlerine inanamadı:

"Neee? Sen ha?"

"Ben ya. Tesadüfe bak!"

"Ne arıyorsun burda?"

"Ben mi? Sorma!"

"Ne zaman geldin?"

"Yeni geldim sayılır..."

"Nerde çalışıyorsun?"

"Şu arkadaki inşaatta. Araba senin mi?"

"Benim. Ne iş yapıyorsun?"

"Puvantörlük!"

"Buraya niye geldin memleketini bırakıp?"

Başladı anlatmaya... Hiçbir şeyi saklamadan bir bir anlattı. Kadri, kendisinden sonra müteahhitin hususisine bakan Reşat'ı tanımıyordu. Tanımıyordu ama, "Vay namussuz vay," dedi. "Çok alçakmış. Anan nasıl anan?"

İhsan'ın içi kabardı, başladı gözlerinden yuvarlanmaya:

"Sen sağ ol..."

"Yapma!"

"Bu kızın yüzünden... Ah Kadri, bilemezsin o Reşat hergelesine nasıl diş biliyorum. Elime geçerse, namussuzum perişan edeceğim!"

Çok üzülen Kadri uzun uzun teselli etti. Olan olmuş, geçen geçmişti. Elini kana bulayıp katil olmak, hapislere düşmekle annesi yeniden hayata dönmeyecekti ki!

Sonunda, "Dinle beni," dedi. "Boş ver puvantörlüğe! Madem yalnızsın, gel bize. Boş bir odamız var. Araba benim. Ben gündüzleri çalışırım, sen geceleri. Ayrı gayrımız da yok. Kardeş gibi... Sonra unutma ki, taksi ve dolmuşçulukta çalışmakla kardeşini daha kolay bulabilirsin."

Aklına yattı. Hemen ertesi gün şantiyeden ayrıldı. Arkadaşı Rıza da hak vermişti. Şoför arkadaşı doğru söylüyordu, kız kardeşini bulma şansı gerçekten de fazlalaşacaktı böylelikle.

Üç gün içinde çıkarttığı İstanbul ehliyetiyle Kadri'den arabayı akşamüstleri alıyor, taksiye çıkıyordu. Rahattı. Beyoğlu'ndaki Tokatlıyan'ın aralığında sırasını bekliyor, bir de gece yarısından sonra düşen bar müşterileriyle yetiniyordu.

***

O gün de bundan önceki günler gibi arkadaşından arabayı almış, Konak Oteli'nin aralığında sıraya girmişti. Öndeki arabaların eriyip sırasının kendisine geldiği sıra saat gecenin dokuzuydu. Hiç âdeti olmadığı hâlde, kız kardeşinin kaçması, anacığının ölmesi üzerine efkâr dağıtmak için alıştığı sigaralardan birini yaktı.

İstiklal Caddesi gene kalabalıktan geçilmiyordu. Kaldırımlar insan taşıyor, tramvay, otobüs, taksi, dolmuşlar bir nehir gibi, ağır ağır akıyordu. Bu taşarcasına kaynaşan, durmamacasına akan kocaman insan seli içinde kız kardeşine rastlamak!

Ama zorunluydu. Bulacaktı, bulması gerekti.

Anacığının vasiyeti vardı. Bu vasiyet herhalde yerine getirilmeliydi, getirilecekti. Ne pahasına olursa olsun getirilecek, anacığının mezarında rahat yatması sağlanacaktı. Şayet kız kardeşini bulup kanadının altına almazsa, anası rahat yatamazdı mezarında. Öyle geliyordu ona.

Dalmıştı. Birden yanına telaşla yaklaşan, kucağı birtakım paketlerle dolu bir kızın bakışıyla adeta çarpılarak, kendine geldi.

"Boş musunuz?"

Direksiyonda doğruldu. Kibarca, "Evet," dedi. "Buyurun!"

Uzandı, kapıyı açtı. Genç kız, hafif, çok hafif bir limon kolonyası kokusuyla arabaya girdi. İhsan:

"Nereye emrediyorsunuz efendim?"

"Estağfurullah, Şişli!"

Araba çevik bir davranışla İstiklal Caddesi kalabalığına girdi ve kalabalıkla birlikte Galatasaray, Tepebaşı, Tepebaşı'ndan İngiliz Sarayı arkasından. Tarlabaşı, Şişli yolunu tuttu.

İhsan dikiz aynasını ayarlamıştı. Genç kızın telaşlı hâli gözünden kaçmıyordu. Kendi kendine kaşlarını çatıp açıyor, sanki karşısında birisi varmış da çekişiyormuş gibi hâller takınıyordu.

Birden bakışları dikiz aynasında kızla karşılaştı. Korktu. Sanki kız ona baktığını yakalamıştı da, nerdeyse tersleyecek, belki de hakaret edecekti.

Öyle olmadı. Bakışları yeniden karşılaşınca genç kızınkiler birden yumuşamıştı. İhsan tekrar baktı. Kızın bakışlarını hep aynı noktada buldu. Yani kendisine bakıyordu. Ne iri iri, ne kapkara, ne esrar dolu gözlerdi!

Genç kız gülerek sordu:

"Bu aynalara şoförler ne aynası diyordu?"

İhsan da güldü.

"Dikiz aynası!"

"Demin niçin ayarladınız aynayı?"

İhsan kıpkırmızı kesilerek cayır cayır yandı bir an.

"Ben mi?"

"Hadi hadi saklamayın. Aynayı ayarladınız. Beni daha iyi görebilmek için, değil mi?"

Ok yaydan çıkmıştı. Battı balık yan giderdi, canını dişine takarak, "Evet," dedi.

Genç kız öteki şoförlere benzemeyen, konuşurken kıpkırmızı kesilen bu genç adamı pek beğenmişti. Eziyet etmiş olmak için, "Sizi siziii," dedi...

"Fakat affedeceğinizden eminim!"

"Af mı? Niçin?"

"Size karşı kabalık yapmamalıydım."

"Tuhaf. Beni önceden tanıyor musunuz?"

"Hayır ama siz başkalarına benzemiyorsunuz. Sonra, inanın, ben de hayatımda ilk defa dikiz aynasını bir bayan müşterime göre ayarladım. Daha doğrusu, elimde olmayarak!"

"Elinizde olmayarak demek?"

"Evet."

"Sizi buna zorlayan neydi?"

Gene canını dişine takarak, "Gözleriniz," dedi.

Genç kız karşılık vermedi. Şişli'ye kadar konuşmadılar. Araba çok yüksek, çok büyük bir apartmanın önünde durdu. Genç kız taksi ücretini verip arabadan indi, apartmandan içeri girdi.

Aklında genç, yakışıklı şoför, asansöre girdi. Asansörün hemencecik yanıveren, portakal renkli ışığı. Genç kızın aklında hep hep yakışıklı şoför, parmağı asansörün kat numaralarını gösteren küçücük plakası üzerindeki dördüncü kat düğmesine bastı. Asansör homurtuyla yükselmeye başladı.

Dördüncü kat. Asansör kendiliğinden durdu. Kucağındaki paketlerle çıktı asansörden. Kapılarını kapattı, gönderme düğmesine bastı. Asansör bu sefer kapkaranlık, batan karanlık bir gemi gibi sanki sulara gömülüp gitti.

Peki ama neden bu yakışıklı şoförü atamıyordu kafasından?

Ötekilerden başka, ötekilerden ayrı nesi vardı da böylesine yerleşmişti içine?

Oturdukları katın kapı ziline bastı. Az sonra kapı açıldı. Üvey babası:

"Getirdin mi?"

"Getirdim."

İçeri girdi. Salonun lambaları tamamıyla söndürülmüş, yalnız ta alt baştaki masa üzerindeki kamufle ışık yanıyor, içlerinde İhsan'ın kız kardeşini İstanbul'a kaçıran Şoför Reşat'ın da bulunduğu birtakım adamlar patronlarını bekliyorlardı oyuna devam edebilmek için.

Nermin, çantasından çıkardığı birtakım bonoları üvey babası Osman'a biraz da hırsla uzattı. Osman sezmişti üvey kızının öfkesini. Çeklerle bonoları aldı:

"Ne bu surat?"

"Ne suratı?"

"Nermin, tahammülümü aşıyorsun ama!"

"İşim bitti mi?"

Osman'ın esmer yüzü mosmor kesilerek, "Anahtarları da ver," dedi.

Nermin arandı. Ceplerini, çantasını aradı... Hayret. Yoktu!

Osman gürledi:

"Nerde anahtarlar?"

Yoktu, yoktu işte: Allah belasını versin!

Alnına vurdu:

"Nerde anahtarlar kız?"

"Arabaya binerken elimdeydi ama sonra..."

"Ne olduğunu bilmiyorsun, öyle mi?"

"Bilmiyorum" anlamına yüzüne baktı üvey babasının.

Osman'ın kara mor suratı bembeyaz kesilmişti. Birden hayvanlaşarak, genç kızı tokatlamaya başladı. Genç kızın çığlıkları, koşup gelen annesinin araya girişi, adamlarının kumar masasından fırlayışları... Osman'ı zor zaptediyorlardı.

"Bulunmalı, o anahtarlar bulunmalı. Aksi hâlde kendini yok bil!"

Annesinin kolları arasında hıçkıran Nermin gerçekten bilmiyordu anahtarların ne olduğunu. Bu anahtarlar nerelerin anahtarlarıydı? Kaybolursa ne olurdu? Bilmiyordu... Bilmiyordu ama anlıyordu çok can alacak bir yerlerin anahtarları olduğunu.

Osman bir ara gene hışımla geldi, kolundan çekti:

"Arabaya nerden bindin?"

Nermin, güzel gözlerinden yağmur gibi yaş dökerek, "Konak Oteli'nin yanındaki aralıktan!" dedi.

"Şoförü görsen tanır mısın?"

"Bilmiyorum."

"Oralarda bir yere düşürmüş olmayasın?"

Genç kız hıçkırıyor, boyuna hıçkırıyordu. Osman, adamlarına emretti:

"Hemen gidin, arayın oraları. Marş!"

Reşat ve ötekiler fırlayıp apartmandan çıktılar...

***

Anahtarlar, arabanın arka bölüm tabanına düşmüş, öylece duruyorlardı. Gece yarısı bardan aldığı müşterilerden birisi bulup sordu:

"Bu anahtarlar sizin mi ahbap?"

İhsan anahtarları aldı. Baktı, kendisinin değildi ama, herhalde daha önce binmiş müşterilerden birinin olacaktı. Üzerinde durmadı.

Gece yarısından çok sonra, sabaha karşı arabayı teslim ettikten sonra kafasında birden bir şimşek çaktı: Akşamki genç kızı bu vesile ile gidip ziyaret etse, anahtarlar onun değilse bile, onu yeniden görme fırsatını yaratsa... Aklına yattı. Kızın iri, siyah gözlerini unutamamıştı. O kadar ki, bu gözler düşüne girdi: Anahtarları götürmüş. Genç kız çıkmış kapıya. Anahtarlar onun

değilmiş ama geldiğine ne iyi etmiş. Ve düşünde karşılıklı bir konuşma başlamıştı:

"Bu anahtarlar sizin mi efendim?"

"Yoo, hayır."

"O hâlde affedersiniz..."

"Bu bir bahane olmasın?"

"Rica ederim. Arabada düşürmüşler. Gecenin çok geç saatinde bir müşteri bulup verdi. Madem sizin değil, o hâlde müsaadenizle!"

Tam ayrılacak, genç kız bileğinden yakalayıveriyor. Düş bu, içimizden geçenler, arzularımız... Bileğinden yakaladığı genç adamı içerlere çekiyor. Oda, odalar. Birden yatak odası. Karyola. Giriyorlar karyolaya...

Ter içinde uyandığı zaman sabah öğleye doğru saat onu gösteriyordu. Fırlayıp kalktı. Sakalını jilet makinesiyle çabucak kazıyıp giyindi. Saat on bire doğru Şişli dolmuşlarından birine atlayıp, genç kızın girdiği apartmanın önüne geldi. İndi. Apartmandan içeri. Asansör. Rasgele bir düğmeye bastı: Üçüncü kat! Acaba burada mı oturuyordu? Adını sanını bilmediği bir kızı tarifle bulmaya çalışacaktı.

Üçüncü katın ziline baştı: Kapıyı ropdöşambrlı bir bey açtı:

"Efendim?"

Adamın suratı sağlıktan gerilmişti. Yanakları pembe pembe.

"Affedersiniz," dedi. "Şu anahtarları bu apartmana getirdiğim bir genç kızın arabama düşürmüş olmasından şüpheleniyorum. İri, siyah gözlü, çok güzel bir kızdı..."

Kırklık adam belli bir iç geçirmeden sonra, "Yukarı katta var böyle iri, siyah gözlü kız," dedi. "Soruver..."

"Teşekkür ederim."

Elinde anahtarlar, üst katın merdivenini koşarak çıktı. Dördüncü kat. Zile bastı. Az sonra kapı açıldı. Her hâlinden hasta olduğu belli orta yaşlı bir kadın açtı kapıyı:

"Buyurun?"

İhsan, "Birtakım anahtarlar kaybettiniz mi?" dedi.

Kulağı kirişte Nermin, mavi ipek sabahlığıyla koşarak geldi:

"Ettik ettik. Ben ettim!"

Karşısında akşamki yakışıklı şoförü görünce durakladı:

"A... siz mi buldunuz?"

"Evet."

"Nerede?"

"Arabada!"

"Ya, demek arabada düşürmüşüm? Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim. Beni büyük bir dertten kurtardınız!"

Anahtarları aldı, sevinçten ağlamaya başladı. Annesi genç şoföre, "Buyurun," dedi. "Bir acı kahvemizi için lütfen..."

Genç kız duvara dayanmış, sarsıla sarsıla ağlıyordu.

"Demek," dedi İhsan, "çok kıymetliydi bu anahtarlar?"

Nermin'in annesi, "Ne söylüyorsunuz?" diye büyük büyük açılan gözleriyle İhsan'a baktı. "Bizi gerçekten büyük bir dertten kurtardınız!"

Kalktı, gitti. Az sonra bir para destesiyle döndü, genç adama uzattı:

"Emeğinizin karşılığı olarak lütfen kabul edin!"

İhsan kıpkırmızı kesilerek, elinin tersiyle itti:

"Rica ederim..."

"Ama âdettir yavrum!"

"Belki ama, çok rica ederim, teklif etmemiş olun!"

Nermin gözucuyla bakıyordu ona. Her hâlinden kibarlık, ruh asilliği akıyordu. Gece saatlerce düşünmüştü onu. Aşk maşk değil, düşünmüştü işte, öyle.

"O hâlde bir kahvemizi için lütfen..."

"O olur."

Kadın hızla mutfağa gitti.

Nermin, elinde anahtarlar, ağlamıyordu artık. Genç şoförün oturduğu koltuğun yanındaki iskemleye ilişti.

"Siz, çekirdekten yetişme bir şoföre benzemiyorsunuz," dedi.

İhsan güldü:

"Değilim."

"Asıl mesleğiniz ne?"

"İnşaat muhasipliği."

"Peki, şoförlük yapıyorsunuz ya?"

Genç adam içini çekip sustu.

Genç kız bir şeyler sezerek, "Yoksa," dedi, "söylemek istemediğiniz bir şey mi? Mesela bir gönül macerası filan?"

İhsan usullacık baktı, güldü. Genç kız ısrarla üstüne bastı:

"Tamam değil mi?"

"Hayır."

"Ya?"

"Başka hanımefendi, çok başka bir gönül yarası..."

Genç kız adeta kızdı:

"Koskoca kadınmışım gibi bana hanımefendi diyorsunuz. Ben genç bir kızım ayol!"

"Affedersiniz, dil alışkanlığı..."

Bir süre konuşmadan oturdular. Genç kız sezdirmeden, göz altından bakıyor, arada bakışları karşılaşıyor, karşılaşınca da, suçüstü yakalanmışlar gibi, utanıp kızarıyorlardı. Nermin'in annesi kahvelerle gelince buzlar çözüldü. Hanımefendi kahveyi ilkin İhsan'a ikram etti. Genç adam yerinden fırlamış, küçük tepsiyi kadının elinden almıştı. O ikram etti, sonra yerine edeplice oturup kendi kahvesini aldı.

Nermin'in annesi havada bir şeyler sezerek, "Ne konuşuyordunuz?" dedi.

Nermin bakmadan omuz silkti. Bir çeşit dargınlık. Genç adam kızın bu hâlinden hoşlanarak güldü:

"Benden asıl mesleğimi sormuştu küçük hanım..."

Anne:

"Nedir asıl mesleğiniz?"

"İnşaat muhasipliği."

"Niçin asıl mesleğinizi değil de şoförlük yapıyorsunuz?"

İhsan yerinde kımıldadı:

"Küçük hanım da bunu sormuşlardı!" dedi.

Nermin birdenbire, kendisinin de anlayamadığı bir yakınlık duyduğu bu genç adamın sırrını kıskançlıkla saklayışına alınmıştı.

Nermin'in annesi cevap bekliyordu.

"Yoksa bir gönül yarası mı?"

Başını sertçe kaldırdı ve konuştu:

"Evet. Kız kardeşimi aramak için buraya geldim memleketimden. Aradım, çok aradım. Hiç ummadığım bir akşam da karşıma bir eski şoför arkadaşım çıkıverdi. Kız kardeşime daha kolay rastlarım ümidiyle şoförlüğe başladım. Kardeşimi bulup annemin vasiyetini yerine getirdikten sonra..."

Yaşaran gözlerini elinin tersiyle sildi. Nermin:

"Sonra?"

"Sonra çekip gideceğim!"

"Nereye?"

"Memleketime, işimin başına!"

Artık buzlar çözülmüştü. Nermin'le annesi soruyorlar, İhsan da her şeyi olduğu gibi anlatıyordu: Anadolu'nun büyük bir güney şehrindeki kıyı mahallede, kira evinde oturuyorlardı. Annesi çamaşırcılık yapıyor, kendisi bir müteahhitin yanında çalışıyordu... Küçük memurdu, çamaşırcının oğluydu ama hayatından memnundu. Evlerinin kira oluşu bir dert değildi. Ama kafasına takmıştı. Çalışacak, çok çalışacak, anacığı ile kız kardeşini kira evlerinden kurtarmak için başlarını sokacak küçük bir ev yaptıracaktı. Ev iki odalı, küçük, küçücük ama damı kırmızı kiremitli olacaktı. Bu kırmızı kiremitli evi bir sinemada görmüştü. Renkli bir filmde. Sırtını kalın bedenli ağaçların karanlık ormanına çevirmiş, yüzü engin denize dönük bir evdi bu. Bu ev, bu evin hayali kafasını yıllar yılı doldurmuş, ne hayaller kurmamıştı bu ev üzerine!

Nermin onu dinlerken kendinden geçiyordu adeta. Nasıl da benziyorlardı birbirlerine! O da böyle bir ev, böyle evin bu türlü hayallerini az mı kurmamıştı?

Birden sordu:

"Kıyıya çekilmiş bir de sandalınız olacaktı tabii."

İhsan güldü:

"Tabii."

"Bu evde yalnız mı oturacaktınız?"

İhsan kızardı:

"Yoo..."

"Ya?"

"Benimle o hayatı paylaşmaktan zevk alacak bir..."

"Bir?"

Gülüverdi İhsan.

"Evet?" dedi genç kız.

Annesi araya girdi:

"Kâfir kız, sıkıştırmasana!"

Annesine kulak asmadı, o, üsteledi:

"Evet. Sizinle o hayatı paylaşmaktan zevk alacak bir... Ne?"

Annesi, "Sevgili!" dedi.

Genç kız boyuna İhsan'a bakıyordu:

"Sevgili mi?"

"Evet," dedi İhsan sonunda.

"Bulabildiniz mi bari?"

"Ne gezer?"

"Tuhaf. Bu kadar yakışıklı bir genç olasınız da..."

İhsan gene kıpkırmızı, yerinde doğruldu, kahvesini yudumladı, kesinlikle...

"Anacığımla kız kardeşimden kendimi düşünmeye vaktim olmadı," dedi. "Hâlâ öyle... Kız kardeşimi mutlaka bulup anamın vasiyetini yerine getirmezsem, içim rahat etmeyecek!"

Kahvesini bitirip fincanı götürdü, masa üzerine koydu. Yanında genç kız:

"Verin fincanı bana..."

Sonra da fısıltıyla ekledi:

"Yarın, bu saatte beni Beyazıt'ta, üniversite kapısında bekleyin!"

İhsan başını minnetle salladı:

"Peki!.."

Bu ne inanılmayacak şeydi! Bu kız, bu kocaman apartmanın bu cici, bu harikulade güzel gözlü kızı demek onu beğenmiş, ona randevu vermişti ha?

Akşamüstü Kadri'den arabayı alırken çılgınca bir sevinç içindeydi. Kadri heyecanla sordu:

"Ne bu sevinç be? Yoksa kız kardeşini buldun mu?"

"Yok canım."

"Ya?"

Her şeyi bir çırpıda anlattı. Kadri sordu:

"Peki, ne olacak?"

İhsan biliyor muydu ki?

"Bilmiyorum," dedi.

"Gelir mi dersin?"

"Bilmiyorum Kadri, hiçbir şey bilmiyorum."

"Ya aramazsa?"

"Aramazsa mahvolduğumun resmidir!"

"Sen ararsın."

"Aramam."

"Niçin?"

"Laf arasında annesi tuhaf konuştu."

"Nasıl?"

"Bilmem, belki de bana öyle geldi. Ama dur bakalım canım, belki de gelir. Hem niye gelmesin? Teklifi yapan o!"

Kadri bir tomar para çıkarıp uzattı:

"Üzülme," gelir. "Gelmeyecek olsa ne diye randevu versin? İstersen yarın arabayı al git!"

İhsan istemedi.

"Niye?"

"Ne lüzum var arabaya?"

"Doğru."

O gece sağa sola müşteri taşır, duraklarda beklerken hep Nermin'i düşündü. En çok da iri, siyah gözleri aklından çıkmıyordu. Çapkındı çapkın olmasına ya, gene de bu çapkınlığın altında bir hüzün, bir korku gizliydi. Bulup götürdüğü anahtarlardan dolayı dehşetli bir sevince kapılmışlardı ana, kız. Neden? Bu anahtarlar nerenin anahtarlarıydı ki kaybolmaları genç kıza da, annesine de korku veriyordu? Hele birinde annesi, "Nermin'i de, beni de büyük bir felaketten kurtardınız!" demişti.

Yoksa bir sır mı saklıyorlardı?

Sabaha karşı arabayı garaja çekip eve geldi, soyundu, vurdu kafayı. Vurdu ama uyku tutmak ne mümkün? Aşk bu muydu? Aşk buysa çok üzücü, insanı harap edici bir şeydi. Ama içerdeki bir yerlerin tatlı tatlı acıyışı, hayır sızlayışı da çok hoştu. Artık kız kardeşi ikinci plana itilmişti. Onu düşündükçe içi yanmıyor, tam tersi, aklından Nermin geçtikçe yanıyordu.

Geç vakit daldı.

12

Tam saatinde, zarif, mavi emprime elbisesi içinde bir kır çiçeği kadar narin, geldi:

"Merhaba!"

İhsan gene kıpkırmızı:

"Merhaba efendim..."

Genç kız alay etti:

"Nasılsınız efendim? İyi misiniz efendim? Çoluk çocuk iyiler mi efendim? A... ne bu sizli bizli, efendimli hanımlı konuşmalar ayol? Açıl biraz, serpil, dışa dön. Haydi beni nereye götüreceksen götür!"

İhsan şaşmadı hiç. Tam tersi, büsbütün hoşuna gitti. Artık aptallığın gereği yoktu, koluna giriverdi kızın:

"Emredersiniz sultanım!"

Kız gene durakladı:

"Emredersiniz değil, emredersin, de!"

"Emredersin!"

Yola indiler. İhsan:

"Sist, taksi!"

Kocaman, simsiyah bir Şevrole pırıl pırıl durdu. Girdiler.

"Tarabya'ya çek!"

Araba bir canavar iştah ve oburluğuyla Cağaloğlu üzerinden, Sirkeci, Eminönü, Karaköy, Kabataş, Ortaköy filan, Boğaz'ın mavi sularını sağına alarak kaydı gitti.

Tarabya!

İndiler. Taksiyi savdılar.

"Evet?" dedi İhsan.

Genç kız gene adamın koluna sımsıkı sarılarak, "Evet?" diye tekrarladı...

"Bir balık lokantasına girelim mi?

Genç kız şakadan göz kırptı:

"Paran var mı?"

Genç adam aynı tonla karşılığını yapıştırdı:

"Çıkmazsa senden borç alırım!"

"Ya bende de yoksa?"

Lokantalardan birine kızı kolundan çekerken:

"Ceketimi rehin bırakırım!"

Gülüşerek girdiler. Burası küçük ama şipşirin bir kıyı lokantasıydı. Bol salata, beyaz şarap, mevsim balıklarının en iyilerinden ısmarladılar. Kibar garson beyazlar içinde, kibarca çekildi.

"E, anlat bakalım Nermin Hanım!"

"Hanım mı? Hay Allah... Ayol benimle sizli bizli, hanımlı beyli konuşmasana!"

"Affedersin. Bundan sonra..."

"Ben külhan ağızlarına da bayılırım. Benim hayatımı bilmezsin. Senin kadar romantik, ama bir külhanbey kadar da açık saçığım. Çünkü..."

Ardını getirmekten kaçındı, İhsan ucunu bırakmadı:

"Çünkü?"

"Bırak şimdi..."

"Neden?"

"Bırak da onun için!"

"Sen yakaladın mı bırakmıyorsun ama?"

"Senin hayatında sır yok!"

"Senin?"

Genç kız birden içine kapandı sanki. Boğaz'ın mavi sularına dikti gözlerini: Güneşin, tatlı güneşin altında kıpırdaşan deniz, denizin mavilerini yırtarak geçen bir motorlu sandal, karşı kıyılar, karşı kıyılarda şipşirin evler...

"Demek hayalinde kırmızı kiremitli bir ev yaşıyor hâlâ?"

"Yaşıyor!"

"Benim de. (Birden sordu.) Seninle bu hayali paylaşamaz mıyız?"

Genç adamın canına minnet...

"Sen istedikten sonra neden paylaşmayalım?"

"Ben isterim ama..."

"Ama?"

"Bırak, gene bırakmamız gereken noktaya geldik!"

İhsan ciddi ciddi sordu:

"Sen bir şeyden korkuyorsun, hatta bir sır saklıyorsun gibi geliyor bana. Ne dersin?"

İri, siyah gözleri önüne eğilmişti genç kızın.

"Ha?" dedi İhsan.

"Seni henüz o kadar çok az tanıyorum ki!"

"Halbuki ben de çok eskiden tanışıyormuşuz gibiyim!"

"Bir bakıma, evet, bir bakımaysa..."

"Benden hiçbir şeyini saklama. Hatta beni kendine en yakın bir sır ortağı sayabilirsin: Yani benden sana hiçbir zarar gelmez. Tam tersi, gücümün üstünde destekleyebilirim!"

Genç kız dostça baktı:

"Yani böyle bir desteğe ihtiyacımız olduğunu hissettin, değil mi?"

"Galiba."

Garson, salata, çeşitli mezelerle beyaz şarabı getirmişti.

"O hâlde, hiç saklanmaya lüzum yok: Evet!"

Garson her şeyi yerli yerine koyup çekilmeden önce, "Taze lüferimiz var, ızgaraya koydurdum," dedi.

"Âlâ!"

Garson çekildikten sonra gene yalnız kaldılar.

İhsan, "Seni dinliyorum," dedi.

Genç kız üvey babasını, üvey babası dolayısıyla başına her an gelebilecek bir belayı hiçbir şey saklamadan anlattı. İhsan dehşete düşmüştü.

"Peki, ne kaçakçılığı yapıyor?" diye sordu.

Genç kız küçücük mendiliyle gözlerini sildi:

"Bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum. Yalnız, bak çok açık konuşuyorum: Üvey babamın böylesine tehlikeli bir insan olması, beni de birtakım gizli kapaklı işlere karıştırmış bulunması seni benim hakkımda tereddüte düşürmeyecek mi?"

İhsan hiç düşünmeden, "Hayır," dedi.

"Niçin?"

"Çünkü her şeyi büyük bir saflıkla, bir çırpıda anlatıverdin. Demek ki beni sırrına ortak edebilecek değerde gördün!"

"Buna hiç şüphen olmasın!"

"Mersi. O hâlde, beni en yakının, size destek olabilecek kuvvetli bir dayanak sayabilirsin! Sonra, üvey babandan bana ne?"

"Korkuyorum İhsan. Annemi de beni de öldürmesinden korkuyorum. Hatta seninle bu münasebetimizi keşfetmesinden bile!"

Izgarada nar gibi kızarmış lüferleri de gelmişti. Yiyorlar, konuşmuyorlardı. İhsan'ı da bir korku, hafiften bir korku almıştı. Korku almıştı, çünkü adamın bir çeteyi idare ettiğini seziyordu. Belki de esrar, afyon, eroin, daha başka yasak şeylerin kaçakçılığını yapıyordu. Böyle insanların nasıl atak, nasıl saman altından su yürüten cinsten olabileceklerini, daha çok, okuduğu serüven romanlarından, seyrettiği polisiye filmlerden biliyordu. Şarap bardağını aldı, kaldırdı:

"Ateş olsa düştüğü yeri yakar!"

"Kim?" dedi genç kız.

"Üvey baban!"

"Öyle deme. Her tarafta kolları var. Çok korkuyorum İhsan. Aklımdan ne geçiyor, biliyor musun?"

"Ne geçiyor?"

"Polise haber vermek!"

İhsan çevresine bakındı:

"Yavaş söyle..."

"Haklısın..."

"Benim de aklımdan bu geçmişti. Yalnız..."

"Yalnız?"

"Kız kardeşimi bulmam lazım. Dişinizi bir parça daha sıkın. Bulayım, ondan sonra..."

"Ondan sonra?"

"Basar gideriz!"

"Nereye?"

"Benim şehrime!"

Üvey baba, üvey babanın dehşeti filan bir anda unutuldu. Beyaz şarapların tatlı sarhoşluğu içinde yepyeni bir hayatın tatlı hayalleri açılmıştı. Bir ziyafet sofrası gibi!

"Orada?"

"Orada daha küçük bir şehir hayatı ama çok daha mutlu günler geçiririz!"

"Kırmızı kiremitli evinden bahsetsene..."

İhsan'ın gözleri daldı. Düşte gibi, hayal âleminde gibi başladı anlatmaya:

"Sırtını kalın bedenli ağaçların ormanına çevirmiş, yüzünü engin denize dönmüş, kırmızı kiremitli ufacık bir evimiz olacak!"

"Perdelerini ben, kendi elimle işleyeceğim..."

"Bir taşralı kız, bir köylü kızı gibi ha?"

"Evet. Bir taşralı kız, bir köylü kızı gibi!"

"O zaman seni daha çok seveceğim."

"Ben bile kendimi seveceğim o zaman!"

"Şimdi sevmiyor musun?"

"Sevmiyorum."

"Niçin?"

"Kızıyorum kendime."

"Niçin ama?"

"Birtakım pis işlere alet oluyorum diye!"

Kafasından İstanbul'un yarı karanlık, dar, eğri büğrü sokakları geçti. Bu dar, bu eğri büğrü sokaklarda bir kanun dışı, kovalanan bir kaçak gibi dolaşıp, içinde ne olduğunu bilmediği birtakım öteberileri hiç tanımadığı birtakım insanlara verir, karşılığında para, çek, bono alır, üvey babasına getirirdi.

"Bir evim olmalı," diye söylendi. "Eteklerimi belime sokup evimin odalarını, sofasını süpürmeli, tahtalarını silmeli, bulaşıklarını, çamaşırlarını yıkamalıyım. Dedikoducu komşum filan olmamalı. Şehrin dışında, epeyce dışında oturmalıyız. Küçük, küçücük bir spor araba ya da tek atlı bir brikimiz olmalı. Gerektiği zaman şehre seninle birlikte inip işimizi gördükten sonra tekrardan dönmeliyiz!"

İhsan bardağını kaldırdı, tokuşturup içtiler.

"Gece olmalı," diye ardını getirdi genç adam. "Dışarıda kurtlar, kuşlar, milyonlarca ton ağırlığındaki denizin sesi. Biz..."

"Karyolamızda, dışarının vahşi sesini dinleyerek..."

"Uykuya geçmeliyiz!"

"..."

"..."

O günden sonra sık sık değil, genç kızın üvey babasını kuşkulandırmaktan korkarak, genç kızın uygun bulduğu günlerde buluşup Adalar, Boğaz, Levent'i dolaştılar. Birbirlerine yaklaştıkça yaklaştılar.

"Çocuğumuz? Çocuğumuz ya?"

"Olacak elbette!"

"Kız mı, oğlan mı?"

"Sen nasıl istiyorsun?"

"Oğlan isterim?"

"Ben kız!"

"Kız olursa sana benzemeli..."

"Oğlan olursa da sana!"

Üvey babanın gene Anadolu'ya çıktığı günlerden bir gün, genç kız annesini de getirdi. Artık her şeyi ciddi ciddi görüşüp konuşma zamanı gelmişti. Genç adamın kız kardeşini bulması gecikiyordu. Anayla kız ise işi daha fazla uzatamazlardı. Tehlike büyüktü, tehlike her an olanca dehşetiyle tepelerine bir bomba gibi inebilirdi. Yapılacak şey gayet basitti. Kız kardeşten filan vazgeçip, savuşmalıydılar bir an önce. Nereye? Genç adam onlarla birlik olur, onları kendi memleketine götürürse ne âlâ, götürmezse onlar başlarının çaresine bakacaklardı.

Genç adam iki gün izin istedi. Gerçekten sevdiği, ayrılığına dayanamayacağını anladığı bu genç kıza boş veremezdi. Yapılacak şey gayet basitti: Kız kardeşe ebediyen veda edip...

Bir meyhaneye girdi.

Geceydi, gecenin de hayli ileri saati. Rakı söyledi, beyazpeynir, tarama, turşu, ızgara köfte... Başladı içmeye. Evet, kız kardeşine veda etmesi gerekiyordu. Önünde yeni yepyeni bir gelecek açılmıştı ve elbette herkes kendi hayatını yaşayacaktı. Sonra,

kardeşini buldu diyelim. Ne işe yarayacaktı? Baştan çıkmışsa çıkmış, kötü yola düşmüşse düşmüştü...

Ufak Yeni Rakı'yı yarıdan fazla içmişti ki, içinde annesi. Yaşlı gözleriyle dargın dargın bakıyor:

"Yazık," diyordu. "Yazıklar olsun sana İhsan!"

Başını kocaman avuçları arasına aldı, dirsekleri masaya dayalı, içinde beliren annesinin hayaline sordu:

"Neden anne?"

"Kız kardeşini, yavrumu, Nuranımı bulmaktan vazgeçiyorsun demek?"

"Ne yapabilirim? Koca şehir İstanbul, kim bilir nerede?"

Annesi biraz da öfkeyle, "Aramadın," dedi, "aramadın ki!"

"Aradım anneciğim, vallahi aradım!"

"Günlerdir, haftalardır Nermin'le birliktesin. Kendi kendini bile kaybettin. Senin de başını aşk döndürdü. Yavrum, İhsanım... Kardeşini bul, kanadının altına al. Ananın vasiyetini yerine getir!"

Kendi kendine başını salladı:

"Peki, peki anacığım, peki!"

Meyhaneden çıktığı zaman saat on ikiye geliyordu. Canlı, capcanlı bir Beyoğlu gecesiydi. Sinemalar dağılmış, insanlar evlerine çekiliyorlardı ağır ağır. Bugün çalışmamıştı. Zaten çalışmak filan silinmişti. Şu kız kardeşi olmasa, hemencecik basar giderler, tekrardan müteahhiti bulur...

Ama tuhaf, çok tuhaf bir rastlantı: Birden müteahhitin karısı, Bedia Hanım!

"Vay!"

Bedia Hanım da şaşkınlık içindeydi.

"İhsan!"

"Ne geziyorsunuz burada? Beyefendi nerde?"

Kadın da sarhoştu. Başını acı acı salladı:

"Arkadaşın, kalleş arkadaşın Şoför Reşat'ın yüzünden mahvoldum!"

"Mahvoldunuz ha? Nasıl?"

"Beni aldattı, alçakça aldattı. Bir yere oturalım, bana iki kadeh bir şeyler ısmarla, her şeyi anlatayım!"

İhsan düşündü: Bu saatte meyhaneler...

"Bu saatte meyhaneler kapalı olmasa bile..."

"Paran var mı?"

"Var..."

"Beni bir pavyona götürebilir misin?

"?.."

"Korkma, fazla masraf ettirmem sana. Zaten alkollüyüm. Birer cinfiz içsek yeter."

"İyi ya..."

Sokak içindeki ikinci sınıf bir pavyona girdiler. Bir mücevher kutusu kadar derli toplu, ufacık, şipşirin bir yerdi. Renk renk ışıklar kamufle edilmiş, içerisine romantik, hülyalı bir hava verilmek istenmişti. Verilmişti de. Sıra sıra localarda konsomatrisler, arada pavyonun alkol buharı, sigara dumanı yüklü havasına yırtık kahkahalarını salıveriyorlardı. Küçük caz durmamacasına, boyuna çalmaktaydı. Pistte iki, pek pek üç çift dönüyor, pavyonun daha çok taşralı müşterileriyse, kızları kuytu köşelerde mıncıklıyorlardı.

İhsan'la müteahhitin karısı Bedia, kenardaki masalardan birine geçip oturdular. İkisi de alkollü olduğundan, uzun boylu içmeye niyetli değillerdi.

Garson, "Ne emrediyorsunuz efendim?" diye sordu.

Bedia, genç adama vakit bırakmadan, "Cinfiz," dedi. "İki cinfiz!"

Garson çekildi.

İhsan karşısındaki kadının birdenbire çökmüş hâline bakıyordu. Yüzünün buruşukları şaşılacak biçimde meydana çıkmıştı. Sonra bir yorgunluk, hiç de doğal olmayan bir yorgunluk, bir sinirlilik.

Çantasından çıkardığı Gelincik paketinden hep o sinirli hâ-

liyle çabucak bir sigara yaktı. Sonra birden hatırlamışçasına, çantasına soktuğu paketi yeniden çıkarıp İhsan'a ikram etti:

"Affedersin şekerim, akıl kalmadı ki..."

İhsan sigarasını yeni söndürmüştü ama bir tane aldı gene de. Kadının çakmağından yaktı.

Caz zaman zaman çalıyor, çiftler pistte dansa kalkıyorlardı: Ne caz, ne loca, ne de bölmeler gerisinde mıncıklanan, mıncıklanırken de arada histerik çığlıklar atan kadınlarla ilintili değillerdi. Karşılıklı birer hayret içinde, birbirlerine serüvenlerini anlatıyorlar, şaşıyor, kızıyorlardı.

Bir ara, birden sunucunun anonsu:

"Muhterem bayanlar baylar. Şimdi size yeni atraksiyon yıldızımız Jale Korkmaz'ı takdim ediyorum. Jale Korkmaz!"

Gerçekten genç, güzel, cıvıl cıvıl bir dansöz, yüzünde siyah bir maskeyle fırladı. Hemen hemen bütün ışıklar sönmüş, yalnız Jale Korkmaz'a çevrilmişti. Jale Korkmaz bol ışığın altında, cazın da oynak havasıyla bir elmakurdu gibi kıvrıla büküle oynuyor, numaralar yapıyordu.

İhsan'la Bedia bununla da meşgul değillerdi.

Sigarasının külünü sinirli sinirli çırpan Bedia, "Evet," dedi. "Benim tasavvurum da alçaklıktı belki ama haksız mıyım? On yedimde yoktum. Parasına güvenerek beni anamın babamın yanından, sokaktaki oyunlarımdan çekti aldı. Kart herif, beni karı yaptı kendine. Sonra? Kendimi bilmeye başlayınca tükendi. Hem de ne tükeniş..."

"Reşat'la münasebetteydiniz, değil mi?"

Kadın geçmiş günlerin tatlı, çok tatlı anlarını birden, topyekûn hatırlamaktan gelen bir dalıştan sonra, "Maalesef evet," dedi.

"Niçin maalesef?"

"Çünkü, ne olursa olsun, ona büyük iyiliklerim vardı. Hiçbir zararım dokunmamıştı. Bana bu şekilde bir kalleşlik yapmayacaktı. Paralarımı alıp gitsin, ama sureti haktan görünüp beni ko-

cama gammazlamayacaktı. Sonra sen, sana, senin kız kardeşine yapmayacaktı onu!"

Kirpikleri yaş yaş, Dansöz Jale Korkmaz'a bakıyordu, dalgın dalgın. Görmüyordu kızı. Kızsa kıvrılıyor, bükülüyor, çeşitli numaralarla alkış topluyordu. Bir ara mikrofonu aldı. Karanlık masaları dolaşarak alafranga şarkılar söylemeye başladı. Birdenbire lambalar yanınca da dehşet içinde kalıp sarsıldı... Ağabeyi ile müteahhitin hanımı mıydı iki metre ötedeki masada karşılıklı oturmuş dalgın dalgın konuşanlar?

Tekrar baktı, bereket konuşmaya dalmışlardı ve bereket yüzünde maske vardı. Maskesi olmasa da ağabeyi tanısaydı... Titredi. Haftalardır bu korkunun titremeleri içindeydi zaten. Evden kaçtığını öğrenen ağabeyinin bir gün, hiç beklemediği anda karşısına çıkıvereceğini tahmin ediyor, korkudan çıldırıyordu. Düşlerine girmişti kaç kez ağabeyiyle karşılaşmaları.

Hiç belli etmemeye çalışarak, oyun ve şarkısını kısa kesti, müşterilerin coşkun alkışları arasında sahneden çekildi ama alkış, ıslıklar dinmiyordu bir türlü.

"Jale, Ja-le, Ja-le, Ja-le!"

"Şak, şak şakşakşak... Şak şakşak şak şak!

...

..."

Pavyon sahibi ter ter tepiniyordu:

"Nasıl çıkmazsın kızım. Başarının zirvesine geldin. Deli misin sen?"

Asıl adıyla Nuran, bir iskemleye kendini atmış, patrona yalvarırcasına bakıyordu:

"Allah aşkına ısrar etmeyin. Hastayım, başım dönüyor!"

"Peki ama, neden kızım? Hiçbir şeyin yoktu. Turp gibiydin!"

"Gibiydim ama birden fenalaştım!"

"Nerenden şikâyetçisin?"

"Bilmiyorum, ah bilmiyorum..."

Dışarıda gittikçe artan el çırpmalar, ıslık, bağırıp çağrışma, içeride Nuran'ın baygınlıklar geçirişi. Hüngür hüngür ağlıyor, ağabeyinin fark edip başına dert açmasından korkuyordu.

Patron öfkeyle, "Kalk," dedi.

Kolundan çekip kaldırdı. Adamlarına emretti:

"Doktora götürün!"

Sonra da sahneye fırlayarak, ağır, tok bir sesle, "Muhterem bayanlar, baylar," dedi. "Yeni dansözümüz Jale Korkmaz'a karşı gösterdiğiniz yakınlıktan çok memnunuz. Sağ olun, var olun. Yalnız, az önce sebebi henüz bizce de malum olmayan bir rahatsızlığın krizini geçirdi. Doktora sevk ettik alelacele. Kendisini bu gece mazur görmenizi rica ediyoruz!"

Matrak sarhoşlar bu sefer patronu alkışladılar, ardından da, "Bravooo!", "Yaşaa!!" , "Sen oyna, sen oyna!!!" sesleri. Patron matrağına, koca göbeğiyle oynamaya başladı. Bu adam, Reşat'ın patronu Arap Osman'dan başkası değildi.

İriyarı adamın oynaması yeniden alkış tufanına boğdu ortalığı. Sonra masaları selamlayıp içeri çekildi. Şaşmıştı Jale'nin birdenbire bozuluşuna. Hemen bir taksiye atlayıp, pavyon kızlarını tedavi eden, çokluk da fazla içkiden bozulan midelerini yıkayan genç doktora gitti. Doktor usulen muayene ediyordu. Patronu görünce, "Merak edilecek bir şey yok," dedi. "Sinir bozukluğu. Bir şeyden korkmuş olacak. Geçer. İstirahat etsin!"

Damardan küçük bir enjeksiyon, patronla birlikte doktorun odasından çıktılar. Doktor pijamalarlaydı. Her zaman böyle, ani müdahaleler gerekince yatağından, tatlı uykusundan kalkmaya alışkındı.

Yolda patron, "Kimden korktun?" dedi.

Genç kadın omuz silkti:

"Bilmiyorum."

"Tehdit eden bir belalı mı?"

"Hayır."

"Ya?"

Kafasında ağabeyi, mırıldandı:

"Bilmiyorum."

Ya yüzünde maskesi olmasaydı? Ya numarasının sonunda maskesini çıkarsaydı ki, çıkarması gerekiyordu. O zaman? Ne olacaktı o zaman?

Birden ağlamaya başladı. Namussuz Reşat, alçak Reşat, adi Reşat... Evet, evet, bütün bunlardan da daha alçaktı o. Bir eline geçirse biliyordu yapacağını. Onu Kasımpaşa'daki evde yapayalnız bırakmış, bir daha da aramamıştı. Haftalar geçmişti aradan. Balon denilen o zevzek delikanlıyla o Makas, nice nice film şirketlerini dolaştırmışlar, nice nice rejisör, rejisör yamağı, senarist, şu bu ad altındaki insanlarla tanıştırmışlardı. En sonunda bu adam, şimdiki patronu ele almış, çabucak bir ders, raks dersleri, çıkarmıştı sahneye.

Tabii Nuran'ın bilmediği yanlar vardı işin içinde: Reşat aslında ondan kurtulmak için onu adım adım izletmişti. Sonunda da patronu Osman Ağabey'in pavyonuna düşürtmüş, kurtulmuştu. Kurtulmuştu, çünkü günün birinde ağabeyinin geleceğini biliyordu. Patronu Osman Ağabey öyle demişti: "Bu karıdan ayrılman lazım!"

Araba hızla Tarlabaşı'na geldi. Tarlabaşı'ndaki pansiyonuna gelince kendini karyolasına öylece bıraktı. Osman kapıyı çekip gittikten sonra ise içinde bir ferahlık duyarak kalktı, soyundu, geceliğini geçirdi sırtına. Peki bundan sonra ne yapacaktı? Elektriği söndürdü, pembe gece lambasını yaktı, üst kat penceresinden İstanbul'un pırıl pırıl ışıklarına bakmaya başladı.

Ya maskesini çıkarıverseydi? Ya ağabeyi tanısaydı? Ya bıçağını çekip üstüne atılsa ya da en azından gırtlağını sıksaydı? Yapar mıydı acaba? Kız kardeşinin canına kıyar mıydı?

Bir titreme geçirdi.

"Yapardı!" dedi. "... Ondaki öfke kimde var? Ama ben de hak etmedim değil hani. İstanbul, Yeşilçam Sokağı, yıldızlık, art

arda çevireceğim filmler... Elveda, elveda böyle şeylere artık, elveda!"

Pencerenin kenarına dayadığı koluna başını indirdi, içini çeke çeke ağlamaya başladı.

Neden sonra kaldırdı başını: Islak kirpikleriyle gece yarısından sonraki İstanbul'a dalgın dalgın baktı: Evet, büyük, güzel, çok güzel bir şehirdi İstanbul. Uçurum kenarlarında bitmiş gözalıcı çiçekler gibi. İnsanı kendine çekiyor, sonra da uçuruma yuvarlanışına sadece bakıyordu.

Bu muydu bir genç kızın uçuruma yuvarlanışı?

Aklından ta ilk Yeşilçam Sokağı'na geldikleri gün geçti. Kasımpaşa'daki Necdet Ağabey'in evi. Necdet Ağabey'in karısı, kızı, kız kardeşleri. İlk zamanlar hepsi de ne kadar iyiydiler! Para bol bol verildikçe iyi, kesilince göstermişlerdi gerçek yüzlerini. Yalnız Ayten! Ayten iyiydi. Hâlâ zaman zaman gelir, Tarlabaşı'ndaki şu ufacık pansiyonunda bile onu ziyaret ederdi. "Hoş..." diye geçirdi. "Ziyaretinin sebebi, rujlarımdan, kalemlerinden faydalanmak, giymediğim elbiselerimi giymek, ayakkabı filan..."

Yalan da değildi.

Ama en çok, Yıldız Parkı'na götürülüp sonunda da basılışlarını unutamıyordu. Yıldız Parkı'ndan önce Ayten'le ikisini o Balon'un tanıştırdığı "Prodüktör," deneme filmi çekeceğim diye Levent'teki evine götürmüştü. Nasıl kuş kadar hafif, nasıl parlayıp yıldız olmak hevesiyle sevinçliydi.

Taksinin içinde, bir eli Ayten'de, öbür eli de, yanında oturmuş, bacağını bacakları arasına almış, kıpkırmızı yüzlü, gözlerinden ateşler saçılan adamda. Aldırmamış, Marilin'i düşünmüştü. Marilin de ilk zamanlar bu kadarcık kapıp koyuvermişti kendini. Hem ne çıkardı? Reşat'a daha çok, çok daha fazlasını vermemiş miydi?

Yolda adamın kalın, kıllı, sımsıcak eli doğru durmamıştı. Ayten'in, önde de Balon'la bir başkasının bulunuşlarına aldırmadan...

Levent'e gelmişlerdi. Çok sevmişti Levent'i. Genişçe bir bahçeden girmişler, bir kapı, buzlu camlar içinde bir başka kapı.

Kaba, sımsıcak eli tüylü adam gayet ciddi, "Nuran Hanım," demişti, "gelin, makyajınızı yapalım!"

Ayten'e dönmüştü ama Ayten bir kenarda Balon'la kırıştırıyordu. Öteki adamsa sinema makinesiyle meşguldü. Zaten durup beklemeye, Ayten'e seslenmeye vakit de kalmamıştı.

Kalın, kıllı el, bileğinden çekivermişti yan odaya. Burası gerçekten de birtakım film eşyası, eski bir sedir, yerlere saçılmış birtakım kaba saba entariler, bluzlar, ne oldukları belirsiz kirli bezlerle karmakarışıktı.

Adamın gözlerindeki ateş, ellerindeki telaş adamakıllı artmıştı. Bir ara, "Nuran," demişti. "Nurancığım. Ben seni yükselteceğim. Filmimde en büyük kadın rolünü sana vereceğim. Yalnız, yalnız Nuran..."

Gerisini getirememişti. Titriyordu. Çeneleri vuruyor, konuşamıyordu:

"Bu meslek, bu meslek Nuran Hanım, siz henüz çok yenisiniz, bilemezsiniz. Fakat bu meslekte size, size..."

Birdenbire dayanamamış, sarılıp dudaklarından öpmüştü.

"Bu meslekte size... affedersiniz, ben sizi..."

Nuran inlemişti:

"Rica ederim kendinize gelin!"

Adam hemen hemen ayaklarına kapanarak:

"Bütün bunlara sebep sizsiniz. Ne olur, güzelliğinizden doya doya faydalanayım. Emin olun, bütün mesuliyet bana ait. Hiç belli olmaz, günün birinde, evet evet, günün birinde..."

Ayakkabısını çıkarıp fırlatmış, genç kızın ayağını avuçlarının içine alarak deli gibi, çılgın gibi öpmeye başlamıştı. İçi gıcıklanmıştı Nuran'ın. Çekmek istemiş, çekememiş, çekeyim derken arkasındaki sedire, ordan da filmde kullanılıp atılmış birtakım entari, bluz, tarihi eşyaların üzerine yuvarlanmıştı. Adam bir aç kurt gibiydi. Bastırmıştı hemencik. Titreyen alev alev sesi, alev

alev soluğuyla, "Ne çıkar şekerim," demişti. "Ne çıkar. Nasıl olsa kız değilmişsin!"

Yerinden deli gibi fırlamak istemişti:

"Ne biliyorsunuz?"

"Ne bildiğime, nereden bildiğime boş verin. Değilsiniz ya."

"Ama ben..."

"Aramızda kalacak, vallahi aramızda!"

Zaten başka türlü de olmayacaktı. Marilin de katlanmış olacaktı bütün bunlara. Demek haber almıştı kız olmadığını? Kimden? Herhalde geveze Ayten'den. Allah kahretsindi, bin kere de tembih etmişti güya. Pis, lanet, meymenetsiz kız!

Sonra kalkmışlardı.

Adam boşalmış, yatışmış bir ağırbaşlılıkla, "Harikulade," demişti. "Gerçekten harikuladesiniz!"

Yerlere geçmişti.

Gözlerinin yaşını ellerinin bembeyaz, yumuşacık tersleriyle silivermişti. Ağlamıyordu artık. Kızıyordu. Kime? Belki herkese, belki de hiç kimseye!

Reşat'tan sonra bu adamla olan ilinti bir hayli sürmüştü. Film bir türlü çevrilmiyor, çevrilemiyordu. Bir süre sonra, "Şekerim, yüz, yüz elli bin liralık iş bu. Kolay mı?" karşılığını alıyordu. Bir zaman da uygun senaryo bulamadığı üzerinde durdu. Ama her seferinde de alıp alıp Levent'e götürüyor, aksesuar odasında değil, banyoda buluşuyorlardı. Gün geldi, adam bıktı mı, yoksa başına bir bela açılmasından mı korktu: "Bir zaman gelme bana, ben sana haber yollarım!" dedi.

Balon ortalardan silinmiş, yerini Makas almıştı:

"Boş ver Balon'a da, Balon'un adamına da. Onlarda iş yok. Ben seni bizim patrona götüreyim de bak, gör ne adam!"

O günlerde Ayten, annesiyle babasının korkunç bir haberini getirdi:

"Annem diyor ki, Reşat her şeyi öğrenmiş. Buraya gelmeyecek artık. O başının çaresine baksın!"

Ayten buz gibiydi, genç kızın gözyaşları önünde.

"Peki ama Ayten, şekerim. Nereye gidebilirim?"

"Valla hiç bilmiyorum. Babam anneme söylemiş, annem de..."

"Demek beni kovuyorsunuz?"

"Yanlış anlama. Ben değil, annemle babam! Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Ama annemle babam, kardeş, karşı gelemem ya!"

Elinde valizi, ağlayarak evi terk etmişti.

Yolda Ayten'in babası rastlamış, hayretler içinde durmuştu:

"Nereye Nuran?"

Adamın suratına küsmüştü adeta:

"Utanmadan soruyorsunuz bir de, değil mi? Hem kovdurun hem de... Geceleri odama, yatağıma geldiğinizi, aman karım duymasın diye yalvararak sırnaştığınızı, ayaklarımı öptüğünüzü..."

"Nuran!"

"Evet evet... Bütün bunları açmadım karınıza da, kızınıza da!"

"Peki ama şekerim, benim hiçbir şeyden haberim yoktu ki!"

"Nasıl olur? Siz karınıza söylemişsiniz, karınız kızınıza, kızınız da bana!"

"Yalan. Vallahi de yalan, billahi de. Karı yanımda mızırdandı birkaç sefer ama ben ona böyle böyle demedim!"

"Neyse canım, zaten mecbur değilsiniz..."

"Nuran!"

"Reşat nerde?"

"Bilmiyorum."

"Arkadaşınız değil mi?"

"Evet ama bana kalırsa boş ver ona. Arama hiç."

"Neden?"

"Prodüktörle düşüp kalktıklarınızı işitmiş!"

"Yaa!"

"Evet."

"Kimden işitmiş acaba?"

"Böyle şeyler uzun zaman gizli kalmaz. Sen şimdi boş ver Reşat'a meşata da, gel, birlikte yaşayalım!"

"Vay vay vay. Karınız? Muhterem kızınız ya?"

"Canım, sana ayrı bir ev tutarım!"

Suratına tükürür gibi:

"Bana tutacağınız evin parasıyla kızınıza ayakkabı, elbise, bilhassa bilhassa külot filan alın!"

Çekip yürümüştü. Çok memnundu bu çekip yürüyüşten. Daha Yeşilçam Sokağı'na yeni yeni gidip geldiği sıralardı. Geceleri Reşat yan çizmeye başlamıştı. Bir gece, hiç unutmuyor, kapı hafif hafif tırmalanmış, sonra itip biri girmişti içeriye. Reşat sanarak aldırış etmemişti. Çünkü geç vakit geliyor, yanındaki yedek anahtarla kapıyı açıyordu.

Reşat sanmış, aldırmamıştı ama Reşat olsa odaya serbestçe girer, elektriği yakar, soyunur, pijamalarını giyinir, sonra da lambayı söndürüp yanına uzanırdı. Bu, hiç öyle yapmamış, ayaklarının uçlarına basarak, bir hırsız gibi yaklaşmıştı yatağına. Aldırmamıştı. İşi anladığı hâlde gülmüştü usullacık. Adam don paça, yatağa iyice yaklaşmış, beklemişti. Kalbinin atışlarını duyuyordu Nuran nerdeyse.

Elini uzatmıştı ilkin, ayağına. Buz gibi el, titriyor olmalıydı, önce parmağıyla dokunmuştu, tepki görmeyince, avucunun içiyle bastırmış, daha sonra ayağı tutmuş, bir zaman öyle beklemişti. Gene tepki görmeyince de ateş gibi yanan dudaklarıyla ayağı öpmüş, ardından üst üste öpmüş, sonra da ihtiyatı, çekinmeyi filan bırakıp elini ayaktan bacağa, daha da yukarılara kaydırmıştı, işte tam zamanında oturuvermişti yatakta:

"Kim o?"

Korkudan buz gibi bir ses:

"Sus Nuran, yabancı değil!"

"Ne istiyorsunuz? Çekin elinizi, rica ederim..."

"Nuran, Nurancığım, canım, bir tanem. Dayanamadım. N'olursun bağırma, acı bana. Vallahi kaç zamandır..."

"Bende gözünüz var, öyle mi? Derhal, derhal terk edin odamı. Vallahi kıyametleri koparır, karınıza seslenirim!"

Elini çekmiş, ayakta dimdik:

"Peki ama, ne çıkar sanki? Reşat'la aranızda nikâh yok ki!"

"Sizi alakadar etmez, lütfen çekilin buradan!"

"Nuran!"

"Çekilin diyorum!"

"..."

"..."

Ama asıl müthişi, Yıldız Parkı'nda geçmişti: Ayten'in babasının yanından nefretle ayrıldıktan sonra Yeşilçam Sokağı'na gelmiş, Balon'la karşılaşmıştı birden.

"Yahu nerdesin?" demişti Balon.

Şaşmıştı:

"Ben mi? Buradayım işte!"

Balon, çevrenin sululuğuna boş verip, sesini kısarak:

"Patron seni bekliyor. Yıldız Parkı'na gideceğiz!"

"Ne var Yıldız Parkı'nda?"

"Filmin dış sahneleri çekiliyor!"

Sevinçle takılmıştı Balon'un ardına. Yıldız Parkı'na gelmişlerdi. "Yıldız Parkı," diyordu Balon. Şimdi anladığına göre, mahsustan böyle söylemiş, yalan atmıştı. Demek polise filan şikâyet etse de, "Beni Yıldız Parkı'na götürdüler!" dese. Yıldız Parkı diye başka yerleri göstersin, iddiasını ispatlayamasın diye...

Kalın bedenli, yüksek ağaçların arasında bir zaman ilerlemişler, sonra sağda solda birtakım ıslıklar, daha sonra hiç tanımadığı bıçkın birtakım külhanbeyleri yollarına çıkıvermişlerdi. Balon yalvarmaya başlamış, içlerinden kalın siyah bıyıklı, sarhoş biri, Balon'u bir tokatta yıkmış, Balon kaçmış, genç kızı belki de sekiz, on canavarın arasında bırakmıştı.

Ağlamak, yalvarmak... Bileğinden sertçe çekilmişti bir koruluğa. Direnmiş, boğuşmak istemiş, boyuna da, "Vallahi davacı olacağım, polise şikâyet edeceğim sizi, hapishanelere atılacaksınız..." demişse de, aldığı karşılık hiç değişmemişti:

"Ne olur? Muayeneye sevk ederler seni, ondan sonra da..."

"Genelevler!" demişti bir başkası.

"O..... olursun kız!"

Ağlamak, yalvarmak, o biçim kadınlardan olmadığını söylemek, ağabeyi, bilhassa hasta annesini ileri sürmek... Hiç, hiçbiri para etmemiş, önce biri, sonra ikincisi, daha sonraları da üç, dört, beş... sekizincisi, onuncusu.

İçlerinden biri, galiba onuncusu, hiçbir şey yapmamış, acımıştı kıza. Hatta hepsi işlerini bitirip gittikten sonra geride kalmış, kızın ayağa kalkmasına yardım etmiş, onu bir muhallebiciye götürüp çorba, pilav, yoğurtla karnını doyurmuş, sonra da, "Seni bizim Osman Ağabey'e götüreceğim. Pavyonları var. Çabucak dansöz olur, bu hayattan kurtulursun!" demişti.

Gerçekten mert bir delikanlıya benziyordu. Elini bile sürmemişti ötekiler gibi. Derdini, başından geçenleri dinlemiş, kendini öldürmek isteyişine engel olmuştu.

Sonraları da Arap Osman'ın pavyonu. Kadın yapılı bir gençten günlerce raks dersleri, sonunda da...

***

Pencereden baktı. Soyundu, gece lambasını yakıp yatağına girdi. Girdi ama gene ağabeyi! Bir gün, herhangi bir yerde karşılaşacak olurlarsa ne cevap verecekti? Annesi? Annesi ya? Acaba o da ağabeyiyle birlikte mi gelmişti İstanbul'a? Heyecanlandı. Olabilirdi. Çamaşırcılıksa burda da vardı o. Hem de daha fazlası, çok daha fazla parayla!

Ne zaman uykuya geçtiğinin farkına bile varmadı!

13

Günler, sonra haftalar geçti.

İhsan'la Nermin'in aşkları gün geçtikçe ilerliyor, gün geçtikçe ateş bacayı biraz daha sarıyordu. Sık sık buluşuyor, İstanbul'un gerçekten güzel manzaraları içinde masum ama tatlı tatlı sevişiyorlardı.

Bu arada gelecek mutlu günleri üzerine de bol bol konuşuyorlardı: Gideceklerdi günün birinde buralardan. Tepeleri dumanlı dağların arasındaki köye gidecekler, büyük şehirlerin zehirlenmiş havasından kurtulacaklardı. Nermin'in annesini de alacaklardı birlikte. Bunu kafasına takan kadın için de ideal olmuştu o köy. Kocasına ihanetinin cezasını fazlasıyla çekmiş bu kadın, gece gündüz dua ediyor, kızıyla deli gibi sevişen adamın kız kardeşini bir an önce bulması için yalvarıyordu.

Şayet bulursa, bir gün dört kişi trene atlayıp savuşacaklardı. İhsan'ın hasretle anlattığı gibi, iki günlük tren yolculuğundan sonra, mor dağlarla çevrili küçücük dağ istasyonunda inecekler, eşek ya da katırlarla yollarına koyulacaklar, birkaç saat sonra da gönüllerinde alev alev yanan köye varacaklardı. Nermin, "Giderken üvey babamı da, çetesini de polise haber verelim!" diyordu. "Vermeyecek olursak, ne yapar yapar, bizi bulur. Ondan sonrasını düşünmek bile istemiyorum!"

Annesi de aynı kanıdaydı ama, şimdilik bunu aklından geçirmek bile istemiyor, korkuyordu. Hatta kızının pervasızca atıp tutmalarını hiç beğenmiyor, o konuşurken kadıncağız, bir duyanın olabileceği korkusuyla, çevresini kontrol ediyordu:

"Allah aşkına yavaş söyle Nermin!"

Bütün mesele, İhsan'ın kız kardeşini bulmasındaydı!

***

O gece de, başka geceler gibi, elleri pantolon ceplerinde, Taksim'e doğru ağır ağır yürüyordu. Aklına sigara içmek geldi.

Pantolon cebinden çıkardığı Birinci paketinden bir sigara yaktı. Dehşetli bir sıkıntı vardı içinde. Ne olacaktı bunun sonu? Kız kardeşini ne zaman, nerede, ne hâlde bulacaktı? Reşat ile beraber miydi?.. Yoksa hergele başından atıp kızın kötü yola düşmesine mi sebep olmuştu?

Kötü yol!

Aklından Abanoz, Yüksekkaldırım genelevleri geçti. Titredi. Şayet böyle bir şeyle karşılaşırsa... Ne yapardı? Çekip vurur muydu kızı? Vurdu, neyi çözümleyecekti bu? Kardeşinin felaketine sebep olan adamın kılına bile dokunamayacak, bütün suçu etekleri biraz havalı, kanı biraz aşırı oynak, ağzı süt kokan bir kızcağızı... "Hayır hayır," diye geçirdi. "Öldüremem onu. Ne kadar kötü olursa olsun, öldüremem. Annem bana öldür diye değil, arasın, bulsun, kanadının altına alsın diye vasiyet etmiş. Öldüremem!"

Sigarasından aldığı ağız dolusu dumanı havaya sıkıntıyla üfledi. İstiklal Caddesi gene hayli kalabalıktı. Dolmuşlar, taksiler, tramvay, otobüsler. Tramvaylar tellerde mavi şimşekler çaktırıyorlardı. Bakıyor, görmüyordu bütün bunları. Zihni kız kardeşinde, hep kız kardeşindeydi. Bulmalıydı onu, bulacaktı!

Taksim'e kadar uzandı. Durdu. Atatürk Anıtı, daha gerilerde İnönü Gezisi. Renk renk tuvaletleriyle bir taksi dolusu bar kızı geçti önünden. Bu ona gene kız kardeşini, kız kardeşinin bara düşmüş olup olmayacağını hatırlattı. Fakat ihtimal vermedi. Kim bilir, belki de bara, yahut geneleve düşmemiş de, metres gitmişti birisiyle. Metres!

Yüzü nefretle buruştu.

Metresliğin genelev kadınlığından pek de farklı yanı var mıydı? Onca metres, bar kızı, dansöz hemen hemen aynı şeylerdi.

Peki ne o, ne bu, ne de şu. Bu kız namuslu birisiyle, Allah'ın emri, peygamberin kavli üzere evlenmiş olamaz mıydı?

Birden ferahladı. Niçin olmasın? Pekâlâ da olabilirdi. Evle-

nir, aklını başına toplar, evi, evinin tencere, sahanlarıyla meşgul, hanım hanımcık bir kadın olurdu pekâlâ. Hani böyle oluverse...

İçinde sanki bir lamba kısıldı. Nerde? Böyle bir şey olsa, neden mektupla bildirmesin? Ama bu fikrinden çabuk caydı: Bildirmediğini nereden çıkarıyor? Belki de memlekete, annesini sağ bilerek bildirmiş olabilirdi!

Sigarasından üst üste duman aldı.

Solundaki yarı karanlık sokakta birden tokatlanan bir kadın çığlığı:

"Aaaay, imdaaat, imdaaaat!!!"

Önce zınk, durdu. Sonra elindeki sigarayı atıp sokağa kurşun gibi daldı. Bu yarı karanlık sokak, aşağıdaki Tarlabaşı Caddesi'ne hafif bir meyille inen ara sokaklardan biriydi. Bacaklarının olanca gücüyle koşmaya başladı. Ardında da başka koşanlar. Pencerelerde hemen başlar belirmişti.

"İmdaaat, namussuz alçak, imdaaat!!"

Doludizgin koşmakta olan İhsan'ın içinde tuhaf bir ürperme oldu. Bu ses, bu acı acı haykıran ses, yabancı değil dese. Dese ama kim? Ne? Kimin sesi olabilirdi?

"İmdaaat, imdaaat!!!"

Kapısında maskelenmiş pembe, mavi, sarı ışıkların hafifçe yandığı bir pavyon önündeydi dövülen kadın. İhsan hızla gitti, soluk soluğa durdu. Başkalarıyla birlikte araya girecekti, ağlayan, haykıran kadının sesi:

"Ağabeyciğim, ağabeyciğim, canım ağabeyciğim, kurtar beni!"

Nee, Nuran mıydı bu? Kız kardeşi ha? Şimşek hızıyla adama baktı, gördü. Onu gökte ararken yerde bulmuştu. Üzerine bir atmaca gibi atladı, bir yumruk, bir yumruk daha:

"Rezil!"

"İhsan!"

"Evet evet, benim. Eşşoğlu eşek seni!"

"Ama İhsan, bir dakika İhsan!"

"..."
"..."

İhsan'ın gözü dönmüştü. Ne söylenenleri duyuyor, ne de çevreyi görüyordu. Beyazlar içindeki kız kardeşinin çığlıkları arasında eski arkadaşı Reşat'ın ağzını burnunu yumruklarıyla kırıyor, kan içinde bırakıyordu ki, araya girenler... Reşat bir ara yakasını kurtarıp bacaklarının olanca hızıyla kaçmaya başladı. İhsan'ı kalabalık önlemeseydi yetişecek, onu, o aylardır kin beslediği adamı belki de öldürecekti. Ama önlediler. Gidemedi:

"Bırakın, Allah aşkına bırakın!"

Çevre laf anlamıyordu:

"Yeter. Tadında bırak delikanlı!.."

"Ağzını burnunu kırdın bütün, yeter!"

"Öfkeyle kalkan, zararla oturur..."

Fakat hırsını yenemiyordu. Ağlayarak anlatmaya başladı:

"Bilmiyorsunuz, ah bilmiyorsunuz. Gel buraya kız!"

Nuran beyaz tuvaleti içinde titriyordu. Ağabeyine korkuyla sokuldu:

"Ağabeyciğim, kıyma bana. Vallahi kandırdı beni, billahi kandırdı!"

İhsan sertti, gözyaşlarını iri yumruğunun tersiyle sildi:

"Bu benim kız kardeşim... Baştan çıkardı, anasının dizinin dibinden alıp buralara getirdi. Bara düşürdü. Siz benim yerimde olsanız ne yapardınız?"

Kalabalıkta hak veren homurtular:

"Allah Allah!"

"Tuuuu..."

"En yakın arkadaşıymış güya..."

"Dünya azdı, vallahi azdı!"

"Arkadaş markadaş. Bu zamanda..."

"Doğru."

İhsan kardeşini bileğinden hınçla tutup çekerken, bar sahibi Arap Osman hırsla geldi, İhsan'ın yolunu kesti:

"Karıyı nereye götürüyorsun be?"

İhsan durdu:

"Karı kim?"

"O işte!"

"Sana ne?"

"Ben onun patronuyum!"

"Ben de ağabeyiyim!"

Arap Osman bütün kopuk, bütün külhanbeyliğine rağmen, gerilemek zorunda kaldı. İhsan da fazla uzatmadı, kız kardeşini bileğinden çekerek Tarlabaşı'na indirdi.

"Nerde oturuyorsun?"

Nuran zangır zangır titreyerek, "Bu cadde üzerindeki apartmanlardan birinde pansiyonerim," dedi.

"Birisiyle mi yaşıyorsun?"

"Hayır."

"Ya?"

"Yalnızım, tek başıma..."

"İyi ya. Gidelim!"

Nuran'ın pansiyonuna gelinceye kadar konuşmadılar.

Pansiyondan girdiler. Nuran alışkın elle düğmeyi buldu, elektriği yaktı. Bol ışık İhsan'ın birden gözlerini kamaştırmıştı. Nuran kapıyı yavaşça örterek kurbanlık koyun gibi, ağabeyinin karşısına geçti. Artık dövse de, sövse de, bıçağını, tabancasını çekip vursa da razıydı.

"Bu hâlini beğeniyor musun?" dedi.

Nuran, ağabeyinin ayaklarına kapanarak, "Vur, öldür beni ağabey," dedi. "Kanım sana helal olsun!"

İhsan ayağıyla itti:

"Seni Allah vurmuş kızım. Ben ne diye elimi kana boyayayım? Kalk, kalk da konuşalım..."

Nuran ölümden kurtulmuştu. Ayağa kalktı. Başı önünde, ağabeyinin sorularına karşılık vermeye başladı:

"Bu hâlini beğeniyor musun?" diye tekrarladı İhsan.

"Hayır," dedi Nuran?

"Pişman mısın?"

"Hem de nasıl!"

"Memlekete dönmek ister misin?"

"Anneme karşı yüzüm yok ki..."

İhsan'ın gırtlağına birden bir şeyler tıkandı:

"Annen," dedi. "Annemiz. Zavallı anneciğim..."

Nuran telaşla ağabeyine baktı:

"Zavallı mı?"

"Evet."

"Niçin?"

"Senin yüzünden..."

"Yoksa annem?"

"Annem artık bir daha dönülmez yolculuğa çıktı. İftihar et. Senin yüzünden, senin yüzünden kahpe!"

Nuran hıçkırıklar içinde sedire kapandı. Ölmüştü demek annesi? Hem de onun yüzünden... Şimdi ne yapacaktı? Bir insanın, hem de insanların en iyisinin ölümüne sebep olmanın azabından nasıl kurtulacaktı?

"Ağlama," dedi İhsan. "Üç gün önce, beş gün sonra... Hepimizin gideceği yer orası. Fakat hayatı boyunca hep bizim için çalışıp didinmiş bir anneye, evlatlık vazifemizin binde birini yapamadan..."

"Zavallı anneciğim, ah zavallı anneciğim benim..."

"Geçti. Bundan sonra aklını başına topla da..."

"Toplayacağım. Göreceksin..."

"Önce şu bar işi üst başını çıkar!"

"Peki ağabeyciğim."

Gerçekten nefret ederek, beyaz tuvaletini sırtından atıp valizine gitti. Memleketten getirdiği entarileri oradaydı. Onları birer hatıra olarak saklamak için elden çıkarmamıştı.

Çeyrek saat içinde bar kızı, konsomatris Jale gitmiş, yerine

sakin, uslu taşra kızı gelip oturmuştu. Ağabeyinin karşısında, eskiden, çok eskiden olduğunca kardeş kardeş konuşuyordu.

"Demek beni kanadının altına almanı vasiyet etmiş?"

"Evet."

"Çok aradın mı beni?"

"Çok."

"Ben bir gün sana rastladım!"

"Nerde?"

"Bizim pavyonda. Müteahhitin karısıyla gelmiştiniz. Hani maskeli bir dansöz çıkmıştı ya?"

"Eee??"

"Bendim işte o!"

İhsan kızdı:

"Niçin kendini göstermedin? Bana neden haber yollamadın?"

"Nasıl yollayabilirdim? Korkuyordum. Sahi, müteahhitin karısı ne geziyor burada?"

İhsan bir sigara yaktı:

"Reşat'ı arıyor!" dedi.

"Niçin?"

"Kadını kafese sokup paralarını almış, sonra da kocasına yalan atmış..."

Her şeyi uzun uzun anlattı. Nuran öyle iğrenmişti ki Reşat'tan:

"Benim onun için iğrenç demem neye yarar? O ne kadar alçak ruhlu, iğrençse, ona aldananın da öyle olması lazım. Peki ağabey, müteahhitin karısı bir gün senin gibi karşılaşırsa?"

"Bilmiyorum ne olur..."

"Arıyor demek?"

"Hem de nasıl!"

"Ağabeyciğim?"

"Söyle."

"Beni affedecek misin?"

"Bilmiyorum."

"Canım ağabeyciğim, bu dünyada benim senden, senin benden başka kimimiz kaldı?"

"Doğru ama, sen kirlendin, kirlisin!"

"Haklısın ağabey. Fakat söz veriyorum, bundan sonra senin sözünden çıkmayacağım. Sen öl, de, vallahi de billahi de öleceğim!"

"Ben öl demem. Yaşamanı, insan gibi namuslu yaşamanı istiyorum senden. Zaten memlekete gidecek değiliz artık..."

Nuran heyecanla:

"Yaa?"

"Uzaklara, çok uzaklara!"

"Neresi oralar?"

"Dağlar arasında bir köy. Şirin, şipşirin bir köy!"

"Gidelim ağabey. Sen nereye dersen ben de ardında!"

"Yalnız gitmeyeceğiz..."

"Bizden başkası da mı var?"

"Başkaları da..."

"Kim onlar?"

"Karımla kaynanam!"

Nuran ayağa fırladı:

"Karınla kaynanan! Burada mı bunlar?"

"Evet?"

"Beni onlarla tanıştırsana!"

***

Nermin de, annesi de uykudaydılar. Hem de Şoför Reşat'ın kanlı üstü başı, kırılmış, ağzı burnuyla kendini apartmana atıp yedek anahtarla kapıyı açıp gizlendiği sıra. Elleri pantolon ceplerinde, elektriği yakmadan, köşeden köşeye gidip geliyor, uğursuz rastlantıyı düşünüyordu: Korktuğuna uğramıştı işte. Ne diye pavyona gitmiş, "çirkef karı"ya rastlamıştı. Rastlaşmayacaklarını tahmin etmişti güya. Yarın akşamki iş için, patronu Os-

man'dan talimat almaya gitmişti. Sahi Nuran ne diye erken gelmişti? İki saat önce... Belki de para lazım olmuştu... Fakat ölümden zor kurtarmıştı tatlı canını. Ne sert yumrukları vardı hergelenin!

Çenesini yokladı.

Sert, insafsız, değdiği yerden ses getiren yumruklar!

Esnedi. Yaşaran gözlerini ellerinin tersiyle sildi. Bir sigara içse miydi acaba?

Birden kafasında şimşek çaktı:

"Ulan dur be!" dedi kendi kendine. "Saat kaç?"

Fosforlu bilek saatine baktı: On biri geçiyordu. Yeni akşam sayılırdı daha. Elinin yüzünün, üstünün başının kanına gelince... "Adam sen de!" diye geçirdi. "Karı yabancım mı? Kavga ettim derim. Hazır elimi yüzümü yıkarım. Bir iki saat sonra çıkarım yukarı!"

Karyolanın altından ip kangalını aldı, pencereye sıkıca bağladı her zamanki gibi... Böyle yapıyordu, ipi pencereye bağlıyor, aşağıya sarkıp kadının balkonuna iniyor, balkondan içeri...

Hiç vakit geçirmedi. Her zamanki gibi alt katın balkonuna sarktı. İki dakika sonra ayakları, sarışın Semra'nın balkonuna değdi. İpi öylece bırakıp balkon kapısına gitti. Aralıktı. Semra bu kapıyı sırf Reşat istediği saat, istediği anda genç kadının yanına gelebilmesi için aralık bırakıyordu.

Mutfağa girdi. Mutfağın karmakarışık yiyecek kokusu birden açlığını hatırlattı. Sahi, Semra'nın yiyecek bir şeyleri var mıydı acaba?

Elektriği yaktı.

Teldolap, teldolapta birtakım tabaklar. Tabaklarda zeytinyağlı yaprak dolması, beyazpeynir, bir köşede yoğurt, kocaman bir kaşarpeyniri. Rakının yerini biliyordu. Gitti, açtı dolabı. Tamam. Kocaman bir Yeni Rakı şişesi... Yarısı içilmiş. Önceki akşam aldırmıştı kadına. Yarısını birlikte içmişler, yarısını da başka güne bırakmışlardı. Şişeyi de çıkardı. Tam ellerini yıkayacaktı ki,

lavabonun aynasında kendini gördü. Yüzü, kurumuş kan lekeleri içindeydi. Sahi, her şeyden önce elini yüzünü yıkamalıydı. Sabun, lavaboda tazyikle fışkıran suyun sesi. Bu mutfak ne dışarıdan, ne de içeriden görülemeyecek biçimdeydi. Yani dışarıdan komşular göremezlerdi mutfakta kimin olduğunu, ne yaptığını.

Elinin yüzünün kanlarını bol su, bol sabunla güzelce yıkadı. Kurumuş kanları temizlemişti ama, dudağının şişi, burnunun ezilmişliğini nasıl giderecekti?

Omuz silkti: "Adaam sen de. Sorarsa, kavga ettim derim!"

Sanki birden karşısına Semra dikilivermiş gibi, "Hiç şekerim," dedi.

"Hergelenin biriyle kavga ettim!"

Sonra Semra'nın kaba tüylü, tertemiz havlusuna yüzünü gömerek sıkı sıkı kuruladı.

Tam kadehe rakısını koyarken, uykulu gözleri, yüklü göğsüyle Semra mutfak kapısında, kedi sessizliği içinde beliriverdi:

"Kolay gelsin!"

Bayağı korktu birden. Şiş dudakları, ezik burnuyla çirkin çirkin güldü:

"Eyvallah şekerim."

"Acıktın mı?"

"Soruyor musun?"

Sarışın kadın tül inceliğindeki geceliğinin içinde besili bir balık kımıldanışıyla yanına geldi, saçlarını okşarken sordu:

"Nedir yüzünün hâli?"

Kadehini tepesine dikti:

"Sorma!"

"Sordum gitti. Sahi ne?"

Önce beyazpeynir, sonra ekmek çiğnerken, "Ehemmiyetsiz," dedi.

"Kavga mı ettin?"

"Evet!"

"Kiminle?"

"Memlekette hergele mi ararsın? İtin birine içerledim. Kafamı kızdırdı. Berbatını çıkarırken, ondan da iki yumruk hediye aldık. Mesele bu. Bırak şimdi sen onu bunu, ne diye içmiyorsun?"

Kadın içini çekti:

"Vakit çok geç..."

"Yani?"

"Yanisi, Panayotu, içmesem daha iyi!"

"Dalga mı geçiyorsun, kayarto!"

Bayılıyordu genç adamın bu şakalarına. Uzattı kadehi, hoşlandığı, hem de çok hoşlandığı hovardasının elinden içti.

"Meze?"

"Pardon!"

Çatalıyla kocaman bir peynir parçası aldı, uzattı.

"Otur dizime."

Oturdu genç kadın, çıplak kolunu genç adamın boynuna doladı:

"Ne diye kavga edersin itle köpekle bilmem ki!"

"Boş ver," dedi Reşat. "Ne olmuş?"

"Çirkinleşmişsin ayol!"

"Benden nefret mi ediyorsun yoksa?"

Genç kadının aklı gitti:

"İhtimal verir misin?"

"Bilmem? Hani hiç çekinmeden haber ver de..."

"E?"

"Başımın çaresine bakayım!"

Bütün bunlar laftı. Değil dudağı şişmiş, burnu ezilmiş, suratı tanınmaz derecede çirkinleşse bile vız gelirdi. Seviyordu onu, sevecekti!

Kadehler kadehleri kovaladı. Mezcler. Kafalar iyice tutulmuş, damarlardaki kanlar kurşun hızıyla dönmeye başlamıştı. Zaten yarımlık rakı da son bulmuştu.

Reşat, "Şimdi?" dedi.

Kadın boynuna sarılarak etli, dolgun dudaklarını uzattı:

"Öp beni!"

"Acele etme."

Kadın adeta tehditle:

"Öp diyorum!"

"Öpmezsem?"

"Öldürürüm seni, kaşar?"

Reşat da kadının bu çapkın, bu argo dolu sözlerine bitiyordu. Her zaman içerler, kadın hemencecik sarhoş olur. Adama sarılır. Adam da mahsustan işi yokuşa sürerek kadını kızdırır, sövdürüp saydırırdı.

Gene öyle, "Öldür hadi," dedi.

"Reşat, çıldırtma beni, öp diyorum!"

"Ağzını yıka, dişlerini fırçala öyle!"

"Benden iğreniyor musun?"

"Ağzının bulaşığından, senden değil!"

"Reşat!"

"Ne var?"

Adamı omuzlarından tutup şiddetle sarstı:

"Ne varmış. Hergele. Canım desene, yavrum desene, bir tanem desene!"

"Değilsin ki!"

"Neee?"

"Değilsin!"

Genç kadın, ateş saçan gözleriyle genç adamın dizinden yere atlayıp yumruklarını beline dayadı:

"Değil miyim?"

Reşat katıla katıla güldükten sonra, "Değilsin," dedi.

Kadının şakası yoktu. Mutfak, mutfaktaki döşeme, tavan, teldolap, lavabo, masa, iskemle, iskemleler, raflarda tabaklar, çanak çömlek tepesinde fırıl fırıl dönüyordu. İçtiği zaman kendini bilmeyecek derecede çılgınlaşması, hemencecik kavga çıkarıp saç baş yolması yüzünden hiçbir bar ya da pavyonda uzun zaman

dikiş tutturamıyordu. Ayık zamanlarında şen, şakacı, yardımsever olmasına, yapılan ima ya da hakaretlere şaşılacak bir sabırla dayanmasına karşılık, içtiği zaman bütün o dayandığı şeyleri de dışa kusuyordu.

Reşat'ın şakadan, "Değilsin!"i, gene tepki yaratmıştı içinde. Ağlayacak kadar hırslı, vahşiliğinin son kertesine gelmiş yırtıcı bir dişi kaplan gibi, belinde yumruklarıyla bakıyordu.

Reşat, kadının bu hâline birden dikkat ederek kalktı, yanına gitti:

"Canım benim," dedi. "Bu hâlinle o kadar güzelsin ki!"

Genç kadın, genç adamın uzanan eline sertçe vurdu:

"Gelme, çek elini!"

İşin şakası olmadığını anlamıştı:

"Semra," dedi. "Yavrum!"

"Ben senin yavrun filan değilim. Ben madem canın, sevgilin, bir tanen değilim, o hâlde canın, sevgilin, bir tanen kimse git onun yanına!"

Reşat gene de bir hamlede kucaklayıp çırpınmasına, genç adamın başını, sırtını yumruklamasına rağmen, omuzuna alıp mutfaktan çıkardı. Mutfak lambası açık kalmıştı ama Reşat'ın böyle ufak şeyleri görecek zamanı mıydı?

Koridor, sofa, sonra yatak odası...

Kırmızı bir gece lambası, geniş karyolalı ufacık yatak odasını pembe pembe aydınlatıyordu. Kadını, beyaz, temiz örtülerin pembeliğine attı. Savrulan kısacık eteklerin altında birer soru işareti gibi kıvrılıp açılan, genç adama arada savrulan tombul bacaklar!

"İstemiyorum, istemiyorum. Git, istemiyorum işte!"

"Semra, Semracığım. Yavrum. Şaka yaptım, vallahi şaka!"

Küçücük topuklu, ufacık, bembeyaz bir tekme!

Reşat geriledi, sonra bütün direnilerini kırarak kadını kucakladı. Artık ne tekme, ne kıvranma, ne de, "İstemiyorum, istemiyorum!"lar.

***

Genç kadın, odadan çıkmak üzere olan genç adamın ardından, "Şekerim," dedi. "Mutfağın lambasını söndürüver olmaz mı?"

Reşat, hafifçe sarhoş, mutfağın lambasını söndürüp sokak kapısından çıkarken, bilek saati gecenin üçünü gösteriyordu. Her zaman böyle, iple aşağı balkona sarkar, kalacağı kadar kalır, sonra Semra'nın sokak kapısından çıkıp patronunun apartmanı kapısından girer, odasına kapanır, ipi de çekerdi. Gene öyle yapacaktı. Tam patronunun oturduğu apartmanın kapısına gelmişti ki, gecenin saat üç sessizliğini homurtusuyla yırtan bir araba hızla geldi, kuvvetli farlarıyla durdu: Patronu Osman'dı.

"Nerden ulan bu saatte?"

Reşat güldü. Patron anlamıştı:

"Sarı karıdan mı? Malum. Sen bir gün karı yoluna gebereceksin ya, bakalım ne zaman!"

Reşat aldırmadı. Hemen her an, her vesileyle patronundan böyle şeyler işitmeye alışkındı.

Asansöre girdikleri zaman, asansörün turuncu ışığında Reşat'ın şiş dudağı, ezik burnuna dikkat ederek, birden kaç vakittir korkuyla beklediği Nuran'ın ağabeyini hatırlayarak, "Ne yapacaksın şimdi?" dedi.

Reşat da hemen anlamıştı ne demek istediğini, "Hiç," diye omuz silkti.

"Nasıl hiç? Herif çok sıkı; suratından, burnundan belli!"

"Boş ver."

"Ya izini bulursa?"

"Nasıl bulur?"

"Seni pavyon kapısında nasıl bulduysa!"

"Bakma. Ben o saatte kızın pavyona geleceğini tahmin etmemiştim."

"Gene böyle, hiç tahmin edemediğin bir aksi tesadüf olursa?"

"Patronumun canı sağ olsun!"

Osman memnun, güldü. Gene de, "Can sağlığıyla bitmiyor!" dedi. "Sen tedbiri elden bırakma!"

Asansör istedikleri kata gelmişti. Durdu. Çıktılar. Patron cebinden anahtarını çıkarıp kat kapısını açtı, girip kapattılar. Ortalık sessizdi. Reşat'ın barındığı odaya girdiler.

Patron, "İp pencerede mi?" dedi.

Reşat unutmuştu bile:

"Pencerede..."

Koştu, gitti aldı.

Patron el fenerini adamının yüzüne tuttu. Yüzünün şiş ve eziklerini uzun uzun gözden geçirdikten sonra, "Yarın işe çıkma," dedi.

"Ne yapayım ya?"

Adam gitti, odanın salona bakan penceresinin kalın tül perdelerini çekti:

"İçeride yat!"

Reşat'ın aklı gitti:

"Bütün gün mü?"

"Hiç olmazsa yarın, akşama kadar!"

Reşat şöyle bir düşündü: "Saat şu anda sabahın dördüne geliyor. Yattım, uykuya geçtim diyene kadar beş. Yani sabah. Uykuya geçsem, en azından sekiz saat, belki de on saat uyurum. Mesele yok. Akşamı bulurum... Akşam ve yarına Allah kerim!"

Patron, genç adamı uzun uzun gözden geçirdikten sonra, "Fazla düşündün," dedi.

Reşat sanki uykudan uyandı:

"Yok canım, tamam. Bu suratla nereye çıkacağım. Peki, iş? Benim yerime kimi alacaksınız?"

"Orasını düşünme. Haydi Allah rahatlık versin!"

Kapıyı çekti, çıktı.

Reşat kapıyı içerden kilitledi, karyolasına olduğu gibi, sırtüstü uzandı. Uykusuzluk, yorgunluktan gözleri yanıyordu. Amma

da hareketli bir gece geçirmişti! Fakat asıl mühimi, İhsan "kenefi"nin İstanbul'a kadar uzanmasıydı. Kız kardeşini de bulduğuna göre, ya alır cehennem olur gider ya da Reşat'ı buluncaya kadar arardı. Arasa bile, milyonda bir ihtimaldi.

Esnedi uzun uzun, ağzını gere gere, gözlerinden yaş gele gele. Uykusu vardı, gözleri yanıyordu ama uyku tutmuyordu bir yandan da. Yumdu gözlerini, yumruklarıyla uzun uzun ovdu, nafile. Anlıyordu gene uyuyamayacağını. Belki geçecekti uykuya ama, kim bilir, belki de sabaha karşı, hiç farkına varmadan!

Kalktı. Çabucak üstünü başını soyunup, pijamalarını giydi, yeniden uzandı. Uyku tutsa da tutmasa da yatmalıydı. Sarı karı adamakıllı yormuştu gene. "... Ulan ne karı be!.." diye geçirdi. "Sakız gibi, sülük gibi yapışıyor. Fakat neme lazım, ateş gibi kadın. Dudakları."

Birden bir başka dudakları hatırladı elinde olmayarak: Müteahhitin ateşli, olgun karısının dudaklarını. Tıpkı tıpkısına birbirine benziyorlardı. Sahi, o karı ne olmuştu acaba? Kocası tekmil mallarını hayır cemiyetlerine hibe etmiş, karıyı sepetlemiş miydi?.. Sepetlediyse ne olmuştu?

Ne zaman, nasıl uykuya geçtiğinin gerçekten de farkına varamadı. Uyku, uykunun karanlık suları sonunda eski anıların düş hâline gelişi.

Beyoğlu'ndan geçiyordu rüyasında. Kalabalık kaldırımları tellerde şimşekler çaktırarak geçen tramvayları, homurtulu otobüsleriyle Beyoğlu işte. Taksim'den Galatasaray'a doğru ağır ağır iniyor kalabalıkla birlikte. Birden o: Müteahhitin, aldatıp paralarını deve yaptığı, sonra da adama haber verip, belki de felaketine sebep olduğu karısı.

"Dur!"

Kadının elinde küçük, avuç içi kadar bir tabanca. Simsiyah, ufacık deliğiyle namluyu gözleri hizasına çevirmiş.

"Beni neden aldattın?"

Şaşırıyor, korkuyor, belinin ortasından soğuk, buz gibi bir terdir boşanıyor.

"Ha? Neden aldattın beni? Niçin felaketime sebep oldun?"

Yalan atıyor:

"Ben olmadım!"

"Kim oldu ya?"

"Şey, İhsan!"

"İhsan mı? O mu haber verdi kocama?"

"O haber verdi!"

Hiçbir şey olmamışçasına, inanıveriyor, giriyor koluna kadının.

Kadın eskiden olduğunca inanıyor. Kalabalığın içinde sarılıveriyor boynuna, dudaklarını uzatıyor. Kalabalık malabalık, boş çeviremiyor. O da uzatıyor. Dudaklar birleşiyor. Birden bakıyor ki, dudakların sahibi müteahhitin karısı değil, sarışın Semra!

"Ulan nerden çıktın sen?"

Semra kıs kıs gülerek, "Bilmiyor musun?" diyor.

"Biliyorum ama, benim kolumdaki şeydi..."

"Kim?"

"Bedia!"

Sarışın Semra öfkeyle kolundan çıkıp yumruklarını beline bir kenar mahalle karısı gibi dayayıveriyor:

"Kimmiş o Bedia bakayım?"

Şaşalıyor:

"Şeyyy..."

"???.."

"Şey canım, anla işte. Hani müteahhitin karısı vardı ya?"

"Ben tanımıyorum. Bana ondan hiç bahsetmedin!"

"Canım, bırak şimdi onu. Sen varsın ve sen bütün kadınlardan başkasın!"

Sarışın Semra boynuna atılıyor. Şimdi de Beyoğlu İstiklal Caddesi'nin kalabalık kaldırımında değil, Semra'nın yatak oda-

sında oturmuş. Birden kapı tekmeyle açılıyor, elinde o ufacık, o avuç içi kadar tabancayla Bedia giriyor:

"Alçak. Söyle bu kadın kim?"

"Peki ama, sen buraya nasıl geldin?"

"Ben Semra'yı tanırım!"

"Nerden?"

"Semra benim çocukluk arkadaşım. Öyle değil mi Semra?"

Sarışın Semra başını sallıyor.

Düş sahneleri, birbiriyle ilintili olarak, bir çağrışım hızıyla değişip duruyordu. Bir yerlerden uçtu. Taksi, taksiler, tren, otobüs, uçak. Bulutların üzerine çıkmıştı uçakla. Mavi gökte püfür püfür. Aşağıdan atılan bir tabanca kurşunu. Kurşun, benzin deposuna isabet etmiş. Yangın ve uçağın binlerce metreden yere düşüşü.

Sıçrayarak uyandığı zaman, gün öğleye doğruydu.

İskemle üzerindeki bilek saatine baktı: On biri geçiyor! Dışarıda ayak sesleri. Kalktı, pencereye gitti. Sıkı sıkıya inik tül perdelerin ardından salona baktı: Nermin'in annesi!

Az sonra Nermin'in billur sesi:

"Anneciğim!"

Kadın, elinde gazete:

"Canım?"

Genç kız incecik geceliğiyle yarı dekolte. Belli ki uykudan yeni kalkmış. Geldi, annesinin kucağına attı kendini. Ana kız sarılıp öpüştüler. Sonra konuşarak salonun arka kısmındaki odalarına geçtiler.

Dışarıya bakan pencerelerde tül perdeler inik olduğundan, oda hafifçe loşluğa bürünmüştü. Genç kız karyolasına yüzükoyun uzandı:

"Hayırdır inşallah de..."

Kadın, kızının yanına gitti, karyolanın kenarına oturdu, kızının saçlarını okşarken, "Hayırdır inşallah!" dedi.

"Öyle güzel bir rüya gördüm ki!"

"Nasıl?"

Kalkıp oturdu karyolada:

"İhsan, kız kardeşini bulmuş. Hep birlikte köye gidiyorduk. Ah anne, nasıl seviniyordum biliyor musun?"

Kadın içini çekti:

"Tahmin ediyorum yavrum. Allah hayırlısıyla o günü göstersе bir sefer... Nermin?"

"Efendim anne?"

"Ben de sizinle beraber miydim?"

"Tabii anneciğim. Rüyada da, gerçekte de bizimle berabersin, bizimle beraber olacaksın. İhsan da tıpkı benim gibi düşünüyor. Seni ne kadar sevdiğimizi bilmiyor musun?"

"Biliyorum yavrum. Sağ olun, var olun!"

Nermin gördüğü düşü anlatmaya koyuldu:

"Neyse, tam trene bindik, tren hareket ederken polis geldi. Bizi tevkif etmek istedi. Bir yandan ben, öte yandan sen, nasıl yalvarıyoruz sorma. Fakat polisin dinlediği yok. Suçlu sizsiniz, illaki sizi tevkif edeceğiz, diye tutturmuş. Derken üvey babam çıkıvermesin mi?"

Anne irkildi:

"Korkarım bu işte bir bit yeniği olmasın..."

"Amaan sen de anneciğim. Rüya. Ne bit yeniği olacakmış?"

Tam bu sırada kapının zili. Anayla kız bir an bakıştılar. Kimdi acaba?

Nermin karyoladan atladı, sırtına pazen sabahlığını aldı, kapıyı açmaya koştu. Açtı kapıyı: İhsan, yanında da hiç tanımadığı bir genç kadın!

İçeri girdiler, İhsan memnun, sevinçten gözleri parlıyordu.

"İşte," dedi. "Nihayet buldum: Kız kardeşim Nuran!"

Birden çılgına dönercesine sevinen Nermin, annesinin bulunduğu odaya avaz avaz koştu:

"Anneciğim müjde, müjde anneciğim!"

Anne merak içindeydi:

"Hayrola?"

"İhsan kız kardeşini bulmuş, getirdi. Gel bak!"

"Sahi mi?"

"Vallahi sahi ha..."

Annesini elinden salona çekti. Yaşlı kadın, kızının ardından sürüklendi. O da sevinç içindeydi. Nuran'la İhsan ayakta dikiliyorlardı. Nermin sevinçten yarı deli, Nuran'ın boynuna sarılıyor, yanaklarını öpüyor, öpüyordu.

"Ah kardeşim, canım kardeşim!"

Öylesine bir mutluluk içindeydi ki Nuran, sevinçten ağlıyordu. Akşam, bütün gece ağabeyinden dinlediği "Sevgili" buydu demek?

Heyecan içinde birer kıyıya oturdular. Hepsi memnun, hepsi neşeli... İhsan, "Bütün gece konuştuk Nuran'la," dedi. "O da tıpkı bizim gibi düşünüyor..."

Birden sustu, sordu sonra:

"Evde kimse var mı?"

Nermin, "Yok canım," dedi. "Kimse yok."

Annesi ekledi:

"Hiç kimse yok yavrum. Dilediğin gibi konuşabilirsin!"

Reşat'sa tül perde ardında, soluğu kesilmişçesine dışarıya, can düşmanına bakıyor, konuşmalarını dinliyordu.

Nermin bir ara heyecanla, "Ne iyi, ne iyi. Hemen bu akşam kaçalım!" dedi.

Reşat korku içinde, titriyordu. Bu ne müthiş bir rastlantıydı! Peki ama ne yapacaktı? Konuşmaların uzayıp gitmesinden anladığına göre, çeteyi polise haber verip hemen bu akşam yolu tutacaklardı. Mani olmalıydı buna. Ne yapıp yapıp patronu Osman'a haber uçurmalıydı.

Kulak verdi. Dışarıda konuşma sürüp gidiyordu:

"Polise telefon edip evden uzaklaşalım!"

"Uzaklaşalım, hemen uzaklaşalım..."

Nermin, "Hemen," dedi. "Hemen. Bu pis insanlara artık tahammülüm kalmadı!"

Hepsi öyleydi. Nuran bile. Artık Yeşilcam Sokağı'yla birlikte İstanbul'a da doymuş, usanmıştı:

"Annemin vasiyetini yerine getirmek için bundan böyle ağabeyimin kanadı altına sığınacağım," dedi. "O nasıl uygun görürse öyle yaşayacağım. Dilerse ölüme bile giderim, hem de seve seve!"

"Gideceğiz buradan, bu pis insanların arasından uzaklaşacağız. Uzaklara, çok uzaklara gideceğiz. Hani şu, kırmızı kiremitli evimize gideceğiz!"

Her şeye rağmen, Nermin'in annesi korku içindeydi. Bir ara, "Nermin," dedi. "Duvarların kulağı olduğunu unutma!"

Reşat heyecandan soluk alamıyordu. Demek mesele bundan ibaretti? Bunlar her nasılsa tanışmışlar. Birden aklı nasıl tanıştıklarına yatıverdi. Kızın kaybolan anahtarlarını bir şoförün getirdiğini duymuştu Osman'dan. Demek buydu? Öyle ya, şoförddü de aynı zamanda.

Fazla durup düşünecek zaman değildi, Osman'a nasıl haber ulaştırmalıydı? Dışarıda onlar. Çıkamaz. Telefon yok bu odada, haber veremez. Akşamı, Osman'ın gelmesini bekleyemez, çünkü belki de hemen, az sonra gidip polise telefon edebilirlerdi.

Ne yapmalıydı?

Birden gözüne pencere ilişti. Kafasında şimşek çaktı: Tamam. Hemen giyinip iple Sarı Semra'nın balkonuna inmeli, kadına hiçbir şey belli etmeden, güya onu okşamaya gelmiş gibi yapmalı, sonra da bir şey bahane ederek...

Dışarıdakilere en küçük bir tıkırtı bile yansıtmadan çabucak giyindi. Giyinirken de kulağı dışardaydı:

"..."

"..."

"Bir parça paramız var. Bu bizi arkadaşınızın köyüne götürür!"

"Bende de var biraz para. Zaten arkadaşımın köyüne gitmek mesele değil. Beni asıl düşündüren..."

"Kız kardeşinin başına çorap ören serseri mi?"

"Evet..."

"Hayır İhsan, onunla uğraşmayacaksın. Ben istemiyorum. Durumu polise hemen haber verip..."

"Kaçalım!"

"Kaçalım!"

"Evet evet, hemen!"

Reşat bütün bunları dinledikçe deliye dönüyordu. Ya bu milyonda yarımlık rastlantı olmasa da polise haber verseler, kıskıvrak bağlatsalardı onları?

Geçirecek vakti yoktu. Karyolanın hemen altına uzanıp ipi aldı. Pencereye geldi, titreyen elleriyle ipi pencereye bağladı. İyi ama nasıl sarkacaktı aşağıki balkona? Gündüzdü, ortalık günlük güneşlik!

Çevreyi gözden geçirdi: Kocaman kocaman, dev apartmanların arkalarını döndüğü bir çöplüktü aşağısı. Gerçekten de, apartmanlar sanki mahsustan arkalarını dönmüşlerdi. Açıkçası, görünürlerde kimseler yoktu. Tam pencereye çıkmaya karar vermişti ki, karşı apartmanın tuvalet penceresinde gene o musibet kocakarı. Bakıyordu. Hem de şüpheli şüpheli. Sanki bir şeyler sezmişti. Reşat okkalı bir küfüne pencereden çekildi. Sırası mıydı, ulan sırası mıydı be!

Pencereye yeniden gittiğinde kocakarıyı yerinde bulamadı.

"Tamam," dedi kendi kendine. "Haydi!"

Ucu sıkı sıkıya bağlı ipi aşağı balkona bıraktı. Sonra pencereye çıktı, ipe tutunarak aşağı sarkarken, bir çocuk, afacan bir çocuk, ta sağdaki balkondan bağırmaya, ortalığı yaygaraya boğmaya başladı:

"A... anne, anneciğim, koş koş koş!"

Bir şeyler, bir patırtı, bir koşuşma. Reşat duymadı gerisini.

Balkona ayağını basmıştı. Balkon kapısını itip içeri girdi. Kimseler yoktu. Anlaşılıyordu ki Semra evde değildi.

Evden hızla çıktı. Yakın benzinciye adeta koşarak gitti. Aklı başında değildi. Birden kendini topladı, ne yapıyordu? Deli miydi? Benzincinin yanında durumu nasıl anlatabilirdi? En iyisi umumi bir telefon kulübesi.

Yüz elli metre kadar ötedeki umumi telefona koştu. Numaraları acele acele çevirdi:

"Alooo!"

Karşı tarafta telefona Osman çıkmıştı,

"Evet. Kimsin? Reşat mı? Sen misin? Ne var?

Birden yumruk yemişçesine sarsılarak telefonu kapattı. İstiklal Caddesi'nin Tünel'e giderken ara sokaklarından birindeki pavyonun alt katında, çoğu geceler kaçak kumarhane olarak çalıştırdığı bölümündeydi. Telefonu çabucak kapattı. Adamları hayretler içindeydi:

"Hayrola patron?"

Kara suratı öfkeden mosmor kesilerek, "İhanete uğradık," dedi. "Geçirecek vaktimiz yok. Hemen eve gitmeliyiz. Haydin!"

Telefonu yeniden açtı, numaraları hızlı hızlı çevirdi:

"Aloo, sen misin Veli? Baskın ihtimali var. Derhal malları kamyona yüklet, Anadolu'ya hareket et. Hemen hemen. Sonra görüşürüz!"

Arkadaşları hazırdı. Tabancasını yoklayıp, iki arkadaşıyla birlikte pavyondan hızla çıktı. Siyah hususi, pavyonun önündeki kaldırıma park edilmişti. Atladı. Olanca hızıyla, kestirme yollardan apartmana geldi. Maksadı başkaydı. Telefon etmiş veya etmemişler, eve herhalde gidecek, önce "hainler"i bir odaya kapatıp zararsız hâle getirecek, sonra da gizli yerlerden mallarını alacak, paralarını alacak, ondan sonra da duruma göre, ya "hainler"i birer kurşunla temize havale edip canlarını cehenneme yollayacak ya da ilişmeyecekti.

Arabayı apartmana hayli uzakta durdurup indiler. Telaşesiz adımlarla apartmana geldiler. Asansör. Kata çıktılar. Hiçbir şeyden haberleri yokmuş gibi kapının ziline bastılar.

Zil sesi içerde yansıdığı sıra İhsan içerdeki telefonda, durumu polise bildirmiş, apartmanın adresini vermişti. Nermin koşarak geldi:

"Mahvolduk ihsan. Telefonu çabuk kapat. Üvey babam geldi!"

İhsan telefonu kapamadan önce ekledi:

"Geldiler. Hayatımız tehlikede. Kapatıyorum!"

Nermin'in annesi kapıyı açmamış, oyalanıyordu. Zil sesi tekrarlanırken, İhsan, kız kardeşi Nuran, yan odalardan birine geçip kapıyı içerden kapattılar. Tam zamanında kapatmışlardı. Çünkü Osman cebinden anahtarını çıkarıp kapıyı açmış, içeriye heyula gibi girerek, kadının karşısına dikilmişti:

"Bu kapı neden geç açıldı?"

Nermin koşarak geldi:

"Annem tuvaletteydi!"

Osman yemedi ama yemiş göründü:

"Sen? Sen nerdeydin?"

"Ben de yatıyordum."

Sert bir bakıştan sonra içeriye hızla geçti, "Mal" torbalarını aldı. Paralarını aldı, dışarı çıktı. Gidecekti, hemen gitmeleri, buradan kaçmaları gerekti. En doğru hareket bu olacaktı ama gene de eşelemekten kendini alamadı:

"Misafirleriniz gittiler mi?"

Anayla kız yıldırımla vurulmuşa döndüler. Kız anasına baktı, anası kıza.

"Ha?" dedi Osman.

Kadın:

"Ne misafiri?"

Müthiş bir tokat, kadını kızına çarparak yere yuvarladı. Nermin'in çığlığı. Ok yaydan fırlamıştı bir kez. Bir tokat da ona. O

da vahşi bir çığlıkla yere yuvarlanmış, anasının üstüne düşmüştü. İhsan için artık durulacak zaman değildi. İçerden ok gibi fırlayıp geldi, Osman'ın üzerine atıldı ama, hata, büyük bir hata yapmıştı. Osman o anda tabancasını çekip öldürebilirdi. Öyle yapmadı. Hatta aklına tabanca filan gelmedi. Hiç ummamıştı içerde saklı olduğunu. İhsan, Osman'la birlikte üç kişiyle yumruk yumruğa dövüşmeye başlamıştı. Masa, iskemleler devriliyor, vazolar düşüp parçalanıyordu.

Bu sırada polis ekibinin canavar düdükleri!

Osman'ın aklı başına geldi birden. Ne uğraşıp duruyordu? İhsan'ı bir yumrukta bayıltarak, adamlarının yardımıyla Nermin'in yatak odasına sürükledi. Sonra Nermin'le annesini. Kapıyı üzerlerine kilitledi.

Bütün bunları dehşet içinde izleyen Nuran'sa gık diyemiyordu.

Osman hemen soğukkanlılığını takınmıştı:

"Bana bakın," dedi. "Hemen kaçalım!"

Adamları heyecan içinde:

"Ekip geldi patron, nereye? Nasıl kaçacağız?"

"Gelin!"

Reşat'ın saklı olduğu odaya daldı. Ama biliyordu içerde Reşat'ın olmadığını. Çünkü meseleden haberdar olunca iple sarı karının balkonuna sarkmış, oradan telefon etmeye gitmişti, besbelliydi bu.

Kapıya bir omuz, bir omuz daha!

Dışarıda canavar düdüklerinin yaygarası.

Beşinci omuzda kapı rezelerinden oynadı ama, şimdi de ekip apartman kat kapısına gelmiş, boyuna zil çalınıyordu.

"Aldırma," dedi. "Gelin siz de bir iki omuz vurun bakalım!"

Genç, yakışıklı, romantik bir delikanlı olan Necdet yaklaştı ilkin kapıya. Bir omuz, bir omuz daha!

Komik yapılı, "Çekil çekil," dedi. "Çekil de elinin hamuruyla..."

Kapının ziliyse dehşet saçıyordu koca apartmana.

Dışarıda meraklı bir kalabalığın toplandığı anlaşılıyordu. Geçirecek vakit yoktu. Osman komik arkadaşını da çekip yeni bir omuz!

Kapı ardına kadar açıldı. Açılan kovuktan girdiler. Hazır ip de pencereye bağlıydı:

"Haydi," dedi. "Sark bakalım!"

Sarı saçlı, mavi gözlü Necdet korku içinde sarktı. Sonra kısa boylu, kara kuru, bakışı en tehlikeli anlarda bile insana katıla katıla gülmek hissi veren Suphi sarktı. Osman'a sıra geldiği zaman, kapının ısrarlı çalınışı, Nuran'ı artık yerinde duramaz hâle getirmişti. Ne olursa olsun, koştu, kapıyı açtı.

Ekip içeriye yıldırım gibi girdi.

"Hani? Neredeler?"

Nuran'ın korkudan nerdeyse dili dolaşmıştı:

"Bu bu buradan..." diyebildi. Zaten memurlar da kırılmış kapıyı görmüşlerdi. Şef koştu, içeri girdi. Pencereye yaklaşınca işi anlayarak, "Alt kata sarkmışlar. Derhal apartman kapısını tutun!" emrini verdi.

Osman ve arkadaşları bu sırada sarı kadının kat kapısına gelmişlerdi. Memurlar çıkıncaya kadar kapıdan fırlayıp Osman'ın ardı sıra merdiveni ağır ağır indiler. Çünkü bütün apartman halkı merakla üst kata fırlamıştı. Apartmandan tam zamanında büyük bir sükûnet içinde çıktılar. Arkalarından çığlıklar gelmeye başladı:

"Kaçıyorlar, kaçıyorlar, tutun!"

"Yakalayın, kaçıyorlar!"

"Kaçıyorlar!"

"..."

"..."

Artık duracak zaman değildi. Aşağıda, apartman kapısı önündeki ekip arabaları, memurlar da yetişmişlerdi. Tabanları çılgın gibi kaldırdılar. Bir sokak, bir sokak daha. Ama felaket an-

bean artıyordu. Semtin çocukları, bir kısım büyüklerle birleşerek ve kovboyculuk oynarkenki heyecan içinde arkalarından yıldırım gibi geliyorlardı.

Osman şaşırtmaca yaparak ara sokaklardan bir sokak, bir sokak daha. Yeni bir sokağa daldılar. Büyük apartmanların adeta öğle uykusuna yattığı tenha bir sokağa, heyecanlarını toplamış, sakin adımlarla girdiler. Osman sağa baktı, sola baktı. Kimseler yoktu görünürlerde. Ani bir kararla kocaman bir apartmanın kapısından rasgele girdiler. Asansöre bindiler. Kapılar kapandı. Osman'ın parmağı asansörün en üst kat düğmesine bastı.

Portakal ışıklı asansör homurtuyla en üst katta durdu.

Çıktılar.

Osman tabancasını çekmişti. Hiç vakit geçirmeden zile bastı. İkinci basışa lüzum kalmamıştı, kapı açıldı. Sarışın, güzel bir genç kadındı kapıyı açan. Osman'ın tabancasını görünce, bayginlıklar geçirerek dili tutuldu sanki. Ne bağırmak ne de buna teşebbüs.

Osman, ardında iki arkadaşı girdiler. Osman genç kadının ağzını kapatmıştı eliyle:

"Kovalanıyoruz. Bizi ele vermezsen korkma. Hemen gideceğiz. Sana hiçbir zararımız dokunmayacak!"

Gözleri yuvalarından firlamış kadın kanadını bile kımıldatacak hâlde değildi. Osman onu kucakladı. Yerdeki ağır halıların üzerinden yatak odasına götürüp karyolasına yatırdı.

Komik Suphi, Necdet'i dürttü:

"Karı nasıl karı?"

Sarı saçlı, mavi gözlü Necdet, "Sırası mı be?" dedi. "Kalpsiz!"

"Ne o? Bakıyorum, gene asaletin kabardı..."

Sokakta derinden derine insan sesleri, uğultu başlamıştı:

"Bu sokağa girdiler bu sokağa!"

"Ben gördüm girdiklerini Komiser Bey?"

"Ben senden önce gördüm, aval!"

"..."

"..."

Gerçekten de, sokak o sakin sokak meraklı insanlarla anında doluvermişti. Ekip şefi telaş içinde sağa sola bakıyor, birtakım emirler veriyordu:

"Sokağın iki başını tutun. Hiç kimseyi bırakmayın!"

Ellerinde teneke ya da tahtadan tabancalarıyla çocuklar hemencecik yepyeni bir "Hırsız-Polis" oyunu hazırlayıvermişlerdi.

Kara kuru, sırım gibi veznedarın oğlu Erdal ekip şefi oluvermişti. Kendinden boyca, hatta yaşça küçük büyük çocukları kumandası altına alıvermişti:

"Sokağın iki başını tutun. Hiç kimseyi bırakmayın!"

Ekip şefi kızdı:

"Hadi bakalım, hadi burdan yallah!"

Erdal sertçe baktı şefe, bir şey söylemedi. Arkadaşlarına döndü:

"Gidip başka sokakta oynayalım!"

Erdal'ın ardında, yaygaracı çocuklar kalabalığı hâlinde sokaktan çıkarlarken, ekip şefi arkalarından sert sert bakıyordu.

Sonra yanındaki memurlara döndü:

"Bu sokağa girdiği muhakkak," dedi. "Ne dersiniz?"

Onlar da aynı kanıdaydılar:

"Bizce de muhakkak şefim!"

Şef, sağda ve soldaki yüksek apartmanlara baktı:

"Arayacağız," dedi. "Başka çaremiz yok!"

Apartmanlar dikkatle ağır ağır aranmaya başlandı.

***

Osman, sırtüstü yatırdığı yarı baygın kadının karyolası kenarına oturmuştu. Seslendi usullacık:

"Suphi!"

"Hop patron!"

"Bir bardak su getir!"

Komik Suphi romantik arkadaşına göz kırptı: "Suyu nereden getireyim? Ev babamın evi değil ki, nerde ne var?"demek istedi.

Romantik aldırmadı. Kadına müthiş acıyordu. Bu acıma belki de kadının sevgilisine benzemesinden ileri geliyordu. Aşırı kumar düşkünlüğü yüzünden Osman'ın kumarhanesinde babasından kalanları yiyip kumarhane, sonra da Osman'ın beyaz zehir kaçakçılığına burnunu sokmadan önce tanıyıp çılgınca sevdiği Sevda'ya. Sevda. Ayazpaşalı Sevda. Sevda bunun çok daha genci ama, bakışı, duruşu, saçları, gözleri...

Komik arkadaşının ardı sıra mutfağa gitti. Mutfak kapısında karşılaştılar. Bir bardak suyla dönüyordu o. Romantik arkadaşına bakmadı bile. Suyla patronunun yanına gitti.

Adam suyu aldı, yüzü korkudan hâlâ kireç gibi kadına uzattı:

"Buyurun, için. Korktunuz."

Kadın suyu mahvolmuşçasına aldı, içti, bardağı iade etti:

"Mersi."

Osman, "Demek," dedi. "Dostunuz az sonra gelecek?"

"Gelecek!"

"Nereye gideceksiniz?"

"Gezmeye."

"Saat kaçta?"

"Yedide."

Osman bilek saatine baktı: Hiç değilse dört saat vardı.

"Çok vakit var daha..."

Kadın cevap vermedi. Vermedi ama içi içine sığmıyordu. Kalbi neredeyse göğsünü delip fırlayacaktı. Nereye kadar gidecekti bu maceranın sonu acaba? Sonunda kurtulacak mıydı? Yoksa başına hiç hesapta olmayan belalar mı gelecekti?

Osman tekrarladı:

"Sana hiçbir zararımız dokunmayacak, korkma! Polis tarafından kovalanıyoruz. Ele geçersek belki de ipe gideriz. Onun için kaçmak, boyuna kaçmak zorundayız!"

Aklından karısı, üvey kızı, sonra da İhsan'la kız kardeşi geçti. Dişlerini gıcırdattı... Ah şuradan bir çıksa da onlarla yeniden karşılaşsaydı!

İçini çekti. Kalktı kadının karyolası kenarından, pencereye gitti, camı yavaşça açıp aşağıya kuşbakışı baktı: Ohoo... Sokak iki başından kesilmiş, apartmanlar teker teker aranıyordu. Camı çabucak kapatıp içeri çekildi. Şakası yoktu işin. Salona çıktı:

"Bana bakın çocuklar..."

Romantik'le Komik yanına geldiler.

"Sokak iki başından kesilmiş, apartmanlar teker teker aranıyor," dedi.

Romantik kireç kesildi:

"Ne yapacağız patron?"

Ne yapılabileceğini bildiği var mıydı ki.

Birden kafasında şimşek çaktı. Mutfağa geçti hızla. Mutfak penceresi. Pencerenin ötesinde, içinde bulunduklarının tıpkısı dev apartmanlar. Pencere önünde fazla kalsa karşılardan görülebilirdi. Karnı da bir acıkmıştı ki... Teldolaba gitti: Beyaz bir tabak içinde biber dolmaları. Çabuk çabuk atıştırmaya başladı. Bir tas da hoşaf... Onu da dikti.

"E patron, biz?"

Döndü. Komik:

"Sizden bana ne ulan?"

"Öyle mi olduk şimdi usta?"

"Gemisini kurtaran kaptan oğlum!"

"İyi ya, bana göre hava hoş..."

Osman hemen bozuldu:

"Ne demek o?"

Suphi, ustayı kızdırmamanın gerekliliğini bilirdi:

"Şaka ediyorum usta," dedi. "Yani aşağıdaki kata iner, karnımı doyururum demek istedim..."

Tatsız tatsız güldü.

Romantik kapıda dikiliyordu:

"Apartmanları mı arıyorlar?"

"Evet," dedi patron.

"Ne yapacağız buraya gelirlerse?"

"O zaman düşünürüz!"

"Çok geç olmaz mı?"

Birden kadını yalnız bıraktıklarını akıl ederek, koştu. Kadın yoktu odada. Sağa, sola baktı. Sonunda kat kapısının aralık olduğuna dikkat ederek dehşetle koştu, kapıyı kapattı, ardından da sıkı sıkıya sürgüledi... Kara suratı mosmor olmuştu.

"Şimdi hapı yuttuk," dedi. "İşte şimdi yuttuk hapı çocuklar!"

Gerçekten de işin şakası kalmamıştı.

"Ne yapacağız usta?"

"Herkes başının çaresine bakacak!"

Çok geçmeden derinlerden hareket eden bir asansör homurtusunun yukarılara doğru yükseldiği duyulmaya, yükseldikçe de ses yakınlaşıp güçlenmeye başladı.

"Geliyorlar!" dedi Romantik.

Komik de işin şakası olmadığını anlamıştı.

"Ne yapacağız patron?"

Osman kararıp kararıp morarıyor, arada grileşiyordu. Bilmiyordu ki ne yapacaklarını!

Kapının zili çalmaya başladı.

Sesi ürpertiler içinde dinlediler. Zil üst üste birkaç kez çalındı. Boş katta uzun yankılar yaptı. Sonra dik, kalın, sert bir ses, komiserin sesi:

"Açın kapıyı. Kurtulmanıza imkân yok. Teslim olun. Hakkınızda hayırlı olabilir!"

Karşılık vermediler. Vermediler ama Romantik'in daha şimdiden dizlerinin bağı çözülmüştü. Titriyordu, Komik de unutmuştu komikliğini. Kapıyı açsalar da açmasalar da yanmışlardı. Kurtuluş yoktu.

Dışarıdaki amir ses tekrarladı:

"Kurtuluş ümidiniz yok, teslim olun!"

Osman, iki arkadaşının herhangi bir çözülme ya da ihanetini önlemek için onları boyunlarından tuttu, kadının yatak odasına sokup kapıyı üzerlerine çekti. Kilitleyecekti, anahtar yoktu kapının üstünde.

İki kafadar nerdeyse ağlayacaklardı:

"Nedir bu başımıza gelenler?"

Romantik kara kara düşünüyordu mavi gözleriyle:

"Beni kumara hep sen alıştırdın."

"Hadi be sen de. Ben niye alıştıracakmışım?"

"Sen alıştırdın tabii. Kumara alışmasaydım, Osman'ın batakhanesini nereden bilecektim? Bilmeyince de kumarbaz olmaz, anamla babamla aramız açılmaz, beni evlatlıktan reddetmezlerdi!"

"Çocuk değildin ya. Açsaydın gözünü!"

"Beyaz zehir satıcılığına ya? Ona da sen!"

"Kızla konuşur, mangır uçlanırken iyiydi, değil mi?"

"Beni alıştırdın, ondan sonra..."

Komik, bir küfür savurdu. Romantik karşılık verdi.

"Bana mı sövüyorsun?"

"Sana sövüyorum!"

Yumruk yumruğa bir kavga başlamıştı ki, Osman içeriye hışımla girdi.

"Nedir bu rezalet ulan, serseriler?"

Bir ona, bir ötekine; ağız burun kan içinde birer kenara yuvarlandılar. Patron kocaman, simsiyah tabancasını çekip, "Bana bakın," dedi. "Zaten sonunuz ölüm, iyisi mi kesin çenenizi, namussuzum birer kurşunda..."

Sinip birer kenarda sessiz beklediler. Fakat ikisinin de burunları kanıyordu. Ne yapacaklardı şimdi?

Patrona gelince, havanın kararmasını bekliyordu. Hava kararınca mutfak balkonundaki dam merdiveninden faydalanarak

çatıya çıkacak, çatıdan öteki apartmanlara geçip kurtulmanın yolunu arayacaktı.

Dışarıya kalabalık bir komşular yaygarası birikmişti:

"Vay anasını be!"

"Demek kadıncağızı tabanca tehdidiyle, ha?"

"Ne olacak şimdi?"

"Kapıyı madem açmıyorlar, polis kırsın birader!"

"!.."

"!.."

Polis hâlâ işi tatlılıkla, tereyağından kıl çeker gibi çözümlemek istediğinden, boyuna mesaj üstüne mesaj gönderiyorlardı:

"Açın kapıyı. Hiçbir yere kaçamazsınız. Her taraf tutulmuştur. Silah kullanmaya kalkmayın, mahvolursunuz!"

İçeride koyu, kopkoyu bir sessizlik...

Katına tecavüz edilip sonra da kaçan kadınsa hâlâ baygınlık geçiriyordu en alt kattaki kapıcının odasında. Mahalleli kadınlar başına toplanmış, boyuna soruyorlardı:

"Demek kapının zilini çalıp..."

"Çalıp beklemişler..."

"Ellerinde tabancalar varmış!"

Kuru bir kadın, yanındaki şişmana bir sır verircesine, "Herifler bir şey yapmamışlar mı acaba?" diye sordu.

Şişman kadın gülüverdi:

"Benim de aklıma gelmedi değil hani..."

"Gözü kanlı katiller kızım. Boş bırakırlar mı?"

Başkalarının da aklından geçiyordu bu. Sormuyorlardı ama bakışlarından belliydi. Zayıf kadınla şişmanın usul usul konuşmaları hemen başkalarının antenlerini de geriverdi. Ne konuşuyorlardı? Yaklaştılar. Berikilerin susuşu büsbütün meraklarını kurcaladı:

"Bizden gizli mi?"

Zayıf kadın:

"Ne?"

Gözlüklü, iriyarı bir kadındı sonradan gelen. Yanında da ufak tefek iki kadın daha...

"Konuştuklarınız!" dedi gözlüklü.

Şişman kesti attı:

"Biz bir şey konuşmuyorduk ki!"

"Evet, konuşuyordunuz... Bilmiyor muyuz sanki?"

İki kadın bakıştılar. Zayıf, "Deli mi ne?" dedi.

Gözlüklü kızdı:

"Deli sensin. Deli senin gibi olur. Elin karısının ardından ne atıp tutuyorsunuz? Sizin başınıza gelse başka türlü mü yapardınız?"

Zayıf kadın çevresine bakındı, yardımcı aradı adeta. Gözlüklü, şişman kadından korkmuştu birden. Yeke yek kalsalar da, saç saça baş başa dövüşseler, mümkün değil başa çıkamazdı.

Çaresiz, "Ağzını topla hanım," dedi. "Sen bizim namusumuzla oynayamazsın, anladın mı?"

"Sen bizim namusumuzla," sözleri oradaki kadınların hemen antenlerini gerdi, kulak kabarttılar:

"Ne olmuş, ne olmuş?"

Zayıf kadın kendine arka değil, arkalar buluvermişti:

"Hiç," dedi. "Tekrarlasana demin söylediklerini!"

Gözlüklü de bir şeyler seziyordu ama kabadayılıktan vazgeçmedi:

"Senden mi korkacağım?"

"Korkmuyorsan söyle!"

"Söylerim."

"Söylesene, sıkı mı?"

Kanına dokundu:

"Sıkı tabii. Kendin sanma herkesi!"

"Bana ne olmuş?"

"Ne olmuşsa olmuş. Allah yardımcısı olsun kocanın..."

"Sen benim kocamı ağzına alacak..."

"Pis kocanı ne diye ağzıma alacakmışım?"

"Pis sensin, senin ebu ceddin, sülalen!"

Üstüne yürüdü. Zayıf kadın baktı ki işler tatsızlaştı, gözlüklü kadın sıkı geliyor, en kuvvetli silahını kullanıverdi:

"Utanmaz arlanmaz seni, sen bize, buradaki kadınlara o….. diyemezsin. Herkes bu dünyada namus için yaşıyor. Parmaklarımı ağzına taktığım gibi salaşpur yırtarcasına yırtıveririm!"

Kadınlar kalabalığında bir duraklama oldu: Neee? Onlara o….. mu demiş? O….. demiş ha?

Birden bir saldırış. Gözlüklü kadının gözlüğü önce havada uçtu, sonra çığlıklar, yerde yuvarlanmalar, küfürler. Gangsterlerin saldırısına uğrayan yarı baygın kadın bile kendine gelmiş, kalkıp oturuvermişti:

"Ne oluyor Allah aşkına?"

Kıyametler kopuyordu. Önce gözlüklü kadına hep birlikte saldıranlar, şimdi ikiye ayrılmış, neden, niçin olduğu belirsiz bir kavgaya tutuşmuşlardı ki, dışarıda çocukların şimşek gibi çakmaya başlayan haykırışları:

"Kaçıyor, kaçıyor!"

"Gangster kaçıyor!"

"Dama çıktı, polis, komiser amca, kaçıyor!!!"

***

Arap Osman gerçekten de apartmanın en üst katına çıkmış, bitişik apartmana geçerken, az kalsın aşağıya uçma tehlikesi geçirmişti. Çocukların birden parlayan yaygarasını bir an duydu, sonra bitişik apartmanın damına atladı. Bir an soluk soluğa durdu, çevreyi gözden geçirdi. Öteki apartmana da geçebilirdi. Hiç beklemeden aklına geleni yaptı. Ok yaydan firlamıştı. Nasıl olsa ömrünün bundan sonrası ölüme çıkacak, yaşaması bitecekti. O hâlde ha hapise girerek bitmiş, ha polis kurşunuyla, ha da ayağı kayarak apartmanın tepesinden sokağın parke taşları döşeli üzerinde bitmişti.

Bir anda birkaç apartmanın damından geçip en sona geldi.

Artık bitişik bir apartman yoktu. Elinde tabanca, sine sine rasgele bir merdiveni indi. Toz içinde bir tavan arasıydı burası. Bir zaman kalabilirdi burada ama hayır, tehlikeliydi. Çocuklar görmüşlerdi apartman damına çıktığını, bağırmaya başlamışlardı. Polisin elbette haberi olacak, damdan dama geçtiği tespit edilecekti.

Şu hâlde?

Gene ani bir kararla tozlu tavan arasını terk ederek, yeni bir merdiveni indi. Bir sandık odasıydı burası. Dışarıya kulak verdi: Ses seda yoktu. Evde kimseler yok muydu acaba?

Kapıyı usullacık açtı, gene kulak verdi, hiç kimseler yoktu. Ayaklarının uçlarına basarak salona süzüldü. Elinde tabanca, safi kulak kesilmiş, salonun ortasında durdu. Çevreyi dinledi. Kimseler yoktu evde. Yerlerde ağır halılar, duvarlarda natürmort levhalar, ağır ceviz konsol, kanepe, koltuklar. İndirilmiş pahalı cinsten tül perdeleriyle kat zengin birinin katıydı besbelli. Ama bütün bunları düşünecek zaman değildi.

Ne yapıp yapıp hemen kaçmalı, kurtulmalıydı.

Pencereye gitti. Tül perde ardından sokağa baktı: Sokak tutulmuştu tahmin ettiği gibi. Polisler, halk, çocuklar heyecanla koşuşuyor, galiba apartmanlar aranıyordu.

Ne yapacaktı?

Aklından, elinde olmayarak karısı, kızı, İhsan ve Nuran hızla geçti. Bunun böyle olacağını esasen tahmin ediyordu ama, Reşat'ın yüzünden değil, macera düşkünü üvey kızının bir gün iliğine tak deyip polise haber vermesinden. Mesele ise bambaşka yerden patlak vermişti. O Reşat itini oldubitti sevmezdi. Sevmeyişi, kadına kıza fazla düşkün olmasından. İnsan onun kadar eline eteğine pis olmamalıydı. İşte böyle, günün birinde hiç hesapta yokken, insanın ayaklarına dolaşırdı kadın etekleri!

İçini çekti, elinin bir hareketiyle düşüncelerini sanki kafasından attı. Öyle ya, bunları düşünecek zaman mıydı? Tüymeliydi. Şimdi. Tüymeliydi ama nerden? Nasıl?

Bir an, burada, bu sahipleri belki de gezmede olan apartmanda kalsa, sahipleri gelince de tavan arasına saklansa ya da sahiplerini tabanca tehdidiyle...

Kat kapısında bir kurcalanma. Hemen, tam zamanında bir kenara gizleniverdi. Çünkü kat kapısı alelacele açılmış, küçük bir oğlan çocuğuyla genç bir kadın içeri girip kapılarını kapayıvermişlerdi. İkisi de heyecan içindeydi. Yedi sekiz yaşlarında gösteren çocuk, kara kaş kara gözlü, cıvıl cıvıl bir şeydi:

"Hırsız dışarıda kaldı değil mi anneciğim?"

Annesi soluk soluğa yatak odasına geçip soyunmaya başladı. Balıketinde, genç, güzel bir kadındı. Önce üstünü başını soyunup kombinezonla kaldı. Sonra kombinezonu da attı, koltukaltlarının terini uzun uzun kuruladı. Ayna karşısında yapıyordu bu işi. Osman, kadını tam karşıya rastlayan aynada görüyor, aklı başından gidiyordu.

Çocuksa boyuna soruyordu:

"Polis amcalar niye kovalıyorlar hırsızı anneciğim?"

Olgun kadın tahrik edici sesiyle karşılık veriyordu:

"Kim bilir nerelerden ne çalmıştır da."

"Nasıl çalmış?"

"Sahibinin haberi olmadan!"

"Nasıl?"

"Usullacık eve girer, çalar!"

"Kapıdan mı girer?"

"Hayır."

"Nerden girer ya?"

"Şimdiye kadar hırsızlık yapmadık ki bileyim yavrum!"

Uzunca bir sessizlikten sonra, oğlan gene sordu ama, çekine çekine:

"Anne!"

"Efendim yavrum?"

"Korkuyorum!"

"Niye?"

"Ne bileyim ben?"

"Korkacak bir şey yok!"

"Ya bizim evimize de girerse?"

Osman, kadının aynadaki çıplak hayaline dalmıştı. Kadının da birden tuhaf bir korkuya kapıldığını, çevresini kollayışından anlamıştı.

"Ha anne?"

"Girmez, giremez!"

"Ya girerse?"

"Giremez yavrum. Bizim katta girilecek yer yok!"

İçine de kurt düşmüştü. Birden dam kapısının açık olduğunu hatırladı. Bunu gittiği ahbapta da hatırlamıştı. Her zaman dam kapısını sıkı sıkı kapatırken, bugün nasılsa unutmuştu işte. Çocuk hatırlatınca, arkasına gündelik pazen sabahlığını geçirip odadan çıktı. Ardında oğlu, dam kapısını kapamaya gittiler ama, birden hayret, nerdeyse kalbi sökülecekti korkudan: Polisler!

"Affedersiniz hanımefendi. Bir adam arıyoruz. Damdan dama kaçtığını haber aldık. Çok tehlikeli bir insan. Müsaade ederseniz sizin evi arayalım!"

Genç kadın sapsarı kesilerek, "Bizde olamaz," dedi.

"Ne biliyorsunuz?"

"Az önce gezmeden geldim oğlumla..."

"Damdan girip saklanamaz mı bir yere?"

Çocuk, annesinin hemen birkaç basamak altında, büyümüş gözlerle eli tabancalı polise bakıyor, korkmuyordu. Polisti o. O yalnız hırsızlarla katillerden korkardı.

Annesi, "İsterseniz arayın ama," dedi. "Bizim eve girmiş olmasına ihtimal vermem!"

Osman gizlendiği yerden bunları duymuş, tabancasını kılıfa sokup kat kapısını açarak dışarı sızmıştı ki, aşağı katların merdivenlerini koşarak çıkmakta olan kabaralı ayak sesleri işitti. Artık geri dönemezdi. Tam anlamıyla iki ateş arasında kalmıştı. Hat-

ta o kadar ki, tabancasını çekip sağa sola patlatarak kendine yol açmayı bile düşünmedi değil. Ama hayır, tabancaya vakit vardı, kapıyı usullacık çekip merdiveni ağır ağır inerken, koşarak çıkmakta olan polislere orta katlardan birinde rastladı. Durdu. Bir bey, bir beyefendi hâliyle, "Hayrola evlatlar?" dedi.

Tesadüf, koşarak çıkmakta olan polislerden ikisi de çok gençti. Durakladılar:

"Kaçak birini arıyoruz efendim!"

Sözde şaştı:

"Burada mı? Bu apartmanda mı?"

"Evet."

Dudak büktü:

"Çok tuhaf..."

Polislerin geçirecek vakitleri yoktu. Osman kendine ağırbaşlı bir beyefendi hâli vererek en alt kata indi. Durdu. Kapıda, tam kapıda bir adam dikiliyordu. Arkası dönük. Kapıcı olabilirdi. Kapıcı olabileceğine göre, yabancı birinin apartmandan çıkışı dikkatini çekebilirdi. Geri dönemeyeceğine göre, bütün kozlarını oynamalı, içinden çıkılmaz hâle düşünce de tabancasını kullanmalıydı. Zaten kapıcı da arkasında ayak sesleri işitip dönmüştü. Tetikte, kurt kapıcı, bu hiç tanımadığı adamın beyefendi havasından kurtulup sordu:

"Kimsin? Dışarı çıkmak yasak!"

Durdu. Son derece soğukkanlı, "Niçin?" dedi.

"Emir böyle!"

"Tuhaf."

"Tuhaf muhaf. Emir emir. Hem sizi tanımıyorum... Kimsiniz?"

İşler sarpa sarıyordu. Gene de, "Koca apartmana gelen giden herkesi nasıl tanırsın sen?" dedi.

"Ben tanırım. Ben seni bu apartmanda hiç görmedim. Hangi kattan çıktın? Cevap ver!"

Kapıda bir birikme. Aksi gibi kapıcının karısı da bodrum kat-

tan başını uzatmıştı. Öyle ya, hangi kattan çıkmıştı? Cevap veremezdi. Tek bir atağı kalmıştı, ya yedirir ya da...

"Hayvan!" diye bağırdı. "Benimle bu şekilde nasıl konuşabiliyorsun? Beynini parçalarım senin!"

Kapıcı da, karısı da, kapıdakiler de tokat yemişçesine şaşaladılar. Hatta kurnaz kapıcı bir an adamakıllı çözüldü:

"Kızma beyefendi. Emir. Ne yapayım? Ben de bir emir kuluyum. Kimseyi içeri, dışarı bırakma dediler. Sen askerlik yapmadın mı?"

Er olarak yapmıştı ama karıştırmaması gerekti:

"Yaptım," diye bağırdı. "Senin gibi er olarak değil, subay olarak. Bana soru soracak, beni durduracak, bana amir, memur, emir üzerine ders verecek durumda değilsin. Çekil kenara!"

Kapıcı ezilmişti. Emre uyarak kenara çekildi. Kapıdakiler de. Azametle çıkmadan önce, "Kim olduğumu az sonra karakolda öğrenirsiniz," dedi. "Apartmanı arayanlara söylersin, beyefendi karakola gitti dersin. Anladın mı? "

Kapıcı üstelik selam da durdu:

"Başüstüne beyefendi!"

Çıktı, çıkmasıyla yumruk yemişçesine sarsıldı: İki polis, ilk girdikleri apartmanda bıraktığı Romantik'le Komik'in bileklerine kelepçe geçirmiş, getiriyorlardı. Herhalde yakın karakola götürüyor olmalıydılar. Komik'le Romantik de birden görmüşlerdi patronlarını. Durakladılar. Hatta Komik, dirseğiyle Romantik arkadaşını dürttü. Polislerden biri gördü bunu:

"Ne o? Ne var?"

Osman işlerin gene karışmak üzere olduğunu anlayınca, "Bir dakika!" dedi.

Durdular.

Osman, "Karakola mı götürüyorsunuz?" diye sordu.

Komik, elinde olmayarak, kıkırtıyla gülüverince, polisler şüphelenerek, "Niçin sordun?" dediler.

Osman her şeyin kaybolmak üzere olduğunu hissediyordu:

"Vazifem olmasa sormam!" dedi.

Polisler bakıştılar. Sonra kara kaş kara gözlüsü toparlanarak:

"Kimsiniz?"

"Gidin karakola, geleceğim. O zaman öğrenirsiniz kim olduğumu!"

Apartmandan o sıra komiserle polisler topluca çıkmasa, kapıcı da komisere bir şeyler fısıldamasaydı, Osman belki de gene arabasını yürütürdü. Ama talihsizlik, komiser adamakıllı şüphelenerek yanına geldi.

"Kimsiniz?"

"Karakolda öğrenirsiniz!"

"Kimliğiniz?"

"Karakolda dedim ya!"

Komiser öteki polislere bir işaret, polisler hemen sağına, soluna geçiverdiler. Paça bağlanıyordu. Ne yapacaktı? Ne yapması gerekti? Hele Komik'le Romantik'i muhafaza altına almış polislerden biri de yanına gelip kulağına Komik'ten ötürü "gülüverdiğini" söyleyince, Osman'ın bütün iradesi eridi ve ani bir atakla, havaya tabanca sıkarak kaçmaya başladı. Bir anlık panikten sonra, polislerle komiser de tabancalarını çekip koşmaya başladılar. Derken bir kalabalık... Gittikçe büyüyen, çığ gibi büyüyen bir kalabalığın elli metre önünde Osman, elinde tabanca, bacaklarının bütün gücüyle kaçıyordu. Nefes nefeseydi. Polisler, komiser, halk ise canını dişine takmıştı.

Kaçma, kovalama bir hayli sürdü. Bir sokak, bir sokak daha... Osman kapısı açık bir evden içeri rasgele daldı ve tabancasını doğrultup kalabalık evi tehdide başladı:

"Gık derseniz hepinizi öldürürüm!"

Bir odanın içindeydi. Dışarısı bekçi, polis, çoluk çocukla doluvermiş, her kafadan bir ses çıkıyor, sesler açık pencereden eve doluyordu:

"Vay anasını be!"

"Ulan amma da kaçtı ha!"

"Ne olacak şimdi?"

"..."

"..."

Komiser, tabancasının kabzasıyla kapıyı hızlı hızlı çalıyor, boyuna, "Teslim ol Osman," diyordu. "Teslim olmaktan başka çaren yok!"

Elinde tabanca, pencereye geldi:

"Olmayacağım!"

"Olacaksın Osman, hiçbir yere kaçamazsın!"

Tam bu sırada, aldatılan apartman kapıcısı, "Hinoğlu hin," dedi. "İnek!"

Osman gülüverdi:

"İnek olsam senin gibi kül yutardım!"

"Görecen amma az sonra ananın..."

"Höst!"

"Höst sana, babana höst, hayvan!"

"Gelirsem gösteririm amma..."

Osman için nasıl olsa kayıptı. Tabancasını doğrultup kapıcıya bir el ateş edecekti ki, daha önce patlayan bir tabanca, komiserin tabancası, kapıcıya kalkan tabancalı eli vurdu.

Osman'ın elinden tabancası fırlamış, kan içinde kalıveren elini sol eliyle tutarak pencere önüne yuvarlanmıştı.

Ev halkının dehşet saçan bakışları önünde debeleniyordu:

"Anam, yandım anam... Doğurmaz olaydın!"

Çok geçmeden komiser, polisler, bir kısım halk odayı doldurdu. Tabanca fırladığı yerden alınmış, Osman zararsız hâle getirilivermişti. Sol eliyle yaralı elini kanlar içinde kavramış, kıvranmakta olan Osman'ın yanına sokulan apartman kapıcısı, "Nasıııl?" diyordu. "Hâlin mi iyi, dirliğin mi?"

***

Bir hafta sonra, Nermin'le İhsan, hayallerinde yaşattıkları

KIRMIZI KİREMİTLİ EVİ gerçekleştirmek için planlar kurarlarken, bir gazeteci çocuk yaygarayla yanlarından geçti:

"Yazıyooor, cinayeti yazıyooor. Dostunu bir kurşunla vuran hanımefendiyi yazıyor!"

Sirkeci'deydiler, eve gitmek için dolmuş bekliyorlardı.

Nermin güldü:

"Alsana bir gazete!"

İhsan da güldü:

"Cinayet işleyen hanımefendiyi mi öğreneceksin?"

"Çok merak ettim..."

İhsan bir gazete aldı, baktı ve gördüğü resimle irkildi:

"Neee???"

Nermin de heyecanlanmıştı. İhsan soğuk soğuk terlemeye başladı. Ama gene de haberi çabucak okuyuverdi: "Yaşlı müteahhitin karısı, aniden rast getirdiği Şoför Reşat'ı postaneden çıkarken tabanca kurşunuyla vurup öldürmüş!"

Nermin gazeteyi çekti aldı:

"Kim bu kadın Allah aşkına?

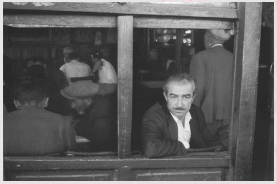
İhsan cevap vermedi. Mendilini çıkardı, terini silmeye başladı. Nuran'sa Nermin'in annesine tutunmuş, gazeteye dehşetle bakıyordu.

1966

İnsanı hayali kahramanlara çevirmeden, zayıflıkları, güçsüzlükleri ile benimseyen ve olduğu gibi seven yazarların başında gelen Orhan Kemal, edebiyatımızda sıradan insanın yaşam kavgasını en iyi anlatan yazarların başında gelir. İnsanın yitirdiği onurunu yeniden kazanışını anlatan **Kötü Yol**, maceralı kurgusu ile de okurların ilgisini çekecek romanların başında geliyor.

Orhan Kemal'in kitapları bir okurun hayatta rastlayabileceği o çok nadir hazineler arasında yer alır. Çok az yazar okurunun dünyasında onun kadar iz bırakır, okurunu onun kadar biçimlendirir. Orhan Kemal umudu ve aydınlığı yeniden kazanmamız için yol gösterir bize. Edebiyatımızın en değerli ustalarından biri olan Orhan Kemal'in kitaplarını yayımlamaktan onur duyuyoruz.

EVEREST